

Kristus for Pilatus

En Fortælling

WALDEMAR AGER

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

KRISTUS FOR PILATUS

Kristus for Pilatus

En norsk-amerikansk Fortælling

Af
WALDEMAR AGER

1910

Fremad Pub. Co.s Forlag
Eau Claire, Wis.

Copyright
1910
by
W. AGER.

FØRSTE KAPITEL.

Der var to norske Kirker i Byen. Den ene var stor og fin og laa i det bedste Strøg. Den anden var en tarvelig liden Træbygning med en Taarnstump, der knapt hævet sig over Skorstenspiberne rundt om.

Pastor Mosevig, som betjente den lille Kirke, havde ofte nok seet sig forarget paa Pastor Welde, som betjente den store. Han likte ikke engang Kirken. Saa-danne farvede Glasruder med alskens "ornamentisk" Øienslyst var jo at regne overflødige. Vorherre lod nok sin Aand komme over Prædikanten, selv om Prækestolen ikke skinnede af Guld og Udsiringer og han anammede nok Syndere, selv om der ikke var fint Plyds paa Knæfaldet. Saaledes talte Pastor Mosevig ofte og han kunde ikke undlade at trække Sammenligninger mellem sig selv og Pastor Welde.

Selv havde han som fordum Apostlerne været kaldt saaatsige fra sin daglige Gjerning til Prædikeembedet. Han havde i sin Ungdom været Sømand og efter han kom her til Landet arbeidet som Snedker. Ved Siden af sit Haandtværk havde han virket som Lægprædikant og han kunde se tilbage paa den Tid med megen Glæde. Hans Arbeide havde baaret Frugt. Det var paa indstændige Opfordringer, at han havde senere ladet sig ordinere til Prest. Hans Livsførelse havde været usædvanlig. Et Par Skoleaar i en fremrykket Alder og dog havde han magtet det nødvendige. Han havde følt Kaldet. Naar han som Snedker greb Hammeren, blev han altid mindet om Guds Ords Hammer. Vinkelen mindede ham om Maalet, hvormed der skal

maales, og han kunde ikke gribe fat paa en Træstok uden at mindes Vinstokken, hvorpaa han om end i al Skrøbelighed kunde regne sig en Gren. Uafladelig var han bleven mindet paa denne Maade om sin Vidnepligt. Han havde ikke faaet Fred, før han kom paa Skole og fik den nødvendige praktiske Uddannelse.

Med Ydmyghed maatte han tænke paa sin ringe Herkomst og den fattige Fiskerhytte i en Vestlandsfjord i Norge. Men i Ydmygheden blandet sig en Funke af Stolthed. Hvem havde vel troet, at den lille Gut, som sad og frøs paa Toften i den gamle Baaden og som saa ofte maatte lide ondt, skulde blive Prest? Det var nok ikke Menneskene, som vilde have udpegt ham.

Men hvad Slags Kald havde nu denne Pastor Welde? Gang paa Gang havde han gjort sig dette Spørgsmaal. Og med et bittert Smil summerede han sammen sine egne Meninger om dette.

Gammel norsk aristokratisk Presteslægt: Baade Faren og Bedstefaren havde været Prester og den ene stivere og bredere end den anden. Kald? Jo, — fra den jordiske Far gik nok Kaldet i Arv blandt disse Welderne, — den ene udnævnte den anden—den ældste skulde jo selvsagt være Prest; men om de havde noget Kald fra sin himmelske Far, — — Mosevig maatte trække paa Skuldrene og forsøge at ryste af sig disse Tanker, som idelig vendte tilbage.

Naar man havde saadan Slægt og kunde reise baade hid og did og studere i alle Verdens Tungemaal, saa blev det nok ogsaa Prestekald at faa, — trygge, fede Kald. Men Aanden — Aanden, fik det blive med, som det kunde. Tærskes theologisk Langhalm, det kunde de — disse Stormandspresterne, — gaa og sprike med

tyske theologiske Tidsskrifter i Lommen — det kunde de ogsaa; men skulde de holde en Prædiken, saa maatte de skrive den ned og læse den op. Selv havde han aldrig bekymret sig stort om, hvad han skulde tale. Det kom over ham som en Inspiration. Han kunde tale saa ofte og saa længe han vilde uden at staa fast for Ord. Han øste af den uudtømmeligste af alle Kilder og gik lige til Kilden. Stakkels dem, som skulde læske tørstige Sjæle fra sine støvede Verdslig-Visdoms Hyl-der. Men det var jo gjildt i Verdens Øine.

Skulde man vise andre Veien, saa maatte man have trampet den selv. Han mindedes her sit Syndeliv, før han blev omvendt i Sømmandskirken i Pensacola. Han havde ikke været værre han end andre — maaske; men han likte paa et Vis at dvæle ved det værste af det. Hans Liv faldt i to store Afsnit, — det mørke og det lyse. Mod den mørke Baggrund saa han Lyset klarere, som en der havde været blind og var bleven seende. Men hvordan kunde saadanne vise Veien, som ikke selv havde gaaet den? Han havde sine Tvivl om, hvorvidt Pastor Welde virkelig havde gennemgaaet nogen sand Omvendelse.

Det Kald, han nu havde, var ikke hans første Kald. Det var hans Skjæbne, naar han havde oparbejdet et Kald, saa det blev nogenlunde selvhjulpet, at der altid kom noget op, — der var altid noget andet Kald ledigt, hvor man trængte ham. Han kunde berge sig med lidet og her fik han sandelig ogsaa prøve det. Den store Menighed paa Østsiden laa og klemte. Nykommerfamilierne meldte sig selvsagt ind der. Næsten alle ministerielle Forretninger gik til Presten paa Østsiden. Alle, som ikke stod i nogen Menighed, hørte paa et Vis til der; thi det var ligesom den selvskevne

norske Menighed og spurgte man efter en norsk Prest, saa blev Pastoren der nævnt. Faa syntes at huske, at der dog var en norsk Menighed til der i Byen.

I Weldes store og fine Menighed kunde Kvindeforeningen tage ind op til femten Dollars paa et enkelt Møde og Ofrene løb op i Hundreder. Den rige Bankør Brooten bidrog visstnok mere alene til Menighedens Kasser om Aaret, end hvad Mosevig fik i aarlig Løn af sin Menighed. Og der, hvor de Store er, der vil gjerne ogsaa de Smaa være. Ungdommen søgte did; thi der var meget at se paa og Lokale i Basementet. Det var nok ikke underligt, om Menigheden var stor, selv om den i mangt kunde lignedes med de døde Ben i Dalen.

Pastor Conrad Walther Welde var paa Hjemveien efter en Spadsertur. Han var endnu næsten ukjendt i Byen og den friske Vaarluft var lokkende. Han havde gjort den Opdagelse, at Byen virkelig var meget vakker og at der var naturskønne Steder næsten hvor man vendte sig og det lige udenfor Bygrænsen. Den lille Mølledammen var et aldeles nydeligt Vandhul, som havde fortjent at blive malet. Et lidet Fjeldparti endog, — et virkeligt Klippestykke, som havde sprængt sig ud. I dette stod en forkrøblet Furu i en Revne. De svære Rødder laa haarde og nøgne paa selve Stenen; men de havde nok Fæste nogetsteds dybt inde. Den var frodig som et Trold, saa styg den var. Men den passet saa godt, hvor den stod. Hundredtusinder afbarkede Tømmerstokke havde seilet forbi den nedover til Sagbrugene og sat Livet til under megen Hvinen og Ulen. Disse Skogens ranke Kjæmper var bleven fældet; men den krogede Furuen var sparet, der den stod. Og et

mærkeligt Farvespil i det Vandhullet. Det lyse Grønne bag Furuen, noget vissent og dødt Løv fra ifjor, — alt stræbte ligesom at komme til Kanten for at speile sig i Vandet. Men netop der strakte Skyggen af Furuen sig udover og saa fik alt dette nygrønne eller grøngrønne Anledning til at speile sig i Furuens Grønhed. Det var dette, som gjorde det Vandhullet saa interessant.

Skulde males, ja. Det var kommet dertil med ham, at alt skulde males. Ansigter, Heste, Kjør, gamle Huse og Sølpeytter — alt, alt skulde males.

Men *hun*, som skulde have malet det, — hvordan var det vel nu med hende?

Han syntes han saa hende saa levende for sig, som hun sad foran sit Staffeli. Altid i stærkt Lys, altid med noget halvfærdigt paa Lærredet. Der skinnet altid som en Lysglans om hende, — der var Smil om hende, naar hun stod eller sad og arbeidet. Han havde saa ofte siddet og set paa hende, naar hun malet. Han havde snakket og hendes Nakke havde svaret med større eller mindre Kast. Undertiden havde hun vendt sig om og set paa ham — skjælmsk og straalende. Det var som et varmt Bad — med en liden Frysning efterpaa.

“Maggie, Maggie!”

Han gjentog Navnet halvhøit og smerteligt.

— — — —

Han var nu kommet ind paa Byens Hovedgade. Den moderne tætsluttende Frakke med de brede Skuldre og vide Skjøder fremhævede hans høie, kraftige og velformede Figur. En Fylde af velpleiede Lokker havde ligesom sprængt sig frem under den stive, høie Hat. Paraplyen bar han under Armen og den smale heandskede Haand fôr uafsladelig op til Hatteskyggen; thi alle, og da Kvinderne især, baade gamle og unge, syntes

at kjende ham. De smaa Gjenkjendelsens Smil kom og svandt paa det unge, intelligente Ansigt. Han syntes glad over, at saamange kjendte ham paa Gaden.

Saa mødte han en knuvlet og bred Skikkelse med blondt Skjæg og Briller. Det var jo Mosevig. Welde blev med ét agtpaagivende og saa bortover til ham. Gang paa Gang havde han mødt ham; men de havde ikke hilset paa hverandre endnu. Vilde han se ham nu? Nu var han nær ved. Den traadslidte Frakke var gulbrun over Skuldrene og Hatten var helt grøn i Pullen. Dette lod sig tilsyne allerede langt borte. Nu var han lige foran. Welde saa tydelig det store Mundparti — noget mulelignende — lyse frem under det glisne Skjæg. Han saa ogsaa de gulfregnede Hænder og de store flade Støvler. Vilde han se ham nu? Nei! — Mosevigs Blik vandrede netop nu langs Husvæggene.

Welde havde truffet ham før og vilde have hilset, om blot den anden havde seet ham. Ikke denne Gang heller. De havde nu passeret hverandre og Welde vendte sig om og saa, at Kollega Mosevig var svært kroget i Ryggen.

Pastor Welde blev gaaende i dybe Tanker. Det var Synd i Mosevig — Stakkar. Det store Mundpartiet havde noget bittert og hjælpeløst ved sig — noget forurettet men ogsaa noget brutalt. Noget lignende en Fisk og en Bulbider. Slig maatte Munden blive hos Folk, som i mange Slægtled havde maattet *tie*, tie til alt, — Folk, som havde gaat og kjæmpet med Graad uden at faa grædt ud, med Ord uden at faa talt ud. Saadan som gik og svælget — svælget det, de skulde sige, i en tilsnøret Hals. Saa havde det dynget sig op til et sligt Mundparti — en Ansamling af Slægtleds Klager, som ingen havde villet høre paa.

Han gjennemgik i Tankerne, hvad han havde hørt om Mosevig. Damerne i Sangkoret havde nok sin store Moro af Sangkoret i Mosevigs Kirke. De fortalte, at Prestekonen selv stod og sang Alto med sit lille Barn ved Brystet, naar den ene Alto, de havde, var borte. En gift Kone, et Par halvvoxne Piger, Prestens Datter, den gamle Klokker samt en Handelsbetjent, som gik og gjorde Kur til Prestedatteren, var nok hele Udstyret. Det fortaltes, at han brugte den underligste Prestekrave i hele Samfundet, fordi hans Kone selv maatte vadske og pibe den for ham.

Pastor Welde syntes han saa Mosevig staa og forrette for de tyndt besatte Bænke og undrede paa, hvorledes en Mand med Familie kunde leve af fem Hundrede om Aaret.

Han kunde ikke faa den luvslidte Skikkelse ud af sine Tanker. Den havde uafsladelig kommet og stillet sig iveien for ham: i Kirken, i Lønkammeret, paa Kontoret. Altid ligesom for at minde ham om nogen Forurettelse begaaet mod ham for længe, længe siden, — en, som han hverken kunde tilstaa eller nægte, — en Slags Gjeldsfordring, som han hverken kunde vedkjende sig eller vise fra sig — — —.

Var han Skyld i, at Mosevigs Kone maatte synge i Sangkoret med Barnet paa Armen? Kunde han noget for, at Mosevigs Kone selv maatte stryge sin Mands Krave? Skulde han, som var fremmed paa Stedet, lægges det til Last, at disse egensindige Mennesker absolut skulde holde en overflødig luthersk Menighed der i Byen? Skulde han være ansvarlig for den falmede Hat og Frakke? Han havde da ikke sat det store anklagende Mundparti paa Pastor Mosevig.

Nei, nei og atter nei! Sligt var jo latterligt. Men

Mosevig var alligevel rykket ind i hans Forestillinger som en Anklage eller en Protest — mod Conrad Walther Welde.

Han kunde jo slaa det fra sig med den Tanke, at Mosevig var en Tølper, en Ignoramus af en meget almindelig Type i alle Samfund. Den udmærket sig især ved stærk Røst, Paagaenhed og Lort. Dette var en aldeles tilfredsstillende Tanke, naar han var sammen med nogen. Men var han alene, saa steg Mosevig frem for ham som en Bebreidelse.

Denne Følelse vokste, naar nogen kom og fortalte ham, at denne eller hin af Mosevigs Folk havde begyndt at komme i hans Kirke. Han likte ikke den Tanke, at noget skulde tages fra en, som havde saa lidet før. Mosevig talte jo det samme Guds Ord og forvaltet Sakramenterne paa samme Maade som han selv.

— — — —

Pastor Welde var kommet hjem. Som Ungkarl brugte han kun et Par af Værelserne i Prestegaarden. Resten havde den gamle Husholderske faaet Lov at disponere over efter Forgødtbefindende. Det var et meget paapasseligt ældre Fruentimmer. Hun sad altid paa Vagt, naar Presten kom hjem fra sin regelmæssige Spadsertur hver Eftermiddag og havde Kaffen færdig. Hun havde tjent hos to Prester her i Landet og vidste, hvordan det skulde være. Hun ordnet de smaa delikate Smørrebrød paa en Asjet og aabenbarede sig med Brættet i Døren netop som Presten havde faaet hængt fra sig sit Tøi. Hans Tøfler stod færdige. Ikke et Støvgran at se. Gamle Jørgine stod ulastelig, retfærdig og alvorsfuldt neiende med Brættet. Slig skulde det være.

Oprigtig talt likte han hverken hende eller Kaffen.

Han havde foretrukket et yngre Menneske og The, — var en ren Feinschmecker med Hensyn til The. Han havde lagt Mærke til, at The-drikkerne stadig udviklet sig i Retning af svagere The, efterhvert som de lærte at sætte Pris paa den. Kaffedrikkerne vilde derimod stadig forøge baade Kvantitet og Styrke, til de fik ondt af den. Han vilde givet meget for at faa The istedetfor Kaffe; men han havde endnu ikke fremkommet med noget bestemt Forlangende om dette. Jørgine likte selv en Kop Kaffe om Eftermiddagen og hun vilde kanske være gjenstridig nok til at nægte sig denne, hvis *han* ikke havde drukket Kaffe. Han havde engang slaat paa, at der var nogen, som heller drak The om Eftermiddagen. Da Jørgine udenvidere havde benægtet dette, saa havde han stukket Piben i Sæk, fundet sig i sin Skjæbne og endog begyndt at gjøre sig fortrolig med den Tanke, at den var uundgaaelig. Han var kommet dertil, at han endog spøjte med den:

“De skjæmmer mig rent bort med den deilige Kaffen, De Jørgine. Jeg blir jo rent forfalden til Kaffe — jeg, som engang bare drak The om Eftermiddagen.”

Jørgines rynkede Ansigt straaledede. “Ja, — Pastoren ved, at der er mange Slags Kaffe. Kaffe og Kaffe er to Ting. Pastor Wangel af Synoden drak bare Trækaffe; men Pastor Nilsen af Forenede Kirke drak Kaffe kogt som i Norge—saa stærk, saa stærk, som han kunde faa den.”

Hun skjænkede i Koppen medens hun med en forlasket Mine fulgte den klare brune Straale med Øinene. Lagde Pastoren Mærke til, hvor blank den var? Pastoren syntes han maatte sige noget opmuntrende:

“Nei, drak de virkelig saa forskjellig Kaffe, de to? — Og De og jeg vi holder os vel ligesom til den Synode-

kaffen, vi da?” frittede han elskværdigt. Men i samme Øieblik forstod han, at han havde forløbet sig. Med en fornærmet Mine havde hun sat Koppen fra sig og stod og tøjlet nervøst paa Forklædesnippen. Pastor Welde maatte forsøge at gjøre Afbigt. Han smagte paa Kaffen og slap en Sukkerbid i og faldt ligesom i dybe Tanker:

“Lever han endnu, den Pastor Nilsen?” spurgte han prøvende. “Om Pastor Nilsen lever? — Jo, han gjør visst det. Han lever visst i bedste Velgaaende han, — saavidt jeg ved.” — “Jasaa, — gjør han det! Det var jo mærkelig. Kanske det er bedst, at vi holder os til den Nilsen-Kaffen da; — det kan ikke være værre for os end han. Han maa være dygtig gammel nu,” —

Længere kom han ikke; thi Jørgine havde allerede gjort en Sving bortimod Døren. Gjennem Døraabningen kom det kort og skarpt. “Ja, Pastoren kan nok bli gammel *han* ogsaa. Men det er ikke saa sikkert, at *jeg* blir saa gammel *her*.” Døren blev lukket med et lidet Smeld.

Pastoren tyggede fortænkt paa sit Smørrebrød. Han havde baaret sig ad som et Fæ. Hvorfor skulde han nu nævne dette med Alderen? Jørgine var gammel, Stakkar. Hele Ansigtet var jo som en Kirkegaard for døde Forhaabninger. Hun havde nok havt sine Drømme hun ogsaa — for et Snes Aar siden — eller kanske et Par Snes Aar siden, — et Snes Aar mere eller mindre gjorde ingenting. Han grundede lidt. Saa tømte han Kaffekoppen og aabnede Døren:

“Jørgine!” — “Hvad behager?” — “Lad mig faa en Kop Kaffe til.” Der hørtes en Klirren af Stentøi, som blev flyttet. Hun kom med Kaffekanden og skjænket i. Hun skjalv lidt paa Haanden. Om hendes Mund bævede et Smil. Det var hendes Seier dette.

Da hun havde gaaet, gik Pastoren hele Rummet over med Kaffekoppen i Haanden. Slog han den i Spyttebakken, saa turde hun mærke det — i Kaminen vilde hun se det. Ud gennem Vinduet — og hun kunde se det fra sit Vindu i Kjøkkenet — kanske. Forresten var jo det at holde hende for Nar. Han begyndte at slurpe den i sig under Følelsen af, at han satte halve Nattens Søvn tillivs. Saa slap han sig resolut ned i sin Kontorstol og mumlede: “Vinder jeg en slig Seier til, saa er det ude med mig.” Og han gottet sig over Citatet. Hvis Jørgine vidste, at han havde taget Gift for hendes Skyld, saa vilde hun ikke fare op i slig Vrede. Han lo igjen og ledte frem en Cigar. Det var sjelden han røgte.

Han blev staaende en Stund ved det aabne Vindu. Igrunden havde han det altfor godt. Alle var saa hyggelige og imødekommende. De bar ham saaatsige paa Hænderne. Han blev bortskjæmt, rent bortskjæmt. Men noget var der dog at gjøre, — noget maatte gjøres — for Ungdommen — især. En Forening f. Ex. som ikke var for kirkelig — noget med Diskussioner, Dialoger, Deklamationer og sligt — noget som kunde knytte Ungdommen til Kirken — — —.

Han begyndte at drive frem og tilbage paa Gulvet. Men det var, som kom han ikke rigtig tilbunds i denne Tanken om en Ungdomsforening. Mosevig stillet sig frem for ham med sit glisne Skjæg og sit store Mundparti. Han maatte se at blive Godvenner med den Mand, — finde paa noget — lade ham forstaa, — ja, hvad skulde han nu finde paa eller lade ham forstaa? Han havde jo intet ondt gjort ham, havde intet at forklare ham.

Han standset ligesom tvivlraadig foran et Billede, som hang paa Væggen. Der var mange Billeder baade

med og uden Rammer. Slig havde hans Værelse hjemme ogsaa set ud, — og hans Værelse paa Skolen — — Billeder, Billeder overalt.

Dette udmærket sig ved sin Størrelse. Det var et Farvetryk af Muncaczys “Kristus for Pilatus” og havde hængt igjen efter den gamle Presten. Han havde ofte staaet og betragtet det i lange Stunder. Det var Kunst det. Undertiden havde han indbildt sig, at han var Kunstkritiker og tænkt, at Pilatus, som sad saa bred i sin Dommerstol var for svær i Overkroppen og at den ene Skuldren var for stor. Venstrearmen til ham, som stod der og gapte, var ogsaa dygtig lang, — ja lang var den Armen, som peger i Baggrunden ogsaa, — svært til Lemmer han havde sat paa dem. Men Kunst var det, — det var sikkert. Der sidder Pilatus og foran ham staar Kristus i sin hvide Kjortel, medens en romersk Soldat med sin Lanse holder Folket — Pøbelen — tilbage. Om Tribunen sidder Prester og Farisæere. En Yppersteprest, som ingen synes at høre paa, staar og anklager Jesus og i Baggrunden stiger en Kvinde med et Barn paa Armen frem af Skyggen.

Han havde seet saa mange Slags Mennesker paa dette Maleri før. Han havde mærket sig de Grusomme, de Nysgjerrige, de Raa, de Uvidende, de Hadefulde, de Tankeløse, — alle de Elementer, som vilde have Barrabas løs. Men nu var det, som om Billedet fik et nyt Indhold — det fortættet sig ligesom. Igrunden var det bare to Slags Mennesker paa Billedet — ja, naar man undtog hende med Barnet da — og det var dem, som havde slige store fremstaaende Mundpartier og dem som ikke havde det. Det var Jesus og Pilatus — og den Kvinde med Barnet, ja, — mod alle de andre. Og Kvinden kunde jo ikke regnes med, saa det var Jesus og

Pilatus mod alle de andre. Pøbelen var Mosevigionere tænkte han overgivent. Hele denne Korsfæst-ham-Hoben var Folk med store Tryner — — eller Ansamlinger om Munden, der ligesom laa og presset paa. Det var — ja det var vel det ulykkelige og undertrykte Jødefolk, som var blevet rasende nu, fordi Jesus ikke kom som Frelseren fra den borgerlige Ufrihed. Det var den stolte Juda Slægts i mange Led opsamlede men ikke fremførte Anklager mod Fremmedvældet. Se bare Lansen til den Soldaten! De har nok Respekt; men det er bare en Biting alligevel det nu. Og Jøderne med sin skarpe Intelligens. Romerne lærte dem nok at holde Mund. Og Profeterne var døde og borte. Sorg og Skam og Skuffelser havde lagt og tynget og ligesom sprængt den lukkede Mund fra dens Fortøininger. Ogsaa de havde gaat og svelget uden borgerligt Maal og Mæle og knyt for en fuld Sæk.

— — Men nogle frygtelige Apparater til at skringe “korsfæst ham” med — og til at spytte med.

Irlænderne havde ogsaa slige store Kjæftpartier, — men næsten intet til Næser. De var ogsaa i politisk Trældom — og da de altid havde været underkuet, saa havde der ikke vokset Næser paa dem heller. Det blev bare Kjæft. Men Jødenæsen havde holdt sig. Det kunde de takke Moses og Profeterne for.

Knyt for en fuld Sæk, ja. Slig var det, at Truten kom til at staa ud.

Han gjorde halvt fornøiet et Slag bortover Gulvet og drev saa tilbage foran Billedet:

Jo, — Pilatus og Kristus tilhørte en anden Race — en anden Type, rettet han. Den første repræsenterede den borgerlige Kultur i dens høieste Potens — Verdensriget, det herskende og ordnende Princip. Kri-

stus repræsenterede ogsaa et Rige i dets høieste Potens — “det, som er indeni Eder,” — det stærkeste af alle Riger. Den ene repræsenterede Magten og Retfærdigheden, den anden Kjærligheden og Naaden. Romervældet maatte i Grus; men det gav til de kommende **Slægter et solid Grundlag** for verdslig Lov og Ret og et ordnet borgerligt Samfund. Kristus maatte dø en forsmædelig Død; men han gav os det evige Liv og Frelsen ved Troen paa ham, hans Død og Opstandelse til Retfærdighed. Verden havde aldrig naaet høiere Typer end disse.

Han gik igjen en Tur og kom atter tilbage. De skulde holdt sammen, de to — mod Hoben. Pilatus saa ligesom saa fortænkt ud paa Billedet og Kristus syntes bedrøvet. Slig havde de hver for sig opfattet Situationen. Pilatus sad og famlede efter noget, som Jesus vidste — ja som han var. “Hvad er Sandhed?” havde han spurgt. Han vidste ikke, at Jesus *var* Sandheden. De skulde holdt sammen de to — imod Pøbelen. Pilatus skulde gjort fælles Sag med Kristus — han raadet over Magten.

Pastor Welde gjorde igjen et lidet Slag over Gulvet; men saa standset han pludselig:

Hvorledes havde det nu gaaet den store Hoben med de store Mundpartierne, hvis Pilatus og Jesus var kommet overens?

Hvorledes havde det gaaet med den Mand Conrad Walther Welde? Hvordan havde det gaaet med alle de Bundne, som han kom for at sætte i Frihed ved sin Død og Opstandelse? — En Kristendom uden et Kors men med latinske Lovbøger — og Lanser.

Aa ja — jovisst, — det blev jo prøvet det og.

Det var disse med de store Mundpartierne, som

han kom for at frelse. Det var dem, som han færdedes mest iblandt. Det var blandt dem, han udvalgte sine Apostle.

“Det, som ellers maatte forgaa,” — det var det, som han kom for at frelse, — det, som Romerriget ikke brød sig et Gran om.

Han havde glemte Cigaren. Sagte trak han sig hen til Vinduet og stod længe og stirrede paa Syrenbuskene, som stod i Blomst.

Jørgine havde villet sætte en Buket paa hans Bord; men han likte ikke afskaarne Blomster. Det lugtet Lig og Begravelse af dem, syntes han.

Men han var meget rundhaandet med at give dem bort til andre.

ANDET KAPITEL.

Pastor Welde havde allerede fra sine tidligste Aar vidst, at han skulde blive Prest eller ialfald hørt det. Det havde lagt en Dæmper paa hans Leg. Han havde for det meste kun set paa de andre Børn, naar de legte. Altid saa han da nogle som var snille og andre som var slemme — mange, som var uvorne. De, som var slemme eller uvorne, ødelagde Legen saa ofte, saa den endte i Skrig og Slagsmaal. Saa havde han maattet stifte Fred. Han var Prestens Søn, — det gav Vægt; men han havde en stor, stærk Krop ogsaa og undertiden, naar han skulde skille to kjæpende Kammerater, saa tog han

saa uforsigtig haardt i, at de begge anfaldt ham. Men den store, fredelige Gut holdt med Lethed to sinte Jevnaldrende fra sig og lod dem sparke og klore. Gik det for vidt, saa kunde han bryde dem ned og holde dem under sig; men slaa kunde han ikke. Og efterpaa saa gik han og godsnakket med dem og smaaskjændte indimellem for at blive Godvenner med dem igjen, gav dem et eller andet og blev grundig foragtet trods sin Styrke. Faderen var en noksaa ordknap Mand, som havde faaet sin akademiske Uddannelse i Norge, — en fint dannet Mand, som havde forvildet sig over til Normændene i Amerika, da han som Kandidat forstod, at der var mange om Embederne derhjemme, medens der var Mangel paa Prester herover. Dette havde han opfattet som et Kald og en Dag havde han og hans unge Kone reist til Amerika, medens der lød mange Veklager paa Bryggen. Det var Hustruens Slægtninge, som var mødt frem for at demonstrere. Der glimtede Officersuniformer, en Amtmand havde mødt op fra Vestlandet. Det raslede af Silke og fine Tantetaarer duggede de parfumerede Lommetørklæder. Havde de vidst, at Johan Welde havde tænkt paa noget sligt som at reise til Amerika, saa skulde de modsat sig Partiet. Nu vilde kanske den stakkels lille Laura blive skalperet af Indianere og bundet til Marterpælen. De havde alle læst baade "Urskovens Sønner" og "Stifinderen." At Welde kunde finde paa sligt?

Men ombord stod den stakkels lille Laura og havde vondt af Tanterne, fordi de havde vondt af hende. Hun havde begyndt at puste friere, da hun var kommet ombord. Hun forstod ikke alt, hvad Welde havde fortalt hende om Nødvendigheden af at nogen hjemmefra tog sig af de Udvandrede for at knytte dem til Kirken og

Fædrelandet, saa de ikke kom i Drift. Hendes Slægtninge havde ikke forstaaet noget af det. Men hun vidste, at hendes Mand havde Ret. Hun saa det i Glimtet i hans Øine, hun saa det i Trækningerne om Munden, hun saa det i Kroppens Linier, i Haaret, der bugtet sig om Ørene. Hun saa det i Skuldrene, naar han vendte Ryggen til og i Spændet i Læggene, naar han gik — og hun vilde fulgt ham til Verdens Ende. Skulde en som han slaas med sultne Medkandidater om et Kapellan-Embede derhjemme? En som han?

De kom til Wisconsin og fandt sit Virkefelt. Der var bygget et lidet Hus for dem — en eneste Stue opdelt ved et Forhæng. Det ene Rum blev Storstue, Sovekammer og Kontor. Det andet blev Dagligstue, Spiseværelse og Kjøkken. Pastoren lavede sig Boghylder oppe under Taget af endel uhøvlede Bord og der straaledede Velskbind med røde og grønne Vignetter og theologiske Værker med sorte Rygge og Guldtitler. Her sad han og udarbejdet med den største Flid sine Prækener. Han havde ikke lagt mere Arbejde paa dem, om han havde præket for et Hovedstadspublikum. Herind kom Farmerne for at hente Raad og drøfte Menighedens Anliggender. Her kom de Fattige og fik Hjælp. Her fik de Velstaaende sine Afrivninger. Her sad sorgbetyngede og en og anden Gang en syndbetyngtet og fik Trøst. Men alle fik komme paa den anden Side af Forhænget og faa en Kop Kaffe efterpaa. Den lille dannede Prestekone bestræbte sig flittigt paa ikke at støde nogen ved sin Dannelse. Der var nogle farlige Madammer iblandt, som man maatte være forsigtig med og som ikke glemte at lade hende forstaa, at i "det'ne herre Contrie" var alle simple Folk baade den ene og den andre. Men da saa den lille Prestekone omsider i sin

Iver efter at yde i fuldt Maal skjænket sin Ægtefælle en Slamp af en Gut paa femten Pund — bedre end nogen Farmerkone deromkring — saa var hendes Stilling grundfæstet.

Ofte maatte Presten reise firti og femti Mil paa de daarlige Veie, mens hun sad alene med Gutten i den lille Tømmerhytte og lyttet til Regnens Pladsken eller Stormens Hvin og tænkte paa Manden, som var ude og kørte i Uveiret. Da havde hun gjort Vorherre mange Løfter, om bare Manden kom velbeholden hjem. En af disse, der mest hyppigt var gjentaget, var dette, at Gutten skulde vies til hans Tjeneste, hvis Faren blev sparet.

Da holdt hun Lys i Vinduerne og ødslet med Brændsel. Naar saa Larvedarius, en omstreifende lurvet Hund, som holdt til i Prestegaarden, meldte af, og hun hørte Hestehovenes Klapren og saa Gnister af Tobakspiben langt borte og Welde selv straks efter vaad eller frossen men altid tryg og lun kom stolprende stibenet ind, saa var al Bekymring glemt. Undertiden havde han en Sæk Havre, et Stykke Flesk eller endog en Kalveskrot med i Buggyen. Han havde lært at sætte Pris paa den Slags Beviser paa aaandeligt Liv i Menigheden. Det veiet mere for ham end de taarefyldte Forsikringer. En større Villighed til at ofre — det var noget holdbart. Meget af det, han saaledes bragte med sig, blev delt ud med rund Haand til fattige Nykommerfamilier, som havde slaaet sig ned rundt om.

I de første Aar havde Fru Welde ret ofte faaet Breve fra sine fine Tanter derhjemme. Hendes egne Breve havde strømmet over af Lykke. Hun havde dog ikke lagt Skjul paa, at de var fattige og levet som Fattige i et nyt Settlement, hvor næsten alle var fattige.

Siden var det de fine Tanter, som fik det travelt med at skalpere “den stakkels lille Laura.”

Imidlertid voksede Weldes Menigheder, Kaldet blev delt og han fik det lettere. En smuk Prestegaard reiste sig i Nærheden af hans største Kirke og han fik eget Kontor og Konen sin Parlor og Dagligstue som de velstaaende Farmerkoner i Nabolaget.

Men hun glemte aldrig de første Trængselens Aar, da hun dog havde været saa lykkelig. Nu var Manden saa optaget af allehaande Gjøremaal og der forlangtes ikke mere Offer af hende, — nu var det bare han, som ofret.

Og Welde sad paa Kontoret og tænkte paa den gode gamle Tid, da han fik bringe sit Offer. Nu sad han der og lagde sig til en Mave og havde det godt. Nu var det bare Konen som ofret ved Slidet i det forøgede Husarbejde.

Og de gik og blev halvt om halvt misundelig paa hverandre.

Under slige Forhold havde Conrad Walther Welde vokset op.

Endog da de boede i Tømmerhytten havde han lært at forstaa, at han havde det meget godt, medens næsten alle de andre havde det ondt. Mellem Forældrene blev der talt meget om Farmernes Ubarmhertighed overfor baade Børn og Dyr, deres Urenslighed og Mangel paa Omtanke. Hvorledes de med lidt Hensynsfuldhed kunde gjøre Livet lettere for hverandre og hvor galt de igrunden stelte sig med selvforskyldte Plager. Dette kom aldrig udenfor det lille Tømmerhus; men Gutten, som havde seet Morens Taarer og Farens Harme, — han gjemte paa det.

Han var glad nu, da Maalet var naaet og han havde

faaet et Kald. Han vidste, hvad der hørte til. Skolen, Colleget og Seminariet, havde været lykkelige Aar, — naar han nu saa tilbage. Hans Fars Stilling i Samfundet saavel som hans eget Forhold havde skaffet ham et af de bedste Kald. Samfundets Formand havde gratuleret ham med, at han kom til et Kald, hvor alt var i den skønneste Orden og hvor alt stod ligesom færdigt. Det var faa, som kunde gaa til en slig Menighed lige fra Seminariet. Conrad Welde havde lettet paa sine svære Skuldre, — han havde gaaet lige villigt til en Missionsplads i Canada.

Han var bleven vel modtaget og havde fundet alt i den bedste Gjænge i Menigheden. Vel havde han følt sin egen Ubehjælpelighed og da især, naar han tænkte paa sin dygtige Forgjænger; men hans saligste Stunder var alligevel, naar han forrettet for Alteret og det store og velindøvede Kor faldt ind med, saa ligesom hele Kirkens Skib bævede i den stærke Harmoni. Her var han tryk og sikker — her følte han sig løftet og grebet. Menigheden blev ligesom borte, — han var Stedfortræderen, som stod mellem Gud og den. Sine Prækener udarbejdet han omhyggeligt, som han havde lært det. Intet af hans *eget*, skulde finde Plads der. Guds Ord purt og rent og uden Fraser, slig skulde det være.

— — — —

Det havde begyndt lovende, — alt havde gaaet saa godt. Den eneste Skygge kastet ind over hans Gjærning var fra en knuvlet daarlig klædt og krogrygget Mand med et glissent Skjæg, en, — som han paa nogen uforklarlig Maade skyldte et Opgjør — en, som havde noget at fordre af ham, som han ikke kunde betale.

TREDIE KAPITEL.

Pastor Welde drev fornøiet op og ned paa Gulvet i sit Kontor, som han pleiede. Han havde nok helt beseiret Jørgine igaar — samlet glødende Kul paa hendes Hoved ved at forlange en ekstra Kop Kaffe. Idag havde hun været ekstra blid. Han smaalo gjennem Cigarrøgen. Diplomat, — det var, hvad han var. Han burde været Minister til Rusland eller noget andet kranglevorrent Land og afvendt Krig.

Egentlig skulde han vel kanske helst holdt paa sin Værdighed og gjort, hvad en anden vilde gjøre i hans Stilling — vist det uforskammede Menneske Døren og drikket The; men han havde brugt den store Kroppen sin daarligt til at slaa fra sig. Han havde været stærk for sin Alder, da han var liden, og Ting, han fik mellem Hænderne, gik istykker for ham. Slog han efter sine mindre Søkende eller tog han i dem, saa blev det altid for haardt. “Nu maa du være forsigtig, Conrad!” Han hørte Morens Stemme saa tydelig, — den ringet endnu for hans Øren. Hendes Betoning tilkjendegav alle Nuancer fra en mild Advarsel til en Trudsel, der mente Ris, naar Far kom hjem. Lagde hun Vægten paa “Nu”, saa var det Advarsel i 3die Grad. Vægten paa “du” var i 2den Grad. Vægten paa “forsigtig” var i 1ste Grad. Men lagde hun Vægten paa “maa”, saa var det Trudsel i 2den Grad. Vægten paa hele Sætningen var Trudsel i 1ste Grad. Jo, — saa lærte han at være forsigtig. Han turde ikke slaa til, naar et Par sinte Gutter hængte sig paa ham. Han havde ikke taalt den Tanke, at de kanske kunde komme

tilskade. Men han noterede dog med en viss Tilfredsstillelse, at han havde havt stor Respekt for nogle sinte Smaatasser, som brugte baade Stok og Sten og var sjæleglade, naar de traf rigtig haardt.

Han erindrede ogsaa, hvorledes de havde været efter ham paa Colletet for at faa ham med i Fodbold-Teamet. De havde følt paa Musklerne i hans Ben og klemte paa ham baade her og der og profeteret, at han vilde blive en "Star". Han havde troet det selv ogsaa, at han kunde have duet til noget sligt, hvis det ikke havde været forlangt, at han skulde løbe andre overende — kanske brække Arme og Ben paa dem og saa høre Jubelen, naar han vassede gjennem Modstanderne. Det laa nok ikke for ham dette.

"Det er rigtig det, Gutten min," havde en gammel Prest sagt, som engang var paa Besøg hos hans Forældre. "Jesus slog ikke igjen og du vil gjerne være lig ham, ikke sandt?" Han havde nikket. Hykler, som han var. Det var nok ikke Gudsfrygt saameget som Kujoneri. Kammeraterne var, havde han indbildt sig, saa altfor skrøbelige. De var nok ikke saa skrøbelige, naar det gjaldt gale Streger. Minde efter Minde steg frem fra hans Barndom. De havde nok fortjent Juling. Nu, ja — de fik det ogsaa, Stakkar. Man kunde høre dem ule Søndagsmorgenerne borte paa Farmene. Da havde Forældrene Tid til at prygle dem. De kom altid saa skinnende af nyerhvervet Retfærdighed til Kirken efterpaa — baade de smaa og de store.

Han gjæspede og strakte sig i sin fulde Længde og gymnasticerede med Armene. Det var, som fik han Lyst til at slaas med noget. Han burde faa sig en Punching-Bag, — en, som han kunde daske løs paa af alle Kræfter, — en som ikke vilde skrike eller krepere,

om han slog rigtig haardt. Eller noget at trække paa eller løfte paa. Der var jo saa meget sligt — —.

En Larm ude fra Kjøkkenet vakte hans Opmærksomhed. Det var et Vedfang, som gamle Jørgine havde været ude efter og slap i Vedkassen. End om han nu bar ind Ved for hende? Han vilde saa gjerne gjøre æt — skulde gjerne betale for at faa gjøre det; men hvad vilde hun sige, om han tilbød sig. Det beroede naturligvis paa, hvad Pastor Wangel af Synoden og Pastor Nilsen af Forenede havde gjort under lignende Omstændigheder. Han grundede lidt. Jørgine maatte tages fint — diplomatisk. Medens han endnu spekulerede, hørte han en lignende Larm. Vedfang Numer to. Ja, da nyttet det vel ikke. Kassen var vel fuld.

Han drev endnu en Stund op og ned paa Gulvet. Saa kastet han den halvrogte Cigar fra sig i Kaminen og aabnet Døren til Verandaen for at lufte ud. Trak saa sin sorte Frakke paa og satte sig til Skrivebordet. Kontortiden var nu kommet. Han begyndte at gnide paa en Flæk paa det ene Frakkeærme. Han havde en ren Lidenskab for at fjerne Flækker.

Saa bøiet han Hovedet over de foldede Hænder og læste sit Fadervor. Hans Kontortid var endel af hans Embedsgjerning.

Han var nu Presten i sit Kald.

FJERDE KAPITEL.

Ude i Forværelset rumsterede Jørgine med Stolene og tørret Støv. Blankt skulde det være. Slig havde

det været hos Wangel af Synoden og Nilsen af Forenede Kirke. Saa trak hun sig tilbage til Kjøkkenet, hvor Kaffekanden stod blankpudset og surrede paa Ovnen. Presten gik selv ud og tog imod, naar nogen kom.

Han hjalp dem af med Tøiet og talte om Veir og Vind og førte dem saa ind paa Kontoret eller anviste dem Plads i Forværelset, hvis han havde nogen anden paa Kontoret. En og anden som havde det travelt blev ekspederet ude i Entrêen. Selv havde han aldrig travelt i Kontortiden.

Der kom en Kone for at begjære Barnedaab, saa en til og saa nok en. Det gik ganske fort. De blev vist ind i Kjøkkenet, hvor Jørgine fortalte om de to Slags Kaffe og hjalp dem til det eneste rette i den Henseende og modtog deres "Tak og Ære" ude fra Kjøkkentrappen.

Saa kom en Arbejder, som vilde bede om en anbefalingsskrivelse for en Post som Janitor i en Skole. Han kom med en Knap i Haanden. Da han ude i Entrêen havde revet Jakken op for at faa fat paa sine Papirer, saa havde han revet Knappen af.

Som alle hverdagslige Folk maatte han først nævne det, som sidst hændte.

Presten undersøgte baade Knappen og Stedet, den havde siddet.

"Den kan jeg sy i for dig paa et Minut," sagde han. "Jeg er desværre Ungkarl og har lidt Erfaring i sligt fra Skolen."

Manden protesterede ivrigt. Kjærringen kunde gjøre det.

"Men nu vil jeg du skal faa Knappen syet i, saa den sidder," lo Presten. "Det tar et sekssaarigt Collegekursus at lære at sy i en Knap ordentlig."

Manden trak leende Jakken af og aabenbarede et

Par meget skidne Skjortærmer. Inden han overleverede Jakken, saa tog han ud en Pakke Tobak i gult Omslag og en sortrøget Corncobbpipe og kastede tvivlraadig Blikket omkring sig. Presten reiste sig og tog frem en Kasse Cigarer. Der var to. Den ene var ægte Havanesere. Han rakte ham den bedste. Manden tog en og dreiet den mellem sine grove Fingre. "Tusen Tak!" sagde han. Presten gav ham Ild og trak den bedste Stol frem til ham. Saa fandt han frem Naal og Traad fra en Skuffe i sit Skrivebord. "Det er ligesom en Hemmelighed, det her," sagde han. "Husholdersken er lidt tilaars og ser daarligt. Og saa har jeg nogle saadanne Remedier for Selvhjælp, som hun ikke ved om." Han var lidt nærsynt og sigtede længe, før han fik trædet Naalen. "Saa gaar vi til den vigtige Skræddergjerning," sagde han med et næsten professionelt Greb i Jakken. Manden, der havde indhyllet sig i en Røgsky, sad foroverbøiet med Hænderne foldet mellem Knæerne og spekulerede. Presten maatte nu have en Mening med dette.

"Jeg hører ikke til Menigheden endnu", sagde han; "men jeg har nu saa smaat tænkt paa at slutte mig til. En bør no'nsteds høre hjemme i den Henseende au", tilføiede han filosofisk.

Presten svarede ikke. Han syntes helt optaget af sit Arbeide.

"Jeg har naa tænkt en hel Del paa at sende "Kidsen" paa Søndagsskolen au," fortsatte Manden. "Kjærringa har sagt — hu sier ret som det er, John, sier hun, — —"

Det ringet paa Entrêklokken. Presten lagde Jakken fra sig og gik ud. Der blev et helt Opstuds i Gangen. Udenfor lød det skarpe Tøf-tøf af et Automobil.

Bankør Brooten og Dr. Spohr var det, som kom. De var i udmærket Lune og skubbede hverandre ind i Kontoret. Brooten gik som Kjendtmænd lige til Prestens Cigarkasse og bød omkring. Han fyldte ligesom hele Kontoret med sin Nærværelse.

“Værsgo sid ned,” sagde Presten. “Jeg skal snart være færdig.” De to Ankomne kunde knapt tro sine egne Øine, da de saa, at Presten begyndte at sy. Deres Blikke vandret fra Arbeideren til Presten. Saa brast Doktoren i Latter. “Nu har jeg set det ogsaa,” sagde han. “Er De Skrædder?” Presten lo med. “Jeg vilde vise ham, at en luthersk Prest kan sy i en Knap, saa den sidder,” sagde han og drog rigtig haardt i Traaden.

“Ja, nu har jeg set det ogsaa,” sagde Brooten. “Forresten er du ikke den eneste.” Han greb opunder Vesten og vrængte ud et Stykke af Bukseliningen. Denne Knappen har jeg sat i sjøl,” sagde han, “og jeg kan formelig kjende, hvorledes hele Buksen hænger paa den ene Knappen, som jeg har sat i.” De lo alle.

Arbeideren sad og funderede. “Kjærringa” satte Knapperne i for ham.

“Jeg har en viss Svaghed for Knapper,” forklarte Pastor Welde, idet han surret Traaden et Par Gange om Knappen og fæstet med et Par Sting paa Indsiden. “Her mangler forresten en til. Det er bedst at ta den med det samme.” Han rodet i en Æske og fandt en, som lignet.

“Du har alt paa rede Haand, du,” lo Brooten.

“Naa ja,” sagde Presten smilende. “En skulde altid gjemme paa løse Knapper. Bedstemor havde en hel Samling af dem — flere Æsker. Hun bragte en hel Slump, da hun kom til os fra Norge. Og de skal jeg arve.”

De lo igjen, saa det skraldede.

“De kan komme godt med og bli til stor Nytte for en Prest,” sagde Doktoren. “Ser De en, som kommer uværdig til Alters med en manglende Knap, saa kan De bare sige Pst! og vinke ham ind i Sakristiet og sætte Knappen i for ham, saa han blir en værdig Nadver-gjæst!”

Igjen skyllet en Latterbølge gennem Værelset.

“Naa, ja! egentlig er det ikke noget at le af,” sagde Presten. “Mor var, hvad man i Norge kalder af “bedre Folk,” og da Bedstemor kom over til os, saa var Knapperne omtrent det eneste, som var tilbage af den store Slægten. Men det er min Mening, at Bedstemors Knapper gjorde mere til at holde den svære Menigheden paa Willow Prairie sammen under Kirkestriden end Fars Syntax. Far var jo Theolog fra Norge. Saa snil og bra, som han var, saa stak der jo lidt af en Pave i ham — saa’n ude blandt Folk, da. Men Konerne kom til Bedstemor for at faa Knapper — “af det samre Slaget” — og hun kunde altid finde nogen, som lignet. Der var Sølvknapper, som havde siddet i Klærne til en Storbonde oppe i Dalene, som var hendes egen Farfar. Der var Messingknapper med Krone paa, som havde siddet i Morfarens Uniform, — han havde været General og vældig Krigsmiand. Saa Knapper fra Farens Sorenskriver-Uniform og forresten Knapper med Ankere og Posthorn og alt muligt. Hun lagde ud om Slægten og Konerne gik imponerende bort. Hertil kom Mors Samling af senere Datum og Weldeslægten blev spredt med Knapperne udover hele Settlementet. Der gik Farmere og Farmerkoner med Knapper, som havde siddet baade her og der paa Weldefolket. Havde

de da svigtet i Naadevalget, saa var Knapperne jo blevet rentud værdiløse.”

Han smilte halvt vemodigt og vedblev:

“Bedstemor tilhørte en gammel Embedsmands-slægt, som det nu er gaat ud med. Af hele Herligheden var bare Knapperne igjen. De sad hun og stelte med i saamangen tung Stund. Hun likte at snakke om Silkekjolerne, Barneballerne og de røde lakerte Sko fra sin Barndom.”

Knappen var forlængst syet i og Arbeiderens Ansøgning underskrevet. Bankør Brooten satte ogsaa sit Navn paa og leverede det til Arbeideren med en Mine, saa denne forstod, hvad Brootens Navn betydet. Welde fulgte ham ud i Entrêen. Manden var næsten som forvildet: “Jeg hører ikke til Menigheden, men jeg har tænkt paa,” — saa husket han, at han havde sagt det før. “Kjærringa har sagt, at vi maa sende “Kidsen” paa Søndagsskolen — hun hører til, hun,” — men saa husket han, at han ogsaa havde sagt det før. “Jeg er en noksaa hændig Mand med Alskens ting rundt Huset,” sagde han. “Hvis Presten har noget, som skal gjøres rundt Huset, saa skal jeg komme om Kvelden eller Sønnda’n og hugge Ved eller sligt for Presten;” men saa husket han, at det ikke var rigtigt at gjøre sligt om Søndagen. Endnu stod han i den halvaabne Dør: “Det er ikke frit for, at jeg har drukket lidt sommetider,” sagde han; “men det er Slut med det nu — og bandet — det er en styg Uvane; men nu —”

Presten skjøv ham lempelig ud uden at ville høre hans Forsikringer og bød ham Farvel med en fornem Haandbevægelse. “Hvis De nu faar Pladsen, saa faar De være saa god at stille Dem, saa at vi, som skrev paa, kan forsvare det,” sagde han.

Døren blev lukket. Manden stod endnu med sin bulede Hat i Haanden ude paa Trappen og stirret mod den lukkede Dør. Saa følte han paa Knapperne, strammede sig op og gik ind paa den nærmeste Saloon for at fortælle Historien og faa flere Underskrifter.

— — — —

Da Pastor Welde kom ind fandt han Doktoren ved Boghylden og Brooten staaende ved Vinduet. "Fyren troede visst, at det var for at frelse hans Sjæl, jeg gjorde ham den lille Tjenesten. Havde jeg tænkt det, saa — —," — "saa havde du ladet Kjærringen hans gjøre det," faldt Brooten ind. "Aldeles korrekt. Der er nogle, som ser paa en Prest akkurat som en Forretningsmand. De kan ikke tænke sig Muligheden af, at nogen kan give dem en Haandsrækning, uden at der stikker noget under — — nogen Egennytte. Men," tilføjet han undskyldende, "Skam at sige, saa er de slig oplært. Det er rent resikabelt at hjælpe nogen med nogeting. Jeg husker, da jeg var i St. Louis for at pudse op Tysken min — og Theologien, da saa jeg en Aften paa en af Broerne en Kone med en Kurv Potetes. Det var et gammelt og skrøbeligt Menneske og hun gik der og slabbet og pustet og skiftet og hvilet. Da jeg havde seet paa hende lidt, saa tænkte jeg, at det var Skam at en stor og stærk Laban som jeg ikke skulde kunne bære den Kurven for hende, naar jeg gik samme Vei. Saa tog jeg fat paa Kurven — og gjorde mig saa lækker, som jeg kunde for Gamla; men ved du, hvad hun gjorde? Hun greb med begge Hænderne i Kurvebanken og holdt fast og skreg, — hun troede jeg vilde ta den, forstaar du. Jeg prøvede hende baade paa Engelsk og Tysk. Hun forstod ikke det Gran, — bare bed de tandløse Gummerne sammen og holdt krampagtig fast

— slig —.” Presten greb Brooten i Armen og illustrerede Foredraget med at klemme til, saa den tykke Bankør baade lo og vred sig. “Saa i et Øieblik var der Folk samlet, og det var mærkelig nok ingen, som syntes at tro mig, da jeg fortalte, hvad min Hensigt havde været. De vilde kanske have kastet mig i Vandet men tænkte maaske, at det var bedre at lade en saadan stor Krop gaa med nogle Advarsler. Men sørgelig er det, et Forholdene skal være slig. Hvor stygt maatte ikke Verden have faret med et sligt Menneske, som ikke paa noget levende Vis kunde begribe, at der kunde være en Mulighed for, at en eller anden stærk Dagdriver i et kristent Land kunde byde sig til at hjælpe hende lidt.”

Brooten var bleven alvorlig. “Jeg har ogsaa leilighedsvis — især før i Tiden — hjulpet Folk; men du maa være forsigtig ellers springer de lukt op i Næsen paa dig,” sagde han. “Forresten er det nok bedst at lade Folk hjælpe sig sjøl, — det har jeg maattet gjøre. Det er nok derfor, at det er saa let at samle Penge til Hedningerne ogsaa. Om man hjælper dem lidt, saa faar en da ikke Ubehageligheder efterpaa af det. Hvis du bøier dig for at knytte slige Folks Skoremme, saa opfatter de det som en Invitation til at tørke Beina sine paa dig, Far, — jamen gjør det det. En faar ikke stor Takken for det; — men det slænger lidt Lort iblandt. Er det ikke saa, Spohr?” Doktoren nikkede fra Boghylden.

Brooten stod og smaasnakked, mens han pyntede paa sine Negle. Theodora, den ældste Datteren, gav ham altid Formaninger om Neglene.

Ja, saa var det da hans Ærinde — han vilde invitere Pastoren ud paa en Automobiltur næste Dag. Havde faaet en rigtig udmærket Maskine fra Detroit. Det var jo slig nu, at man maatte ha noget sligt Fanteri

for ligesom at holde sig oppe — men egentlig var det nu Mrs. Brootens og Døtrenes Paafund. Flink Chauffør — en ren Expert —.

Bankchefen og Lægen tog Afsked ganske braat, da Entréklokken lød. Det var en Dame af Middelklassen, som kom. De to Herrer hilste meget venligt paa hende og spurgte efter Familiens Befindende og fik høre, at alt stod godt til.

Mrs. Andrew Thompsons lille trivelige Person blev meget høfligt anvist Plads i en Stol, som Presten trak frem til hende. Hun aabnede forsigtig sin Væske og tog ud et meget smukt sammenlagt Lommetørklæde og brættede Sløret noget op for at komme til den lille freidige Næse. Alt dette tog Tid og hun trængte lidt Tid. Overfor den gamle Prest havde hun altid talt som en Datter og han havde været ligesom en Far for hende. Ved Tanken paa dette maatte hun føre Lommetørklædet helt op til Øinene. Denne nye Presten saa saa ung og forlegen ud, saa hun følte næsten at kunne tale som en Mor til ham; men hun var ikke ligesom gammel nok til det heller. Hun havde faldt ud af en Rolle uden endnu at have faaet sig anvist en ny; men Prestens venlige Spørgsmaal om hvad han kunde tjene hende med fik snart Samtalen igang.

Presten maatte rigtig "ondskyld", at hun kom. Men det var nu denne Ludefisk-Supper, som Menighedens Kvindeforening skulde have. Hun var nu ligesom Formand, hun da. Hun havde bestemt modsat sig at blive valgt; men det var ikke Raad at slippe endda de havde saamange dygtigere Kvinder end hun, for hun var jo bare en simpel Kone og saa var det de Smaa da, — den yngste var jo bare to og et halvt.

Presten afbrød hende med at sige, at han havde

hørt, at hun var den dygtigste i hele Kvindeforeningen. Mrs. Thompson maatte absolut benægte dette. Her havde vi jo denne Mrs. Berven, som nylig var kommet fra Norge.

Hun standsede lidt og brugte Lommetørklædet igjen. Hun skulde givet meget for at faa høre Pastorens Mening om Mrs. Berven; men han lod, som han ikke hørte det:

“Ja, Pastoren kjender vel Mrs. Berven?”

“Ja, — nei, — har visstnok seet hende. Liden mørk Kone med skarp Næse — —”

“Skarp Tunge, mener De.”

Det plumpet ud. Konens Lommetørklæde standset paa Halvveien. Det var som en usynlig Haand holdt hendes egen Haand væk fra Næsen nu.

“Ja, kanske det ogsaa,” lo Presten. “Jeg kjender forresten ikke noget til hende. Det er Jørgine, Mrs. Brooten og flere andre, som har nævnt Dem saa fordelagtigt.”

Mrs. Thompson syntes helt overvunden ved denne Tilstaaelse. Jørgine og Mrs. Brooten var jo ogsaa de, hvis Mening om sig hun satte størst Pris paa.

Og hun frembragte da sit Ærinde. Hun havde nu været ude og solgt Billetter, saa hun ikke vidste, hvad Manden, han Andrew, vilde sige, naar hun kom hjem. Forresten sagde han heller aldrig noget, naar det var for Kjerka. Nu havde hun altsaa taget paa sig dette med Lundefisk-Supern og — ja hun kunde jo ikke sige det saa bestemt; men hvis alle de andre Konerne hjalp til, saa skulde det nok bli Folk. Hun havde solgt over femti Billetter allerede og faat Løfte paa fri Kaffe fra Holm-Storet og Fløde fra Olsen-Storet og Sukker og Smør fra danske Jensen. En af Konerne havde paata-

get sig at bage Lefse og saa havde hun Løfte paa otte og tyve Cakes men maatte vel have mindst et Dusin til, skulde det bli nok. Det var det værste, hun kunde tænke, at det ikke skulde blive nok. Hun maatte dog minde om, at man ofte fik Cakes, som det ikke gik an at sætte frem for Folk. Hun skulde vel ikke snakke om andre; men den sidste Festen i Skolehuset, som Mrs. Berven forestod, — ja, det var kanske bedst ikke at sige noget om det; men hun havde været *saa* skamfuld. Hun gjorde det slig, at naar der blev Cakes tilovers, saa var det altid de daarligste og der var jo mange Fattige i Menigheden, som kunde faa dem. Men hun kjendte dem, som sørget for, at de bedste Cakene blev tilovers — altid, og det var nok ikke Menighedens Fattige, som de gik til heller.

Presten hørte velvillig paa hende. Opdraget i en Prestegaard var han altfor vel bevandret i praktisk Menighedsarbeide til at ville undervurdere en saadan Kone. Det var dem, som fyldte de slunkne Samfundskasser. Og Mrs. Thompson var kjendt som den mest energiske og opofrende Kvinde i hele Menigheden.

“Jeg snakker kanske for mye, jeg,” sagde hun, idet hendes Blik for tyvende Gang streifet Traadsnellen og Knapæsken paa Bordet. Sort Lintraad — kjære kunde ikke Jørgine engang sætte Knapperne i for Presten?

“Kjære Dem, — snak bare væk,” sagde Welde gemtyligt. “De er en af de taalmodigste til at høre paa mig. De Gange, jeg har præket, har jeg altid seet Dem paa Deres Plads, Mrs. Thompson.”

Konens Ansigt fik et andægtigt Udtryk. En Kone kunde jo ikke gjøre stort; men det drog sig jo altid til lidt, naar de lagde sig i det allesammen. “Men der er jo

altid enkelte, som ligesom maa staa for det altsammen," lagde hun til.

Der var nogen ude i Entrêen og Pastoren gik ud for at tage imod. Mrs. Thompson benyttet de faa Minutter til at se sig om. Jo, Jørgine var flink. Ikke et Støvgran nogetsteds. Montro om Presten vidste noget om Surprise-Partyet næste Aften? Hun kunde have den største Lyst at fortælle ham det bare for at ærgre Mrs. Berven. Den Hundævelen havde benyttet sig af Anledningen nu, mens hun havde det travelt med Supperen. Hun kunde blive saa harm, naar hun tænkte paa, hvad man *kunde* have gjort, hvis der havde været mere Tid og ikke det ene slig var kommet lige op i det andet. Nu ja, — det fik jo gaa, som det kunde. Det var en snil Prest, en rigtig snil Mand; men det var nu ikke Gamlepresten. Pastor Welde var ligesom saa altfor fin; men saa var han ligesom saa almindelig ogsaa, saa ingen tænkte paa, hvor fin han var.

Welde kom nu tilbage og Mrs. Thompson kom frem med sit egentlige Ærinde.

Det var nu det, om ikke Jørgine kunde faa hjulpe til lidt, — hun var nu en af de faa, som var baade renselig og havde Hænder paa Skaftet. Der var saameget Arbeide med den Ludefisken og hun kunde ikke godt sælge Billetter og staa for det andet alene. Hvis Pastoren, — hvis Jørgine selv vilde da, — kunde faa hende til at hjelpe lidt med Ludefisken, saa skulde hun nok klare Resten. Men det var bedst at Presten snakket lidt finsligt til hende om dette og det var bedst ikke at nævne noget om, at hun havde talt med ham om det. Gamle Folk var jo saa vanskelige med sligt.

Heri var Presten hjertelig enig med hende og vilde vise hende ind i Dagligstuen lige fra Kontoret, saa hun

selv kunde snakke med Jørgine. Men Mrs. Thompson lod, som hun ikke saa dette. Hun gik først ud i Entréen og derfra ind i Forværelset og banket paa. Jørgine maatte ikke forstaa, at hun havde været paa Kontoret først. Det kunde ødelægge det hele.

Da hun havde gaaet, kom nok en Mand og vilde se Pastoren angaaende den ledige Plads som Janitor. Det var en stø, alvorlig Arbejder — en af Menighedens mest trofaste og mest eksemplariske Medlemmer. Han fortalte, at han trængte Pladsen haardt. Hans Fortjeneste paa Sagbruget strak daarligt til og de havde haft megen Sygdom. Selv havde han mærket, at han med Aarene ikke duede til Udendørsarbejde om Vinteren. Denne Pladsen troede han, at han kunde klare og det vilde være rent en Velsignelse, om han fik en slig Plads. Baade han og Konen havde sammen bedt til Gud, om han kunde være saa lykkelig at faa den Pladsen og den mindste Gutungen havde bedt saa vakkert Kvelden før, om at Far maatte faa den Pladsen. Hvis nu Presten vilde skrive en Ansøgning for ham og underskrive og hjælpe ham lidt med at faa nogle andre til at skrive paa, saa troede han nok, at det vilde lykkes.

Mandens troskyldige og ærlige brune Øine saa spørgende ind i Prestens. Denne sad taus og kunde ikke svare. Han havde jo for lidt siden skrevet under for en vildfremmed Mand, — en som troede, at han hjalp ham bare for at faa ham ind i Menigheden. Hvorfor havde han ikke vist ham Døren? Men det kunde maaske rettes paa. Saa snart han var fri fra Kontoret vilde han gaa og besøge Brooten. Det var kanske ikke for sent endnu. Han gav Manden sin Haand og sagde: “Det er muligt, at noget kan gøres; men mister De Pladsen,

saa er det visst min Skyld; men paa et eller andet Vis skal jeg forsøge at holde Dem skadesløs — hvis jeg kan.”

Manden dreiet forlegen sin Hue mellem Hænderne. Ansigtet forraadte tydelig, at han kjæmpet med en hastig frembrydende Bevægelse. Ja, ja —” sagde han. “Det faar nu staa i Guds Haand. Men hvad tror De, jeg kan si til Kona og den yngste Gutungen da, — naar jeg kommer hjem? Er det noget Haab, tror De?”

Det var, som bad han for Livet. Pastor Welde kjendte, hvorledes Hjertet hamret i Brystet. Men kanske det dog endnu var Raad. Jo, det maatte være Raad. Det gik ikke an, at Manden gik saa bedrøvet bort. “Jeg har baaret mig dumt ad,” sagde han; men De kan være viss paa, at staar det i menneskelig Magt at skaffe Dem en Plads — denne eller en lignende — saa skal jeg faa en for Dem.”

“Tak, Tak! Mange Tak!” sagde Manden næsten tonløst. Og saa gik han. Pastor Welde stod og saa efter ham. Han var kommet i et helt Oprør. Det var, som om han havde gjort ham en blodig Uret — og han følte, at Manden havde forstaat det slig.

Og han skridtede et Par Gange op og ned i Rummet. Han saa paa sit Uhr. Om en halv Time skulde han være paa Vei til Brooten — kanske han vilde vide Raad.

En Kone kom. Hun kastet sig ned paa en Stol og fortalte, at hun var ulykkelig, hun var *saa* ulykkelig. Hun vidste ikke, hvad hun skulde gjøre. Hun havde bedt og bedt, men hun havde sligt et Kors at bære.

Welde spurgte deltagende efter, hvad det var, som feilet hende.

“Main min vi it la mæ ælsk Jesus!” brast hun ud paa et bredt Trøndersk. Det kom som en Eksplosion og

en hel Del kom fossende efter: "Itte toler hain e ber, aa itte at e syng, aa itte at e læs e Gudsord el priser min Herr' aa Frælser. E veit it ka e ska gjer." Og hun ramsede videre.

Hun var ung og ganske vakker og den store Taarefiom, som ledsaget Ordene, gjorde Pastoren helt befippet. "Nei, nei, tag nu ikke slig paa Vei min gode Kone, det kan vel rette sig — det maa vel rette sig, — kjære Dem, De maa da forstaa — —"

Konen blev helt hysterisk og begyndte at raabe: "O, Frælsermand, hjælp meg, hjælp meg!"

Presten var næsten bange, hun skulde daane af og vimsede helt hjælpeløs omkring hende og spurgte, om hun vilde have lidt Vand. Han skjænket i et Glas fra en Karaffel. Hun blev siddende og smaahikste, som et Barn, der har havt en Skrigetur. Presten tænkte først at faa Jørgine ind; men saa bad han Konen reise sig og saa førte han hende bort til den aabne Verandadør, hvorfra man kunde se udover en stor Del af Byen. Meningen var, at han skulde faa hende til at sætte sig ned der for at faa frisk Luft. Hun hikstede fremdeles. "Sæt Dem herude lidt," sagde han trøstende, — og da han i det samme saa Syrenerne i Haven, saa sagde han: "Sæt Dem nu her og se paa de vakre Blomsterne mine. Pluk med Dem, saamange De vil — og prøv at være overbærende med Manden Deres. Hvad Gud har sammenføiet vil han ikke adskille. De faar prøve at elske Jesus slig, saa Manden Deres ogsaa kommer til at elske ham." — "Nei, hain blir vær' aa vær'." — Ved disse Ord brast Fruentimmeret igjen i Krampegraad og kasted sig lige ind til Presten, som om hun vilde falde. Han fik en Følelse af noget blødt, vaadt og væmmeligt, som vilde kline sig ind paa ham. Han førte hende til-

bage til Stolen og fik sat hende ned. Han maatte bekjæmpe sin Uvilje og finde paa noget trøstende: "Er Manden Deres slem mod Dem da?" spurgte han. "Nei — hain e so snil, som no'n Main kain vær'; men hain vi it' hør' paa mæ." — "Kan De ikke lade være at plage ham da?"

"Nei de kain e it," hulkede Konen. — Presten gik hen til Døren og raabte paa Jørgine. "Du faar ta dig af denne Konen," sagde han. "Jeg er nok kommen — til det samme Resultat som "Main" hendes, "e vi' it hør paa a," sagde han halvhøit og med en uvant Bitterhed i Stemmen. Efter Jørgines Ankomst syntes Konen mærkelig fort at komme i Folderne igjen og lidt efter tog hun kjækt Farvel og feiet afsted som til et Godtkjøbssalg. Men Presten var hun sint paa — hun, — kanske den eneste Kvinde i hele Menigheden, som havde fundet Jesus.

— — — —

Uden at vente paa sin Aftensmad drog Pastor Welde afsted for at træffe Brooten og tale med ham om den ledige Janitorplads. Han traf ham i Haven og gik lige løs paa sit Emne. Han havde forstaaet, at den Mand, som de havde skrevet paa for, var ganske drikkfældig og nu var det Thorvald Larson, Brooten kjendte ham sikkert, som vilde have Pladsen. Han gjentog, hvad Larson havde sagt om sin Helbred og om sine og Konens Bønner og den vesle Gutten deres. Han talte sig helt varn. "Du er Forretningsmand og har Greie paa alt muligt — du maa finde paa noget, saa vi faar gjort om igjen dette. Jeg føler, som om Larson er den rette Mand for Pladsen og at vi burde have hjulpet ham. Jeg vidste slet ikke, at den andre Manden var drikkfældig og stolede paa dig," sagde han.

Bankør Brooten tyggede betænkt paa Merskumsnadden. “Jeg vidste netop godt, hvad jeg gjorde,” sagde han. “Manden er høit anskreven i Byens største Woodmen Loge, som benytter vor Bank. Han har betydelig politisk Indflydelse i sit Ward og særlig blandt den Klasse, hvor du og jeg ingen Indflydelse har — nemlig hos Saloonfolkene. Jeg kan intet gjøre for Larson nu, — det er plat umuligt. Han er en bra Mand, meget bra Mand, men han kommer ingen Vei, — bare Fattigdom og Sygdom og Klager og ikke Spor af Indflydelse. Jeg tænker vi la’r det staa, som det staar.”

“Saa maa jeg prøve alene,” sagde Presten bestemt. “Ja, gjør du det,” svarede Brooten med et let Anstrøg af Haan. “Men husk nu, at dit Navn staar der sammen med mit — og naar det *ikke* staar der, saa staar mit der alene, istedetfor at de kunde staa sammen.” — “Ja, men vi burde da anbefale den bedste af de to.” — “Den jeg skriver under for er altid den bedste, Pastor Welde.” — “Du mener den bedste for *dig*, Brooten.” — “Netop saa ja.” — “Og du vil holde mig undskyldt, om jeg gaar og gjør Nar af mig selv og prøver at gjøre det, som jeg tror er rettest.” — “*Well* — ja, — hvis du tror det er Ret at gaa tilbage paa din egen Underskrift saa, — ja saa er der intet mere at gjøre ved den Ting.”

Pastor Welde stod allerede ved Havelaagen. — “*Goodby*, Mr. Brooten.” — “*Good Luck to you*, Welde.”

Bankørens brede Skikkelse var allerede paa Vei op Trappen.

Pastor Welde tog Veien til Wardets Skolekommisær. Denne var en Tysker, en forhenværende Saloonholder, som nu drev med Kjøb og Salg af faste Eienomme og forsøgte at vinde Agtelse blandt Folk. Hans Valg som Skolekommisær var et betydeligt Løft. Han

blev meget glad ved at se Presten og endnu mere, da denne kunde tale Tysk med ham. Welde forklarede Situationen og Kommissæren var mærkelig enig med ham, at en drikfældig Mand ikke burde have en slig Stilling. Han var meget imødekommende. Welde fine Væsen og hans ulastelige Tysk imponerede. Han havde ogsaa tænkt paa, om det var klogt af ham at faa ansat en Mand, som drak, naar han selv havde været Saloonholder. Inden hans tykke Hjerneskal laa en noksaa klar Følelse af, at han maatte rehabilere sig ved at holde sig inde med Presterne. Han lovet at forelægge Sagen for Boardet og dette Løfte gav han paa en Maade, saa Welde i sit stille Sind opsendte en Takkebøn til Gud, da han var paa Vei hjem.

Paa Hovedgaden traf han Manden, som havde været paa Kontoret om Eftermiddagen. Han kom netop ud af en Saloon og hilste Presten med en stor og ustø Gebærde. "*Hello, hello, hello* Pastor Welde, — Knappan sit i ennaa," lo han. "Jeg ska joine Menigheta, — for no'nsteds maa en høre te, — har jeg lovt det, saa staar det fast som Fjeld — aa "Kidsen" —

"Har du Papiret endda?" spurgte Presten.

"*Yes* visst, ja da. Her er det." Han trak det op af Lommen og slog Presten gemytlig paa Skuldren med det, saa det klaskede. "Dom Knappan," lo han, "dom Knappan, — jeg maa le."

Pastor Welde aabnede Papiret og fandt under sit og Brootens Navn en Række Saloonholdere, som havde underskrevet. Hurtig tog han sin Blyant og streget over sit Navn og foldet Papiret og gav Fyren det tilbage. "Tak ska du ha Pastor," forsikret Manden dinglende. "Har jeg sagt, at jeg skal joine, saa skal jeg joine — Fan i Helv —."

Presten var allerede langt borte og Manden saa det.

Træt kom han hjem. Jørgine begyndte at sætte frem paa Bordet.

FEMTE KAPITEL.

Den unge Prest var bleven modtaget med mange Forventninger i den store Menighed. Der var som i de fleste Bymenigheder en fornem Klik, som gjorde sikker Regning paa ham, fordi han var saa korrekt i sin Optræden. Der var ogsaa en Del, som følte sig tilsidesat af de "Fine" og som med Glæde havde set, at Presten ikke gjorde Forskjel paa Folk. Saa var der et liberalt Element, som ønsket at tilhøre Menigheden af Forretningshensyn, for at være med i en stærk Organisation eller blot fordi de som Norske vilde støtte Menigheden og — støtte sig til den. Religion kunde jo ikke skade og det var respektabelt at gaa i Kirke. Men de ønsket ikke at lægge stærke Baand paa sig. Mændene besøgte Saloonerne og Kvinderne Theatret og de Unges Forførelse bestod mest i de offentlige Baller, som gik i et Kjør. Dette Element var meget stærkt. Saa var der en liden Klik af Udvalgte, som holdt sine Bønnemøder og Vidnemøder. De Liberale regnet paa Presten, da han var set med Cigar og det endog var fortalt, at han havde sagt, at han ikke ansaa Kortspil at være mere Synd end alle andre Slags Spil, der brugtes til Tidsfordriv og Selskabelighed. Men de, som var "udvalgte," de gjorde ogsaa Regning paa ham. De havde skjønt

det, naar han *bad*. Rigtignok skrev han sine Prækener; men han lagde ikke al Vægt paa Troen og Daaben som den gamle Prest. Han talte om Jesu Kjærlighed til fattige Syndere og det Sprog forstod de og neppe nogen anden i Menigheden, troede de.

— — — —

Paa Garfield Avenue førtes en hidsig Kamp.

Der boede næsten bare Norske. Og det var ikke den Avenue alene men ogsaa de tilstødende Gader. Naar Garfield Avenue blev fremhævet, saa var det, fordi det var den fineste Gade i dette Strøg og der boede Mrs. Andrew Thompson — — og Mrs. Nils Berven vilde nogen, som fulgte godt med, have sagt.

Det var engang — for et halvt Snes Aar siden — at Gaden ikke var saa pen. Husene laa umalte og med nedtraadte Trapper. Hist og her var et Hul i en Vinduesrude tilstoppet med en tyk ulden Gamlelandsstrømpe. I Gaden legte lyshaarede skidne Børn og Kørerne hængte over Gjærderne, hvormed de Norske altid vidste at omgive sine Huse. Jo elendigere Husene des solidere Gjærderne — det var Regelen. Stelte Manden med noget rundt Huset, saa var det altid Gjærdet. Fik Ungerne Prygl for noget, saa var for at ride paa Gjærdet.

Saa en vakker Dag flyttet et Par Nygifte ind i et af de daarligste Huse i Gaden. Konen var liden af Vækst men trind og geschæftig. Hun var fra Crawford County og var født i Wisconsin. Hun snakkede Norsk og Engelsk lige ustandselig og det gav Vægt i Gaden, hvor de fleste Koner bare forstod Norsk.

Men det vakte Forbauselse, da Manden begyndte at rive Gjærdet ned. Alle troede først, at han vilde stille paa det. Istedet rev han det ned og begyndte at

hugge det op til Kjøkkenved. Konen var med og dirigerede. Saa kom han slæbende med nogle Plankestykker og erstattet et Par raadne i Fortouget udenfor Huset. Konen stod ved og dirigerede.

Der blev Snak om dette. Mrs. Thompson havde seet paa Naboens Fortoug tilvenstre, som var livsfarligt. Nabokonen tilhøire havde lagt Mærke til dette Blik og kom over for at gjøre Mrs. Thompson opmærksom paa det, som hun dog vidste, hun havde seet alligevel. Konen med det daarlige Fortoug saa disse Blikke og samme Aften blev der lagt store Planer om nyt Fortoug i Huset tilvenstre. Snart kunde tre Koner komme sammen og snakke lidt og saa sivet det videre og der blev en almindelig Bevægelse for at faa Fortougene istand. Saa grov Andrew Thompson en stor Grav ude paa Lotten og samlet deri alle gamle Blikkander, knuste Glasstykker og gamle Støvler som havde lagt og slængtes omkring og dækket det til. Nabokonen tilvenstre var nu paa Vagt, saa hendes Mand kunde begynde næsten samtidig. Nabokonen tilhøire blev sint paa den tilvenstre. Hun gjorde rent Bord og sagde, at hun havde tænkt paa det samme selv og saa gjorde hun Arbeidet den næste Dags Formiddag og raget hele Baggaarden, og medens Børnene moret sig med en Bonfire, kunde hun fortælle Mrs. Thompson, at de fleste Konerne deromkring var saa sladderagtige, at man *maatte* passe sig.

Og de lærte at "passe sig" baade den ene og den anden. Det er langt saligere at snakke om andres Feil end at faa sine egne Feil snakket om. Og galt vilde det blive, om ikke saa var. Det er først naar ens egne Vinduer er blanke, at en med nogen Klem kan snakke om Naboernes skidne Vinduer. Der er jo en Mængde

Synder og Mangler, som den verdslige Lov ikke bryr sig om. "Sladdereren" er en i det store og hele noksaa paalidelig Domstol. Den skarpe Tunge er Politi i Baggaarden og i Selskabssalen og er bedre end sit Rygte.

Ve den Gade, den By, i hvilken enhver har nok med sig selv og sine og hvor ingen ærgrer sig over nogen og finder Ord for det.

Mrs. Thompson fik stor Anseelse. Naar en af Konerne skulde have en irsk eller tysk Kjørekarl, som kom med Varer, udskjældt, saa tyede de til hende og hun skilte sig fra slige Hverv storartet. Hun kunde græde af Sinne over en Bushel daarlige Poteter, som var leveret af en Tysker til en Bergenserkone, som boet et helt Kvartal længere nede i Gaden, naar hun fik i Opdrag at være Tolk. Hun kunde oversætte baade Ordene og Graaden, saa det snarere vandt end tabte.

Der laa en hel Del Intelligens i denne Gade, som hverken Menigheden eller det borgerlige Samfund havde nogen Brug for. Det var denne, som Mrs. Thompson fik sat i Bevægelse, og Gaden fik Ord for at være et Sladderstrøg og Mrs. Thompson Strøgets værste Sladderkone. Alle syntes det var stygt og alle fordømte Sladdereren. Imens gik den sin stille Gang og forbedret Fortouge, istandsatte Trapper, vadsket Vinduer og fik Børn døbt og sendt paa Skole. Det drivende Motiv var kanske det, at "ingen skulde faa det at sige" o. s. v.; men Resultaterne var lige gode og Garfield Avenue blev omsider et af de mest respektable Strøg i Byen. Husene blev løftet fra Grunden og høiere Mure sat under. Der blev bygget og malet og Saloonen borte paa Cliftons Hjørne mistede Kunde efter Kunde og naar Garfield Avenue tømte sin Beholdning af norsk Anstændighedsfølelse ind i Kirken, saa blev Kirken fuld. Kom der

noget iveien med Garfield Ave., saa stod mange af Kirkens Stolerader tomme. Nu sad de fleste Norske godt i det i Garfield Avenue Strøget og maatte regnes med. Husene laa vakre og velstelte og fortalte intet om det ofte vidunderlig fint udtænkte Diplomati, som holdt det hele paa et saa høit Niveau. Kvinderne var saa intelligente, at de læste i Livets egen Bog. Nabokonen var interessantere for Hustruen end W. J. Bryan eller Theodore Roosevelt for Manden. Et griset eller umoralsk Hjem i næste Kvartal interesserede hende mere end Belgiernes Fremfærd i Kongo. Og hun havde den Tilfredsstillelse, at hendes Harme havde Virkning. Det var ikke altid Tilfælde med Manden, naar han indigneret læste sin Chicago-Avis. Kvinderne vedblev at føre Opsigt med hverandre og hvis Mændene havde gjort det samme, saa vilde de maaske have naaet den samme moralske Høide som Kvinderne.

Naar Menigheden skulde foretage sig noget med Forslag i, saa maatte Mrs. Thompson staa i Spidsen for det. Hun sled saa haardt med Fester, Tilstelninger og Kvindeforeninger, at der tilsidst vokste op endel Misundelse om hende men ikke stærk nok til at omstyrte den Kjendsgjerning, at uden Mrs. Andrew Thompson, saa gik det ikke, som det skulde.

Omsider flyttet en Nykommerfamilie ind i Huset over Gaden. Flyttevognen blev mønstret af skarpe og crfarne Blikke, eftersom den rullet op gennem Gaden. Af Bohavet forstod de straks, at der vilde blive aabnet Fiendtligheder. Et nyt Piano og en Bundt graa forpju-skede Sengklæder og en istykkerslaat Vaskemaskine. Noget fint og noget Skrab. Havde Konen været, som hun skulde være, saa havde hun bundtet Sengklæderne ordentlig op i et Lagen. Rørstole med Hul i Sæderne og

saa en kostbar læderbetrukken Lænestol: Fant, som vilde være fin.

Mrs. Thompson vogtede nøie paa sin nye Nabo bag Gardinet. Hun vidste, at Manden hed Berven og var Kontorist fra Norge og at de var fra Kristiania og havde boet i Minneapolis en Tid. Kristianiafolk, — hun havde nok hørt om dem. Kneben med Mad og flotte i Klæder. Imidlertid maatte her demonstreres. Næste Vadskedag gik alle Familiens bedste Underklæder i Vadsken og de solide og tildels endog meget kostbare Klæder blev hængt slig, saa de faldt i Øinene. Jo, jo men! Det gik, som hun havde tænkt. Mrs. Berven tog ned Klædessnorene sine og spændte dem mellem Kjøkken-Svalen og Vedskuret, saa Mrs. Thompson ikke kunde se Klæderne, hun hængte ud. Det var nok den Slags Folk da — alligevel. Hun maatte over til Nabokonen til Mrs. Berven for at faa et Mønster til en Bluse for en af Smaagutterne. Fra den Kones Kjøkkenvindu havde hun god Udsigt over Bervens Baggaard. Jo, — det var nok det. Der hængte hele Filledommen: Strømper med Huller i og Underklæder, som var bare Traser. Ikke Mærke efter en Stoppenaal, saavidt hun kunde se. Jo, hun havde nok tænkt sig det.

Med Mønsteret i Haanden forsikret hun Konen at hun godt kunde gaa ud Kjøkkenveien. Denne førte lige forbi Bervens Vinduer og et eneste Blik overtudet hende om, at Møblerne endnu paa tredie Dagen stod Hulter til Bulter, som Flyttemændene havde sat dem.

Dette det første store Slag var som en Artillerikamp og blev udkjæmpet paa Distance uden at der var faldt et Ord mellem nogen af dem.

Det var som sagt Vadskedag og som usynlige Traade førte Tanken videre, saa kom smukke og hele

Klæder ud paa Snorene og det bedste, Konerne havde, blev hængt slig, at Nykommerkonen skulde se dem. Naboersken tilvenstre havde en drikfældig Mand og var meget fattig; men hun hængte Mandens og Børnenes velstoppede og vellappede Tøi slig, saa det flagrede lige over Bervens Gjærde. Slig demonstrerede hun og alle de andre. Mrs. Berven blev baade rød og bleg, baade kold og varm. Slig vilde de ikke behandlet en Kone i Ruseløkveien i Kristiania. Fillerne hendes hang der beleiret paa alle Kanter af anstændige og smukke Klæder. Mandens hullede Strømper og Børnenes trasede Tøi anklaget hende. Underbuksene til Manden saa ud, som Admiral Cerveras Skibe efter Slaget ved Santiago. De fortalte paa sin Maade, at Manden var en flittig Kontorist, der sad altfor meget og at Konen ikke sad nok. Rundt om flagrede Properheden og Anstændigheden og peget Fingre ad hende. Mrs. Berven havde nok seet, hvorledes Konen over Gaden havde hængt ud sit fineste Tøi og saaledes, at hun skulde se det. Der kom Regn og de andre lod sit Tøi hænge ude; men Mrs. Berven samlet i en oprørt Sindsstemning det værste ind om Kvelden, efter det var bleven mørkt. De skulde ikke gotte sig en Dag til over hende. Hun kunde tørke i Kjøkkenet.

Den næste Eftermiddag stod hun i fuldt Puds ude ved Grinden og ventet paa noget. Man kunde forstaa det paa den Maade, hvorpaa hun uafsladelig keg op ad Gaden og knappet Handskerne og var utaalmodig. Hun havde et sort moderne Silkeskjørt paa og et fint garneret Bluseliv og Klokke og Guldkjæde om Halsen. En stor Broche gjorde meget af sig; men allermest faldt Hatten i Øinene. Den var uhyre stor og med to lange Strudsfjedre. Da den eller det, hun ventet paa, ikke

kom, saa gik hun stolt og med en fin dameagtig Sving paa sig langsomt og majestætisk opad Gaden uden at se hverken tilhøire eller venstre. Da hun vel var kommen ud af Synsvidde gik hun til Banken, hvor hendes Mand arbejdede. Mens hun var der, fik hun pludselig ondt og holdt paa at besvime, saa Brooten maatte kjøre hende hjem i sit Automobil og Manden fulgte med. Hun var meget daarlig men rettet betydelig paa sig, da de naaet Garfield Ave. og var ganske kjæk, da hun steg ud og Manden førte hende ind i Huset. Da hun kom ind blev hun helt bra og sagde triumferende: "Nu kan de Sladderkjærringerne ha det igjen for Umagen." Og da hun senere saa dem to og tre i Samtale, saa blev hun aldeles rask. Efterpaa var det ikke vanskeligt at faa Forbindelser for hende.

Tiden gik og Mrs. Berven blev en Magt i Gaden.

— — — —

Der skulde gives en Lundefisk-Supper af Menighedens Kvindeforening.

Ideen var kommet fra Mrs. Berven. I Minneapolis havde Menigheden havt en Lundefisk og Lefse Supper, som havde indbragt over Hundrede Dollars. Det, som var Norsk, var paa Mode. Mrs. Thompson havde ikke nogen speciel Forkjærlighed for Lundefisk eller Lefse. Hun havde udtalt sig i den Retning. Dette Land var Amerika og man kunde ikke godt sætte den klissede og ildelugtende Ret for Tyskere og Amerikanere. Hun kunde heller ikke sige, at hun syntes Lefse var saa forfærdelig god. Hendes Far, som var opvokset i Norge, havde talt om Lefsen paa en Maade, som om det gik an at leve godt og lykkeligt og dø salig uden den. Mrs. Bervens Tilhængere havde mødt rustet paa Kvindeforeningens Møde. Men da Mrs. Thompson saa, hvordan

Stemningen var, saa havde hun klogelig støttet Forslaget om en Lundefisk-Supper. Følgen var, at hun som sædvanlig blev valgt til Formand paa Kommitteen, der bestod af Mrs. Berven og et halvt Dusin andre Koner. Det var rent mærkeligt, at det skulde lage sig slig; thi det var jo næsten selvsagt, at Mrs. Berven skulde været paa denne Kommitte — hun, som havde arbeidet ivrigst for det. Men Kommitteen var slet ikke valgt tankeløst, som naar Mændene undertiden vælger Kommitteer. Hensigten var at slaa alle Rekorder ved at samle de bedste Kræfter og faa de ledende Elementer i Kvindeforeningen repræsenterede. Med Mrs. Thompson og Mrs. Berven fra Garfield Avenue, saa var den hele Hær samlet derfra — og det var en Hær, som ikke var at spøge med.

Men Mrs. Berven græd sine modige Taarer, fordi Mrs. Thompson ogsaa nu var Formand. Endog den nye Prest havde lært sig til at sige — “den dygtige og energiske Mrs. Thompson.” Hvad vidste hun om Lundefisk og Lefse?

Hvad vidste hun? — — Mrs. Berven spurgte sig dette flere Gange og kom til at tænke paa flere af Kommitteen om hvilke dette Spørgsmaal med Rette kunde gjøres. Under den forudgaaende Diskussion var man kommen ganske vel paa det Rene med hvem det var, som havde nogen Greie paa det. De fleste af Konerne var fra Kystbyer i Norge, hvor man spiser Fisken færsk og kun kjender Lundefisk af Navn. Det var Bønderne, som helst brugte Lundefisk og forstod sig paa at tillave den.

Og saa dæmrede for hende en stor Plan; men hun maatte gaa forsigtig tilværks.

Bergenserkonen længere nede i Gaden busede ret ud med det, da Mrs. Berven ad lange Omveie ved Efter-

middagskaffen var kommet til det Resultat, at Mrs. Thompson nok skulde faa Æren, mens de, som var yngre i Menigheden, skulde gjøre Arbeidet.

“Lat hinne gjera det sjøl ok ta Skammen”, havde hun sagt. Mrs. Berven havde tysset paa hende og forsøgt at faa hende til at love at hjelpe; thi *hun* kunde umuligt gjøre noget i den Tid, da hun ventet sin Søster i Besøg fra Chicago. Og da hun samtidig kom til at tænke paa alle de Krænkelser, som Mrs. Thompson havde tilføiet hende, saa faldt Taarerne saa stride, at Bergenserkonen halvt blindet dyppet Kavringen ved Siden af Kaffekoppen og hun kunde med Nød fremstamme det: “Eg ska si dokker noket eg”, hvormed hun indledet sine Trøstegrunde.

Og Mrs. Berven fik travelt de kommende otte Dage. Der blev drukket meget Kaffe og fældt mange Taarer.

Mrs. Thompson anede ingen Fare. Hun skulde sælge et halvt Hundrede Billetter paa egen Haand, tinge paa den Cake, som trængtes til Kaffen og sørge for at faa baget Lefsen. Naar dette blev gjort af hende alene, saa var det ikke mere end billigt, at de andre sørget for at faa blødt Fisken. Som Kommitteens Formand paalaa det hende at arrangere og fordele Arbeidet.

Men pudsigt var det. Nu, da der bare var vel fjorten Dage igjen til Supperen og hun skulde sætte sin Slagplan iværk, saa hændte det mærkelige, at alle vilde sælge Billetter, alle vilde tinge paa Kager og de fleste kunde bage Lefse, om det trængtes; men Fiskeblødningen vilde de ikke paatage sig. Mrs. Berven ventet sin Søster i Besøg og Fisken maatte passes *saa nøiagtig*, Mrs. Olson havde ingen Kjælder og Bergenserkonen tog

Gud i Himmelen til Vidne paa, at hun ikke vovet at paatage sig en saadan “skrækkelig Ansvarlighed”. Andre tilstod ret og slet, at de ikke forstod sig paa det.

Hvis nu bare Mrs. Thompson ikke havde idelig gjentaget, at *hun* nok kunde gjøre det selv, men at hun ventet, at nogen anden kunde gjøre det, naar hun gjorde alt det andet. Hun kunde jo umulig, nu da hun havde taget Ledelsen paa sig, indrømme, at hun havde taget sig Vand over Hovedet. Hertil kom, at hun straks skjøjte, fra hvilken Kant Vinden blæste. Mrs. Berven eller “Fru Kontorista”, som hun kaldte hende, havde gjort mange Udflugter i de sidste Dage og hun havde nok mærket sig, at hun gik og bar frem og tilbage de samme Pakker, som om hun havde været i Byen. Mrs. Thompson følte, som havde hun brændt Broerne bag sig. Der var maaske Koner i Menigheden, som gladelig vilde hjælpe med dette; men hvorledes skulde hun faa opsporet dem uden at røbe sit eget Ubekjendtskab til denne Ludefiskgreien. Det var denne Tilstaaelse, som Mrs. Berven og Bergenserkonen og de andre nu gik og ventet paa og glædet sig til. Det var i denne Kattedpine hun havde henvendt sig til Presten og Prestens Jørgine.

I Prestens Kjøkken havde Mrs. Thompson en lang Samtale med Jørgine og Talen drev helt naturligt ind paa Ludefisk-Spørgsmaalet. Ludefisk og Ludefisk var to forskjellige Ting, forklaret Jørgine. Hos Pastor Wangel af Synoden havde de havt den aldeles nydeligste Ludefisk men den hos Nilsen af Forenede Kirke var — ja tal bare ikke om det; men Fruen maatte ha sin egen Vei og Nilsen, Stakkar —. “Hun lod den kanske ligge forlænge i Luden, — der er mange, som gjør det,” vovet Mrs. Thompson forsigtig at indskyde. “For længe i

Luden — aa nei da, det gjør jo ingen Verdens Ting, om den ligger længe i Luden. Bli den for stærk, saa kan den jo vandes ud igjen.” Mrs. Thompson indrømmet dette; men hvad hun havde tænkt paa, var det, at mange brugte Luden saa altfor stærk. Men Jørgine blæste ad det. Folk maatte da se, naar den blev rødagtig, at Luden var for stærk. Det var ingen Sag at se det og spæde den op. Nei Tingen var den, at hos Wangel lavet de sin egen Lud. Bare slog Vand paa en Bøtte halvfylt med Haardvedaske. Det var Lud det. Mrs. Thompson gjorde et lidet Hop paa Stolen. Saa Gudskelov havde hun da faaet Rede paa det. “Ja”, svarede hun, “hjemme i Crawford County tænkte vi jo aldrig paa at kjøbe saadant som Lud. Vi brugte altid saadan Lud. At Folk ikke vidste sligt, som jo alle burde vide. Men nu blev det jo sligt, at alt skulde kjøbes paa Storet. Jørgine syntes ogsaa, at dette var galt og havde nær kjørt Samtalen ind paa en helt ny Bane, da Mrs. Thompson gjenoptog Traaden ved at fortælle, at en Kone paa Garfield Ave. havde skjæmt bort sin Ludefisk ved at lægge den i Lud først. Men da lo Jørgine, saa Mrs. Thompson skjøjte, at det var rispende galt og lo med, saa hun holdt paa at spille Kaffekop No. to og maatte sætte den fra sig. Ganske naturligt kom hun til at sige, at den Frue, som hun tjente hos i La Crosse, da hun var Pige, lod Fisken ligge i Vand hele otte Dage, før den kom i Luden. “Det var nok bra længe ogsaa det da”, sagde Jørgine. “Ja visst var det saa,” sagde Mrs. Thompson. “Jeg sagde til hende, at tre—fire Dage var tilstrækkelig; men hun vilde ikke høre paa mig.” Mrs. Thompson blev helt glad, da Jørgine svaret, at heller ikke hun vilde tænke paa mere end fire Dage. Det var nok ikke for Ingenting, at Mrs. Berven havde fortalt

Next-Door-Nabokonen, at hun altid lod Fisken ligge i Lud en otte Dages Tid, før hun blødte den i Vandet.

Efterat hun havde godtgjort for Jørgine, at hun var ret vel bevandret i Ludefisk-Mysteriet, saa var det forholdsvis let at bede om hendes Hjelp paa Kommitteén. Der var jo endel Koner, som bentud ikke var skikket til at stille med Mad, da de var saa urenslige og ikke havde nogen Greie paa nogenting. Og her vilde komme mange af de fineste Amerikanere. Men disse Konerne kunde gaa derhjemme og røde og være avindsyge og snakke paa andre — det kunde de — og da især om Folk, som var lidt tilaars.

Jørgine lovet meget beredvilligt at hjelpe, hvis Presten kunde undvære hende, — det var hun dog ikke aldeles sikker paa og ikke Mrs. Thompson heller.

Mrs. Thompson vandret hjem med en seierstolt Mine. Selv om Jørgine nu skulde slaa feil, saa havde hun faaet Rede paa alt, hun behøvet at vide og det kunde hende, at Fru Kontorista skulde faa bære den lange Næsen sin i en Klud alligevel.

SJETTE KAPITEL.

Det var tidligt paa Formiddagen og Pastor Welde sjokkede omkring paa Gulvet. Han havde paa sig en grøn Sloprok med røde Silkesnore. Haaret var uredt, han havde ikke vasket sig endnu. Det var den lykkeligste Del af Dagen, før han vasket sig. Med Morgentoi-lettet gjort, saa var han Prest igjen. Men saalænge han

endnu var i Sloprok og uvasket, saa var han et almindeligt frit og uafhængigt Menneske og Altmuligmand i Huset. Han var Bogelsker som sin Far og nu holdt han paa at ordne Bøgerne i Boghylden. Hvergang han fik nogle nye, saa fandt gjerne en hel Omflytning Sted. Han havde allerede et prægtigt Bibliothek. Han gik og flyttede Bøger frem og tilbage og ordnede Hefter. Imens nynnede han paa en Sang, som han selv havde sat en Slags Melodi til. Det var en dansk Folkevisse, som han havde fundet oversat til Nynorsk i en Sangbog.

“Nys munde det regna so saare,
Og det dryper af Træ og Run;
Vind og Stein, Furugrein hev deg rivet,
Dei hev slitet di Kaapa isund.”

De sidste tre Linier af Versene, der skal være Svar paa de fire første, nynnede han i et lettere og raskere Tempo:

“Um det regnar og snor,
Um det stormar af Nord,
Uti Hugen so leika dine Ord.”

Han havde bare læst denne Sangen en enkelt Gang og saa havde den klamret sig fast til ham — eller kanske han til den. Og saa var der bleven Melodi paa den, hvor ialverden den var kommet fra:

“Eg kan sjaa det paa Augom so klaare,
At du nyst gjekk og Taarorne gret;
Regn og Vind, Sorg i Sind, Graat i Auga,
Du, som heve den Hugen so lett.”

Saa standset han pludselig.

Maggie, Maggie! — Hvor var hun nu? Sad vel og malet paa et Atelier nogetsteds i Paris og — — nogen anden sad bagved og fulgte med Øinene de smaa Farveklatter, som Penselspidsen dyttede paa Lærredet, — —

“Kvar den Taara, som fall,
Og so Fagnaden all,
Heve du daa aleine uti Vold.”

Det var forresten mærkeligt med det. Han mindedes, hvorledes han og to andre Studenter havde gaaet til hendes Atelier for at bestille et Maleri af en af Lærerne, der snart skulde feire Femogtyveaars Jubilæum. Hun havde allerede den Gang et Navn. Saa var han senere kommet tilbage med Fotografierne. Han huskede, hvorledes hun havde bedt ham komme igjen med Besked om Professorens Haarfarve, Teint, o. s. v. Alt skulde han bringe Besked om. Han maatte være tilstede for at hjælpe hende og retlede, saa Ligheden kom frem. Disse dumme Studenterne havde jo kommet paa den Galmandstanke at faa et Billede malet, uden at Professoren skulde vide noget om det. Han havde saamangen Gang siddet i det lyse Atelier — han husket hende bedst, som siddende foran Staffeliet. Han mindedes ogsaa den seiersikre Maade, hvorpaa hun berettet om sin paatænkte Pariserfærd og vordende Berømmelse — Planer, som absolut maatte lukke ham ude.

Presten blev staaende med en Bog i Haanden. Hans brede Barm hævet sig tungt under Silkesnorene, — — det var for at gjøre ham Pinen kort, at hun havde opført sig slig — hin Aften efter Festen. Det var rigtig, hvad hun havde svaret. Han skyldte hende stor Tak for det Lys, hun havde gydt over hans Tilværelse. Det var baade Lys og Varme. Varmen kjendte han endnu, om Lyset var borte.

“Kor du gjeng, paa din Veg vil eg breida
Kvar ein Blom, kvar eit angande Blad.
Fugl paa Grein, kvar og ein vil eg beda —
Skulo kveda og kvitra deg glad.”

Ja, det var nok bedst, at det gik, som det gik. Han havde skrevet og bedt om et Afslag — saa bestemt, at han ikke kom til at bygge Luftkasteller, — at han vilde faa en Gjerning, som vilde lægge helt Beslag paa ham, — en, som han ikke kunde udføre ret, hvis han vedblev at bygge Luftkasteller. Han havde jo forstaaet, at hun ikke brød sig saa meget om ham, saa han igrunnen ikke havde nødig at faa det skriftligt; men det var saa greit at have svart paa hvidt for ham. Dette havde han faat og — — alligevel bygget han Luftkasteller, som hun flyttet ind i. Ret som det var, saa han noget, som skulde males — og hun skulde male det. Han skulde udpege det for hende.

— Men det var vel slig, det skulde gaa. Hun havde sit Kald og han sit. Han havde forresten aldrig prøvet at tænke sig hende som sin Hustru — hun, — borte i en mindre By som Mønsterkone i en Kvindeforening—et Maal for sinte Madammers Vid og Vranghed — snud op og ned og vrængt ud og ind paa som Prestekone — i en norsk Menighed — nix! Det var nok bedst som det var! Javisst — — var det bedst.

Hans Blik vandret hjælpeløst og tungt om i det store Kontorværelse, hvor ligesom alt med et blev hult og tomt.

— Jo, det var nok bedst. Det kunde ikke være anderledes, — —

— — — —

“Jørgine!”

Han drev lige ud i Kjøkkenet. “Jørgine!”

“Du faar la mig faa en Kop Kaffe af dig. Den Nilsen-Kaffen. Glem ikke det. Den derre Wangeln kan beholde Skvalet sit. Vi holder os til den andre, vi.”

Jørgine rystede paa sit graa Hoved. Hun lo. Der

var to Slags Prester. Den ene Slags var saadanne som Wangel af Synoden og Nilsen af Forenede Kirke, og det andet Slags var slige som Pastor Welde, — som igrunden bare var Prester, naar de havde Prestekjole paa. Men hun tog sig brat igjen. Der var jo ogsaa to Maader at bedømme Presterne paa.

Pastor Welde var i Perlehumør, da han om Eftermiddagen sad vel fortøiet i det læderbetrukne Hjørne af Brootens nye Automobil. Ved hans Side sad Brootens ældste Datter, Theodora. Brooten selv sad paa Forsædet med Chaufføren for at lære Styringen at kjende. Hans oprømte Ansigt viste, at han slet ikke tænkte mere paa det ubehagelige Optrin Aftenen før. Og det gjorde Welde godt. Miss Brooten forstod at klæde sig. Hun var en af de faa, som tog sig ud i Brunt. Øinene var brune ogsaa og hun sad saa fornem og anstandsmæssig og vogtet paa Faren, at han ikke skulde foretage sig noget, der røbet daarlige Manêrer. Hun havde givet ham nøiagtig Instruks, hvorledes han skulde gjøre og lade og han opførte sig ogsaa saa godt, at hun kunde skjænke Welde en hel Del Opmærksomhed. Hun fortalte om Folk, de mødte, og Huse, som de kjørte forbi — hvad de hed og hvad de havde kostet. Welde hørte til og var interesseret. Det var netop denne Slags Konversation, som var den naturligste under disse Omstændigheder. Og Theodoras venlige og ansvarsfulde brune Øine var saa trygge og moderlige. De passet ogsaa til. Nu og da vilde hun afbryde Samtalen med et — “men Pappa da” henvendt til Faren, naar han hilste lidt braaket. Saa vilde hun i al Fortrolighed sige til Welde: “Jeg skulde gi meget, om jeg kunde faa Pappa vænnet

af med dette: *‘hallo Jim!’* og *‘how do you do, Doc!’* naar vi er ude.” Men Pappa han havde arbejdet sig selv frem og der var saameget, som hængte ved Folk af den Klasse. Det var aldeles, aldeles umulig at faa dem vænnet af med disse Uvaner.

Brooten var rigtig i sit Es idag. Som saamange stærke Folk havde han ogsaa sine svage Sider. Trods sin Anseelse og sin Velstand havde han ikke magtet at hævde sig i de saakaldte høiere Kredse i Byen. Han havde færdedes mest blandt sine egne Landsmænd og hans Engelsk var ganske knudret. Forgjæves havde han sendt Døtrene paa Danseskole og til de bedste Læreanstalter. Theodora havde ofte grædt sine modige Taarer, naar de var bleven forbigaaet. Undertiden troede hun, det var Farens Skyld. Maaske det ogsaa var Morens, som havde været Tjenestepige, før hun blev gift med Brooten. Nok er det, de var bleven ydmyget mere end en Gang. Ogsaa Brooten havde harmet sig over dette. Han ansaa sig fuldgod med de bedste af de Storfine. Derfor havde han lagt sig vældigt i Sælen for at de Norske skulde faa en ligesaa kostbar Kirke som Amerikanerne og Tyskerne. Nu havde han ogsaa faaet en fin Prest. De andre havde ingen, der kunde hamle op med ham i fint Væsen. Han likte at vise ham frem, — ja, Automobilen og Datteren ogsaa. Han kjendte sine egne Mangler; men det var en Tilfredsstillelse at sidde der som Eier af noget heltud moderne. Han havde da ogsaa den Triumf, at Kjøretøi efter Kjøretøi, Maskine efter Maskine, sagtnet Farten, mens de vekslet Hilsener. De mødtes paa lige Fod nu. Og i hans Forretning saa skadet det ikke at *“blaase”* lidt i Basunen. Det befæstet Tilliden til Banken. Col. Roberts og hans to Døtre maatte endog presenteres og

Obersten nævnte noget om, hvad Tid han kunde træffe Brooten paa Kontoret. Brooten gned sig i Hænderne. Det var Winnipeg Real Estate, Obersten vilde snakke med ham om. Det alene vilde betale for Maskinen. Ex-Senator Stewart, der kom kjørende med sin syge Kone, slængte en spøgefuld Bemærkning til ham og Winchell-Brødrene maatte faa Greie paa Maskinens Kostende.

Intet Under at Brooten var i godt Humør. Paa Bagsædet havde Theodora det travelt med at fortælle om alle disse fine Folks Herligheder og hvor godt kjendte de var. Pastoren nød det altsammen.

Veiret var ogsaa vakkert. Nogle stærke Regnbyger havde rensset Luften. Æble- og Plommetræer stod i Blomst. Syrenerne stod i al sin duftende Fylde og Luften var ligesom mættet af det. Han suget det ind i stærke, dybe Drag. I hans Indre var der som et tomt Rum med saare Vægge. Disse dybe Aandedrag hjalp saa vidunderligt. Og denne velopdragne pene Dame ved hans Side hjalp ogsaa til at fylde det tomme Rum med sin Passiar om Folk, som de kjørte forbi. Hun blev mere interessant efterhvert og glemte at give Agt paa Pappa. Pastor Welde blev ogsaa oprømt og fortalte et og andet og kom med morsomme Bemærkninger. Og snart lo de begge og havde Moro og Brooten maatte vende sig og true ad dem med Fingeren.

Jo, dette var noget andet, end naar Far skranglet i sin gamle Buggy over de daarlige Veie for over et Snes Aar siden, tænkte Welde. Det var dog godt og trygt at have slige Mænd som Brooten i Menigheden — som en kunde støtte sig til. Og langs Fortougene stod Folk og glante. Mange af dem hilste med et stort og kjendt Smil. Det var hans *egne*, tænkte han. Og

Theodoras Øine fortalte med et tilfreds Glimt: det er af *vore*.

Samtalen gik paa det bedste og de lo alle tre af en Bemærkning, som Brooten havde slængt bag sig paa Maafaa, da Chaufføren pludselig bremsede Maskinen. De havde nok nær kjørt over nogen. Det var en bred, knuvlet Skikelse med en Frakke, der var gulgrøn over Skuldrene. Manden havde vendte sig om i Forskrækkelsen og stod, som fattede han ikke rigtig hvad var hændt. Welde saa en stor, fremstaaende og aaben Mund bag det tynde Skjæg. Det var Pastor Mosevig. Maskinen havde standset men dog ikke hurtigt nok til at hindre at Hjulene gik over en Pakke, som han i Skrækken havde sluppet fra sig. Nu var han borte og tog den forsigtig op af Sølen og besigtiget den. Det var kanske et Stykke Kjød. Nu stod han og vendte og dreiet paa den fladklemte og tilsmudsede Pakke, som vidste han ikke enten han skulde tage den med sig igjen eller ei. Welde hørte ikke de Ord, som Brooten tilraabte ham eller det Svar han fik. Han saa kun den smudsige Pakke og de Søleflækker, hvormed den falmede Frak var bleven overstænket. Han husket dog som i en Drøm, at Brooten havde klappet Chaufføren paa Skuldren og sagt, at han var en "Corker" og at der nær var bleven en Prest mindre i Verden. Theodora havde lagt Mærke til, at Welde pludselig blev bleg og tog med Haanden til Hjertet. Maaske det var sandt, hvad man havde fortalt, at Welde havde Hjertefeil.

"Det var da rigtig heldigt, at der ikke skede nogen Ulykke," sagde hun beroligende.

"Men skede der da ingen Ulykke?" spurgte Presten aandsfraværende. "Det var Pastor Mosevig. Han blev da saagodtsom overkjørt."

“Sandt nok, Hr. Pastor; men han reddet da Arne og Ben og det var vel det vigtigste,” sagde Theodora med et Anstrøg af Munterhed.

“Aa ja — De har vel Ret. Ja, det gik jo godt. Vi faar takke Gud for det; men Mosevig saa ud, som om der var knust noget inde i ham—og saa de Søleflækkene paa Frakken hans?”

“Dem faar han nok skrubbet af sig.”

“De har Ret, Frøken. De har visst aldeles Ret; men det var vel vi, som burde skrubbet dem af.”

Theodora tygget lidt ubeslutsomt paa dette og hendes venlige brune Øine flakkede fra Presten hen paa Faren og tilbage igjen. Havde han endda lagt Skylden paa Chaufføren. “Jeg synes, han burde have set sig fore,” sagde hun endelig. — “Det synes jeg ogsaa,” sagde Welde livligt. “Jeg sidder netop og spekulerer paa, om man ikke igrunden har Ret til at kjøre over slige, som ikke ser sig fore — sætte fuld Fart paa — over dem — saa Sølen spruter.” Han lo tvungent.

Bankør Brooten vendte sig halvt om paa Sædet. “Jeg har ingen Betæneligheder ved at kjøre over slige, som ikke ser sig fore,” sagde han.

“Ikke Prester heller,” spøjte Theodora.

“Nei — Prester faar vel se sig fore de ogsaa,” lo Brooten.

SYVENDE KAPITEL.

Det havde været mærkelig stille i Kontortiden i Eftermiddag. Og godt var det; thi Pastoren kjendte

sig saa oprevet og underlig efter Automobilturen. Sæt nu, at han havde kjørt bent over denne Mosevigen — ligesom han havde kjørt over Aftensmaden hans. Det blev kanske ikke Kjørd til Aftensmaaltidet i den Prestegaarden idag. Han kunde jo ikke for det; — let var det at ræsonnere saaledes; men det gale var, at han hele Tiden havde følt, som om han virkelig holdt paa at tage Brødet fra denne ældre, luvslidte Herrens Tjener. Han sagde intet og gjorde intet; men han kom altid iveien for ham og altid ubeleilig som en med en Regning.

Jørgine havde det travelt. Hun havde benyttet sig af hans Fravær til at rydde og stille. Det var godt og vel; men hun kunde lade hans Papirer i Fred. Nu havde hun ryddet alt væk, — Bogen han havde læst i, “Kirkebladet” og Aviserne og altsammen. Han burde gaa ud og spørge hende, hvad hun egentlig mente med at gjemme bort dette for ham, — hun tog sig mageløse Friheder. Nu holdt hun paa og rumstere ude i de andre Rummene. Var hun besat?

Ved Aftensbordet vilde han give hende Besked, — hvis hun da ellers saa nogenlunde normal ud. Han vilde da spørge hende, om hun pleiet at rydde væk Papirerne for Pastor Wangel og Aviserne for Pastor Nilsen og om de fandt sig i dette uden at gjøre Oprør mod hende og alt hendes Væsen.

Men det blev intet af.

Jørgine var rent oprømt og Kjøkkenet, som altid var holdt i god Orden, var nu saa rent og alt saa blankt, at han skjøjnte, at der var noget igjære. Og Jørgine holdt trofast paa Hemmeligheden. Hun holdt saa haardt paa den, at den piblet ud af baade Ansigt og Hænder.

Havde hun ikke manøvreret til Surprise-Party

baade for Pastor Wangel af Synoden og Pastor Nilsen af Forenede? Kunde ikke hun holde Mund, saa Presten ikke mærket noget? Hun skulde vel mene det.

Og hun holdt Mund ogsaa, saa Welde skjøjnte det altsammen. Og han var ung nok til at blive glad, — næsten hoppende glad. Han saa tydelig, at Jørgine ogsaa var glad og nervøs. De lurte paa hverandre nu. Han maatte ikke lade sig mærke med at han forstod noget og hun ikke med at hun vidste noget. Samtalen — de faa Ord, som faldt, blev da derefter.

“De har havt rigtig Rengjøring idag, Jørgine?”

“Ja, det var nok saa.”

“Venter Besøg kanske?”

“Ja, Mrs. Berven havde nu lovet at komme ikveld — og hun har Øine over hele Hodet.”

Godt sagt, Jørgine. Ikke lyve. Han naskede fornøiet paa sit Smørrebrød. Nu forstod han, hvorfor Brooten havde faat ham med paa Kjøretur og hvorfor der havde været saa faa paa Kontoret og hvorfor hun havde benyttet sig af den Halvtime han havde været paa Hospitalet til at rydde op paa Kontoret.

Det var vel bedst at gaa ind paa Kontoret og faa det lidt uordentlig igjen, saa det saa mere naturlig ud. Hvis han ikke blev overrasket, dygtig overrasket, saa vilde Konerne skylde Jørgine for det.

Hun var nok ikke nogen Mester i den Kunst at forestille sig, hun. Kanske det var derfor, hun ikke var bleven gift.

Stakkels Jørgine! Hun gik her og bar paa denne Hemmeligheden, saa hun spredte den over baade Gulv og Vægge og var lykkelig, fordi ingen saa den. Hvorledes kunde hun blive gift?

Nu var hun ude i Dagligstuen igjen — jamen fôr

hun ikke med Støveklud igjen og — nynnede paa nogen Melodi ogsaa. Snart gav hun sig vel til at plystre. Nei, langtfra — det var jo rent umuligt at skjønne noget paa hende.

Og han drog sig ligegyldig gjennem Dagligstuen, strakte sig og gjæspet og sagde, at han troede han vilde gaa sig en Tur, for det var blevet rent for fint for ham nu — —.

“Vil Pastoren bli borte længe da?”

“Nei —.” Han slog over — Klokken otte var saa almindelig for Prester. “Jeg blir vel borte en Times Tid kanske,” sagde han.

Det passet akkurat. Jørgines Hjerte bankede stærkt i den gamle Brystkasse: “Men Pastoren er vel sikker paa at komme hjem til den Tid?” — “Ja, — ja-visst ja. Jo, jeg skal nok være hjemme til den Tid. Det er saa vakkert Veir og det er godt at faa en liden Tur efter Maden.”

Og han gik, og gamle Jørgine var saa glad, fordi han ikke havde skjönt noget. Og saa røgte han Cigaren ude, saa der ikke blev Cigaraske paa Kontoret.

For Sikkerheds Skyld vilde hun gaa over Kontoret en Gang til og lægge ned nogle af Nipssagerne. De kunde saa let blive borte, hvor der kom saa mange Folk af alle Slags. En kunde aldrig være sikker. Og saa vilde hun bringe ned nogle Stole fra Loftet.

— — — —

Da Welde kom tilbage, var Prestegaarden yrende fuld af Folk. Han havde fundet paa at gjøre et Sygebesøg i Udkanten af Byen og det havde trukket længere ud, end han havde beregnet.

Græsplænen foran Huset var som ved et Trylleslag forandret. Paa Trappen stod Bankør Brooten og

dirigerede. Hans administrative Dygtighed fornægtet sig ikke i nogetsomhelst han tog sig fore. Japanske Lanterner var spændt paa Snore mellem Træerne. En Expresvogn havde bragt Borde og Stole fra Kirkens Basement. Bag Huset stod de store Icecreamspand færdige og Kvindeforeningens Stentøi blev netop baaret ind. Og midt i al denne travle Virksomhed stod Brootten som en urokkelig Klippe. Ordonantser kom og sprang afsted med Besked.

Men alt dette var Smaating alligevel sammenlignet med Talen, som han skulde holde. Tanken paa denne var det, som plaget ham. Han kunde den, da han gik hjemmefra. Han luret sig til at se paa Papiret, hvorpaa han havde nedskrevet sine "Pointers." For Folk i Almindelighed saa det ud, som om han saa over en af Regningerne for Festen. Men han stod og "hørte sig" og var ikke god at komme nær.

Havde det ikke været for Theodora, saa skulde han ladet Berven holde Talen. Den Idiot kunde bruges til hvadsomhelst, der udfordret Dannelse. Han var ikke stort tes og kunde derfor bruges til alt muligt.

Men i Kjøkkenet og det tilstødende Spiseværelse var det endnu travlere. Her var det Mrs. Berven, som førte an. Alt skulde være som de Konditionerte i Norge havde det. Smørogbrød med Æg og Ansjos, Gjedeost, Nøgleost — tynde Skiver, skaaret slig og slig og lagt slig. Jørgine kjørte forgjæves op med Fru Pastor Wangel af Synoden og Fru Pastor Nilsen af Forenede. De andre geschæftige Koner gjorde Arbeidet og fik kun frem det bedrøvelige og stadig tilbagevendende Omkvæd: "Undres paa, om det blir nok." Og de stelte og strævet og svedet og overbød hverandre i at være rappe og undredes stadig, om det skulde blive nok.

Berven havde faaet Ideen og Brooten havde sagt det var "allright." Sangkoret havde klempt sig sammen paa Verandaen og i det samme Pastorens høie Skikkelse viste sig ved Havelaagen, saa klemte det i med "Den himmelske Lovsang." Og det var Sang, som man kunde være bekjendt af. Koret var Menighedens Stolthed. Sangen bruset Presten imøde som fra et mægtigt Orgel. En stor Klump formet sig i hans Hals. Taarer sprang frem i hans Øine. Han maatte støtte sig til Havelaagen — og stærkere jubledes Sangen ham imøde. Nu saa de, at han virkelig var overrasket — og sang ud, som vilde de overvælde ham og det lykkedes ogsaa. Han vaklede næsten, da han efter Sangen tog nogle Skridt og mødtes af de mange fremrakte Hænder og smilende iattermilde Ansigter. Det var Ungdommen, Menighedens Ungdom, som nu ligesom vilde rive ham til sig. Han følte sig i Forbund med den.

Han blev ført ind. Kontor, Dagligstue og Modtagelsesværelse var fulde af Folk. Det var de ældre Folk i Menigheden. De mere velstaaende havde samlet sig i Kontoret. I Dagligstuen var Middelklassen og i Modtagelsesværelset sad mindre bemidlede om en netop aabnet og tømt Cigarkasse.

Samtalen førtes dæmpet og alle skubbet paa sig, da Brooten og andre velanseede Mænd kom trækkende med Pastoren.

Saa sang Sangkoret igjen ude paa Verandaen og Klokker Svale traadte frem for at introducere Bankør Brooten, som igjen skulde holde Talen for Presten.

Gamle Svale var Godheden og Gemytligheden selv. Menigheden bestod vel mest af almindelige simple og ulærde Folk, slige, som dog Jesus selv havde været mest i Lag med. Men man fandt ogsaa, at Jesus havde mæg-

uige Venner, som hin Høvedsmand, som vi læser om i Lukas syvende.

Bankchef Brooten var ogsaa en slig Høvedsmand, som har Tjenere under sig og naar han siger til den ene: Kom, saa gaar han — — og naar han siger til den anden: Gaa, saa kommer han; — men saa skjøjnte han, at han havde faaet det galt og tog sig igjen under lydelig Protest fra Brooten og der var almindelig Latter. Ber-ven, der var kjendt for at gaa paa Rangel engang iblandt, saa helt forlegen ud. Nu ja — gamle Svale kom paa Glid igjen og introducerede Brooten med Tak til Gud, fordi han havde givet Menigheden en saadan Støtte og Fører som han.

Brooten steg frem og bukkede og undskyldte sig for sin Uvanthed med at tale samt sin Uforberedthed. Han var ikke en Mand af mange Ord; men han havde faaet være med at lægge sin Skjærv til i Opbyggelsen og Grundfæstelsen af Sions Menighed. Den stod nu som et Bjerg og han var glad, at han kunde regne sig blandt de, som havde bygget Murene. Men naar man havde bygget Murene, saa maatte der være Vægter paa Murene. Ved Guds Naade — fik han sige — saa havde han ogsaa faaet være med at underholde Vægteren paa Muren.

Da han først kom igang, saa gik det rigtigt bra. Der var stille i Rummene og hans Datter, Theodora, havde al Grund til at være fornøiet med ham. Han var ogsaa fornøiet med sig selv og lagde ud om hvad Kirken havde kostet og hvorledes den var bygget, hvad Prestegaarden var værd nu med Tomten ved Siden af og Menighedens Bidrag til de forskjellige Samfundskasser, den gode Aand, som altid havde hersket, og for hvilken man maatte takke Gud, som næst efter den forrige

Prest havde Æren for at alt havde gaaet saa godt. Han var ikke en Mand af mange Ord; men han maatte dog ogsaa berette om Vigtigheden af at bevare Ordet purt og rent i en Tid som vor, da allehaande Sekter under forskjellige Navne ligesom Faar i Ulvpeelse forsøgte at snige sig ind, saa man trængte en Vægter paa Sions Mure, som kunde holde disse i Ørene og varsle og støde i Basunen, naar Fienden viste sig. Som Forretningsmand, saa var han ikke en Mand af mange Ord, hans Tale var fordetmeste Ja, Ja, og Nei, Nei, — undertiden sagde han maaske Ja, naar han burde sige Nei og Nei, naar han burde sige Ja, — men han vilde sige, at de nu var meget glade, fordi de havde faaet en ny Prest istedetfor den gamle. De havde ogsaa tænkt paa, at en ny Prest trængte nogen substansiel Opmuntring i sit Virke, — noget, som kunde tages og føles paa og som der var Forslag i for Menighedens nye Vægter. Han vilde derfor overrække ham denne Silkeping med dens Indhold som en Opmuntring fra Menigheden og i det Haab, at hans Forkyndelse vilde blive ligesaa pur og ren, som det Metal, hvormed Pungen var fyldt.

Han overleverede Pungen til Pastoren med et flot Buk og et straalende Ansigt. Han vidste, hvad den indeholdt. Sions Menighed — naar den tog fat, saa blev det ikke Fanteri.

Under den lange Tale havde Presten siddet, som i en Drøm med Øinene fæstet paa Billedet paa Væggen. Et Par af Menighedens ældste Mænd sad ligeoverfor ham med fremrakte Halse og stirrede paa ham for ligesom at se, hvad Virkning Brootens Ord havde. Da han søgte at undgaa disse Blikke, saa havde hans Øine fæstet sig paa Billedet paa Væggen. — — Der sad de jo ogsaa og lyttede, som om de forundrede sig —. “De

forundrede sig saare” — hvor mange Gange forekom det ikke i Evangelierne. Der maatte været Tusinder, som gik og forundret sig over Jesus hele Tiden, forundret sig over ham i Domhuset og paa Golgatha — forundret sig lige — lige ind i det yderste Mørke, hvor der er Graad og Tænders Gnidsel. Al deres Forundring — ja, de var visst værre end de, som raabte korsfæst ham.

— — — Han, Welde, — var Pilatus og sad og grundede og Brooten holdt Tale til ham om, — ja hvad var det nu om? Det var visst noget om at Jesus var overflødig. Om Sions Mure og Kirkebygning og ren Lære og Real Estate eller hvad det var. Han sad og grundede og de andre forundret sig; men hvor var Jesus? Og Brooten snakket og snakket og vilde ligesom forklare, hvorfor man igrunden slet ikke trængte Jesus. Og han sad og grundede. — — Nu vidste han, hvorfor Pilatus havde vasket sine Hænder. Det var disse brede, fede, skrævende Fyre, som efter Dommen havde faldt var kommet op og havde trykket hans Haand og sagt: “Nu er du Keiserens Ven, — nu, da du har dømt Jesus, — nu var du flink. Jeg er ikke en Mand af mange Ord. — Tak, Pilatus, Far, Tak skal du ha! Vi trænger en saadan Vogter paa Sions Mure. Tak, rigtig Tak, skal du ha!” Og saa havde Pilatus skjønt, at han havde gjort galt og gaaet afsted og vasket Haanden,

— — —

Der blev et bragende Bifald, da Brooten lagde Pengepungen i Prestens Haand. Den var tung og faldt gjennem hans Hænder med en hel Larm i Gulvet. Dette bragte ham til Sans og Samling. I denne Pung laa nogle surt fortjente Dollars ogsaa — givet af Kjær-

lighed — af de Mænd ude i Modtagelsesværelset, som sad og røgte — om ikke andre.

Han reiste sig og takket — stammet frem sin Tak, kortpustet og bevæget. Igjen braget Bifaldet løs og Sangkoret stemte i med en ny Sang. Alle var rørte. Brooten selv var bevæget. Hans Ord havde havt Virkning paa Presten.

— — — —

Om ikke længe havde Stuerne tømt sin Beholdning af Mennesker ud i Haven og Haven sin ind i Stuerne. Mr. Berven havde faaet istand en Kvartet, som gav “Katta sad oppaa Taket” fra Verandaen. Han gav selv Kattesoloen og der var Jubel helt ud paa Gaden, hvor Udenforstaaende havde samlet sig. Folk stod i Smaagrupper og røgte og pratet. Doktor Spohr gik og ruslet om alene. Naar han saa en Kvinde med et Barn paa Armen, saa vilde han stryge dets Kind med Fingerknogene og spørge hvad det hed og hvor gammelt det var og Konerne vilde faa gratis Raad, om der feilet dem noget. Bag Vedskuret stod der altid en Flok med en Flaske mellem sig. Det laget sig altid slig, saa nogen stod der. Den ene Bordsætning blev beværtet efter den anden. Inde paa Kontoret sad nu nogle Sagbrugsarbeidere og røgte Snadder og pratete, mens ude foran Huset legte Ungdommen “Pig in the Parlor” og sang lystelig, mens en liden Gut spillede Mundharmonika til. Dagligstuen var nu fuld af Børn og Menighedens velstaaende Mænd stod i Grupper og talte Politik og Forretning, medens mindre velstaaende stod lidt paa Afstand og hørte paa Samtalen. Borte i et Hjørne havde et Par Veninder slaaet sig ned i Græsset. De sang “O, lyse Minder” i Duet og med svage men klare Stemmer. Den vakre Harmoni naaede

længere, end de havde beregnet, og trak Tilhørere. Blandt dem var Presten.

Ud gjennem Havelaagen smat nu og da en Uuz-gut med Luen paa Sned og en barhodet, hvidklædt Pige. De skulde gaa Kvartalet rundt og mødte da andre Gutter og andre barhodede Piger, som var ude i samme Ærinde. Paa den anden Side, hvor ingen saa dem, vilde de lægge Haanden om Livet paa hverandre og smaaskotske bortover Fortouget; thi nu var de langt fra Maden og Presten og "Pig in the Parlor" og hele Greien.

OTTENDE KAPITEL.

Det store Slag var udkjæmpet.

Mrs. Berven havde aflagt Besøg hos Prestens Jørgine. Hun havde en Mistanke om, at Mrs. Thompson havde været der og sikret sig Assistance.

Hun havde gaaet meget diplomatisk tilværks og begyndt at rose Mrs. Thompson. Hun havde sagt, at saavidt hun vidste, saa var Mrs. Thompson den eneste, som forstod sig paa at bløde Fisken — ialfald snakket hun slig.

Hun kunde vel ikke have nogen Grund til at sige det, mente Jørgine. Hun selv og Mrs. Thompson havde talt sammen om dette og saavidt hun kunde forstaa, saa havde Mrs. Thompson omtrent saa megen Greie paa det, som enhver Kone burde have. Og saa begyndte hun at lægge ud, om de forskjellige Maader, hvorpaa Fisk blev behandlet hos Wangels og Nilsen.

Mrs. Berven spidsede Øren. Denne Historie havde Jørgine naturligvis lirket af for Mrs. Thompson og da havde hun jo Besked nok. Men da Jørgine ogsaa fortalte, at hun havde lovet at bløde Fisken selv i Prestegaardens Kjælder, saa blev Mrs. Berven urolig. Hun begyndte da at forklare, hvilken prægtig Kjælder de havde hos Thompson. Den var saa kold, at de ikke engang vilde trænge Is der. Saa kunde de spare det. Nu vidste hun rigtignok slet intet om Kjældereren; men naar det nu var sagt, saa var det sagt.

Jørgine mente, at hun vel maatte gjøre, hvad hun havde lovet alligevel.

Dette affødte nye Lovtaler over Mrs. Thompsons Dygtighed.

Samtalen drev nu ind paa andre Emner og den udmærkede nye Presten kom paa Tale. Hvor dygtig han var og hvor godt han var likt — og saa snil. Mange Exempler blev nævnt, deriblandt ogsaa det, at han selv satte Knapper i Klæderne sine.

Hvem, som havde sagt det.

Jo, det havde da sikkert Mrs. Thompson fortalt. Hun havde endog sagt, at det var rart, han maatte gjøre sligt selv, naar han holdt Pige — saapas godt lønnet.

Godt lønnet?

Ja, — og saa gammel da, saa man kunde jo ikke vente, at hun skulde kunne række over alt. Og Presten saa snil ogsaa da, saa han vel syntes Synd paa den gamle Pigen.

Den gamle Pigen, — syntes Synd paa den gamle Pigen?

“Ja, ja, Mrs. Thompson mente vel ikke noget ondt med det; men De ved jo, at Folk, som er født her i

Landet, de har ikke den Dannelse, som bedre Folk fra Norge. De ved, — hun er nu saa forgabet i den Presten.”

Jørgine var bleven meget alvorlig. Det gamle, rynkede Ansigt var bleven stramt.

“Men dette er jo Løgn”, sagde hun. “Jeg tænker Pastor Welde kan ha Raad til at sende sine Klæder til Skrædderen, — jeg har ikke hørt, at det er Arbeide for en Tjenestepige at være Skrædder.”

Det syntes ogsaa Mrs. Berven. Hun haabet dog, at hun ikke vilde sige noget til Mrs. Thompson om dette. Det var jo rent dumt, at hun skulde komme til at nævne det. Saadant burde en jo holde for sig selv, — om man hørte noget.

Jørgine var bleven meget tankefuld og da Mrs. Berven tog Farvel, saa kjendte hun det paa sig, at Mrs. Thompson vilde komme til at bløde Fisken selv.

Da saa Mrs. Thompson nogle Dage senere kom for at tale med Jørgine, saa fik hun en meget kjølig Modtagelse. Jørgine fortalte hende, at hun var rent for gammel og at det vel var bedst, at hun sad hjemme og sydde Knapper i Prestens Klæder — saa godt lønnet, som hun var.

Det var ikke Mrs. Thompsons Vis at trygle om Hjælp. Hun vilde ikke give Mrs. Berven og de andre Sladderkonerne *den* Tilfredsstillelse. Hun fortalte derfor Jørgine, saa venligt hun kunde, at Kvindeforeningen havde besluttet at holde en slig Supper og nu havde hun solgt Billetter næsten alene og hun havde tinget paa Varer og tippet Cake og gjort altsammen alene, saa hun troede eller havde troet, at Menighedens Kvinder ialfald skulde have hjulpet med dette, saa hun

ikke blev rent alene med altsammen; men hun havde lært noget nu — —.

Til dette svarede Jørgine kun, at hun ogsaa havde lært noget nu, og dermed blev det.

Mrs. Thompson gik til danske Jensen og bestilte Fisk og forlangte den sendt hjem til sig. Lidt vidste hun før og Andrew, Manden, havde nok lidt Greie paa det han ogsaa. Krukker og Stamper blev anskaffet og det hele tegnede godt.

Mrs. Berven gik som paa Naale.

— — — —

Dagene var varme og en af Mrs. Bervens Nabo-koners Smaapiger, som havde været over hos Thompson og lagt med Børnene der, kom tilbage og fortalte, at der var en "awful nasty smell" over hos Thompsons. Nyheden gik over Gjærdet til Mrs. Berven og meddelte sig videre. En af Konerne længere nede i Gaden kom til at tænke paa, at hun ogsaa visstnok burde sælge nogle Billetter til "Suppern" og kastet et Tørklæde over Hovedet og gik til Mrs. Thompson for at faa Billetter. Hun sad og snusede: "Det var da en rar Lugt?" — Mrs. Thompson kunde ikke kjende nogen Lugt. Konen mente da, at hun kanske havde taget fejl. Saa kom en anden Kone ud paa Eftermiddagen og brugte Næsen og talte om den mærkelige Lugten. Mrs. Thompson blev meget urolig. Hun havde ofte hørt om Ludefisk-lugt og da Fisken havde lagt i Vand et Par Dage og hun mærket den ubehagelige Lugt, saa havde hun gratuleret sig selv med, at det tegnet rigtig bra. Nu blev hun bange. Hun sov ikke hele Natten. Hvad skulde hun gjøre? Næste Dag kom flere af Konerne for at faa Billetter at sælge. Aldrig havde der været slig Interesse, tænkte Mrs. Thompson bittert. Da det led

udpaa, saa blev hun rasende. Hun skjøjnte nu godt, hvorfor de kom.

Ved Kaffetid kom hendes gode Veninde Mrs. Storli. Hun var meget opkjørt og snuset som de andre. “Men kjære dig”, sagde hun, “er det ikke Fisken, som holder paa at raadne?” Da hun først havde faaet Luft, saa strømmet Taarerne frem. Her havde de Konerne snakket om dette og gottet sig over det og hun havde rigtig tænkt paa, hvor ukristeligt og stygt det var at gotte sig over det. Og hun havde sagt det til baade den og den, at istedetfor at gaa og snakke og gotte sig over dette, saa skulde de gaa lige til Mrs. Thompson med det, — for hun havde kjendt Mrs. Thompson i flere Aar og vidste, at sligt kunde hænde for de allerbedste — og — —

Mrs. Thompson følte, hvorledes Gulvet gynget om hende. Men det var ikke hendes Natur at give op. Kampen maatte føres til den bitre Ende. Hun maatte rigtig spørge Mrs. Storli, hvad hun mente, — om hun da aldrig havde blødt Fisk. Hun maatte huske paa, at her var Kjældereren næsten fuld af det. Det maatte blive Lugt af det. Det var forresten baade første og sidste Gang, at hun skulde paatage sig noget sligt. Men ingen behøvet at bry sig med hende. Taalte hun Lugten, som skulde leve og sove der, saa fik vel andre taale den. Men da Mrs. Storli havde gaaet, saa brast den stærke Kvinde i Graad: “Herregud, aa Herregud, hvad skal jeg gjøre?”

Men hun mandet sig op, da Mrs. Berven kom. Hun fik netop Tid til at komme bort i “Vadsken” og begynde at vaske Ansigtet, saa hun kunde aabne Døren for Mrs. Berven med Haandklædet i den ene Haand og Sæbeskummet paa den anden. Hun gjorde Resten af

Aftørringen, efter at Mrs. Berven var kommet ind. Mrs. Berven kom for at spørge, om hun kunde være til nogen Hjelp ved "Suppern", hun havde hørt, at der nok blev Mangel paa Hjelp; men saa snufkede hun med en bestyrtet Mine og rynkede Næsen, saa den krabbed helt op imellem Øinene: "Men du storeste Alverden, hvad *er* det for en Lugt, Mrs. Thompson? Det var da gyseligt. Det skulde vel ikke være døde Rotter eller noget sligt — aa Gud, hvad *kan* det være?"

Mrs. Thompson var ivrig ifærd med at tørre Ansigt og Hænder: "Den Lugten kommer kanske over fra Huset Deres, Mrs. Berven. Vinden staar fra den Kanten. Kanhænde den vonde Lugten kommer fra de skidne Barnebleerne, som har staaet i Vand paa Bagporchen Deres siden Mandag Morgen — eller fra alle de skidne Klærne inde i Huset — eller fra Sengklærne Deres, som De ikke har luftet paa, siden De flyttet ind her for over et Aar siden. Det kan være af Barna Deres, Mrs. Berven, eller af Dere selv, som visst heller aldrig vasker Kroppen Deres — —"

Mrs. Berven stod som forstenet: "Aa Di Deres Pøbelkone, Deres uforskammede Pøbel", hvædede hun. "Di skal faa svare for dette. Den levende Gud er mit Vidne", — Graaden begyndte at løsne nu og med den løsnede ogsaa Ordene. Men Mrs. Thompson pegede paa Døren. "Gaa med dig, — nu gaar Di straks paa Flækken", sa hun og stampede med Foden — "og saa blir Lugten borte med det samme!" Men da Døren var mellem hende og Mrs. Berven, saa brast hun igjen i Graad.

Da Mrs. Berven kom hjem, saa bar det ind til Nabokonen, hvor hun rigtig fik græde ud. Men det blev snart bedre. Jo, nu havde Mrs. Thompson stelt sig.

Da Andrew kom hjem om Kvelden, saa raadførte Mrs. Thompson sig med ham. Hun havde ofte fundet ham ganske forstandig, naar hun en Gang imellem søgte hans Raad: "Det har vel været for varmt for Fisken", sagde han. Mrs. Thompson var helt opgivet nu, — det blev mest bare Hulken, naar hun skulde til at sige noget.

"Vi faar faa fat paa mere Fisk", sagde han og prøve igjen. Og saa skal vi faa lidt Is og bytte Vand paa den lidt oftere." "Ja, — jeg byttet kanske ikke ofte nok", hulket Konen. Hun vidste, at hun slet ikke havde byttet Vand. Jørgine havde intet sagt om det.

"Og saa kan det jo hænde, at Fisken ikke havde været, som den skulde være heller", trøstet han videre.

Mrs. Thompson blev roligere. Det var ikke umuligt det, — hun vidste nok, hvad som manglet. Hun tænkte paa det, da den blev skaaret, at den kunde ikke være, som den skulde være; men nu maatte de vel betale for den ogsaa — — efter alt det Arbeide, hun havde havt.

Der vilde vel bli en Raad med det, mente Manden.

Om Kvelden — eller kanske det var om Natten, saa skaffet Andrew Fisken væk. Man kom aldrig efter, hvorledes han fik skaffet den afveien. Man troede, at han havde gravet et Hul i Jorden og dumpet den deri. Man fik heller ikke rigtig Rede paa, hvorledes de havde faaet den nye Fisk iblød. Tiden var knap nu; men den store "Supper" kom. Lokalet var overfyldt og alle roste Fisken. En Mængde Billetter var solgt. Byens fineste Folk var der, og det var en Travlhed uden Lige. Aldrig kunde man erindre noget sligt. Thorval Larsen, som sad ved Indgangsdøren og tog imod Pengene i en tom Cigarkasse, vidste næsten ikke, hvordan han skulde

tage Vare paa alle Pengene. Det blev baade Sølv, Guld og Sedler. De unge Piger i Nationaldragter sprang røde og ophedede om mellem Bordene og ude i Kjøkkenet stod tre af de flinkeste Koner, Veteraner fra Hundrede Menighedstilstelninger, og vasket Stentøi af alle Kræfter og kom endda tilkort. Ved lange Borde serverede man. Øvede, arbeidsvante Hænder arrangerede paa Fade og Brætter og selve Mrs. Brooten og Doktorsens Frue arbeidede som Besatte. Mrs. Berven, hvis Søster ikke var kommet fra Chicago, hjalp til med at tørke Stentøi.

Men over dem alle i Glans stod Mrs. Thompson. Hun var overalt og allevegne. Hendes skarpe Øine fór fra Bord til Bord. Hist manglet Sukker, et andet Sted Brød. Etsteds sad en Mand og saa sig om efter en Theske, et andet Sted stod Smørret og blev koldt. Hun saa de, som ikke var bleven serveret; men endnu bedre saa hun de, der aldrig syntes at faa nok.

Men der var idag intet Smil paa Mrs. Thompsons Ansigt. Hun var travl som altid; men et tydeligt: "Shut-up-and-leave-me-alone" stod skrevet baade tvert-over og langsefter hendes udtryksfulde Ansigt. Den lille Næse var rød — et ubedrageligt Mærke paa, at hun havde grædt meget; men hun bar den høit den Aften alligevel.

Og de andre gik afveien for hende med stor Hensynsfuldhed og var bange for at tale til hende. Vel maatte de det; thi de vidste, at Mrs. Thompson denne Gang havde gjort Arbeidet næsten helt alene. Hun havde ordnet med alt og alt var bleven ordnet uden Plet og Rynke, som det pleiet at være, naar hun stod i Spidsen. Desuden havde hun solgt over Hundrede Billetter paa egen Haand. En slig Tilstrømning havde

man aldrig seet. Allerede, da Trafikken stod paa sit Høieste, kunde Larsen rapportere, at han havde modtaget over femti Dollars i Indgangspenge udenom Billetterne. Det tegnet til et Par Hundrede Dollars. Vel kunde de gaa afveien for Mrs. Thompson iaften. Og Fisken var udmærket, — endog Jørgine maatte tilstaa, at den kunde ikke været bedre.

Hvad Mrs. Thompson var fornærmet for? Jo, det var *det*, at der var kommet det Ord ud, at hun havde ødelagt over femti Pund Ludefisk ved at unnlade at bytte Vand paa den og at de havde holdt paa at forgaa af Stank.

Som om *hun* ikke kunde bløde Ludefisk? Men i en af Stenkrukkerne var nok Fisken blit skjæmt og hun var sikker paa, at Fisken havde været raadden. Danske Jensen havde ogsaa maattet tilstaa, at noget af Fisken ikke var som den andre. Men alle Konerne hørte paa dette og sagde: “Jada” og “kan da skjønne de da” paa en Maade, der ikke kunde mistydes. Mrs. Thompson skulde ikke engang faa Anledning at kjæmpe for sin Retfærdiggjørelse.

— — — —

Da Festen var over og Billetsalget opgjort, saa gik hun til Pastor Welde og lagde to Hundrede og fjorten Dollars og otte Cents paa Bordet til ham sammen med Opgjør og alle kvitterede Regninger.

Nu skulde de have Tak for hende. Ikke engang fra Prestens eget Hus havde hun faaet en Haandsrækning og nu var det stop. Der var andre Kirker, hvor man ikke slig væltet alt over paa en alene og bagtalte dem atpaa.

Og Presten sad stum. Da han begyndte at skulle tale hende tilrette, saa neiet hun sig selv baglæns hen-

imod Døren. Hun havde faaet nok nu, Tak. Hun var færdig nu, mange Tak!

En Uges Tid efter kunde man i Byens Lokalaviser læse, at Kvindeforeningen i Pastor Mosevigs Menighed, om Gud vilde, skulde møde næste Torsdag Eftermiddag hos Mrs. Andrew Thompson paa Garfield Avenue.

NIENDE KAPITEL.

Dagene gik. Formiddagen blev som oftest anvendt til Sygebesøg. Aldrig havde man set slig Prest ved Sygesengen. Han vidste at trøste og opmuntre og hvis Doktoren kom lige efter Presten, saa fandt han sin Patient med den Tro paa Livet og den Lyst til at leve, som Doktorerne regner mere værd end Medicin for den Syge. Folk fortalte, at han undertiden kom ind i Sygeværrelset med en Haveblomst eller Syrenkvist i Haanden. Og saa kunde han begynde at snakke om denne og forklare akkurat som en Videnskabsmand, hvor underligt det var gaaet til med denne Blomsten, hvorledes den havde udviklet sig fra først af, hvordan den fik sin Farve fra Sollyset og at Duften var Vorherres egen Hemmelighed og hvorledes den efterat have været til Glæde for Øinene og Menneskets Sanser visnet men afsatte Frø til kanske endnu vakrere Blomster af samme Slags. Dette Frøet og Livsspiren i det var ogsaa Guds egen Hemmelighed. Naar Blomstens Udseende var paa det styggeste, da var den netop nærmest Guds største Hemmelighed. Blomsten blev syg og faldede netop fordi at Guds Herlighed skulde komme frem i en evig

Ungdom. Han kom ligesom slet ikke for at præke. Det var bare, som om Samtalen tilfældig kom ind paa det rent religiøse, naar det led om lidt. Naar han gik, saa stod Blomsten, den lille Kvist, eller hvad det nu var igjen paa den Syges Bord. Der var noget saa trygt ved at have en saa stor og vellært Mand siddende ved Sengen. Og de sagde: “Kom igjen snart, om De kan.” Han blev interesseret i disse Syge og den Udvikling, Sygdommen tog. Han vænnet sig til at se allerede ved første Øiekast, om de var bedre eller værre. Der var endog et Tilfælde, hvor Doktoren tilbød sig i Spøg at dele Lægehonoraret.

Det var Jim Brekke, som var syg og laa paa Hospitalet. Han hørte til de Vakte og laa med skinnende Øine og ventede bare paa at fare herfra. Ved Sygesengen mødte mange af Vennerne og fik høre de herligste Vidnesbyrd om, hvor stort det var at være beredt paa at dø. Han aflagde ogsaa dette Vidnesbyrd for Presten og løftede de skindmagre Hænder op fra Tæppet og prisede Gud for at han snart skulde fare herfra.

Presten syntes ikke at blive tilbørlig rørt over dette. “Hvorlænge har De lagt slig da, Brekke?” — “Det er paa niende Ugen nu.” — “Og det holder sig saa nogenlunde ved det samme?” — “Aa, ja; men jeg blir jo svagere efterhvert og Hosten graver sig ligesom djupere med kvar Dag.” Han famlede med Hænderne nedover Tæppet for at vise, hvorlangt Hosten var kommet. Presten sad og grundede. “De har givet op hele Greien nu da?” spurgte han omsider. “Ja, jeg er saa aldeles løst fra alt nu. Naar Døden kommer, saa er jeg beredt.” — “Det er bra det, — det er rigtig godt det, Brekke”, sagde Presten; “men sæt nu, at De skulde blive frisk

igjen? Vilde De være beredt paa det?” — “Nei, det har jeg slaat ud af Tankan.” — “Det var galt det; det var rigtig slemt det. Naar De engang er død, saa maa De være død — og hjemme hos Gud; men saalænge De lever, saa venter visst Vorherre af Dem, at De skal være beredt paa at leve. Det er ingen Kunst at forberede sig paa noget, som er absolut uundgaaeligt. De lever jo nu og da er det vel Vorherres Mening, at De skal leve — saalænge De lever ialfald.” — Den Syge foldet Hænderne og udbrød som i Trods: “Jeg ved, at min Frelser lever og det er nok for mig!” Men Presten gav sig ikke. “Hvordan er det med Konen og Barna Deres da?” spurgte han. “Jeg ser dem altid i Kirken”, fortsatte han. “Den lille Pigen Deres — hvad er det nu, hun hedder?” — “Mabel!” — “Mabel ja. Jeg er saa daarlig til at huske Navne, — hun pleier at have et rødruddet Forklæde paa og Annie hun gaar med Konfirmationskjolen. Smaagutterne — begge to — naa ja — de syns paa Bukserne, at de er Gutter, som der er Liv i. Konen Deres — ja, hvordan mener De nu det vil gaa med disse Barna Deres, naar De er borte da?” — “Jeg har overladt dem i Guds Haand”, klynkede Manden. — “Det er godt det; men vi kan jo ikke være saa aldeles sikker paa, at Gud vil, at De skal dø netop nu. Doktoren siger, at der er enkelte Ting, som tyder paa, at De kan blive liggende længe slig. De har meget at gjøre og tage Vare paa. Smaagutterne til Naboerne holder jo paa at rive ned “Fencet” hjemme hos Dem og Grinden hang paa et Hængsel, da jeg gik forbi her forleden.” Jim havde reist sig halvt op paa Albuen: “Jasaa, de holder paa at rive ned Fencet”, spurgte han med en ildevarslende Stemme. “Slig ser det ud”, sagde Presten.

Den Syge laa en Stund og der gik et smerteligt Drag over hans Ansigt. “Tror Presten, at jeg kan bli frisk da?” spurgte han. “Jeg ved ikke”, sagde Welde, “jeg er ikke Læge; men jeg ved, at hvis Vorherre forstaar, at De absolut vil dø og Doktoren skjønner, at De ikke ønsker at leve, saa — ja saa er det vel ingen Raad da.” — “Men hvad skal jeg syge Mand gjøre?” — “De faar bede Gud om Lov til at faa være sammen med Familien Deres endnu en Stund og saa faar De tænke paa, hvor hyggeligt det skulde være at faa leve og — ja Konen og Barna vil jo komme til at savne Dem svært og saa kunde De kanske spørge Doktoren, om De ikke kan faa sidde oppe lidt og faa lidt mere at spise. Ja, det faar De nu snakke med ham om; men De kommer ikke op, hvis De ikke *vil* op.”

To Uger efter kunde Jim Brekke flyttes hjem fra Hospitalet og et Par Dage efter kunde man se ham ifærd med at reparere Gjærdet.

— — — —

En Gren af Pastorens Virke havde han megen Glæde af og det var Ungdomsforeningen. Den var paa et Vis hans Smertesbarn. Han fik en stærk Følelse af, at noget burde gjøres for al den Ungdom, som nylig var kommet fra Norge. Jenterne arbeidet gjerne som Tjenestepiger og Gutterne paa Fabriker eller Sagbrug. De var fjernt fra Slægt og Venner og ingen opsøgte Tjenestepigerne for at faa dem i Kirke ligesaa lidt som Gutterne, der boede paa Logihusene og hvis eneste Adspredelse syntes at være Kortspil og Saloonen.

Menighedens ledende Mænd vilde gjerne have en Ungdomsforening; men den maatte da lægge an paa Menighedens egen Ungdom og om muligt drives i det engelske Sprog. Pastoren talte om den indvandrede

Ungdom, som man paa det Vis maatte søge at naa. Han mente ogsaa, at Menighedens Ungdom burde lære Norsk og opøves i det. Endelig blev da besluttet, at den skulde ledes i det norske Sprog. Men saa blev der rettet et Flankeangreb fra en anden Kant. Medlemmer af Menigheden maatte de være. De Ældre var ikke tjent med, at Menighedens Ungdom skulde komme i Berøring med andre Samfund og Sekter og holde Andagt med dem. Saa blev det da besluttet, at den ikke skulde betragtes som Menighedens Ungdomsforening men staa udenfor. Derved blev jo Pastoren ligesom afskaaret fra den. Kirkens Basement skulde den dog faa bruge.

Menighedens Ungdom sluttet sig til med stor Begeistring. Pastoren forsøgte med populære Foredrag og brød sit Hoved for at finde noget, som kunde interessere Ungdommen. Det var uhyre vanskeligt. Han lærte snart at kjende den norsk-amerikanske By-Ungdom som meget forsømt. Der sad velklædte Gutter og Jenter i Tyveaarene, som aldrig havde læst en Bog udenom sine Skolebøger. Men musikalske var mange og Deklamationer var i Vinden. Saa begyndte han at indøve Dialoger med dem og Smaastykker i hvilke flere kunde tage Del. Tilstrømningen var stor og alle vilde være med. Det ene trak det andet med sig og Dialogerne blev tilsidst givet med Mimik og falsk Skjæg blev brugt, naar f. Ex. en af Gutterne skulde forestille gammel Mand.

Før man vidste Ordet af det var hele Menigheden i Harnisk. Kirken var blevet Theater.

Presten, som selv havde været bange for at det kunde drives for vidt i denne Retning, gjorde Undskyldning og Dialogerne blev standset. Saa forsøgtes

med Debater; men den norsk-amerikanske Ungdom havde intet at være uenige om. Det var plat umuligt at faa dem til at udtale sig. Men de Ældre mødte op og “udtalte” sig i den Grad, at det udartet til Fiendskab og Ungdommen blev borte. Da sagde Presten som Foreningens Formand stop, og saa var det galt ogsaa.

Imidlertid var den Ungdom, som han fra først af mest ønsket at naa, begyndt at komme. Og da den først begyndte at komme, saa blev der Tilstrømning fra den Kant. De var intelligente nok. Nogle viste sig at være bedre bevandret i norsk Literatur end Presten selv. For at følge med maatte han læse ganske meget. Et skrevet Blad kom igang og blev oplæst paa Møderne. Menighedens Sangkor var dog Ungdomsforeningens Elitekorps og der manglede aldrig musikalsk Underholdning. Kirkens Basement kunde knapt rumme de mange, som kom. Saa opmuntrende var dette Arbeide, at Presten greb sig i den Synd, at han tænkte ligesaameget paa Ungdomsforeningen som Menigheden.

Det var noksaa vanskeligt at holde al denne Ungdom sammen. Nykommergutterne tjente Penge og var ganske flotte af sig. Menighedens egne Gutter gik for det meste paa Skole og skulde uddanne sig i dette eller hint eller gik hjemme og drev og var ofte for fine for haardt Arbeide men ikke dygtige nok til at faa gode Ansættelser i Butiker og paa Kontorer. De saa med Misundelse paa de grovnævede Nykommere, der gjerne overbød om det saa var selveste Brooten, naar der blev auktioneret paa en Kurvefest. De norske Tjenestepiger klædte sig fuldt saa godt, som Menighedens mest velstaaende unge Damer. Og dette skulde nok vække lidt Forargelse ogsaa.

Pastor Welde maatte forsøge at holde det hele vel

balanceret. Til det yderste hensynsfuld mod de Fremmede saa vogtet han dog vel paa, at ikke Menighedens egen Ungdom blev tilsidesat. Og det gik godt. Saa begyndte han at holde Aftenskole. En Aften underviste han indfødte Gutter og Piger i Norsk, en anden Aften Nykommer-Ungdom i Engelsk. Paa det Vis vilde han forsøge at udjævne Forskjellen. Alt dette tog Tid; men han vidste dog, at han ikke forsømte Menighedens Gjøremaal. Og de Ældre saa Tilstrømningen baade til Ungdomsforeningen og Gudstjenesterne og gratulerede sig med, at de havde alligevel faaet Presten ind paa det rette Spor. Saa godt havde det ikke gaaet, hvis han havde faaet sin egen Vilje.

Pastor Welde var glad. Ingen Gren af hans Virke lovet bedre. En Funke af Stolthed laa ogsaa og ulmet i dette. Spørgsmaalet om Ungdommen var det svage Punkt i næsten alle Bymenigheder.

Menighedsfolket begyndte at beundre ham. Hans Arbeide i Hospitalet og ved Sygesengen stod der stort Ry af og der var ikke hans Lige til at samle Ungdommen. Selv om han som Prædikant stod langt tilbage for Gamlepresten, saa var han en fin Mand paa To-mandshaand til at snakke og trøste. Og forrette for Alteret — det kunde ingen gjøre bedre end han. Det var de saa nogenlunde enige om.

Han var ikke regnet fuldt saa overflødig længere.

TIENDE KAPITEL.

Det var langt ud paa Eftermiddagen og Presten sad paa sit Kontor.

Det ringede paa Entrêklokken! Det var Thorval Larson, der kom for at tale med Presten. Han saa meget alvorlig ud og vilde ikke sidde ned. Han kom for at fortælle Pastor Welde, at Gud havde været god imod ham og ladet ham faa den Janitorpladsen alligevel. Han havde ikke havt stort Haab, da han forrige Gang stod her i Kontoret. Han havde bedt Presten saa vakkert om at skrive en Ansøgning for ham; men Presten havde ikke gjort det. Presten havde skrevet paa for en Drukkenbolt, som havde det Fortrin, at han stod høit hos Politikerne, fordi han var en Saloongjæst. Og den Mand fik Menighedens Støtte; men nu havde han faaet Pladsen alligevel uden Ansøgning eller Underkrifter. Det var Gud, som havde hjulpet ved at bøie Hjerterne. Og nu vilde han have sit og sin Families Navne ud af Prestens Bøger. En saadan Menighed vilde og kunde han ikke tilhøre.

Pastor Welde sad helt forfjamset. Han husket jo godt Mandens Besøg saavel som Sammenstødet med Brooten og Besøget hos Skolekommissæren; men allerbedst husket han nu Mandens Bøn, som han ikke havde opfyldt. Her havde den Stakkeren gaaet og plaget sig med den Tanke, at ingen vilde gjøre noget for ham.

“Det var da rigtig bra, at De alligevel fik den Pladsen. Lad mig faa Lov at gratulere Dem, Larson”, sagde Presten og gik hen til Manden. Denne tog nølende den udstrakte Haand. “Jeg er rigtig glad — og overrasket ogsaa; thi det saa ikke svært lovende ud for Dem”, fortsatte Presten.

“Nei — havde Pastoren og Brooten faaet raade saa, — men der er nok en, som er sterkere end baade Kjerka og Banken og han bøier Hjerterne som Vandbække.”

“Ja, det er sandt, Larson”, faldt Presten ind med Varme. “Jeg er glad, svært glad over, at Deres Bøn blev hørt.” Han mindedes nu, hvorledes han var bleven drevet ud den Aften, — Gud havde brugt ham som Redskab i dette Tilfælde. Det var visst saa, det.

“Men hvorfor vil De nu gaa ud af Menigheden da, Larson? De er en af de bedste, vi har. Vi kommer til at savne Eder. Barna Deres var saa flinke og hun Pigen deres, som synger i Koret — nei, De maa nu tænke over dette først. Hvilken Aarsag har De nu til dette Skridt?”

Mandens alvorlige Ansigt trak sig sammen til et bittert Smil.

“Pastoren kan nok tænke sig Aarsagen. Naar jeg er saa daarlig en Mand, at jeg skal sættes tilbage for en af Byens værste Drukkenbolte — og det af vor egen Prest, saa er jeg vel for daarlig til at staa i Menigheden ogsaa.”

Han gik langsomt mod Døren. “Ja, ja! Goodby da”, sagde han. “Og Tak for mig!” Han førte Haandbagen over Øinene, idet han gik ned Trappen. Han var bare en fattig og simpel Mand, han. Men han havde holdt af Kirken, baade den gamle og den nye. Det var tungt at gaa fra det.

Det tog et Par Minutter, inden Pastor Welde fik samlet sine Tanker: Kjære, Manden vidste jo slet ikke, at det var *ham*, Welde, som netop havde skaffet ham Pladsen. Hans første Indskydelse var at springe efter ham — virkelig springe efter ham. Men han standset i den halvaabne Dør. Han syntes han saa sig selv komme anpusten løbende efter ham: “Larson, pst Larson, — det var ikke Gud men jeg, som skaffet dig Pladsen!”

Saa lukket han Døren og gik ind paa Kontoret igjen. Han ledte frem en Cigar og tændte den men glemte helt at røge. Saa tændte han igjen og dampede en Stund rent fortvivlet, indtil Entrêklokken atter lød.

— — — —

Det var en af Menighedens Diakoner, Bundegaard, som kom, — en alvorlig og pligtopfyldende Mand, der havde en meget betroet Stilling som Formand ved et af Sagbrugene.

Han kom for at tale med Presten om Ole Narvesen paa Garfield Avenue, — boede endda ved Siden af Mr. Berven og ligeoverfor Mrs. Thompson.

“Mr. Thompson, — Andrew Thompson”, rettede Pastoren leende. Diakonen maatte ogsaa smile.

Det var Ole, ja. Det begyndte rimeligvis at bli saa rent forgalt med den Drikkingen hans og noget maatte gjøres. Det gik da ikke an at beholde en slig Mand i Menigheden. Alle snakket om det. Der gik han i Kirken om Søndag Formiddag og om Aftenen kunde han rimeligvis staa ude ved Havelaagen og bede den Onde knuse og fortære baade ham selv og alle andre, fordi han rimeligvis ikke fik Klinken op. Og Konen Stakkar — han havde nu slig et bra Menneske til Kone — hun blev rent mishandlet. Barna vilde han ikke tale om. De kom i Søndagsskolen med store Lapper baade her og der.

De fik vel være velkommen for det, mente Presten.

Ja, naturligtvis — rimeligvis maatte de det; men det var nu saalessen alligevel, at Ole var aldeles umulig og blev rimeligvis mere umulig med hver Dag, som gik. Disse Barna rendte med Ølspandet — netop saavidt det gik klar af Fortouget og selv laa han baade tidlig og

sent deroppe paa Husebys Saloon og brugte en Mund, saa det var en Gru, naar han var fuld. Folk saa en slig Mand og tænkte, naar *han* kan staa i Menigheden, saa kan vel alle staa da — rimeligvis, — saalessen enten de levet som vilde Hedninger eller ei.

“Nei, — det gaar nok ikke an det”, sagde Presten. “Vi maa nok anvende Kirketugt i saadanne Tilfælde. Der fældes en streng Dom over sligt i Guds Ord — og det maa vi jo holde os til.”

“Ja, jeg vidste jo rimeligvis ogsaa det”, udbrød Diakonen ivrig; “men jeg vilde jo lade Dem vide om dette. Der er jo saa meget Snak — ja, De vil rimeligvis ikke ta mig det ilde op, om jeg siger det; men der er jo rimeligvis nogle, som mener, at Pastoren er saa altfor snil, at han ikke vil gjøre noget med slige.”

“Ja saa, — De tror det”, sagde Presten skarpt og forsøgte at se morsk ud. “Det er jo ikke saa greit for en saa ny Sjælesørger som jeg er at begynde med Kirketugt med engang; men paa samme Tid, saa ved jeg jo, hvad Guds Ord kræver og hvad Samfundet venter af mig i et saadant Tilfælde.”

Efterat have samtalt endnu en Stund om dette, tog Diakonen Afsked. “Ja, saa vil De rimeligvis ta Dere af dette, da”, sagde han. “Men Kona og Barna bør vi nu se til at beholde i Menigheden.”

“Sikkerlig”, sagde Presten. “De har jo ikke forbrudt sig mod Disciplinen.”

“Nei, rimeligvis ikke det”, svarede Diakonen med det ene Ben allerede udenfor Døren.

— — — —

Jasaa — de mente, at han var for snil til at kunne opretholde Kirkens Disciplin, — de troede, at de kunde ture frem, som de vilde.

Han skulde ta sig fôre at rydde op i det nu. Der var altfor mange i Menigheden som drak og levet et Liv i aabenbare Synder.

For snil? Gik han her og kjælet for sit eget Kjød og sin egen Magelighed og stuslede bare med sig selv og ministerielle Forretninger og forsømte sine vigtigste Pligter?

Han vilde gaa endnu iaften og tale med Narvesen og ligeledes Thorvald Larson og Mrs. Thompson. De var vel hjemme efter Supper. Mrs. Thompson holdt jo paa at forlade Menigheden. Hun kunde gaa; men han vilde foreholde hende, hvad det betød at forlade sin egen Forsamling. Med Thorvald var det jo bare en Misforstaaelse; men ligevel saa var det ikke Ret af ham at give efter for sin Vrede. Det havde ikke været en god Aand, som havde drevet ham op paa Kontoret i Eftermiddag.

Menigheden var ikke, hvad den burde være. Det var Dressur, — de var dresserede Lutheranere. Men hvor dybt Lutherdommen stak for ikke at tale om Kristendommen — det var et aabent Spørgsmaal. Det fik gaa, som det kunde. Det var dog bedre at have en mindre Menighed gennemtrængt af Guds Aand end en stor, der var gjennemsyret af Egenkjærlighed, Drik og andre Laster.

Presten saa paa sit Uhr. Døren til Dagligstuen var aaben. Derude hørte han Jørgine larme med noget.

Han gik hen til Døren, der førte ud paa Verandaen. Byen laa udbredt foran ham. I mange af disse Huse boede hans Menighedsfolk. Det var mange snille, bra Folk blandt dem — rigtig snille Folk. Trofast mødte de frem til Gudstjenesterne og af sin lille Fortjeneste ofrede de mere til Guds Sag end de rige Farmere paa

Willow Prairie. Naar Offer blev optaget til Samfundskassen, havde han seet mangan en i en daarlig og slidt Frak lægge sin Femmer paa Alteret med større Redebonhed end Kakserne i Farens Menighed. Og det havde glædet ham. Bra Folk, rigtig bra Folk, — de var nu bange for Menigheden sin — bange for at Hyrden, som de havde faaet, var for — snil til at holde Ulvene borte. — — —

Jørgine meldte, at Bordet var dækket.

— — — —

Det var ikke længe, før Pastoren var paa Vei til Garfield Ave. Han gik raskt og søgte hele Tiden at hærde sig til det nødvendige Sammenstød mellem ham og disse vildfarne Medlemmer i hans Menighed. Overfor Drukkenbolten vilde han vise, hvad Kirkens Disciplin fordrede. Det nyttet ingen Lemfældighed mere. Overfor Larson vilde han være skaansom. Manden, Stakkar, havde jo Grund til at føle sig fornærmet. Han vilde gjøre Afbigt med Hensyn til Undertegnelsen af den anden Mands Ansøgning. Man skulde faa se, at han slet ikke var bange for at ydmyge sig, ligesaa lidt som han dengang havde været bange for at gjøre sin Uret god ved at gaa og besøge Skolekommissæren. Med Mrs. Thompson havde han en Høne af helt anden Beskaffenhed at plukke. Han havde hørt om hendes Sladderagtighed og Herskesyge. Saa langt fra at ville beholde hende som Medlem saa vilde han sige hende Sandheden bent ud — at de var glad ved at blive hende kvit — eller, om ikke netop glad saa ialfald glad for, at Menigheden havde iboende Anstændighedsfølelse nok til at *hun* ikke fandt sig tilrette der.

Pastoren skridtede paa. Efterhvert som han nærmede sig Garfield Avenue blev han enig med sig selv,

at han maatte besøge Mrs. Thompson først — mens han var i den rette Sindsstemning for en ordentlig Af-rivning.

Han traf Mrs. Thompson udenfor Døren og hun ventet en Stund og snakket om Veir og Vind, inden hun bestormet ham med Anmodninger om dog at komme ind. Der var mange Øine i den Gade. Kommen ind i Huset var hun Elskværdigheden selv og talte klogt og retfærdigt om alt muligt. Ikke før fik hun vide, at Presten ogsaa skulde besøge Narvesens og Thorvald Larsons før hun anede, at han var paa Krigsstien. Hun slog da om og begyndte at holde Lovtaler over Mrs. Narvesen, hvor flink hun var og retsindig. Rigtignok drak Ole en hel Del, det kunde jo ikke nægtes for; men det saa ud, som om der var andre Koner, som "sufra" mere under Oles Drikking end hun selv gjorde — alligevel.

Af en eller anden uforklarlig Grund kom Pastoren til at tænke paa Mrs. Berven — det var kanske Ordet "sufra", som gjorde det, — og for at afbryde Taleflommen spurgte han, om ikke Bervens boede ved Siden af Narvesens.

Jovisst var det saa. Bervens var ligesom saa forsigtige, de. Ølvognen standset udenfor og saa tog de Øl i Kasser. De sprang nok ikke med Ølspandet, de. Og saa sparet Mrs. Berven sig den Umage at koge til Supper. Naar Berven fik sig en Ølflaske og lidt Smørrebrød, saa fik han Mad han og. Og det var jo saa letvindt, at føde Barna paa samme Maade. Men det var nok saaledes de fine Folk pleiet at leve i Kristiania. Hun for sin Del — —

Men Pastoren lod hende ikke tale ud. Dette kjørte jo uafladelig bort i Naboernes Gaarde. Han indskjød

noget om, at han nok selv skulde vide at tage sig af denne Sag. Det var nu engang *hans* Pligt dette.

Atter slog Mrs. Thompson om. Hun vidste nu godt, at Besøget hos Narvesens var i Anledning Oles Drikking. Men hvad var nu Foranledningen til dette?

Hun sukkede lidt og sagde: “Aa ja, en Pastor har jo saamange haarde Pligter, og naar saadant meldes for ham, saa maa han vel gaa og tage sig af det.”

Presten nikkede bekræftende.

Det var vel mest gennem Diakonerne, at slige Anmeldelser kom, — Presten kunde jo ikke vide — —

Pastoren trommede utaalmodig paa Armen af Lænestolen. Det var nok Diakonerne, som det særlig paalaa at føre Opsigt med sligt.

Mrs. Thompson gav sig ikke. Andrew var nu ogsaa Diakon; men hun havde nu ofte sagt ham, at Oles Drikking var ikke det mindste mere at besvære sig over end andres. Om Ole var fuld engang imellem, saa var nu ikke det saa galt, som at have Ølvognen staaende udenfor. Dette fine Drikkeriet var værre. Man blev ræd Fylla, naar man saa Ole fuld; men det Pimperiet til Bervens og mange andre, det var farligere det.

Presten gav hende Medhold i dette.

Konen fortsatte med at fortælle, at Mrs. Berven visstnok havde “sufra” mest, fordi Mrs. Narvesen, som var meget fattig, holdt sine Børn penere og renere end hende selv, som havde en Mand i god Stilling og med Hundrede Dollars i Løn om Maaneden. Men hun var en god Veninde af Mrs. Bundegaard og saa var det vel — “rimeligvis” — han, som havde faat saa ondt af Ole Narvesens Drikkeri.

Hendes trækkende Udtale af Ordet “rimeligvis”

var formeget for Presten. Han satte i at le trods sit alvorlige Ærinde.

“Ja, De har “rimeligvis” Ret. Det var “rimeligvis” han”, sagde han. Og saa lo de begge. Det kom næsten som en Krampe ovenpaa Spændingen.

Da de endelig var færdige med at le, brød Mrs. Thompson af med ét:

“Nei, nu maa De rigtig standse og drikke en Kop Kaffe med os. Andrew holder paa at snedkere ude i Vedskuret og saa skal jeg sende Clarence over til Ole og Mrs. Narvesen og saa skal vi rigtig faa os en Kop Kaffe. Det var nu heller ikke fortidligt, at De kom og besøgte os.” Og hendes Energi rev ham med. Helt viljeløs faldt han tilbage i Stolen. Endnu maatte han le af dette “rimeligvis” og som et Ekko hørte han Mrs. Thompsons undertrykte men dog friske Latter. Før han fik rigtig samlet sig, var Forberedelserne i Gang. Han hørte Andrew spørge efter et rent Haandklæde ude i Kjøkkenet og der larmedes rundt Ovn. Han hørte først en Dør blive slaaet i af en Unge, som sprang afsted i et Ærinde og en Stund efter larmet en anden Unge, som skulde til Bageren. Alt dette forstod han, — det nyttet ikke at gaa nu. Aftenavisen var kommet og den var dalet ned lige ved Siden af ham. Han tog og begyndte at læse, som om det egentlig var dette, han var kommet for. Han var kommet ind i en Energi-sfære, hvor en Mands Vilje ligesom blev veiret bort. Han læste resigneret den første Spalte paa første Side og saa kom Andrew ind meget forlegen men uhyre venlig og satte sig. Trods al gjensidig Agtelse og Forsøg paa at være imødekommende, saa blev der intet Liv i det, før Mrs. Thompson kom med Mrs. Narvesen og Ole.

Mrs. Narvesen var en tilbageholden Kvinde med et skarpt Ansigt og Ole var en middelaldrende Mand med en skjæv Moustache og et Ansigt der saa ud, som det altid lo. Det var S sammensnurpinger rundt Øinene, saa de kun halvt glyttet frem; men det lille, man saa, lyste af Hjertensgodhed og godt Humør.

Det tog ikke længe, før det store Bord stod dækket med hvid Dug og skinnende blankt Stentøi. Saa hurtigt blev det viftet frem under Samtale og Latter, at det dækket sig ligesom ved et Trylleri. Og Presten var nu i straalende Humør. Atter og atter maatte han gjentage, hvor godt det smagte, naar man slap at sidde og spise alene. Ole havde en besynderlig troskyldig Maade at være vittig paa. Det kom da mest i Form af milde Fanteord til hans alvorlige Kone og Mrs. Thompson, som holdt med hende. Andrew og Presten havde nok at gjøre med at le. Da det var forbi med Kaffen og Stuen ligesaa hurtigt blev forvandlet fra Spisestue til Dagligstue, saa mindet Mrs. Thompson sin Mand om en Cigar, som han vel havde liggende. Det havde ogsaa sin Rigtighed og han bød Presten den. Ole fisket frem af Vestelommen en lidt laset Stinkador, der visstnok skrev sig fra en Saloon og Andrew tændte sin Pibe. De to Kvinder forsvandt til Kjøkkenet for at besørge Opvasken, mens de tre Mænd røgte.

Det var rigtig hyggeligt. Andrew var, naar han først kom paa Glid, en meget forstandig Mand, der kunde tale om alt muligt og Ole straalte formelig af godt Humør. Der blev talt om Menigheden, Ungdomsforeningen og Byens Affærer. Da Kvinderne kom tilbage tog Samtalen en anden Retning. Der blev talt om løst og fast og deriblandt ogsaa om Larson og hans nye

Plads. De var jo svært glade over at Larson havde faaet Pladsen; men de vidste jo ikke, om han kunde klare den. En udmærket snil og bra Mand var det; men baade han og Konen var nu saa altfor snille og værst mod sig selv, saa de kom aldrig nogen Vei. Naar andre om Sommeren kjøbte raa Ved og fik store Læs billigt og tørket den for Vinterbrug, saa kjøbte Larson tør Ved og fik smaa Læs til høi Pris og lod den ligge ude og bli raa til Vinteren. Naar han kom hjem med Lønningen sin, saa var det Jul og glade Dage og Børnene proppet sig med Frugt og Allehaande, saa de blev syge og gik og kastet op. Saa var det da at knibe til næste Lønningsdag, da de igjen som forhungrede Dyr kunde kaste sig over Pengene, som han bragte hjem. Slik gik det og Fattigdom og Sygdom blev det. Intet blev taget Vare paa — ikke engang Helbreden, og den var jo det fornemste af alt. Og saa al den Sygdom, som de havde. Det var vel saa, at det ikke skede uden Guds Vilje; men jamen kunde nu Folk ofte have sig selv at takke ogsaa.

Pastor Welde hørte paa med Interesse. Han syntes, det var rigtigt altsammen, hvad de sagde. Saa kom Talen hen paa Drikken. Ole sad nu taus og ligesom nedslaaet og det var især hans Kone, som førte Ordet. Presten fik ondt af ham. Han saa, hvorledes hans Fingre skjälv og rystet. Han syntes han maatte sige noget og da blev det i den Retning, at det var de snilleste og flinkeste Mænd, som lettest faldt for Drikken, — de som ellers var bestemt til at lyse op i Verden. Det bedste var at stemme Saloonerne ud. Hertil gav de alle sit Bifald. Det kom for en Dag, at Ole havde været Goodtemplar i Norge og at han ogsaa havde været Medlem af en Afholdsforening der i Byen, som Gammel-

presten havde aflivet ved at advare mod den fra Prækestolen. Siden var det gaaet nedover med Ole.

Klokken blev næsten ni, før Pastoren selv vidste af det. Saa hyggeligt havde han havt det, at han virkelig foreslog, at de skulde komme hjem til ham til Kaffe en Aften næste Uge.

Saa tog han Farvel og de fulgte ham helt ud af Huset og ud til Fortouget. Der sagde han igjen Farvel og løftet paa Hatten og Mrs. Thompson takkede med forstærket Stemme for Indbydelsen. Der var Øren ogsaa i den Gade.

— — — —

Pastoren kom hjem i straalende Humør. Det var først om en Tid, han kom til at tænke paa, at han ikke havde udrettet sit Ærinde. Han havde bevist dem Ære, som han havde gaaet afsted for at tage i Skole. Han havde gjort netop det modsatte af, hvad han agtede at gjøre. Saadan gik det altid.

Han græmmede sig over dette. Den næste Dag gik han og sturede som en, der har gjort noget galt.

ELLEVTE KAPITEL.

Det var i denne Tid, han begyndte at have Omgang med Dr. Spohr.

Pastor Welde havde ondt af ham. Spohr var en dygtig Læge; men han forstod ikke at hævde sig. Folk mistet Tilliden til ham. Der var kommet en yngre Læge fra Norge, en saare vigtig Personlighed, som bandte ved andenhver Sætning og havde Ord paa sig for

at være lidt drikfældig. Han hed Ebbesen. Hans ugudelige Mund trak. Jo gudfrygtigere Folk var, des svintere sprang de til Ebbesen, naar noget manglet dem. Naar han saa bad dem at aabne Kjæften, saa han kunde faa se i Gabet paa dem og sagde noget om, at det var rødt som bare Helvede og forordnet noget Satans Gurglevand, saa forstod de, at her var Mand, som kunde sine Ting. Spohr var derimod en meget stilfærdig og høflig Mand, som kunde holde paa en Time med at undersøge en Patient for saa at fortælle ham, at han slet ikke trængte hverken Medicin eller Doktor men bare Diæt, frisk Luft og sligt. Selv om Patienten ikke fulgte disse Regler, saa blev han undertiden bra alligevel, hvilket beviste, at Doktoren ikke var noget tes eller ogsaa fulgte man Forskrifterne og tog selv Æren eller gav den til "Naturen" eller Vorherre, som det kunde falde sig, og likte ikke at betale Regningen. Ebbesen behøvede derimod blot at se paa Folk for at finde ud, hvad feilet dem. Og han gjorde som Doktorerne i Norge og foreskrev to Slags — baade Medicin og Pulver. Dr. Spohr mistede næsten al Søgning. Han havde dog beholdt et stort Ry som Læge for Børn og de Fattige kom jo til ham, fordi han ikke sendte Regninger til dem. Saa var der endnu en Feil ved Spohr, som han nødig vilde være ved og det var, at han havde saa vanskeligt for at sige Folk Sandheden. Han holdt lige ind i Døden paa, at Tæring var Forkjølelse men behandlet den som Tæring ligesom bare for Sikkerheds Skyld. Kræft var og blev et Mavetilfælde, som "kunde" faa alvorlige Følger. Han taalte ikke de Syges spørgende Øine og sagde heller, at han intet vidste bestemt end at udslukke Haabet hos dem. Dette tjente ikke til at forøge hans Anseelse. Overfor Forældre betænkte han

sig derimod aldrig paa at sige, hvordan det forholdt sig med deres syge Børn og her slog hans Forudsigelser som Regel ind. Saa snart han fandt ud, at den nye Læge var en kvikkere og dygtigere Kirurg end ham selv, saa sendte han sine kirurgiske Patienter til ham. Medens han saaledes saa sin mest lønnende Praksis glide fra sig og over til en anden, som han havde Grund til at tro var ham underlegen paa mange Omraader, saa blev han bitter baade mod sig selv og andre. Overfor de Syge var han dog altid lige hensynsfuld.

Pastor Welde var intelligent nok til at skjønde dette og han beklagede ofte Doktorens Mangel paa Meneskekundskab. Det var rent som at se paa et Selvmord, hvorledes Spohr spillede sin Praksis over i den andens Hænder uden at faa andet end Spot til Løn.

Dette var en af de væsentligste Grunde, hvorfor han sluttet sig til Spohr.

Doktoren paa sin Side havde helt andre Grunde for at slutte sig til Pastor Welde. Efter hans Mening var Welde meget uskikket til at være Prest. Welde var et Kunstnertemperament, en Lyriker, et Følelsesmenneske i en theologisk Spændtrøie. En Prest maatte være af andet Materiale, en Profet, som kunde ryste Folket op og male den Onde paa Væggen. Hvad Brug havde man i vor slappe Tid for Prester, som var Følelsesmennesker? Man trængte Slagtere, — — Doktoren saa helt bidsk ud. En Prest i vore Dage maatte være lidt af en Slagter. Han havde ondt af Pastor Welde. En slig Mand var ikke skikket til at være Prest. Han var for snil.

Og de gik altid og var gruske overfor hverandre og brugte stærke Ord for at dygtiggjøre hinanden hver til sin Gjerning. Den ene indsaa, hvor nødvendigt det

var for den anden at bide fra sig og sætte Hælene i Gulvet med Bestemthed. Og de syntes Synd i hverandre, saa de kunde ikke blive Uvenner heller; men de fandt altid noget at trætte om, idet den ene stadig luret paa Svaghedstegn hos den anden. Man kunde af deres Samtaler tro, at Doktoren af Religioner foretrak Frelsesarmeen, John Alexander Dowie eller Ildtilbederne medens Presten forsøgte at samle al sin Agtelse for Lægevidenskaben om Kniven, som det eneste, der duede.

— — — —

De stod paa Prestens Kontor og saa paa “Kristus for Pilatus” Billedet. Welde stod, som han pleiet, med Hænderne paa Ryggen. Doktoren stod og tøiet i sit spidse Hageskjæg og saa kritisk ud.

“Der er et virkeligt Kunstværk”, sagde Pastor Welde. “Det er det med et virkeligt Kunstværk, at ên kan paa en Maade læse det og blir aldrig færdig med det. Nu har jeg gaaet her og set paa dette Billedet Dag ud og Dag ind til jeg ligesom kjender alle disse Fysakkerne; men altid er det noget nyt. Virkelig Kunst er Inspiration og dette *er* Inspiration.”

“Inspiration!” gjentog Doktoren haanligt. “Er det det Inspiration at klabbe sammen endel Personer i jødiske Kostumer paa et Lærred? Nei, Far, — Inspirationen kommer nok ikke slig. Den Muncaczy skal forresten være en Nar, en ren Idiot. Jeg kan sandelig min Hat — for at bruge et mildt Udtryk — ikke finde nogen Inspiration i hverken Fjæs eller Farver, — og tror forresten svært lidet paa Inspirationer af noget Slags.”

“Det er fordi du er en saa uforbederlig Materialist, — som dere Doktorer er mere eller mindre allesammen — —”

“— Bedømt af dere Prester, som er nogen uforberdelige Drømmere allesammen —”

“Nei, hør nu! Her er for Eksempel det lille Stykke blaa Himmel i Baggrunden. En liden Stump blaa Himmel med Stadens Port i det Fjerne. Naar man nu ser ligesom over disse rasende og forbitrede Mennesker med deres Had og Spot og Spe, saa fanger Øiet denne fredfulde Udsigt til en blaa Himmel og Porten i det Fjerne. Tror du nu, — kan du nu tro, at en Maler med frit Overlæg kan ræsonnere sig til en saadan Baggrund, der gjemmer saa meget — en hel Præken for den Kristne?”

Doktoren brast i en lydelig Latter. “Nei, den var god, Welde! Maleren sad der og klattet med en hel Del brunt og rødt og saa fik han det Indfald at gjøre en blaa Flæk for at friske op i det — — og det kalder du en Præken. Den var god!”

“Kald det hvad du vil. For os Kristne, for hvem Kristi Lidelse og Død er det største, som har hændt, — for os har denne blaa Flæk Himmel og Porten stor Betydning — uden den vilde Golgatha være blot og bart et Justitsmord, en Hverdagsbegivenhed. Det er den blaa Flækken, som gir det Mening.”

Doktoren tøiede endnu hidsigere i Hagefippen og snurret den ulykkesvarslende fort om Fingrene.

“Hvis jeg skulde udlede nogen Moral af det, saa maatte det bli denne, at det er saare faafængt Arbeide at præke for Folk, — en Advarsel til alle Prester, som mener det alvorligt — — dig f. Ex.”

“Mig? — Jeg har vel ikke noget Patent paa at være mere alvorlig end andre. Du har jo netop havt imod mig, fordi jeg ikke var alvorlig nok.”

“Havt imod dig, jeg? Jeg har nok ikke havt

noget imod dig jeg, Far, — undtagen fra et rent professionelt Standpunkt. Jeg liker ikke den stærke Kroppen din. Det er Svæltihjel for en Doktor det.”

“Og jeg liker ikke den Materialismen din, — du blir jo rent kynisk ogsaa. Det er Svæltihjel for Presten at støde paa slig Halstarrighed ogsaa.”

“Var jeg Prest, saa vilde jeg ta en Tromme og gaa ud paa Gadehjørnerne og tromme Folk sammen og holde Dommedagsprækener for dem. Hvis du tror noget paa, det du præker, saa er Sagen alvorlig nok til det.”

“Naa, jaaa naa! Men hvorfor tar ikke du en Tromme og fortæller Folk, at Luften er fuld af Tubercelbaciller og Tyfusspirer og alt muligt og at de gaar og trækker sligt i sig? Det er da vel ogsaa alvorlig nok.”

“Jeg er ingen Charlatan.”

“Ikke jeg heller. Men naar du nu blir færdig til at staa paa det ene Gadehjørne med dit, saa skal jeg staa paa det andre med mit. Saa kan du pedle Cure-all-Medicin og jeg Allemands-Religion, — saa faar vi se, hvad der kommer ud af det.”

Pastoren var paa Vei til at blive vred og Doktoren forstod det. Men det var fristende at ærte ham lidt.

“Jeg mente nu egentlig det”, sagde han i en forstilt blid Tone, “at han der” — han pegte paa Kristusfiguren — “han gik nu og præket paa Gader og Stræder uden fast Salær; men han var nok ikke videre heldig. Rent et Fiasko fra den Side set. Hele Menigheden fløiten, — da gjorde Dowie det igrunden bedre, han lagde sig endel tilbedste og efterlod sig en Gardinfabrik og et Candyfactory — —.”

Presten stod færdig med et skarpt Svar; men saa ringet Entréklokken. Han gik ud og blev en Stund ude for at tale med nogen, som ikke vilde komme ind.

Doktoren blev staaende tilbage i godt Humør over sit sidste Indfald. Pastor Welde troede uidentvivi fuldt og fast paa baade Korsfæstelsen og Opstandelsen og Kristi Guddom. Det var mærkeligt, at oplyste Folk kunde tro alt saa bogstaveligt. Men snil var han. Hans Hjertelag var godt som Guld. Han var igrunden et stort Barn denne Pastor Welde. Han havde Barnets Sindelag og selvfølgelig Barnets Tro — og det maatte man jo respektere — —

Barnets Tro — en ren Barmenatur — et Sindelag som et Barn — —

“Uden at I blive som Børn — —”

Dette slog ned i ham, mens han stod der. Det var jo intet rart i, at Welde var lidt barnslig paa dette Omraade. — “Uden at I blive som Børn” — tjaa Børn, ja. Det havde altsaa han sagt, som selv havde aflagt den største Prøve paa Mandighed — det at holde sig opreist, naar man staar alene blandt Fiender, — som vil rose lidt og kjøbslaa lidt og igrunden være Godvenner.

“Det samme Sindelag være og i Eder” — — hvor stod nu det. Det var da ogsaa i Bibelen.

Han angret næsten, at han havde sagt, at han præket uden Salær. Det var jo lumpent sagt til Pastor Welde — ondskaftsfuldt sagt. Kristus havde jo helbredet Folk uden Salær ogsaa og de var forduftet de og; — — ja, de var væk, da det kneb.

Og alligevel stod han der for Pilatus og vilde ikke sige det Ord, som kunde redde ham selv.

Pastor Welde kom ind og Doktoren buset lige paa ham igjen: “Det var bra, du kom tilbage, for Sinnet holdt paa at gaa af mig, Far. Jeg vil herved høitidelig tilbagekalde det angaaende Salæret” — han bukkede sin lille tykke Person, førte Hælene sammen og slog ud med

Hænderne — “jeg tilbagekalder det af den Aarsag og desformedelst og paa Grund af, at han der paa Billedet heller ikke forlangte Salær som Læge, uagtet han havde en udstrakt, en meget udstrakt og omfattende Praksis. Forsaavidt er vi altsaa afvegne begge to og har intet at bebreide hverandre som to Hestebytttere paa et Marked. Vi maa jo leve. Og naar jeg nu ydmygelig gjør denne Tilbagekaldelse, hvad har saa Pastoren at give mig til Vederlag? Vil han tilbagekalde den for mig og min Førretning injurierende Beskyldning, at jeg er — — ja, hvad var nu det fæle Ord — Materialist, uforbederlig Materialist.” Doktoren bukkede igjen og Pastor Welde traadte uvilkaarlig et Skridt tilbage for at faa Plads til at bukke igjen. Han faldt med engang ind i Doktorens eget Tonefald og skrabede mægtigt ud idet han sagde: “Jeg kan forsikre Hr. Doktoren, at alt er tilgivet. Jeg beklager herved —”

“Nei, stop nu”, afbrød Doktoren, “man *siger* ikke “herved” — det vilde været rigtig, om jeg havde forlangt det skriftlig. Deres Sprog, Hr. Pastor, er under al Kritik. Gjentag efter mig — —.” Han gjorde en stor Gebærde og stillet sig i Positur: “Jeg forsikrer paa min Hæder og Ære” — —

“Er ikke Hæder og Ære ét og det samme?”

“Gjentag efter mig, siger jeg:”

“Jeg forsikrer paa min Hæder og Ære —”

“At min Beskyldning mod Doktor Johan Olavson Spohr” —

“At min Beskyldning mod Doktor Johan Olavson Spohr” —

“om uforbederlig Materialisme” —

“om uforbederlig Materialisme” —

“var et af de uforsvarlige Kneb”,

“var et af de uforsvarlige Kneb”,
“som Prester desværre ofte bruger”,
“som Prester desværre ofte bruger”,
“i Tide og Utide”
“i Tide og Utide”
“og er og skal være mortificeret”, —
“er hvadforno?”
“mortificeret.”

“Det var fælt”, lo Presten. “Ja, men det var en fæl Beskyldning ogsaa”, sagde Doktoren og slap sig ned i en Stol og tørret Sveden af Panden. De lo begge.

Om en liden Stund blev Pastor Welde pludselig alvorlig. “Nu vil jeg sige dig det, Doktor Spohr, at jeg skyldte virkelig Afbigt for det Udtryk, jeg brugte.”

“By’ner du nu igjen?”

“Jeg skulde sagt, at du var en Hykler istedet.”

“Jeg en Hykler, — er det en behagelig Spøg?”

“Nei, det er Alvor. Jeg er mest vant til at omgaaes Hyklere af den Art, som gir sig ud for at være Kristne men ikke er det. Du derimod hykler at være Fritænker, mens du ikke er det.”

“Ikke er det! Tror du da, at jeg — at jeg tror paa alt det derre, som du staar og præker om?”

“Du maa vel tro paa det paa noget Vis, naar du lever efter det.”

“Jeg?”

“Ja, netop du ja. Jeg har set dig snu dig væk fra Sengen og pudse Øinene dine, naar du har set en Mor græde ved sit Barns Dødsleie. Sligt gjør ikke Materialister. Det er bare Kristne eller slige, som ialfald har endel Kristendom — det væsentligste af den ialfald, — som gjør sligt. Hvad Grund skulde det være for en Materialist til at føle Medlidenhed. Jeg har

set det mangelen en Gang; — er det Materialismen, som faar dig til at behandle fattige Folk gratis og bringe dem Frugt og sligt atpaa? Gaa og finde Paaskud for ikke at ta noget af dem mange Gange — for ikke at saare dem. Saa samvittighedsfuld, at du nær sagt ikke vil behandle et alvorligt Tilfælde, hvis du tror, en anden Læge kan gjøre det bedre. Er det Materialismen, som har lært dig at tilsidesætte alle personlige Hensyn og gaa til de, som intet har at betale med, før du gaar til de, som har nok at betale med? — Nei, vent nu”, lagde han til, idet han saa, at Doktoren med alle Tegn paa Harme havde reist sig og grebet sin Hat. “Du har det vel ikke *saa* travelt nu?”

Dr. Spohr saa rent hjælpeløs ud. Han var nu for Alvor vred. Hvad forstod denne Havregamp af en Prest sig paa Doktorernes Ethik, den uskrevne Lov, som enhver Doktor maatte følge, enten han vilde eller ei. Hvad kunde en Doktor bry sig med Føleri ved Dødsleier og saadant.

“Det glæder mig, Hr. Pastor, at De tar slig Interesse i min Praksis”, sagde han. “Hvis jeg engang kommer i saadanne Omstændigheder, at jeg trænger en theologisk Forklaring paa det Faktum, at jeg ikke er saa heldig som min Kollega Ebbesen, — saa skal jeg komme til Dem, Hr. Pastor, — for da vil visstnok mit Tilfælde være alvorligt, meget alvorligt, Hr. Pastor.”

Han stod allerede med Haanden paa Dørhanken. Pastor Welde havde gaaet efter ham og holdt ham næsten med Magt tilbage.

“Du maa ikke gaa slig, Doktor Spohr. Du forstaar mig ikke. Kjære dig, du maa da forstaa mig -- den eneste Ven — virkelige Ven — jeg har her. Jeg mente bare det, at du kan forkaste den Kristus paa

Maleriet der, som er et Kunstprodukt, og den historiske Kristus, og den dogmatiske Kristus; — men den Kristus, som jeg tror paa og som jeg prøver at tjene, n n har du mere af — indeni dig — end jeg har. Kan du ikke forstaa det da, Spohr? Det gaar an for mig at ha en Sygdom, som ikke jeg ved af men som du som Doktor kan konstatere. Er det da noget at bli sint for, om jeg som Prest kunde konstatere, at du *ikke* har en aandelig Sygdom, som du tror, du har.”

Presten var bevæget; mest fordi han forstod, at Doktoren havde følt sig krænket. I sin Iver havde han ligesom rendt ham overende — traadt paa ham og saaret ham. Det forstod han nu. Doktoren nølede med Haanden paa Dørgrebet. Presten mente det jo saa godt. Welde var dog en prægtig ung Mand og forskjellig fra alle de Forestillinger, han havde gjort sig om Prester. Han kunde ikke gaa fra ham i sligt Oprør; men paa den anden Side — — —

“Ja, ja! Farvel da, Pastor! Jeg maa nok gaa. Du kjender nok ikke til den Ethik, som gjælder blandt Lægerne. Stortjuvene, Nævekjæmperne og Gamblerne har sin Ethik ligesaavel som Lægerne og det maa man ikke forveksle med Religion. En Læge kan ikke give sig af med Føleri. Sender vi ingen Regning til en Patient, saa er det, fordi vi ved, at vi ingen Penge faar af ham alligevel. Det andet hører Haandtværket til. Om du skulde brække en Arm eller et Ben, saa husk paa mig. Jeg sætter en Arm for fem og firti Dollars. I Minneapolis forlanges op til Hundrede. Blindtarm skjæres for syttifem og Dødsattest skriver jeg ud for et Par Dollars. Husk paa mig, om noget skulde falde sig den Vei. Ja, saa Farvel, da.”

Dr. Spohr gik. Han saa paa Klokken. Svært,

hvor Tiden gik. Han havde en Tyfuspatient, som haa skulde have besøgt. Det var bedst at gaa lige did og lade Aftensmaden bero, til han kom tilbage til sit Hjem —.

Den idiotiske Presten — at tro, at en Læge kunde give sig af med Medlidenhed og varmt Hjertelag eller hvad det nu var. — —

Men Pastor Welde havde Hjertelag. “Det samme Sindelag være i Eder”, saa var det stod. Det var Pokker ikke godt at huske sligt. Men Pastor Welde havde ikke Sindelaget som noget *i sig*, — det var Sindelaget, som havde grebet ham, saa han sprællet i det og ikke forstod, hvad det var. Han havde ikke grebet *det*; men det havde grebet *ham*, — saa Stakkarn vred sig i det og blev udygtig til sin Gjerning. Ja, saa var det.

Hvordan skulde det nu gaa med en Læge, som tullet med sligt? Det blev nok mærkelige Diagnoser og mærkelig Behandling. Man maatte foreskrive en Pint Fløde og et Stykke Svedskepai seks Gange daglig for Børn og en Pibe Tobak og en Dram for de Voksne, — saa de kunde gaa rigtig glade fra Doktoren.

Aa nei! En Læge maatte nu være en raabarket Materialist, som ikke tog mere Hensyn til et sygt Menneske end en Lappeskomager til en gammel Sko, der skulde flikkes.

— — — —

Saa gav han sig til næsten hele Natten hos sin Patient, som var en halvvoksen Gut. Forældrene var fattige, Moderen var saa udvaaget, at han ikke turde lade hende vaage en Nat til. Saa sagde han til Konen, at hun kunde lægge sig lidt, han skulde vække hende, naar han blev færdig til at gaa. Time efter Time gik, — hvergang han skulde vække hende og saa hendes

trætte magrede Ansigt, saa syntes han, at han maatte lade hende sove lidt til. Det værste var, at han heller ikke havde faaet Aftensmad. Han hørte, at' de spiste ude i Kjøkkenet og var næsten fristet til at gaa ud og be om en Bid; men de havde kanske ikke mer, end de behøvet. Saa blev han siddende og smaabande over den Syge til Kl. var over 11. Den eneste Trøst var, at Sygdommen tog en Vending, saa han kunde fortælle Konen, at den værste Fare var overstaaet.

Men mange Gange i Løbet af Aftenen og endog da han var paa Veien hjem, maatte han tænke paa Pastor Welde, som saa lidet forstod sig paa en Doktors Pligter og som vilde gjøre et Guds barn af ham. Han maatte næsten le. Men Pastoren mente det godt. Hvorfor skulde ikke han faa sysle med sine Drømme? Men Doktorer skjøjnte han sig ikke paa.

TOLVTE KAPITEL.

Undertiden følte Pastor Welde, som om Arbeidet vokste sig for stort for ham og tog Form, som han ikke helt magtet. Han maatte prøve at lede det alligevel uagtet hans Instinkt bød ham heller at lade sig glide med. Der fulgte Ængstelse med denne Fremgang. Ungdommen gjød ligesom en Strøm af varmt levende Blod ind i Menighedens Arbeide. Der kom Fart i baade det ene og det andet. Holdt det paa slig, saa vilde nok snart Kirken blive rent forliden.

Og nogle af de Ældre begyndte saa smaat at tænke paa, om det ikke var nødvendigt at holde lidt igjen.

Tanker, som ikke havde beskæftiget dem før, dukket op: Om det nu var virkelig Trang til Ordets Hørelse, som drev al den Ungdommen til Kirken?

Pastor Welde var ikke bange for, at Kirken skulde blive forliden. Han var mere ræd for, at han selv skulde blive for liden. Det var da nu især dette, at han likte at se Folk glade og lykkelige. Han var som skabt til at tage alt i den bedste Mening og naar Folk kom sættende til ham med sine Historier og sine Klagemaal, saa gik det ofte ham som den berømmelige Herman von Bremenfeldt — han syntes begge Parter havde Ret og kom til at holde med alle, som havde noget at klage over og deriblandt nogle, som Gamlepresten med sin større Verdenserfaring vilde have vist Døren med en Straffepræken. En Herrens Tjener maatte optræde med Kraft og Myndighed. Dette gjentog Welde ofte for sig selv med et hjælpeløst Suk.

Naar han kom sammen med Folk, saa var han bange for at denne skulde blive vred eller hin bedrøvet — og saa blev han gaaende der som en Godfjot — halvt til Nar. Med Guds Hjelp vilde han forsøge at fremholde Sandheden med mere Styrke og Alvor.

Han holdt netop nu paa at stille sig istand til en Begravelse, som skulde finde Sted samme Eftermiddag. Det var en trist Historie med den Afdøde. Det var en Mand, som i Drukkenkab var bleven overkjørt. Han havde levet et ryggesløst Liv og været en daarlig Familieforsørger. Hans gamle Mor, som var kommet ind fra Landet havde dog ønsket at faa Sønnen begravet fra Kirken og Presten havde indvilget. Hustruen havde heller intet godt Ord paa sig. Kun den ældste af Børnene var døbt og Familien hørte heller ikke til Menigheden. Her maatte siges noget alvorligt. Der

maatte rettes et kraftigt Slag mod denne frygtelige Drikkelast med et saadant Eksempel for Øie.

Og Presten knælede ned ved Kontorstolen, før han gik, og bad Gud om Kraft og Visdom til at forkynde Sandheden slig, som den skulde forkyndes, — usminket og i al sin Vælde.

Naar den store Kirkeklokke slog sine dumpe Slag en Hverdags Eftermiddag og forkyndte, at et eller andet Medmenneskes jordiske Levninger skulde føres ud paa Kirkegaarden, da blev der Travlhed rundt om i Husene. Sortklædte Kvinder med Salmebog og undertiden et hvidt sammenlagt Lommetørklæde slap ud af Kjøkkendørene og ruggede stilfærdigt afsted — to eller tre ifølge. De svigtede sjelden ved Begravelser. Der var endog en fast Stok af dem, som aldrig svigtet. De kom og kom belavet paa at græde. Den gamle Prest havde været særlig flink ved Begravelser. Naar han henvendte sig til de Sørgende og talte om den kjære Afdøde, hvis Skridt, man ikke mere skulde faa høre og hvis Stemme aldrig mere skulde lyde i dette Liv, og den tomme Plads ved Bordet eller i Vuggen, om det var et Barn, og Savnet saa smerteligt, saa var der megen Graad. Han havde havt en egen Evne til at rive op i de endnu friske Saar og faa dem til at bløde i Menighedens Paasyn. Ethvert halvkvalt Skrig fra den ulykkelige Mor eller Ægtefælle affødte en lydelig Stønnen over hele Kirken og den undertrykte Hulken afgav ligesom et nødvendigt Akkompagnement til hans egen ved en saadan Anledning graadfyldte Stemme.

Pastor Welde var anderledes. Han forsøgte at gjøre sin Tale saa kort som muligt og holdt ligesom

inde, hvor han traf til at komme i Berøring med de hudløse og saarede Sind. Saa lindt fôr han frem, at man ofte slet ikke fik Brug for Lommetørklæder. Men det var jo ikke at vente, at en saa ung Prest skulde have det Hjertelag som Gamlepresten, tænkte Konerne. Men naar de lagde sine ubrugte Lommetørklæder tilbage i Komodeskuffen, saa var det under Følelsen af en Tomhed — at de var bleven bedragne for noget.

Kirken var næsten fuld af Folk, da Presten kom. Den gamle, venlige Klokker fortalte ham for Sikkerheds Skyld endnu en Gang hvad Slags Mand den afdøde havde været og han udtalte ogsaa det Haab, at Pastoren vilde benytte sig af dette til at give en Advarsel til den Afdødes Kammerater og Ligesindede. Pastor Welde lovede dette.

Der kom Kisten og de Sørgende indover Gulvet. Klokken i Taarnet standset sine Slag. Det var, som der ikke var nogen Klang, — det var bare det haarde Metal, som gav Lyd fra sig. Salmesangen var heller ikke, som den skulde være. Det var saa og saa meget Lyd fra saa og saa mange Stemmebaand. Det eneste som havde været naturligt var Undertakerens hviskende Instrukser til Bærerne. Det var en simpel Kiste — meget simpel. Presten saa det.

Synet af den simple Kiste vakte som en Stemme indeni ham. Han havde sin Præken færdig. Han kjendte den som en lang Traad, som han maatte holde i Orden. “Drankere skal ikke arve Guds Rige.” Det var Teksten. Han klamret sig ligesom til den. “Det var da en simpel Kiste,” sagde Stemmen. “Drankere skal ikke arve Guds Rige.” — “Bare et Par smaa Kranse — næsten ingen Blomster,” sagde Stemmen. — “Drankere skal ikke arve Guds Rige.” Presten vilde tvinge

sig frem, — “her saa man Syndens skrækkelige Følger.” — “De maa være meget fattige,” sagde Stemmen. “Her var en Sjæl slynget ind i det evige Mørke, som havde valgt Synden og faaet Syndens Løn.” — “Den magre Konen, som hoster saa fælt, er formodentlig Konen,” sagde Stemmen, — “hun er daarlig klædt; — — men hun har nok tat paa sig det bedste hun har,” sagde Stemmen videre. “De to Smaajenterne — —.”

Pastoren tog sig sammen som med en Kraftanstrængelse: — “en, som havde forkastet Naaden og istedetfor Kristi dyrebare Blod og Kirken havde valgt Drikken og Saloonen.” — “Den gamle Konen er Moren, Stakkar,” sagde Stemmen.

Prækenen gik istykker for ham. Traaden blev ligesom borte i Stumper og Stykker. Han lagde Mærke til, hvorledes den gamle Kone sad og rugget paa sig under Salmesangen. Hun var en troende Kvinde. Han vilde nu nævne hende specielt som en Mor, der havde gjort sin Pligt og kunde møde frem for Herrens Domstol vidende, at hun havde været en ret Mor, der havde baaret sin Søn frem paa Bønnens Arme — — “Nu græder Gamla ogsaa,” sagde Stemmen, — “hun græder over den stakkels Gutten sin og den Dom, han skal faa baade her og hisset,” sagde Stemmen.

Pastor Welde vendte sig halvt bort og lukkede Øinene. Han saa Prækenen ligesom snappedt fra sig. Forgjæves søgte han at samle Stumperne. Tusen Ting skulde han have sagt — om denne Konen bare lod være at hoste og den anden at græde — — og om bare ikke de to Smaapigerne havde siddet der, — — “for at høre dig fortælle, at Faren er i Helvede,” sagde Stemmen.

Pastoren vred sig, der han sad. Han skulde nok sagt, hvad han vilde have sagt, hvis Kisten havde været

finere og baaret ind af tykmavede, rød næsede Saloonholdere.

Salmesangen havde ophørt.

Pastor Welde steg frem og holdt en kort næsten utydelig Bøn. Da han var færdig, stod han et Øieblik og saa hjælpeløst frem for sig. Nogle smaa beskrevne Papirstykker, som han havde i Beredskab, blev krystet sammen i hans hule Haand. Han aabnede Bibelen og læste, som det syntes, paa Maafaa et Kapitel. Det var om Jesus, som opvækker Enkens Søn. Det tog ham sliig Anstrængelse at læse og endnu mere at faa begyndt.

“Vi er samlet her,” sagde han, “for at begrave en af vore norske Landsmænd, som er bleven overkjørt — eller som *vi*, mener jeg, har kommet iskade for at overkjøre, saa vi paa en Maade er bleven Skyld i, at han nu ligger her i den simple Kisten med bare nogle faa tarvelige Blomster. — — Jeg beklager, at jeg for min Del ikke var saa omtænksom at sende endel Blomster og — — ja, det er jo Skik, naar man ikke har gjort noget for *ên*, mens han lever da at sende vakre Blomster til at lægge paa Kisten. Jeg skulde bragt med mig en rigtig stor Krans, for jeg gjorde ingen Verdens Ting for denne Mand, mens han levet.”

Der var en Dødsstilhed i Kirken. Den gamle Klokker skulde bringe et Glas Vand til Enken, som havde en slem Høste; men han blev staaende halvveis med Glasset i Haanden.

Pastor Welde fortsatte sin Tale. Han talte bare om sig selv. Alt, hvad han kunde have gjort for denne Mand og som han dog ikke havde gjort. Han havde set Saloonerne staa i denne Mands Vei og intet gjort, han havde seet Glassene blive tømt i godt Selskab og intet

sagt. Han havde vidst, hvorledes Rusdrikkene fører Folk til Ruin og intet foretaget sig. Om han end ikke havde kjendt denne Mand personlig, saa havde han dog vidst, at der var slige — og havde gaaet forbi, som Presten og Leviten. Det var hverken til Trøst eller Undskyldning for ham, at han ikke var den eneste, som havde gaaet forbi, sagde han.

For første Gang talte han længe. Han saa de mange Ansigter vendt mod sig. Der var ingen, som græd. Men Dødsstilhed herskede; kun var den afbrudt nu og da af den syge Enkes hakkende Hoste. De mange opadvendte Ansigter var Juryen, — han var sin egen Anklager. Han vidste fuldt vel, at ogsaa de var skyldige. Havde han spillet Prestens Rolle, saa havde de spillet Levitens — men kunde Presten anklage Leviten? Han havde den første Anledning. Pastor Welde talte sig varm. Og saa tog han fat paa Teksten. Det var en Enkes Søn, som var død, — virkelig død, som hin Mand i Kisten. Og alle havde sagt: “Græd bare! Græd! Alt Haab er ude.” Men Jesus ynkedes over Moren og vakte denne virkelig døde Gut op igjen, saa Moren, som troede hun havde mistet ham, fik ham igjen. Det kunde hænde, at Folk ikke havde gjort det, som Ret var, mod denne Moren og Gutten hendes, men Jesus vidste selv, hvorfor han vakte ham op, om han endog var virkelig død. Han vilde glæde Moren, — han syntes Synd i hende. Han havde selv en Mor, som var ham kjær og ingen forstod Morshjertet saa godt som han. Til os havde han sagt: “Dømmer ikke!” I alle sine Domme havde han brugt andet Maal end Menneskene. Den, som stod lavest kom ofte først, — den, som stod øverst sidst og den som gav mindst, gav mest. I et saadant Tilfælde som dette, saa var det bedst for

hver og en at bede Tolderens ydmyge Bøn: “Gud være mig arme Synder naadig.”

Pastor Welde blev veltalende. Den gamle Kones Øine skinnede op imod ham med en forunderlig Glans og Enken sad mere opret. Hun pyntet endog lidt paa Børnenes pjuskede Ansigter og tyssede paa den Mindste, der vilde til at græde. Pastoren sluttede med en indtrængende Advarsel til alle om at være beredt — ikke paa at dømme andre men paa at blive dømt selv; thi det bør os alle at fremstilles for Guds Domstol, han som ser i Løndom og betaler i det Aabenbare. Det gjaldt at være beredt, naar Alderen kom og Aftenskyggerne samlet sig. Istedetfor at holde Bøn, saa foldede han sine Hænder og fremsagde de vakre Vers af Ingeman:

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud,
Bliv hos os, naar Mørket vælder
Af Nattens Sluser ud.

Henspred over Dal og Høie
Dit Stjerneklædebons Flig!
Da lukker vi trygt vort Øie
Og slumrer sødt hos dig.

Da Laaget blev taget af Kisten, gik Pastor Welde ned for at se Liget. Det gav næsten et Sæt i ham, da han saa Ansigtets haarde Træk og den ituslaaede Næse. Men da Folket havde passeret forbi Kisten og de to Kvinder gik hen til den, saa tog den gamle Kone Liget under Hagen med sin knoglede Haand og klappet det paa Kindet. “Gubæi da Gutten min, Gubæi da! Du faar naa møte mig ved Porten. Jeg blir naa itte saa længe etter.” Pastor Welde maatte vende sig bort.

Enken græd stille. Det tog haardt at faa hende op og de to Smaapiger græd og den Lille, som hun bar paa Armen, græd.

De var ikke stort Følge til Kirkegaarden; men da Kirken havde tømt sin Beholdning ud paa Gaden og den sorte Strøm havde sivet did, hvor den kom fra, saa blev der snakket meget om Prestens Tale og han, som laa der i Kisten med den ituslaaede Drankernæse.

Der havde her været en Anledning til at give Drankerne en ordentlig Advarsel — og saa blev det — næsten det modsatte kunde man sige. Men dennegang havde han talt bedre alligevel end for to Uger siden, da en af Menighedens Ældste blev begravet.

Slig var ikke Gammelpresten!

TRETTENDE KAPITEL.

Da Pastor Welde var paa Veien fra Begravelsen, kom han i en meget nedtrykt Sindsstemning. Atter havde han svigtet og givet efter for Følelsen. Synet af et gammelt og rynket Ansigt, Lyden af en tør Hoste, — og saa var han ligesom magtstjaalen, havde veiknet og glemt, hvad han skyldte baade sit Kald og sin Gud. Glemte, — om han endda havde glemte, — det værste var nok det, at han følte det hele Tiden, at denne Mand havde faaet en usalig Død. Vilde Moren komme frem paa hin Dag og sige: du gav mig et falsk Haab! Hvor er min Søn? Vilde andre Mødre komme frem og sige: du talte, som om der var endnu Haab. Hvor er vore Sønner? Hertil kom, kjendte Pastoren, en uhyggelig

Følelse af, at han havde afvejet fra, hvad han havde lært og hvad han var forpligtet til at fremholde.

Disse Tanker forfulgte ham, efter at han var kommet ind paa sit Kontor. Der laa Post til ham; men han rørte den ikke. Han begyndte, som hans Vis var, paa en Vandring frem og tilbage over Gulvet. En maatte hærde sig. En maatte sige Sandheden, om det var med et blødende Hjerte. Hvad kunde en Læge bry sig, om Patienten klynkede. Det syge Lem maatte amputeres, den smertende Tand trækkes ud. Kanske det netop var den største Barmhjertighed, — jage Kniven lige ind i den farlige Byld uden Hensyn til om Patienten var fattig eller rig. Medlidenhed kan ogsaa være grusom — — —.

Han standset foran Billedet. Der stod Jesus. Det var et strængt Ansigt. “Hvad er Sandhed?” havde Pilatus spurgt. Svaret var dette strænge Ansigt. Kristus var stræng. Han *var* Sandheden og den kjender ingen Omveie. Den gaar ikke paa Tæerne og tager Hensyn til Folks Følelser om end de samme Folk er ynkværdige. Hvis Jesus havde været rimelig og taget alle mulige Hensyn til Folks Følelser, saa stod han nok ikke der — —

“Saa stod han ikke der?” gjentog han halvhøit og som i Forundring. Den Slutning, han var kommet til, sprat tilbage paa ham i Form af et Spørgsmaal. Og Svaret fulgte lynsnart: Jovisst stod han der! Det var jo netop fordi han tog Hensyn, at han stod der. “Hvad er Sandhed?” Skulde ogsaa han, Conrad Walther Welde, rette et sligt Spørgsmaal? Han *var* Sandheden — ikke noget, som han hyldet eller havde tilegnet sig — nogen Fakta eller sligt. Han *var* det. Derfor, netop derfor kunde han tage Hensyn uden at nogensinde at

komme bort fra Sandheden. Viste han nogen bort? Havde han det med at præke over Elendigheden? — Og faa Folk til at graate over Elendigheden? Han graat nogle Dage iforveien; men det var over en stor og glimrende By, som ingen anden end han kunde have faldt paa at graate over. Brugte han de Elendige til Tekst? Lagde han ikke Hænderne paa de Syge og helbredet dem? Viste han deres Saar frem og sagde: “Kom nu her og bræk Dere!” Eller sagde han: “Her ser I Følgerne?” Hold han tordnende Taler imod de Spedalske, de Værkbrudne, de Besatte, de Blinde og de Halte? Nei. Havde han gjort det, saa havde nok ikke Jøderne — ikke Farisæerne ialfald — korsfæstet ham. De havde nok likt at høre om hvor gode *de* var og at Sygdom og Elendighed var Syndens retfærdige Straf, som — man ikke skulde stille under en Skjæppe. De, som sørge, de skulle husvales. Han tog intet Forbehold og sagde, at der jo var Undtagelser. Det ene Faar, som var gaaet vild og havde det ondt? Han holdt ikke Tale for de ni-og-nitti og udmalte for dem, hvor vondt det vildfarne Faar havde det nu og at det igrunnen var Løn, som fortjent. Han fremholdt ikke de sørgelige Følger af at fare vild heller. Han bare forlod hele Flokken og led ondt selv for at finde det tabte Faar, saa at ikke *det* skulde lide ondt. De ni-og-nitti skjøjnte ikke dette. Det var saa stik imod al Fornuft, at han skulde lægge mere Vægt paa det ene, som havde det ondt, end de ni-og-nitti, som havde det godt. Jøderne ventet en Konge, de, — en, som kunde løfte Makkabæernes stolte Fane og fordrive Romerne og oprette et mægtigt Rige, i hvilket Jøderne skulde være de herskende. Og saa kom han istedet for at frelse det fortabte — sligt som var opgivet og ligesom kastet paa Skrabhaugen, — sligt,

som ellers maatte forgaa. Istedetfor at stile mod Davids Throne, saa stilet han mod Sjøppelkasserne og Affaldsdyngerne i Samfundet. Det, som var forkastet af Menneskerne, var netop *det*, som han havde Brug for — slig, ja slig var han, ja.

— — — — Det var nok det, som manglet den Mand Conrad Walther Welde, at han gjerne vilde være Keiserens Ven og gjøre alle tillags. Men — — det var jo en Trøst: Jesus vilde ikke have gaaet til Kirken for at høre om den Mands Synd, som laa i Kisten, — mens Konen sad der med Barna og den gamle Moren sad der. Han vilde nok have trøstet baade Moren og Enken og Barna; — men Liget laa jo der med de tydelige Spor af den sidste Fyld, — han havde jo heller ikke sparet sin egen Mor for en større Smerte — —.

Han havde visst Ret den gamle og forstandige Klokkeren alligevel. Han havde rystet paa Hovedet og sagt, at “den Ligtalen, den var visst ikke videre heldig.”

— — — —

Pastoren følte sig dog beroliget alligevel. Midt under sit Ræsonnement, saa havde han paa et Vis følt sig tryk, som en Kasserer der, selv om han ikke kan faa Opgjøret til at balancere, dog ved, at han intet har tilvendt sig.

Da Pastoren tog fat paa sin Post, saa fik han andet at tænke paa. Blandt andre Breve laa der ogsaa et fra Paris. Han vendte og dreiede paa den blaa Konvolut, — han kjendte Haandskriften, og hans Hjerte bankede voldsomt. Det var fra Maggie.

Han betvang sig og tog sig god Tid, inden han aabnet det.

Det var fra hende — fra Maggie! Det *var* fra

hende. Hans Blik gled først flygtigt over det og Øiet fanget endel fremmede Navne — og — — —

Han begyndte at læse med en rent mærkelig Ro. Hun fortalte, at hun havde skrevet flere Breve til ham. Hun skrev et i St. Louis, før hun reiste. Det havde hun plukket i bitte, smaa Stykker. Saa skrev hun et til og det havde hun plukket i endda mindre Stykker. Saa rablet hun ned noget paa Trænet, som blev brændt i Kaminen i Hotel Windsor i New York. Saa skrev hun et ombord paa "Deutschland", som skulde gaa i Posten i Hamburg. Det fulgte med hende helt til Paris og blev brændt der. Alle disse Breve havde hun angret paa, at hun ikke havde sendt og dette Brev var et Udtryk for Angeren.

— — Jo, — det var Maggie. Han syntes han saa hendes halvt skøieragtige Ansigt leende vendt mod ham, som det pleiet at være, naar hun vendte sig mod ham fra Staffeliet og begyndte at blande Farver paa Palletten.— Slig havde hun seet ud, da hun skrev dette.

Han læste videre. Hun havde været heldig og faaet flere gode Bestillinger. Bladene havde omtalt hende og — hun troede nok, hun kunde sige det — at hun nu var en af de, som blev misundt. Hendes Lykke var gjort, forsaavidt det dreiet sig om at klatte Ansigter sammen paa en slig Maade, at stygge Folk blev pene og dog lig sig. Det var det, som var Kunsten og som en maatte lære i Paris. Hendes Fremtid var nu sikret.

Welde læste alt dette med Interesse. De havde talt saa meget om dette og det havde netop været hans Mening det, at Portrætmalere skulde male stygge Folk pene og dog faa Ligheden frem. Hun havde altid gjort Nar ad ham og sagt, at det var umuligt, og han havde sagt, at for hende var intet umuligt og at hun aldrig

skulde faa male ham, hvis hun ikke lærte sig til at gjøre dette.

Og saa havde hun været efter ham med en vaad Pensel for at male ham i Ansigtet og det havde været en Jagt rundt Staffelier og Rækker med halvfærdige Malerier og en forskanset Stilling bag en Stol.

En varm Strøm gik gjennem hele hans Legeme. Han kjendte den som noget fra Brystet, der bredte sig over Skuldrene og Nakken, saa endog Ørene blev varme. Det var Maggie, som skrev til ham. Han læste videre:

Egentlig skulde hun have skrevet dette Brev med den venstre Haanden. Hun var sint paa den høire. Den høire havde engang skrevet Ja, da den skulde have skrevet Nei. Hun havde engang faat et Frierbrev fra en stor, snurrig norsk Theolog, som bad om en Kurv istedetfor om hendes Haand. Hun havde ventet paa ham; men han var saa frygtelig sen af sig og saa græs-selig omtænksom og hensynsfuld. Og saa — for at faa lidt Fart i ham — kanske — saa havde hun fornærmet ham ved at — ja ved at gjøre sig sød for nogen anden og — ja, saa kom det Brevet. Da var hun bleven sint — ærgerlig. Hun havde sine Planer om at komme til Paris og var spaaet en Fremtid, en stor Fremtid kanske ogsaa — af Folk, som forstod sig paa Kunst som f. Ex. Prof. Sargent, Augustus Eddy og mange andre. Hun havde havt sine Drømme, hun ogsaa. Og den samme Haanden, som gjorde Malingen, den gjorde ogsaa Skrivningen. Hun havde ofte været sint paa den og slaet den med Malerstokken og med Penselskafter og andet, naar hun sad og arbeidet — og der ikke sad nogen bag hende og kritiseret hende og sagde, at hun ikke lavet Folk pene nok. Hun havde været i den Grad sint paa den Haanden, at hun havde taget alle Ringene fra den

og sat paa venstre Haand — — og fortalt den, at den aldrig skulde faa nogen Ring mere — — hvis ikke — — Pastor Weldes Hjerter bankede voldsomt og hans Øine saa ikke tydeligt — hvis ikke, skrev hun, at en stor, stærk, lys og mærkelig norsk luthersk Theolog sendte en saadan, — — om den var aldrig saa simpel.

Hans Øine læste mekanisk videre. Hun tjente Penge nok for to. Reise gennem Sveits til Italien om Vinteren. Maaske en Tur til det Hellige Land med alle dets Mærkeligheder. Og saa den følgende Sommer til Norge. Hvad ellers manglet, saa var da “hendes Skibe kommet ind — tilsidst”, skrev hun. En liden Arv havde hun ogsaa faaet. Hun havde især længtes til Norge, som de ofte havde talt om og hvor jo heller ikke han havde været. Saa — om et Par Aars Tid — over Stillehavet hjem, hvor de vilde slaa sig til etsteds, hvor de kunde sidde i Ro og Mag og — han behøvede ikke at gjøre nogen Verdens Ting uden bare at beundre og tilbede hende og de skulde blive de lykkeligste Mennesker i hele den vide, vide Verden.

Pastor Welde reiste sig og begyndte at traske frem og tilbage, frem og tilbage. Nu vilde han bare tænke paa hende. Glæden skjød som varme Bølger gennem ham. Maggie var hans.

Han maatte foretage sig noget. Jo, nu vilde han ordne alle de Hefterne for Bogbinderen. Det var et Arbeide, han længe havde gruet for. Saa husket han, at der var flere Breve. Han aabnet dem og læste og lagde dem væk. Saa tog han fat paa Hefterne og skulde være flittig. Han vilde tænke paa Maggie; men han kunde ikke samle sine Tanker om hende. Han indbildte sig, at han var fuldstændig rolig tilsinds; dog medens han ordnet Hefter og Blade, saa greb han sig i at nynne paa

Omkvædet af en Sang, som Studentsangkoret ved Colletet saa ofte havde sunget:

*“Come where my love lies dreaming
Dreaming the happy hours away, —
Come where my love lies dreaming
Yes, is sweetly dreaming the happy hours away.”*

Det havde været sunget baade som Solo og i Kvartet — hele Sangen var næsten bare dette. De samme Ordene i en ellevild Toneleg idelig gjentaget. Og han nynnede og brummede og plystrede, mens han arbejdede — — og saa steg det lidt efter lidt fremfor ham som i et stærkt og varmt Lysskjær: Maggie, Italien, Norge, Palæstina — hans Drømme, alle hans vildeste Drømme — i Opfyldelse. Det blaa Brevet var Nøglen til alle disse Eventyrriger — han og hende, hun og han. Han maatte til at spadsere lidt igjen. Han vilde ud; men da han tog i Døren, saa husket han, at han ikke kunde gaa i Skjortæærmer og saa tog han Frakken paa — og lagde den af igjen. Nei, han maatte ud. Den friske Luft virkede som et Bad. Han kjendte sig saa let og varm. Men nu skulde han bare tænke paa Maggie. Dog — han fik ligesom intet Tag paa det. Han forsøgte at forestille sig Gjensynet — det gled bort som i en Taage. Bryllup — det var som at begynde at servere Kaffe og Kage inden for Alterringen i Kirken. Hun, Konen hans — Maggie, Konen hans; Mrs. Rev. Welde: “Kvindeforeningen møder Torsdag Eftermiddag, om Gud vil, hos Mrs. Pastor Welde,” — det var noget, — ja det passet altsaa ikke. Det hørtes aldeles rav-ruskende umuligt ud.

Men hun elsket ham altsaa. Vilde være alt for ham, som han vilde være alt for hende. Hvor havde han

ikke drømt om dette? Ikke en Dag i de sidste tre Aar uden han havde drømt om hende og hendes friske leende Mund og Øinene med det varme, kloge og dog lidt skøieragtige Glimt.

Længe gik han og drev. Han valgte omhyggelig Gader, hvor han troede han kunde være mest uforstyrret og ifred med sine egne Tanker. Og ret som det var fandt han, at han igrunnen slet ikke tænkte paa Maggie. Han bare gik og smaaenynnet paa det Omkvæd:

“Come where my love lies dreaming”

i alle mulige og umulige Tonearter. Han greb sig endog i, at han indbildte sig, at han sang med Collegets bedste Tenorsangers Stemme. Det var jo rent Bedrageri, det, — at laane andres Stemme og synge med — inde i sig. Nu og da traf han kjendte og hilsede og talte om Veiret eller blev tiltalt om Veiret og gav et Overbevisningens *“fine, fine!”* tilbage. Og naar nogen slængte til ham sit *“how-do-you-do”* eller *“how are you”* saa fik han et endnu inderligere *“fine, how are you”* til Svar.

Han skridtede videre og kom ind i en Gade, hvor en liden og lav Kirke laa indeklemmt. Han saa over Gaden til den uden i Øieblikket at huske, at det jo var Mosevigs Kirke. Var det ikke Mosevig, som netop holdt paa at reparere Trappen? Han laa paa alle fire og havde Overalls paa. Der slog han en Spiger i og rodet efter en anden i en gammel Værktøikasse. Der gik en Pige over Gaarden og bort til Gjærdet for at tale til ham. Hun kom kanske fra Opvasken; thi Kjoleærmerne var opbrættet og — hun var da virkelig daarligt klædt. Et graablegt Ansigt og et Par Øine som to sorte Flækker; — men styg var hun nu slet ikke og — det var en frisk Latter han hørte. Han havde helt uvilkaarlig standset

og nu havde hun set ham. Det var kanske ham, hun lo af. Han blev ræd Mosevig skulde vende sig om og hilse nu. Det var jo ogsaa dumt af ham at standse. Han følte, at Mosevig vilde kjende sig ydmyget, hvis han skulde gaa hen og tale til ham nu. Saa gik han videre. Han vendte sig dog og saa sig tilbage. Da saa han et Par Øine — —.

— — — — —
Han var hjemme igjen.

Aa nei, aa nei! om bare Maggie havde været fattig, saa han havde kunnet gjøre noget for hende. Men da havde hun vel ikke været Maggie heller. Igrunden var han ganske overflødig overalt. Kræfter havde han faat og Lyst til at ta' i havde han faat — en rent fortærende Lyst til at løfte tunge Ting og sligt, som laa nede. Men i Menigheden var alt færdigt og klappet og klart, Theologien laa færdig klappet og klar, Huset stod færdigt, Maden var færdig, — Jørgine gjorde alt i Huset og var fornærmet, fordi hun ikke fik mere at gjøre. Brooten styret Menigheden, Mrs. Thompson Kvindeforeningen og Klokker Svale Skolen. Der var ikke stort for ham at gjøre uden ligesom bare at underskrive alt og ved festlige Leiligheder udtale Menighedens Tak og presidere ved Menighedsmøder. Det var nu rart, at det skulde lage sig slig for ham, som havde slige Kræfter — for Kræfter havde han, selv om han ikke fik Brug for dem. — — Men Ungdomsforeningen? Ja, det var dog noget.

Hans Blik streifet Brevet paa Bordet. Der laa det og det var ingen Drøm heller. Han aabnet en Skuffe, hvor han havde nogle Fotografier af hende. Han saa paa dem; men der var intet, som fuldtud lignet. Nei, — Fotografier duet ikke. Det var kun en god

Portrætmaler, som kunde faa frem Sjælen eller afspeile noget af Sjælen i et Billede. Men Brevet var fra Maggie og Rummet var ligesom fyldt af det — alt andet havde tabt sin væsentlige Betydning. Og Reisen til Norge — han og hende. Italien med de mange Minder og de store Kunstsamlinger. Middelhavet, Grækenland og Palæstina — hvor Jesus havde vandret med sine Disciple. Hvorofte havde han ikke drømt om disse Steder som Barn, — de Steder, hvor Jesus havde vanket, da han vandrede her paa Jorden. Alt dette skulde han faa af Maggie og han skulde faa hende ogsaa og naar han fik hende, saa fulgte alt det andre med. Og alt han havde at gjøre var bare at være hendes Tilbeder — der skulde ikke forlanges mere af ham, — — —

— “Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil falde ned og tilbede mig.”

— — Det kom som et Slag i Ansigtet.

Han var kommet hen til Billedet af Kristus for Pilatus igjen. Der stod han nu ja, — engang havde Jesus ogsaa staaet paa et høit Bjerg og seet ud over al Verdens Herlighed og en havde sagt: “Alt dette vil jeg give dig, om du vil falde ned og tilbede mig.” Det var nok noget andet at staa der i Pøbelhoben foragtet og bespottet og med en smertefuld Død for Øinene.

Hvad var nu Maggie — “*after all*”. Hun holdt af ham, fordi han var stor og havde en bra Krop kanske. Det havde været sagt ham før, at han vilde vække Opsigt paa en Boulevard. Maggie saa med Kunstnerindens Øine. Ærgjerrig var hun og maatte vel saa være, om hun skulde slaa sig frem med Penselen.

Og han — Conrad Walther Welde — skulde være hendes Tilbeder, en Udstillingsgjenstand, ikke god for nogen Ting uden at “tilbede” hende. — Men det var jo

sagt i Spøg. Eller han kunde jo vedblive at være her — hvor man igrunden heller ikke havde stor Brug for ham. Men Jesus — ja, der var ikke mange, som syntes de havde Brug for ham heller. “Fader, Fader, hvi har du forladt mig!” raabte han, da han hang paa Korset. Som Menneske syntes han kanske, at hans Virke var forfeilet. Endog Peter havde fornægtet ham.

Saa det var ikke saa aldeles sikkert, at ens Virke skulde forfeiles om en endog selv kunde synes saa, — —

— — — —
“Jørgine!”

“Hvad er det?”

“Jeg fik ingen Kaffe i Eftermiddag.”

“Nei, Pastoren var jo i Begravelse og nu er Aftensmaden færdig.”

“Det var bra. Jeg er virkelig skrubsulten.”

Han gik ud i Kjøkkenet og stillet sig op med Ryggen mod den aabne Dørs Kant.

“Hør nu, Jørgine”, sagde han, mens han stod og svinget med Døren. “Jeg saa i et Blad en Historie om en Ræv, som var kommet i en Saks.”

“Kommet i en Saks?”

“I en Rævesaks, ja. Og saa gnog den Benet af —”

“Gnog Benet af, — nei nu har jeg aldrig hørt —”

“Jo, den gnog Benet af for at komme løs.”

“Nei nu har jeg aldrig — Kan nogen gjøre sligt da?”

“Javisst kan de vel det — baade Dyr og Mennesker.”

“Mennesker ogsaa? Men de faar da vel ikke noget Ben i nogen Rævesaks, de vel?”

“Jo, det kan nok slumpe det, Jørgine. Men det var

det, jeg vilde vide, tror du, at en slig Ræv vil vinde eller tabe paa at gnage Benet af sig?"

"Det maatte nu gjøre forfærdelig vondt."

"Vi snakker ikke om det."

"Han vil nu frelse Skindet da — og det er vel det vigtigste for Ræven." Jørgine lo.

Presten lo ogsaa. Men mere alvorlig tilføiet han:

"Ja, det var nu det, jeg vilde spørge et forstandigt Menneske om." Og saa drev han tilbage til Kontoret.

Gamle Jørgine lo.

— — Om en Ræv gnog Benet af sig — en Ræv i en Rævesaks. Det var et Spørgsmaal, det ogsaa. Det var, som hun havde sagt, to Slags Spørgsmaal ogsaa. Først slige, som det var Mening i og dernæst slige, som det ikke var Mening i.

Men saa havde de jo ogsaa meget at studere paa disse, som skulde præke hver Søndag. Pastor Wangel af Synoden havde studeret, saa han fik vondt i Ryggen af det og Pastor Nilsen af Forenede Kirke studerede, saa han glemte Navnene paa Barna. Det var nok ikke underligt, at de kom med Spørgsmaal. Men hvad kunde nu hun, et enfoldigt Kvindfolk svare?

— En Ræv, som gnog Benet af sig — — hun lo igjen. Men det kunde jo hænde, at han havde sin Mening med det ogsaa.

FJORTENDE KAPITEL.

Høsten var kommet. Almetræerne og Egene rystet af sig det visne Løv ude i Haven. De to store Popler, der ligesom stod paa Vagt udenfor Gjærdet og som

Gamlepresten havde kaldt sine Alterlys, holdt sig tappert. Vinden legte med det visne Løv og feiet det hid og did, trillet det sammen i Bunker og løste dem op og danset Runddans med det. Indimellem alt det brune Løv hvirvledes et hvidt Papirstykke. Det reiste sig, stod paa Kant, lagde sig stille lidt ligesom paa Lur for saa atter at danse afsted vildere end Løvet, som det var kommet sammen med, — bort til Gjærdet og saa langsmed det som en forskræmt Fugl i et Bur, saa sætter det pludselig afsted mod en Træstamme, som vil det op i Træet og slippe bort paa den Maade. Saa ligger det stille og opgivet en Stund — det vil ikke mere nu; det ligger bare og skjælver, — nei, nu farer det afsted igjen med de visne Blade efter sig. Vinden vil ikke lade det ifred — nu vil det sandelig op efter Husvæggen. Ja, det skulde Jørgine se, at Papirstykker laa og danset i Prestens Have. Slig var det nok ikke hos hverken Wangel af Synoden eller Nilsen af Forenede.

Pastor Welde, der netop var kommet tilbage fra et Sygebesøg, stod smilende ved Havelaagen og saa paa Papirstykket. Han gik hen og satte Paraplyspidsen gjennem det. “Nu skal du være stille og følge med mig.” Han tog det op og saa paa det. Det var et Stykke af hans eget Brevpapir, det var dateret og indeholdt kun en eneste Linie — et paabegyndt Brev i hans egne runde og høie Bogstaver:

“Dear Maggie:—”

Et halvkvalt Suk undslap ham. Hvorledes kunde dette være kommet ud paa Marken? Han krystede Papiret i Haanden og vilde kaste det ud i Gaden. Saa betænkte han sig og bar det med sig ind. Der var Ild i Kaminen nu.

Maggie Cornells Brev laa endnu ubesvaret i Prestens Skrivebordsskuffe. Det var ham en Kilde til stadig Selvbebreidelse. Gang paa Gang havde han lagt Papir tilrette for at besvare hendes Brev, men aldrig kom han længere end til Overskriften:

“Kjære Miss Cornell!”

Og her stoppet det altid op for ham. Aldrig kom han længere. Overskriften likte han svært godt og kunde sidde og kjæle med Øinene omkring dette “kjære”. Men saa stod Overskriften ligesom en Prop og stængte for det, som skulde komme efter. Han havde forsøgt sig med “Miss Maggie”, “Miss Cornell” og “Miss Maggie Cornell” med et “Dear Madam” i Hælene. Men det var jo rent umuligt. Saa var han bleven staaende ved det første. Han havde forlængst opgivet “Kjære Maggie”, som han begyndte med. “Kjære Miss Cornell” — det tog Afstand. Men saa kom han ikke længere heller.

For tyvende Gang sad han hjælpeløs og stirret lidt forsulten paa denne sin Overskrift. Foran ham laa Arket hvidt og rent. Tanken kredsede om dette hvide og rene Ark. Det var som noget kjendt, noget af hans eget — noget som sagde alt, hvad der var at sige, naar der stod “Kjære Miss Cornell” paa Toppen.

Han tænkte med en viss Vemod paa, at han havde besmurt mangt et Ark Papir med sine store Bogstaver. Han havde været flot med Papir og flittig med Pennen; men det havde altsammen angaaet andre — noget udenfor. Saa var det med Brevene til Hjemmet, — de var for Forældrene. Andre Breve var Forretninger eller Venskabsbreve, Prækenerne var for Menigheden. Selv havde han bare faat et eneste Ark at fylde ud — et eneste Blad. Og paa dette havde han kun skrevet tre

Ord, — — bare tre Ord og alt andet var formeget eller forliden.

Og saa blev han siddende med det og kom ikke længere.

De steg frem for ham: Hans gamle Far, der knyttet saa store Forhaabninger til ham, — hans Plads ved Alteret, naar han forrettede, — hans Embedsløfte — — og saa Menigheden. Det var igrunden snille Folk allesammen. De hilste paa ham og syntes at være glade, naar han talte med dem. Her var saa meget at gjøre. Altid laa nogle Syge og ventet paa hans Fodtrin — de sagde da ialfald det — saa var det Ungdomsforeningen, som vel vilde blive sprængt for alle Vinde. Saa var det Fattige, som kanske vilde blive glemmt og der var rige Folk ogsaa, som havde sine Sorger og trængte Trøst og Opmuntring.

Hans Øie traf Billedet paa Væggen. Han var bleven saa vant til at se paa det nu, — og saa var det saa stort, at det altid faldt i Øinene. Og især faldt Hovedfiguren i Øinene. Det kunde være godt at have et slikt Billede at se paa, naar man intet andet saa — ingen Udvei — og var raadløs.

Og da især han, tænkte han videre, — en som han, som var ubeslutsom og bange for at sige Nei og bar paa en svag Vilje i en stærk Krop. Det kunde være bra at se paa det Billedet. Der stod Frelseren, som han, Conrad Walther Welde, havde lovet at følge, — forladt og alene blandt alle disse forblindede og hadefulde Mennesker — alle imod ham. Hvor var de nu alle de, som han havde hjulpet? Ti Spedalske paa en Gang, de Blinde, de Værkbrudne, de Syge, de, han havde bispist, da de var sultne? Var de ogsaa med og raabte: korsfæst ham! Jakob borte, Johannes borte, Petrus færdig til at

fornægte ham, blot paa en Piges Spørgsmaal, — — ja, kanske det nu, naar alt kom til alt, var det skjæbnesvangre for Peter, at han fik Spørgsmaalet fra en Piges Mund. Men Jesus var forladt og trukket frem for en verdslig Domstol for at blive dømt efter andre Love, andre Forudsætninger end de, som gjaldt for ham og i hans Rige. Var det ikke saa ogsaa i vor Tid? Var det ikke nok af dem, som fornægtet ham i sit Liv ialfald om ikke med Læben? Det med Læben var nu ikke det værste. Det var jo netop dem, som havde bekjendt ham med Læberne, som havde stukket sig grundigst væk. Væk var de, naar det gjaldt, naar det rigtig gjaldt. Og blandt andre forstukne — Troeshelte, der skulde staa og kose sig ved Ilden i Yppersteprestens Gaard, medens Jesus blev ført forhaanet forbi, skulde ogsaa Conrad Walther Welde — Manden med det lange Navn — ja, de lange Ben ogsaa — være: Til Maggie: “Du kan da forstaa, at jeg maatte vælge dig.” Til Far og Mor: “Embedet maa jeg give op for Maggie!” Til Samfundet: “Jeg føler mig uskikket og udygtig til at varetage og røgte mit Kald.” Det var bedst at slaa en liden Skrøne i Samfundet. Til Menigheden, til de Faar, som han var sat til at vogte: “Jeg holder meget af Eder og beklager, at jeg ikke længere kan betjene Eder, da Omstændighederne kræver, at jeg opgiver min Gjerning som Prest.” Det var bedst at slaa en diger Skrøne i dem.

Der steg frem for ham en Drøm fra hans Barndom. Naar Faderen havde samtalt med Embedsbrødre i Hjemmet om den frembrydende Vantro, om Slapheden i Liv og Lære endog inden lutherske Menigheder, om de triste Udsigter for Kristi Menighed — Stormløbene mod den udenfra og Undergravningen indenfra — da

havde han knyttet sine smaa Hænder. Naar han blev stor, saa skulde han gaa ud og kjæmpe som de gamle Korsfarere. Den ene efter den anden af Fiendens Vældige skulde han med velrettede Lansestød styrte i Gruset og fra den betrængte lutherske Kirke skulde der lyde et stort Raab af Glæde. Hvem var det, hvem er det? Han skulde vende Hesten og de skulde faa se, hvem det var: Conrad Walther Welde — Søn til Pastor Welde.

Det var dengang, da han havde forestillet sig en Kamp med blanke Vaaben som under Korstogene eller i Trediveaarskrigen. Nu var alt dette forbi. Tilbage stod Pastor Welde — unge Welde — ræd for at fornærme nogen, høflig, ydmyg, bange for at slaa til, — fordi det kunde smerte nogen.

Men — her stod — paa den anden Side — Maggie.

Det var hende, bare hende, — bare en — lidt vilter Pige — uden andet Krav paa ham end det, at hun vilde have ham. Lidet kunde han gjøre for hende. Hun stod der færdig til at gjøre en hel Del for ham — bare for ham. Reiser i fremmede Lande, — Nydelser af alle Slags, — de to og bare de to. Hun skulde give ham alt dette, naar hun bare fik ham — for sig selv alene. Og hvor gjerne, — hvor gjerne slog han ikke til? Tungt veiet dette smilende Pigeansigt og disse leende Øine, selvom Smilet var flygtigt og Øinene heller ikke altid kunde le. Saa flygtigt som alt dette var, saa suget det sig fast i ham og lammet hans Haand, naar han skulde — slaa hende med den, ja. Det var det, han skulde og som han ikke havde Kraft til at gjøre.

Og hvorledes kunde han slaa? Haanden vilde bare kjært egne. Stryge hende over Haaret, tage hende om Livet og trække hende med Jubel ind til sig. — —

“Alt dette vil jeg give dig, — hvis du vil falde ned og tilbede mig.”

Det gamle Kujoneri! Taarer i disse smukke Øine, som havde leet imod ham endog i Brevet. Kanske hun i krænket Stolthed vilde styrte sig ud og drukne i den fine Verdens Malstrøm, hvor hun kanske kun ved Tanken paa ham havde formaaet at holde sig oppe. Havde han ikke selv sat hende paa disse Tanker? Var der ikke Ansvar ogsaa ved dette?

Men om saa var? Hvad Vederlag kan et Menneske give for sin Sjæl? Om hun bød ham den ganske Verden, og det gjorde hun jo paa et Vis, — hvad gavnet saa dette, hvis han tog Skade paa sin Sjæl?

Og det vilde han gjøre ved at løbe bort fra den Gjærning, som han var kaldt til.

Dog — var kanske ikke dette om “Skade paa sin Sjæl” bare en Talemaade. Der laa noget bagenfor som lod ham ane, at netop det at skyve Maggie fra sig, *det var* at tage Skade paa sin Sjæl, det. Han turde næsten ikke tænke paa det.

Montro, om det ikke var en Smule Egenkjærlighed, tænkte han. Han begyndte at bli — eller føle sig noget af en *some-body* han ogsaa nu. Han var glad i Menigheden og Arbeidet og kvidde sig for at give det op nu, da det tegnede saa godt.

— — — —

Det var kanske Kujoneri. Naar hun viste ham al Verdens Herlighed og sagde: “Alt dette vil jeg give dig,” saa var han for feig til at tage imod og for feig til at sige: “Vig bag mig — Maggie!”

“Kjære Maggie!”

— — — —

Han havde da stor nok Krop — og Kræfter. Han

reiste sig op og begyndte at gymnasticere med Armene. Jovisst havde Vorherre givet ham en god Krop, selv om han gjorde sig liden Nytte af den. Han saa sig speidende om i Rummet, om der skulde være noget tungt at prøve sig paa. Der stod Sofaen. Der steg et Billede frem for ham af to pæsende Mænd, som bar den ind, da den blev bragt fra Butikken. Han bøiet sig, fattede om Hovedenden og stemte den mod Brystet. Sandelig var den tung ogsaa. Han kjendte, hvorledes Musklerne knyttet sig i baade Arme og Ben og det ordentlig kildrede i Ryggen. En Blodstrøm skjød ham op i Ansigtet, idet han løftet hele Sofaen op efter den ene Ende. Han lod den dumpe ned igjen og trak den frem og bésaa den paa alle Kanter. Saa tog han den paa Midten og løftet den og holdt den lidt. Saa husket han, at han havde seet en Expressmand bære en saadan paa Ryggen. Han reiste den paa Ende og satte Ryggen indunder og løftet den. Den var ikke tung. Han lod den humpe lidt. Da han skulde sætte den ned, saa skede det med et Dunk, — mere af Forskrækkelse end af Uforsigtighed; thi i Døren stod Jørgine med begge Hænder opløftede: “Gud, Herre Himmels og Jordens Skaber” udbrød hun og fik ikke sagt mere. Det saa ud, som hun skulde daane af, da hun saa Presten med Sveden strømmende nedad Ansigtet staa paa Kontoret med Sofaen paa Ryggen.

Det tog nogle Øieblikke, før Welde fik samlet sig. Han var rød og ivrig. “Jeg holder paa at prøve Kræfterne mine. Der er ingen, som ved, hvor stærk jeg er. Den Sofaen løfter jeg som ingenting. Sæt dig i den Stolen der, — nei den, den er stærkere. Saa ja. Nei, vær ikke bange. Sid bare stille. Nu ja, saa løfter vi baade Jørgine og Stolen paa rake Arme.”

Jørgine skreg høit og lo ogsaa og klamret sig til ham, da han løftet Stolen.

Og hendes korte, stakaandede Latter hørtes ud igjennem alle Rummene paa hendes Vei til Kjøkkenet. Var ikke Welde gal, saa blev han det vel. Men saa var han jo bare Gutten at regne — en Ungdom bare — og en saadan kunde finde paa baade det ene og det andet. Det var godt, at han havde et gammelt Menneske om sig — om ikke “gammelt”, saa ældre Menneske da ialfald. Forresten saa var det jo ikke Aarene det kom an paa saameget heller. Jørgines rynkede Hænder fôr op til hendes Kinder. De var varme. Hun knyttede Forklædet strammere om sig.

Pastor Welde sad paa Kontoret og pustede ud. Sveden havde begyndt at strømme under hans voldsomme Gymnastik, og nu var det bare at tørke og tørke væk — Hænder og Ansigt. Han var kommet i Ligevægt igjen og saa helt fornøiet bort paa Sofaen. At han da ikke havde tænkt paa det fôr. Han aabnede et Vindu.

Denne store, døde, dvaske, flade Gjenstand. Den var bare en Fristelse til at være doven. Han gik hen og lagde sig paa den og strakte sig ud med et rent syndigt Velbehag. For engangs Skyld havde han kjendt sig legemlig træt. Det var et usigeligt Velbefindende.

Han laa en god Stund med Hænderne under Hovedet. Det var bare noget Tøv dette med at hans Hjerte ikke var stærkt, et Paaskud for at gjøre Prest af ham. Var der noget som krævet et stærkt Hjertemaskineri, saa var det Prestens Gjerning. Ind gjennem det aabne Vindu kom en frisk Luftning af dødt og døende Planteliv.

FEMTENDE KAPITEL.

Hele Høsten og Vinteren igjennem havde Menigheden vokset stærkt og Søgningen til Gudstjenesterne havde været stor. Pastor Welde var glad. De sjælelige Kampe som han havde udkjæmpet alene og paa sit Kontor havde uddybet hans Følelsesliv. Visstnok udarbejdet han fremdeles sine Prækener med den samme Omhu som tilforn; men der var dog kommet mere Varme og Inderlighed i hans Forkyndelse selv om han ikke som Taler naaede op til Gamlepresten.

Med den voksende Menighed kom voksende Anseelse. Ved Vaarvalget, da der var Spørgsmaal om Saloonerne skulde stemmes ud, saa var han den ledende i Kampen. Da han paa et Massemøde talte paa Tysk for Tyskerne efterat have holdt en Indledningstale paa Engelsk først og saa tilslut henvendte sig i det norske Sprog til sine egne Landsmænd, saa sad de amerikanske Prester som himmelfaldne.

Bladene berømmet ham, de bedste Kredse i Byen stod ham aabne og om det saa var Bankchef Brooten, saa begyndte han at føle sig noksaa ubetydelig ved Siden af den populære Prest.

Paa Welde selv var der ingen Forandring at se. Han gik sine Ture lige ulastelig og korrekt og hilste alle med den samme Hensynsfuldhed.

Det havde dog vakt nogen Forargelse, at han kunde gjøre Selskab for slige Folk som Ole Narvesen og hans Kone og Mrs. Andrew Thompson og hendes Mand. Alle vidste jo, hvad Slags Mand Ole var — eller rettere: havde været. Nu var han jo Formand i den nystiftede Afholdsforening og gik allerede og hovmodet sig, fordi

han troede sig bedre end andre. Men man vidste da Gudskelov hvad han *havde* været og noget Selskab for Presten Welde kunde det nu ikke være. Saa var det Doktor Spohr, som var baade Fritænker og Frimurer. At Pastoren tilbragte hele Aftener til langt paa Nat hos Doktoren, det vidste alle. Men hvad han kunde gjøre der, — se det var noget andet.

Fremdeles var det hans Deltagelse i Totalafholdsforeningen. Der var bleven laget Vigtigperer ud af nogle af Menighedens Drankere, det var nok saa sin Sag; men de, som var igjen, var bare bleven værre. Og i denne Forening var der baade Baptister og Methodister. Nogle, som ikke var døbt og andre som var døbt aldrig saa mange Gange. Og der havde han talt og did havde han trukket Menighedens prægtige Sangkor. Han havde ogsaa villet lade dem faa Kirkens Basement for sine Møder; men det havde de da Gudskelov faaet forhindret. Brooten vilde ikke vide af Politik i Kirken.

Men saalænge Menigheden trivedes, saa var det jo bra. Denne solide Prop stængte Misnøien inde. Alle var enig i det, at han havde Træk paa Folk.

Men ligevel laa Misnøien og aad om sig i det skjulte. Der var Mænd i Menigheden, som før havde givet femti Dollars om Aaret og som under Gamlepresten desformedelst havde været høit agtede men som nu fandt sig tilsidesat for en Fyr som Ole Narvesen, der næsten aldrig havde kunnet betale sit Mindstebidrag paa to Dollars om Aaret. Nu kneb de af og skrev sig for seks eller tolv Dollars Aaret. Saa blev det trods al Fremgang alligevel Smalhans i Menighedens Kasse. Menighedens Ældste trak paa Skuldrene og blikkede smerteligt og forstaaelsesfuldt til hverandre. Det var denne Afholdsforeningen og Ungdomsforeningen med

alle sine Fester og Greier, som trak Pengene fra Folk, saa de snart intet havde igjen til at opholde Guds Kirke med.

Welde forstod intet af dette. Han saa kun ærbødige og venlige Ansigter. Han levet og aandet i al denne Trivsel. Kun følte han sig selv uværdig til at regne det som sin Fortjeneste. Han troede fuldt, at det var Sæden, Guds Ord, som bar Frugt og han var lykkelig, at han fik gaa og stelle med alt dette og røgte og pleie, saa godt han forstod det. Det var Solskinsdage.

Med Mosevig var det gaaet daarligt gjennem Vinteren og slettere blev det efterhvert. Sygdom stødte til, og da den var vel overstaaet, saa havde han vanskeligt for at samle sin Flok igjen. De betalte nok sin Del af Prestelønnen, men de søgte til Weldes Kirke. For nogle var det nærmere — andre undskyldte sig med noget andet.

Det voldte Pastor Welde nu en næsten fysisk Smerte at møde Pastor Mosevig paa Gaden. Den knuvlede Skikkelse blev stadig mere kroget, Dragten mere og mere slidt. Engang, da han havde siddet sammen med ham paa Platformen paa et No-License Møde, havde han set, at der var fældt ind et Stykke i Albuen paa hans sorte Frak. Det kunde tydelig sees, at ikke en Skrædder havde gjort det. Kanske Konen havde gjort det. Welde havde følt en kvælende Fornemmelse. Det var nok en stor Dag for Mosevig at faa sidde paa Platformen i Byens største amerikanske Kirke. Og saa havde Konen lappet og gjort Skrædderkunster med Frakken for at Manden skulde være præsenterabel. Kanske sad hun nu nede i Forsamlingen og havde set, at han havde faaet Øie paa Lappen.

Han havde først selv faaet Plads ved Siden af

Dommer Stewart, som skulde lede Mødet; men saa havde han trukket sin Stol bort og sat sig ved Siden af Mosevig. De norske Presterne burde sidde sammen. Men Mosevig havde rykket sig lidt væk. Han havde set paa ham og havt det samme forknytte og hjælpeløse Udtryk i Ansigtet, som Welde havde lagt Mærke til før. Nu forstod han det. Mosevig havde følt sig generet ved at han kom. Nu faldt han rent igjennem i sin gamle Kjole — — tiltrods for at Konen havde havt slikt Mas med den. Welde vilde have talt til ham — kammeratligt, saa alle kunde se, at de var Embedsbrødre; men der var noget respektindgydende ved denne Luvslidthed ogsaa. Welde følte sig foragtet i sine fine Klæder — og med Rette. Talte de ikke det samme Guds Ord? Tjente de ikke den samme Herre?

Men det værste var at høre ham sukke og se ham sidde og mumle med den store fremstaaende Mund inde i det glisne Skjæg. Der laa noget og sprængte paa inde i denne Mand — noget som gjorde ondt, forfærdelig ondt, og som Gud saa og hørte oppe i sin Himmel.

— — — —

Og han kunde ikke blive ham kvit. Mosevig dukket op for hans Bevidsthed, medens han stod paa Prækestolen, naar han var i Ungdomsforeningen, paa Gaden eller naar han sad koselig oppe hos Doktor Spohr og spillede Whist sammen med ham og hans danskfødte Hustru, der kunde haandtere en "Blindmand" eller "Blindkone", som de var enig om at kalde det, med stor Suffisance og lave op det deiligste Fad med Smørrebrød, som de efter dansk Skik sad og napsede af under Spillet, medens Pigen ventede med Kaffen.

— — Mosevig dukkede frem.

Welde drømte undertiden om ham — at han brødes med ham for sit Liv. Han saa det rasende og fordreiede Ansigt — han vilde holde ham fast, — vise, hvor stærk han var. Men saa blev ligesom Mosevig borte og det var et Barn, — et hjælpeløst og forgrædt Barn, som han havde kjæmpet med. Engang drømte han, at han stod foran Alteret og forrettede. Kirken var fuld af Folk. Sangkoret faldt ikke ind, som det skulde, med sit: “Og med din Aand.” Han saa derop og saa var der blot en Kone med et Barn paa Armen. Da han skulde se ud over Forsamlingen, saa var der ingen Folk — bare Klæder. Der laa Frakker og Hatte, Damekaaber og Sjale — Bænkene var fulde af Klæder; men nede ved Døren stod Mosevig og slog sig for sit Bryst og sagde “Gud være mig arme Synder naadig”. I Drømmen havde Welde følt, at dette gjorde Mosevig for at anklage ham og han vilde gaa ned til ham og lede ham op til Alteret, — han skulde være ædelmodig. Men han fik Fødderne viklet ind i Klæder og faldt. Klæderne vokste om ham i store Hauge, som han maatte klyve over. Det var bare Klæder, Klæder allevegne. Da forstod han, at dette ikke var Kirken, — han var kommet ind i Wilberg & Thompsons store Klædeslager og Mosevig var den eneste, som kunde hjælpe ham ud. Nu laa han og kavet og holdt paa at kvæles. — — Saa havde han vaagnet i Sved og Angest.

Men han husket ogsaa en anden Drøm. Han var i Norge, — han vidste, det maatte være i Norge. Det var syttende Mai og han skulde holde Tale. Han vilde saa gjerne ogsaa men var uforberedt. Han kunde ikke tænke paa noget at sige; men i Angsten for dette blandet sig en stor Glæde, at han var i Norge, i sine BARNEDRØMMES Land, hvor alle, endog Børnene, talte

Norsk. Og der var varmt Solskin og hans Hjerte var fuldt af Lov og Pris. Der vaiede Flag paa alle Hauge og Haugene var som store græsklædte Bluffer. Men Veiene var onde. Han maatte klyve over store Stenmure og kunde ikke skjønne, hvordan Folk kunde komme frem. Saa fandt han sig staaende paa en Mür saa høi, at han ikke kunde komme ned. Saa blev han angstelig. Han skulde jo frem for at holde Tale. Der var en stor Forsamling nogetsteds, som ventet paa ham og her stod han og kom ingen Vei.

Saa kom han til at huske paa et Ord: “Kast dig ned; thi det staar skrevet, at han skal sende sine Engle om dig, at du ikke skal støde din Fod paa nogen Sten.” Saa gik han ud paa Kanten og begyndte at skulle klatre ned, skjønt han vel vidste, at der var lidet at holde sig i. Saa glap Taget og han svævede let ned og slog sig ikke, — han var lige i Festvrmlen. Han skjøjnte, at han havde holdt Talen og vidste, at han havde talt om baade den borgerlige Frihed og den Frihed, som skjænkes ved Jesus Kristus. Hvor og naar, — det forstod han ikke; men han skjøjnte, at Talen havde han holdt. Og der var Far og Mor. Far saa saa fornøiet og stolt ud og Mor var der. Og dette var Norge. Han var saa glad. Han vilde give Smaagutterne Penge; thi de var visst alle fattige; men da han skulde gribe i Lommen, saa var den tom; men han vilde give bort noget andet. Han husket sin Pennekniv med Perlemors Skaft. Han greb efter den, men fandt Lommen fuld af Jord. Han ledte i andre Lommer — de var ogsaa fulde af Jord. Han kunde næsten græde over, et han intet havde at give disse Smaagutterne, som stod og ventet paa noget og greb atter i Lommerne, men der var bare Jord. “Jeg har intet med mig, Gutten

min”, sagde han til den nærmeste; “men jeg har en fin Kniv med Perlemors Skaft, som du skal faa, og jeg har Penger og morsomme Bøger og mange, mange Ting” — — men saa skjøjte han, at Gutten ikke var tilfreds med det og saa tog han ham op til sig og skulde løfte ham høit iveiret og vise ham, hvor stærk han var; — — men saa fik han nok et tungt Løft; thi han magtet ham ikke. Saa knælte han ned og trykket ham ind til sig og kysset ham — — og saa *saa* han, at det var Mosevig og at de to var alene og nu græd han af en Glæde, som han ikke kunde forklare sig.

— — — —

Slig sled Pastor Welde med sine Drømme om Natten og sine Tanker om Dagen. Denne knuvlryggede luvslidte Presten lod ham ikke ifred.

En Aften havde nogen paa Ungdomsforeningens Møde med en Hvisken og et Sideblik fortalt ham, at Datter til Pastor Mosevig var paa Mødet. Han havde kastet et nysgjerrigt Blik did og set en graableg Jente med en noksaa aflægs Hat og med en tynd Boa over de smale Skuldre. Saa det var hende? Han maatte lure sig til at se did ret som det var, — det var altsaa hende.

Han kunde ikke faa sine Øine fra Pigen. Det var som en Gjældsfordring, en Regning, som blev presenteret, — som vilde han prøve at finde Summens Størrelse ud.

Han vilde gaa og hilse paa hende og vise, at han tog Hensyn til hende, fordi hun var Pastor Mosevigs Datter. Men efter nogen Grublen forstod han, at dette let kunde mistydes. “Han kommer vel snart Gameln sjøl ogsaa nu”, havde hans Sidemand hvisket fortrolig og triumferende. Pastor Welde følte kun Ubehag ved

det; — forresten var det vel intet rart i, at Jenten søgte did, hvor al Ungdommen var. Der var vel kanske en Gut, som hun ventet at træffe her. Han vilde lade som ingenting.

Men da Mødet var endt og han haandhilste med endel af Ungdommen nede ved Døren, saa stod hun pludselig ligeved. Han rakte hende Haanden og fik fat paa en mærkelig skjælvende og varm liden Haand, som gjorde ham forlegen: “Miss Mosevig, — om jeg ikke tager feil”, sagde han. Hun blev blussende rød og trak Haanden til sig. Han blev ængstelig, at nogen skulde set det, og vendte sig og hilste paa andre, som han endog havde hilst paa før. Det slog ham som noget mærkeligt, at der var ingen Haand som hendes. Det maatte være en Hallucination, fordi han havde tænkt saameget paa Faren, tænkte han.

— — — —

Næste Møde saa han efter hende; men hun var der ikke. Det paafølgende Møde var hun der; men hun gik, før det var slut. Han lagde Mærke til, at hun nu havde en flunkende ny Kaabe. Det var varmt i Lokalet; men hun sad med Kaaben tilknappet. Sammen med et Par Veninder fra Mosevigs Menighed kom og gik hun noksaa ubemærket. De sad for sig selv disse, som fremmede Fugle trukket til af det stærke Lys, som straaledede ud fra den vakre og glade Ungdomsskare i Weldes Menighed.

Der var faa eller ingen, som talte til dem og de blev borte ligesaa ubemærket, som de kom.

Vinteren gik og Welde begyndte atter at gjøre sine regelmæssige Spadserture op til Mølledammen, naar Vaarbløden ikke var for slem.

Det var morsomt at se Tømmerstokkene komme drivende og stable sig sammen. Mændene stod med

sine lange Hager og med velrettede Stød førte de Stokkene ind i forskjellige Lænsler. Nogle blev sendt over Fossen. De andre skulde vente paa Tur. Nu og da jog de Hagen i et Stykke Ved og løftet det op paa Kloppen. Det skulde de have selv. Og Tømmeret kom drivende trægt men færdigt. Den samme Skjæbne ventet alle disse Stokkene. Der skulde blive Bygninger af dem omsider. Og fordi der laa opsparet endel af forudgaaende Aars Sollys og Solvarme i dem, saa skulde intet gaa tilspilde. Endog Affaldet skulde afgive Varme og Lys paa noget Hjemms Arne.

Var det ikke saa med Menneskene ogsaa? Laa der ikke ogsaa hos dem noget opsparet Guds Algodhed, som kunde bruges? Men nogle Stokke sank. Andre blev liggende afsides og raadne. Da var det nogens Feil — nogen havde ikke passet paa. Da havde de dog vokset forgjæves.

— — — —

Saa tænkte Pastor Welde, og de mørke Stokkene fik Liv og Mening.

Det var lige ved Svingen, at han traf hende. Han tog til Hatten.

Hun standsede forskrækket.

“Miss Mosevig, om jeg ikke ta’r feil. Skræmte jeg Dem?”

“Nei”, svarede hun kort og stakaandet.

Han fortalte nu, at han pleiet at gaa sine Eftermiddagsture hidop. Han var nu paa Hjemveien. Det var saa vakkert heroppe. Hvis han ikke havde været Prest, saa vilde han været Lumberjack. Hun troede kanske ikke det?

Hun saa til Siden, hvor han gik. Han saa, hun

var rød og forlegen; men der var noget ligt et vantro Smil om hendes Læber.

Forresten gik hun taus og lod ham snakke.

Han saa, at hun havde en pjusket Hat. Kaaben var den samme han havde seet hende med i Foreningen. Hun var kantet som Faren, Hudfarven var ikke god. Hun saa ligesom forklemt ud. Der var intet ved hende. Men netop fordi der intet bemærkningsværdigt var ved hende, saa gik han til en Yderlighed ved at opføre sig, som om hun besad alt, hvad han ikke fandt. Det var som en Skyldner, som vil gjøre sig behagelig for en Kreditor, hvis Fordring han ikke kan betale.

Det var et stærkt Drag af Forknythed over hende. Nu husket han, at han engang havde hørt hende le. Hvorfor lo hun ikke nu? Mon han kunde faa hende til at le? Han skottede ned paa hende og det traf til, at hun i samme Øieblik skottede op efter ham. Nu rødmet visst han; thi han følte sig helt varm i Nakken og om Ørene. Øine havde hun, naar hun slog dem op. Haar havde hun ogsaa at være stolt af. Det var svært og laa som en hel Sky under Hatten, rødbrunt og kruset. Saa blev han fortænkt og snakket om Veir og Vind og svinget med Stokken og saa ret ud for sig og prøvet at sammenligne hende med Maggie; men det var ligesom Uraad at tænke paa Maggie nu. Den tarveligste Virkelighed er jo nok til at jage den skjønneste Drøm paa Flugt. Hun gik stille og med smaa energiske Trin.

Hendes Tale var bare Ja, Ja og Nei, Nei. Nogen Samtale var det Uraad at faa igang. Om Kirken, Foreningen eller hendes Far turde han ikke tale. Veien bugtet sig langs Elv og Knauser, — de maatte følges ad. Der var ingen Raad for det. Og han følte et visst Behag ved at gaa og prate om løst og fast.

Nu var de i den sidste Bakke, hvorfra Veien stak lige bort i Byen. Der stod en Farmervogn med et stort Læs fast i et Sølehul. En Gut stod og holdt Tømmerne og hyppet paa Hestene, medens Faren laa med Skuldren mod Hjulet og skulde forsøge at faa Vognen op. Han tog Spændtag og Gutten skreg paa Hestene og slog med Svøben; men Vognen stod som muret fast. De havde nok maset længe; thi Farmeren var sved og det dampede af Hestene.

Pastor Welde og hans Ledsagerinde standsede og saa paa. Saa tog han Handskerne af og Vaarfrakken og sin Jakke og saa sig om efter en Plads at lægge dem. — “Jeg kan holde dem for Dere”, sagde hun. Saa tog han af sig Mansjetterne og rakte hende disse, saa Stokken, derpaa et besindigt Tag i de hvide Skjortæærmer og saa stillet han sig paa den anden Side af Vognen. Han tog Tag i Vognboxen med den ene Haand og i Hjulet med den anden og lagde sig helt ind paa den sølede Vogn og tog godt Tag:

“Now let us try! — All together. — One, two, three — —!”

Op kom Vognen med et Ryk, saa Hestene kom i helt Sprang. Farmeren havde nok været forsent ude med sit Tag; thi han faldt flad i Sølen. Et eneste Ord undslap ham, og det var et hvislende: “Fan!”

Da Pastoren skulde se efter Pigen, saa stod hun og lo. Lo krampagtigt, saa Latteren holdt paa at kvæle hende. Og Presten, som var bleven tilsmurt af Søle, maatte le med. Det vilde næsten ikke tage Ende. Hun lo, saa Taarerne sprang frem. Hun saa ud, som om hun kunde sætte sig plat ned i Veien for at le ud.

Welde lagde Mærke til, hvorledes Latteren ligesom fyldte ud den slunkne Kaabe og det dirrende Pigelegeme

truede ligesom med at sprænge Kerseyhylsteret. “Hørte De, hvad han sagde?” hikstede hun. “Hørte De det? Var det ikke fælt? Var det ikke skrækkeligt?”

Presten havde med stor Besindighed begyndt at tørke Sølen af sig med sit Lømmetørklæde og at faa paa sig Mansjetter og Overtøi igjen. Nu stod han og tøjiet Handskerne over sine skidne Hænder.

“Men det er da forskrækkeligt ogsaa, at en Prest og en Prestedatter, skal le over det, at en Mand siger noget saa stygt”, lo han. “Men vi fandt da ud, at han var norsk.”

“Han hører nu ikke til Papas Kirke.”

“Saa, — De vil kanske, — naa ja, jeg skal nok ta ham i Kirketugt, hvis han hører til vort Samfund.”

Det syntes, som om denne Hændelse havde løsnet hendes Tungebaand. Han var jo ikke saa forfærdelig fin alligevel. Hun syntes, hun stod paa mere lige Fod med ham nu, da han var bleven saa tilsølet. Og Welde var noget forknyt under Følelsen af at være skidden indvendig. Det maatte være de sølede Skjortearmer og den lerede Skulder under Frakken.

Men nu var de kommet ind til Byen og tog hver sin Vei.

— — — —

Næste Gang Ungdomsforeningen havde Møde, kom hun og gik igjen ubemærket, som hun pleiet. Pastoren havde foresat sig ikke at vise hende anden Opmerksomhed end før og hilste fremmed men høflig paa hende som paa andre. Ikke med en Mine vilde han forraade, at hun ofte havde været i hans Tanker. Men da han saa hendes tynde Skikkelse klemme sig ud Indgangsdøren sammen med de andre, saa havde han følt noget

som lignet Anger og havde bebrejdet sig, at han ikke havde talt til hende.

Næste Gang var hun borte, og han var slet ikke bedrøvet over det.

Saa var det Ice Cream Fest i Foreningen. Pastor Welde havde holdt Tale og sad paa Platformen over mod den Side, hvor Sangkoret havde placeret sig. Han lagde Mærke til, at endel af de fornemme Pigerne i Sangkoret sad saa forpint af Latter og at de hvisket sig imellem og kastede stjaalne Blikke bort i Forsamlingen og dukket Ansigterne i Nodebøgerne for at skjule sin Latter.

Pastoren fulgte deres Blikke og — — han blev brændende hed. Derborte — længere fremme end vanligt sad Miss Mosevig med det mærkeligste Uhyre af en Hat. Store Hatte var paa Moden; men denne maatte være Grænsen for det tilladelige. Nu opfanget han et Ord fra Theodora Brooten; — det var hvisket ganske højt: "Mormontabernaklet i Salt Lake City!" Nu lo de igjen. Jo, det var Hatten, de lo ad. Og den var ogsaa ret besynderlig og slet ikke ulig det berømte Tabernakel. Paa Pigens tynde og kantede Skikkelse mindede den om en bræmløs Derbyhat hængt paa en Paraply.

Det var da ogsaa en gyselig Smag.

Han maatte se did igjen og han mødte hendes Blik. Hun sad der med en næsten udfordrende glad og stolt Mine. Hatten maatte have kostet mange Dollars. Det var klart, at hun troede, at hun var saa fin som nogen.

Han blev med ét grebet af en pludselig Ængstelse for at hun skulde forstaa, at de lo af hende og hendes kostbare Hat. De lattermilde Piger tilhøre for ham var fremdeles urolige og blev dristigere efter hvert.

Han saa did med et presteligt bebreidende Ordensblik, som ellers pleiede at virke; men nu gjød det bare ligesom Olje paa Ilden. Det var umuligt at være stræng mod alle disse vakre og lattermilde Pigeansigter. Et umærkeligt Smil maatte have svævet om hans egen Mund; thi de fik endnu vanskeligere for at holde sig fra at le og hviske.

End om hun skulde mærke det. Kvinderne er skarpe til at opdage sligt?

Jo, — hun havde forstaaet det. — Da han igjen saa bort, hvor hun sad, saa var den store Hatten ligesom sunket ned mellem Bænkeraderne. Hun var krøbet sammen mellem sine Veninder. Kun en stor, rund Pull var synlig nu. Hendes to Veninder bøiet sig ned mod hende og hvisket. Spurgte de, hvad som feilet hende? Græd hun maaske? En stærk Følelse af Medlidenhed greb ham. Han bladede ivrigt i sin Lommebibel, som han sad med i Haanden. Men han læste ikke.

Da Serveringen begyndte, saa skridtet han lige over til Ellen Mosevig og hilste paa hende og hendes Veninder, — to Tjenestepiger, som tilhørte Farens Menighed. Han satte sig ned og talte med dem. De var meget pratsomme begge to. Ellen sad taus og forstemt. En af Veninderne forklaret, at hun havde saadan fæl Tandpine. “Jeg skulde have slig Lyst at gjøre Dere bekendt med nogle af Pigerne her”, sagde han pludselig, og saa gik han over og fik med sig Miss Brooten og et Par andre og forestillet dem for Pastor Mosevigs Datter og hendes to Veninder. Og han bad dem sætte sig der og de spiste Ice Cream sammen. Miss Brooten og de andre viste sig pludselig meget opmærksomme mod de tre fremmede Piger. De havde jo Pastoren midt iblandt sig.

Han stod ved Udgangsdøren, da hun gik. Han lagde igjen Mærke til, at hendes Haandtryk var forskjelligt fra alle andres.

Men til Møderne kom hun ikke mere.

SEKSTENDE KAPITEL.

Paa en eller anden mystisk Maade havde denne kantede og fremmede Pige suget sig fast i Pastorens Følelsesliv. Han kunde jo umage sig med at raadspørge sin Fornuft og Fornuften vilde fortælle ham uden Omsvøb, at hun hverken var vakker eller intelligent. Fornuften sagde ham, at Pigen havde et Hang at spjaake sig til med billig Stas, at det virkelig var hendes Mening at imponere ved at kjøbe den sværeste Hat i Garrisons Modevarehandel uden Hensyn til enten den klædte hende eller ei. Men denne hendes Ubehjelpelighed drog, hendes Toskethed drog, Kantetheden drog, den nye Kaaben drog og selve Hatten drog, fordi hun kanskje havde fæstet sit Haab til disse Ting for at komme i Betragtning blandt den velklædte Byens Ungdom. Hun skulde kanskje representere Pastor Mosevig paa en værdig Maade, — at det var Faren, hun havde tænkt paa. At de andre havde gjort Nar af hende drog — at hun havde skjult sit Ansigt i Smerte, da hun skjøjnte, at de havde hende tilbedste — det drog. Saa var det den varme, faste og næsten haarde Arbeids-hand som drog.

Men mere end alt andet drog den Følelse, at han

stod i et eller andet besynderligt Gjældsforhold til hende, at han skyldte hende noget.

Han var virkelig ræd hende. Ikke det, at hun skulde bebreide ham noget; men der laa i hele hendes Væsen ligesom en Bøn om, at ingen maatte tage noget fra hende, fordi hun havde saa lidet.

Det maatte være stor Synd at tage noget fra slige, om det endog bare var et Haab.

Der var noget som drog paa anden Vis ogsaa. Det var hendes overstrømmende Lattermildhed deroppe i Bakken. Det var første Gang paa lange Tider, at han havde hørt ordentlig Latter, som kom fra Hjertet. Hun var et Naturbarn, var hun — kunde baade le og græde. Dette saa naturlige ved hende havde varmet ham op. Man gik jo og “tog Lekser” for at lære baade at le og græde — dannet — nu. Bladene gav Anvisninger for de, som ikke havde Raad at tage Timer. Det var i Menneskenaturen som i al anden Natur de bratte Overgange, som trak Opmærksomheden til sig.

— — Han tænkte paa Maggie, som nu vel færdedes i de bedste Kredse i Paris og var feteret for sin Skjønhed, sin Intelligents og sit Talent. Det kjendtes hult, tomt og saart i det brede Bryst — det skulde kjendes godt at slutte nogen i sine Arme, nogen, som trængte Beskyttelse og Hjelp. Der laa ligesom en Hunger efter noget saadant og gnog i hans Hjerte. Bedst skulde det være at kunne slutte i sine Arme en, som var forfulgt og haanet og som kunde faa Opreisning der.

— — — —

Gjenstanden for alle disse Spekulationer var hjemme alene og havde en Veninde hos sig for Selskabs Skyld. Pastor Mosevig og Hustru var reist til Minnea-

polis og havde taget de to mindste med sig. Ellen Mosevig og Veninden fyldte de smaa Værelser med Latter og Skravl. De snakket naturligvis om Kjærester og sligt.

Havde Pastor Welde set hende nu, som hun stod ved Vadsken og haandterede Kopperne, saa havde han kanske syntes, at hun var noksaa tiltalende. Veninden stod og lo og tørkede, mens Ellen vadskede op og fortalte. Nu og da slængte hun med Tommelfingeren en Haarlok væk fra Panden eller hun fæstet en Haarnaal. Altid var der noget paafærde med Haaret.

Og Munden lo og Øinene lo. Latteren laa paa Lur bag hver Sætning og skjaldv ligesom i det dybe, pulserende og rige Tonefald. Det var, som jaget Ordene hinanden op fra et Bryst, hvor Hjertet huserede, som det fandt for godt.

Hun holdt paa at fortælle om Mødet med Pastor Welde:

“Men hvad sa du da, da?”

“Jeg sa ingenting, jeg. Hvad kunde jeg si, da? Jeg bare gik og tænkte paa alt, som Papa har fortalt, og alt, jeg har lært paa Søndagsskolen om hvordan rigtig snille Jenter skal opføre sig, naar de vil komme til Gud.”

“Aa gid, hvor du er grov, Ellen; men sa du ingenting da?”

“Nei, det var han, som sa det.”

“Men hvad sa’ han da?”

“*Goodness*, han snakket om alverdens Ting, om de som arbeider med Tømmeret, og Motorcykler og Skorstensfeiere og Konserter og Roosevelt og Hedningerne i Alabama eller hvor det var.”

“End du da?”

“Jeg gik som en anden Idiot jeg vel og tænkte paa, hvad Papa altid siger, at naar jeg holder Kjæften min, saa ved ingen, hvor dum jeg er.”

“Men spurgte han dig ikke om noget da?”

“Jo, han spurgte om jeg var glad i Musik og det svarte jeg ja til og saa spurgte han hvad Slags Musik jeg likte og det svarte jeg vist ogsaa ja til. Jeg var saa forpint af Latter.”

“Af Latter — er du rusk?”

“Ja, — han var saa fin, ser du. Handsker, Spadserstok, Mansjetter, — saa fin, saa fin — akkurat som en stor, græsselig stor Dukkemand og saa skikkelig og tankefuld og forsigtig ikke at komme nær mig. Da jeg gled og holdt paa at falde oppe ved Crossingen, saa udrakte han Haanden ligesom Moses paa Altertavlen vor; men han kom ikke nær mig. Passet paa at holde saavidt Plads mellem os, at —”

“— at han derre Gamlefyren din, Jack, kunde kommet imellem,” afbrød Veninden.

“Aa han,” — lo Ellen — “han kunde kjørt imellem os med Brødvognen sin; men han tar jo lidt mere Plads nu siden han blev Handelsbetjent, ved du.”

De lo begge.

“Men saa kom det pudsige. Netop som jeg gik der saa forpint og ønsket mig langt væk til den nye Missionsstationen paa Madagaskar, saa kom vi til en Farmervogn, som stod fast i Sølen. Gudskelov, tænkte jeg, nu faar vi da noget at snakke om, som jeg skjønner mig paa og jeg skulde netop til at si noget pent om den stakkars Hesten, — ved du saa, hvad han gjør?”

Miss Ellen stillet sig i Positur: “*Would you be so kind Miss Mosevig and hold this for me?*” Hun tog Haarkammen forsigtig ud af Haaret og lagde den paa

Venindens Arm, — *“and this, if I may ask?”* Hun trak med stor Forsigtighed et Par indbildte Handsker af, mens hun stak Vadskekluden under Armen, som Spadserstok, — *and this?* Hun rakte hende gravitetisk Vadskekluden, — *and this?* Hun foretog nogle Bevægelser, som hun trak en Frakke af og rakte frem, — *and this, if it is not too much for you, Miss Mosevig?* Hun smøget ligesom med stor Omhu et Par Mansjetter af sine nøgne Arme og læsset paa Veninden, der stod med aaben Mund og i spændt Forventning, — “hvad da?” spurgte hun, “hvad gjorde han? Skynd dig og fortæl!”

Ellen strammede sig op og marsjerede med lange, høitidelige Skridt bort til Kjøkkenovnen. Saa kastet hun Blikket op, trak ligesom i et Par Skjortærmmer.

“Saa bøiet han sig ned og tog i det fæle, sølede Hjulet — slig og la Skuldren til slig. “En, to, tre,” sagde han — *all together* — “heita”, sa Farmeren, og skulde til at skyve paa han ogsaa; men saa dat han, saa lang han var, for Vognen reiste op med engang, som Presten tog i den. “Fa’n”, sa’n, — ja, Farmeren, forstaar du, — han kjørte begge Hænderne ned i. Og jeg stod saa alvorlig, jeg; men da jeg fik se, aassen Presten saa ud — hele det fine Skjortebrystet og Hvidvesten og de fine Skjortærmene, — da lo jeg, saa jeg troede, jeg skulde faa Krampe, — jeg kunde næsten ikke faa det standset.”

Og Ellen gav ved Erindringen om dette en noksaa god og naturlig Opvisning af, hvorledes hun lo og Veninden lo med.

“Men skjøjnte han ikke, at du lo af *ham*, da?”

“Nei, jeg skyldte paa Farmeren jeg, ved du, — og det han sa, og da lo han ogsaa.”

“Aa gid, hvor du er *funny*, Ellen?”

“En syg Kat, havde maattet le af det.”

“Har du set ham siden?”

“Ikke siden dengang i Ungdomsforeningen. Men det var stygt det. Tror du ikke, at jeg har gaat og skjændt paa mig selv hele Tiden siden. For det er stygt at sidde og le og bide i Lommetørklædet paa et Møde; men de sad jo og lo de Sangkorpigerne ogsaa. Det kom sli^g over mig.”

“*Oh my!* men jeg var skamfuld, da Presten kom bort og snakket til os. Jeg tænkte først, at han vilde spørge, hvad vi lo ad.”

“La du Mærke til, hvor bedrøvet han saa ud, da han snakket til os? Jeg er sikker paa, at han bad for os, fordi vi var saa uskikkelige.”

“Uopdragne, mener du?”

“Ja det ogsaa, — naa ja, det var stygt; men jeg *don kær* i det, som Mama siger. Vi hører jo til en anden Kirke vi. Naar vi skal graate, saa er det i vor egen Kirke — ikke sandt?”

“*Why you are perfectly awful, Ellen, — I am shocked.*”

Veninden mønstrede hende med Stolthed og forestilt Moderlighed.

Pastor Welde havde fundet paa noget, som han længe havde havt i Tanker. Han havde forskaffet sig Pastelfarver og skulde forsøge at male noget oppe langs Elven. Men han vilde være alene og gik høiere op end vanlig. Jomfru Jørgine havde set meget betænkelig paa ham, da han trak afsted med den flade og hemmelighedsfulde Pakke.

Etsteds høiere oppe videt Elven sig ud og der var

bratte Sandstensklipper. Dette vilde være noget at forsøge sig paa.

Han satte sig paa en halvraadden Tømmerstok og begyndte at pakke ud og lave istand.

Et vakkert Landskab dette, om det ikke havde været for alle de Mærker, som Tømmerhuggerens Økse havde sat. Paa disse Skraaninger og i disse Kløfter havde Furuen været Enehersker. Nu var det spinkel Løvskog istedetfor de høje, ranke Furutrær. Det var vakkert, naar man bare lod Øiet glide over det; men ved nærmere Betragtning, saa mindet det om en Slagmark. Hvordan skulde *han* faa malt dette? Værst var det med de gamle, tørre Trærødder, som laa igjen og sprikte bortover, efterat Jorden var skyllet bort. Lige i Bjergrevnen stod der en. Træet havde været hugget ned og Stumpen hængte sort og raadden udover Vandet og viste frem sit gamle dødelige Saar. De sorte, tørre Rødderne laa endnu og famlede og krafted bortefer for at klore sig fast endnu en Stund. Ikke for at hente Næring for noget eller for at holde noget oppe — bare et vissent Dødsgræb for at kunne vise sin Lemlæstelse frem. Som kjæmpemæssige Edderkoppe laa de og klynget sig fast til Stenene og i Revnerne. Med sine haarde, visne Rødder forsøgte de endnu at holde den raadne Stump mod Lyset. Fæle var de. Der er altid noget uhyggeligt ved blottede Rødder. Ved Vandkanten laa der andre og spriket som i Dødskrampe med krumme, vredne og visne Fingre. Nogle laa under Vandet og stak sine sorte, seige Klør ud efter Baade, som kom forbi. Et Hadets og Fortvivlelsens Vildnis var disse Rødder, som engang havde havt Forretningsforbindelser med Fuglene under Himmelen og Ormene i Jordens Indvolde. Her havde Øksen faret slem.

De indeholdt opsparet Sollys og Solvarme disse fæle Rødder. De kunde varmet og lyst paa nogen Arne i de kolde Vinteraftener. Men ingen havde havt Brug for dette Lys og denne Varme. Det kostede formegen Anstrængelse at faa noget ud af denne Vriendhed, denne Haardhed. Saa blev de liggende og blev onde.

En Slagmark, hvor endog Ligene demonstrerede.

— — — Pastoren blev siddende og klusse med sine Farver. Nogen Mester var han ikke og Trærødderne blev til haarde, brunsorte Næver, der kloret i Berg og Strand. Løvskogen steg op omkring. Nu skulde aldrig Furuen vinde over den mere. De spæde Stammer strakte sig nyfigent op mellem Stubberne.

Pastoren lagde sine Greier sammen. Det havde ikke været saa let, som han havde tænkt. Et Held var det, at han havde kun fusket i det Skjulte.

— — — —

Han blev siddende lidt og se paa det, som han havde klattet sammen. Det var bare Smøreri. Han husket, at Maggie havde fortalt, at uheldige Marine-malere pleiet at lave "brændende Skib", naar de havde ødelagt et Lærred. I denne "Branden" druknet alle tekniske Feil og Fantasien blev sat i Bevægelse. Montro, om han kunde finde noget at redde sit Smøreri med? Han saa sig omkring — og der, paa Stien lige bag ham stod — Ellen Mosevig.

Han blev rent forskrækket, som var han grebet paa frisk Gjærning i noget galt. Han reiste sig forlegen og hilste paa hende.

"Er det Dem? Gaar De og — sværmer alene heromkring?"

"Kan jeg faa se det?" spurgte hun, da han skulde

til at gjemme bort sin uheldige Skisse. Han viste den nølende frem.

“Er ikke det vakkert? Men er ikke det nydeligt? Kan De virkelig tegne sligt?”

“Synes De virkelig det er vakkert,” sagde Presten. “Der er dog nogle Smaafeil ved det.” Han lo. “Her er nu Elven, som er blet lidt vindskjæv for mig. Den staar lidt paa Kant og holder lidt opover; men det gjør jo ingenting. Saa er det disse Træerne. For dette Grønne, skal være Træer — li’som. Der er et ekstra Trick med at lave Løv, som vi ikke lærte i Theologklassen; men hvis jeg nu skriver under det: “Malet af en Prest,” saa kan ikke Folk være saa simple at hænge sig ved sligt. Og saa er det Forgrunden her, som er ganske blank. Det vilde vidne om Malerens Beskedenhed, at han ikke var saa langt kommet, at han kunde faa alt med.”

Han lo selv af sine Indfald; men hun stirret baade paa ham og Billedet med den mest uforstilte Beundring. “Kan De ikke male Dem selv ogsaa — paa den Tømmerstokken?” spurgte hun.

“Jeg, — nei — det gik ikke an; — men sæt Dem der De, saa skal jeg prøve, om jeg kan faa Dem paa Billedet.”

“Jeg, — men om nogen skulde se det?”

“Ja, da vilde de kjøbe det af mig med engang. Sæt Dem nu bare og sid kjæk som en norsk Prestedatter bør sidde. Og siden kan De fortælle mig, hvorledes De dumpede ned her paa en skikkelig Mand, som ikke gjør nogen Fortræd.”

Hun havde sat sig og sad som en, der skal tage sit Fotografi. “Nei vær’sgo sid tankefuld.” — “Men jeg er ikke noget tankefuld. Papa siger, at jeg altid

er tankeløs.” — “*All right* — sid tankeløs, — det kommer forresten ud paa et, naar De bare sidder naturligt.”

Og saa kloret han op en Kvindeskikkelse først og saa Stokken hun sad paa. Jovisst blev der Billede af det. Det graa Kjoleskjørt og hvide Bluseliv — den svære Haarfylde under den store, flade “Merrywidow”-Hatten. Dette var jo “brændende Skib” godt nok. Maggie, Maggie! Om du kunde se mig nu! Pastor Welde var i brilliant Humør. Visstnok saa han, at Stokken havde faat et ganske iøjnefaldende Søk, hvor den unge Pige sad; men det var jo bare en Bagatel. Nu sad hun der, mens de sorte Trærødderne krafset og krabbet rundt om hende paa alle Kanter.

Ellen Mosevig stak Fingeren paa Figuren og sagde: “Det er altsaa mig.”

“Ja, nu har jeg Dem, Miss Mosevig.”

Hun brast i Latter, og han lo med. Han skjøjnte, han havde sagt noget, han ikke burde have sagt. Han havde lang Erfaring og var bentfrem en Expert i at konversere unge Damer uden at sige noget, der kunde opfattes som Kurtise. Men denne hørte jo ikke til Menigheden. Han havde ligesom Ret til at være mere utvungen overfor hende. Forresten var alle Menighedstanker netop nu langt fra ham.

Hun saa paa ham ganske skjelmisk fra Siden, som vilde hun have lidt Moro med ham. Han havde sat sig paa Stokken og begyndt at pakke sammen igjen. Hans Ansigt var atter blevet alvorligt. Hun sukked — drog et langt Aandedræt. Han saa op.

“Det er vel Meningen, jeg skal bli liggende i den Kassen da,” sagde hun.

“Var det derfor De sukket saa tungt?”

“Ja, det var nok saa, det.”

“Saa De liker ikke det?”

“Nei, — jeg ved jo, at vi skal vel alle ned i en Kasse tilsidst; men — —”

“— De liker ikke at tænke paa det,” afbrød Presten; — “men det gjør jeg jo selv ikke heller,” trøstet han aabenhjertigt.

Ellen sad og stak med Parasollen i Sanden. Hun var kommet hidop, fordi hun skulde træffe Jack her. Men det kunde hun jo ikke fortælle. Da Presten begyndte at snakke om at tænke paa den Kassen, man tilsidst skulde ned i, saa dukket hun Hodet og belavet sig paa en Præken — en, som hun havde fortjent, — hun havde hørt saamange, naar hun plumpet ud med noget letsindigt. Hun fik sidde andægtig — og samtidig have et lidet Øie med den Stien til venstre, hvor hun ventet Jack skulde komme.

Welde var færdig og sad med det ene Knæ stemt mod de foldede Hænder. Ellen følte, at han iagttog hende — og det havde ogsaa sin Rigtighed. Han saa paa hendes tarvelige Dragt, det traadslidte Bluseliv, der enkelte Steder bare syntes holdt sammen af Stivelsen. Han saa de slidte Handsker og det rørte ham at se den uægte Broche, hun bar. Det maatte være smaat for dem. Hun sad ogsaa saa forknyt. Dog var hun en munter og freidig Natur, lidt skøieragtig endog, men dog saa fri og naturlig.

“Jeg maa nok gaa, jeg,” sagde Ellen pludselig og reiste sig.

“Har De saa travelt? Ja, det er jo rimeligt, De har noget Ærinde, — og saa har jeg dem jo i Kassen nu — og kan ta Dem med hjem,” føiet han til. Han vilde ikke, hun skulde gaa fra ham saa mismodig.

Hun satte sig igjen og noget nærmere og saa prøvende paa ham. En Følelse af Anger over hendes Uopdragenhed i Ungdomsforeningen slog ned i hende. Hun burde gjøre nogen Undskyldning.

“De er vel ikke vred paa mig for det — ja, det, som De ved, — paa Festen i Ungdomsforeningen. Jeg var virkelig saa skamfuld —.” Hun bøiet Hovedet men mandet sig op igjen og sagde kjækt: “Men saa har jeg jo ogsaa holdt mig væk siden.”

Welde blev helt bevæget. Den stakkels Pige tog jo al Skylden paa sig.

“Jeg blev virkelig sint,” sagde han, og Harmen dirret endnu i hans Stemme; “men jeg kunde ikke gjøre nogen Skandale og irettesætte der. I Deres Sted havde jeg handlet ligedan. Opdragelse finder man ofte mindst af der, hvor man skulde vente mest.”

Ellen havde vendt sig mod ham i Harmen og hendes Kinder glødet. Men Presten lagde ikke Mærke til det. Han sad og stirret ret frem og ligesom fordybet i sin egen Harmen. Pigen kjæmpet næsten med Graaden. Hvad Ret havde han til at tale slig til hende? Var da det ogsaa fint? Hun reiste sig raskt op og gik uden at sige Farvel bortover mod Stien tilvenstre.

Lad hende bare gaa, stakkars Pige, tænkte Presten. Hun vil ikke lade nogen se sine Taarer. Der brygget op en stærk Harmen mod Theodora Brooten, som visstnok havde startet den Munterheden over Miss Mosevigs Hat. Han vilde sidde lidt til. Og han sad lidt; men saa slog det ham, at det blot vilde være krænkende for Ellen at berøre dette Emne mere. Saa reiste han sig og gik langsomt op Stien til han kom paa Veien hjemover. Da han havde gaaet et Kvarters Tid, saa kom han til at tænke paa, at det kanske ikke var ridderligt at lade den

unge Dame tilbage der ved Elven og alene med sin Bitterhed. Saa vendte han sine Skridt tilbage til det samme Sted igjen.

Oppe fra Veien kunde han se lige ned til Elvebredden og den gamle Tømmerstok.

— — — Der sad Ellen nu; men ved hendes Side og med Armen om hendes Liv sad et ungt Menneske

— —

Han vendte om og gik langsomt hjemover.

Det var som om alt pludselig var bleven øde og tomt baade indeni ham og udenom ham. Det forekom ham, at hans Skridt larmede. Han saa Mennesker hist og her; men de var kun som Tingester, der var sat i Bevægelse af nogen mekanisk Kraft. Selv gik han ogsaa — bare fordi han jo ikke kunde staa stille — saalidt som nogen anden af de bevægelige Figurer han saa.

SYTTENDE KAPITEL.

Mrs. Andrew Thompson vidste nok, hvem Ellen var og hvad Slags Fyr det var, som hun holdt Selskab med. Det kunde jo ikke undgaaes, at Samtalen nu og da drev ind paa den anden Menigheds Enemærker og da var der snart sagt ikke andre at snakke om end Presten selv og hans Familie. Og Mrs. Thompson snuset rundt dette Thema om Datteren, som en godt dresseret Jagthund, der leder efter Spor. Hun skjøjnte, at Presten

var interesseret; men her ophørte ligesom Sporet og hun maatte tage det op fra nyt af. Men saa kom hun ikke længere.

Mosevig, Stakkar, havde havt mange Bekymringer for denne Datteren, for hun var nok saadan, — ja ligesom lidt vilter af sig. Deri slægtet hun visst paa Faren, som i sin Ungdom nok heller ikke altid havde været meget alvorlig. Saa var det denne Fyren hendes, — en, som ingen Stadighed havde. Hun kjendte ham jo fra den Tid, han kjørte Brødvognen. Men saa blev han Handelsbetjent — og, det var ikke godt at vide hvad det var; men Afsked havde han nu faat. Han var saameget alene i Butiken og Ungdommen trænger Penge. Gamle Bager Simpson havde nok sine Grunde. Nu rendte Gutten rundt ved Elven med en Fiskestang og lod Moren forsørge sig ved Vadsketubben. Men det gik nu endda an, hvis der ikke var noget værre med ham. Det var ogsaa en Jente i Sangkoret i Mosevigs Kirke, som havde sluttet for hans Skyld. Hvad det var, kunde hun ikke sige; men Pigen havde nu sagt, at hun ikke vilde staa og synge i det Koret, saalænge den Grisen var der. Hun kaldte ham Gris, gjorde hun. Hun var saa'nt et bra Menneske, den Pigen. Nu drak han ogsaa og fløi paa alle Danselag i Byen, saa det var ikke rigtig noget godt Selskab for en saa vilter Pige som Ellen Mosevig.

— — Men Mosevig havde ogsaa været streng med hende. Og det kunde gaa forvidt. Stor Glæde i Livet havde hun nu ikke havt. Skulde hun ha sig lidt Klæder, saa fik hun se at skaffe sig det selv ved at sy, — hun var rigtig flink til det. Hun havde endog syd Mrs. Thompsons brune Kasimirkjole. Men Faren taalte næsten ikke, at hun gik ordentlig klædt. Engang havde

han lagt en ny Hat, hun havde kjøbt sig, paa Huggestabben.

Pastor Welde maatte le. Han husket "Tabernaklet". Og igjen tabte Mrs. Thompson Sporet.

— — — —

Han følte Medlidenhed med den unge Pige. Han havde sagt som saa til Mrs. Thompson, at hvis nu Pigen var glad i denne Fyren, saa kanske hun kunde gjøre en bra Mand af ham. Men da lo Mrs. Thompson. Var det ligt sig? Nei, hun troede nok ikke, at nogen Pige kunde gjøre bra Mand af nogen efter hun blev gift, naar hun ikke kunde det, før de blev gift. Men det vidste hun, at noget godt Selskab var det ikke for Ellen Mosevig.— Og nu var da ogsaa hun begyndt at rende paa Dans — ja, Faren vidste naturligvis intet om det.

Presten havde set tankefuld ud og Mrs. Thompson veiret ligesom igjen et usynligt Spor.

— — — —

Han havde flere Gange havt sin Skisse fremme for at ødelægge den; men det var hans første Forsøg — og ligesom ogsaa hans eget Barn. At den Kvindefiguren kom paa havde hjulpet storartet. Han skulde faa sig Oljefarver og prøve sig frem med dem — se, om han kunde faa noget ud af det for sin egen Hygge ialfald. Det var ingen daarlig Idê dette med brændende Skibe paa mislykkede Marinemalerier. De satte Fantasien i Bevægelse og bragte Beskueren til at overse de tekniske Feil. Saa med denne Kvindefiguren paa hans Billede. Lad nu Elven være umulig og Træerne umulige og Luften umulig — naar man malte en Figur slig, saa vidste man, hvad som var op og ned paa "Maleriet" og kunde tænke sig, at Pigen sad der og ventet paa sin

elskede Olson eller Nilsen og at Elven og Træerne tog sig ud slig — for hende, som Maleren havde lavet dem.

— Og saa lagde han godmodig Skissen væk. Efterpaa kunde han forestille sig, at den slet ikke var saa værst og der steg forfløine Tanker op i ham: — om hun sad der paa Stokken endda — eller om der kanske sad to der nu. Saa maatte han atter hen og se paa sit “Kunstværk” for med en Hovedrysten at lægge det fra sig igjen.

Men forresten saa kunde det jo være, at alt var bare Udflugter og at det var Ellen han gjemte paa og ikke nænnede at overgive til Flammerne i Jørgines store Kjøkkenovn.

— Hvis der nu var saamange, som havde sammensvoret sig mod hende og spaadde galt, saa skulde da han ta Vare paa det lille han havde af hende.

— — — —

Han havde mødt hende en Gang siden og da var hun sammen med en Veninde. De gik og lo og nugget til hverandre med Skuldrene, da han først fik se dem. Men da de fik se ham, saa strammet de sig op, blev stive og høitidelige og besvarede afmaalt og fjernt hans Hilsen. Det gjorde ham virkelig ondt, at de skulde bli saa alvorlige for hans Skyld. Han beklaget næsten, at han var Prest. Ellers kunde han gaaet efter og kilt sig ind imellem dem og budt paa Ice Cream og faat sin Del af Glæden. Hvorfor skulde nu en Prests Gjerning føre det med sig, at leende og muntre Folk blev alvorlige og at Latteren døde, naar han kom? Det var visst Aar og Dag siden han havde havt en rigtig ordentlig Latter og — ja det var deroppe i Bakken, da den Farmeren bandte. Da havde han vel slet ikke burdet le. Men slig gaar det. Saa fik man da heller vandre som et Dødens

Bud her i Verden og blive Vidne til at Latteren fryser bort, hvor man kommer.

Og han følte sig fattig. Slig som han likte at høre Folk le.

— — — —

Den Dr. Spohr var nu en underlig Pave. Forleden havde Welde truffet ham, — han gik og skjøv en gammel Barnevogn bortefer Fortouget og havde bandet, saa det lysnet om ham, da Presten leende havde spurgt ham om han var begyndt at sælge Grøntsager. Der laa nemlig endel Potetes i den og en Pose med Æbler. Doktorens tykke Ansigt var rødt af Anstrængelse og Sinne og han havde bedt ham røgte sine Sauer og lade dannede Folk i Fred.

Welde havde senere faat Greie paa, hvorledes det var. Doktoren havde forordnet, at et sygt Barn skulde kjøres ud hver Dag og saa havde Moren, som var meget fattig, sagt, at hun ikke havde nogen Barnevogn og hellerikke havde Raad at kjøbe nogen. Saa havde Doktoren set denne hos en som handlet med Skrab og kjøbt den for et Par Dollars. Da han saa lykkelig over det uventede Godtkjøb kom forbi en Frugthandler, saa husket han, at Enken havde flere Børn og kjøbte en Peck Æbler. Humøret blev endda bedre og han husket paa Moren selv og fik et Par Peck Poteter. Men saa havde det gaaet op for ham, at Folk lo ad ham. Han havde nok forstaat det selv ogsaa, at det tog sig lidt underligt ud, at en Mand i lysegraa Klær med Panamahat og Pragtvest gik og kjørte en gammel Barnevogn opefter Hovedgaden og da havde han begyndt med Bandskaben. Han havde bandet Vognen og Poteterne og Folkene — ja tilogmed Presten, da han mødte ham og syntes det lindrede. Det havde ikke gjort Sagen

bedre, at Presten fulgte med ham. Selvfølgelig mødte de Dr. Ebbesen og naturligvis suset Brooten-Folkene forbi med sin forbandede Maskine. Da han kom til Huset, saa husket han paa, at han vel for en Dime kunde faaet en Gut til at kjøre den Vognen frem og da rasede han af Sinne og var saa arg, at Konens Velsignelser var helt spildt paa ham.

Welde maatte smile. Den Dr. Spohr var virkelig en underlig Pave.

— — — —

Og Dagene gik. Pastor Welde var som Regel meget optaget af sit Arbeide. Han syntes at naa overalt. Altid redbon og altid punktlig. Kveldene var for det meste optagne. Havde han en Aften fri, saa gik han gjerne op til Doktoren for at spille Whist med ham eller trætte. Det blev gjerne et af to. De bestræbte sig ligesom paa at være uenige; men vogtede ellers nøie paa hinanden og gav hverandre kloge Formaninger, som ingen af dem brød sig om.

Men saa blev det Slut ogsaa med det. Naar Pastoren nu havde en Aften fri, saa drev han ude paa Gaderne og da hendte det, at han traf en Pige med en lidt kantet Figur og et ludende Hoved. Hun saa rent liden og sammenfalden ud ved Siden af ham. De, som ikke kjendte dem, vilde snu sig halvt om og tænke: det var et underligt Par.

Han havde truffet hende midtsommers oppe ved Elven. Hun sad der sammenkrøben paa den gamle Tømmerstok og da han saa havde talt til hende og hun løftet Hodet, saa havde han set, at hun havde grædt. Rigtignok havde hun forsøgt at se kjæk ud; men Welde havde dog forstaaet, at hun havde det ondt. Det var

rimeligvis, at denne Nilsen havde forladt hende. Han havde hørt, at han havde draget til Vestkysten.

Det var Synd i hende, stor Synd. Havde hun været straalende vakker og robust og fint klædt, saa skulde han kanske ladet hende alene med sin Sorg; men det sammenfaldne ved hende rørte ham. Og saa var hun jo ogsaa Prestedatter og han havde ligesom en dobbelt Forpligtelse til at være venlig mod hende.

De havde talt sammen og halvt som i Drømme havde hun spurgt Welde, om det var sandt, at de, som druknet, ligesom levet hele sit Liv over igjen.

Hertil kunde han selvfølgelig intet svare; men han forstod, at det ikke var godt for hende at sidde her ved Elven og saa havde han tilbudt at følge hende nedover til Byen.

Og siden havde han truffet hende flere Gange. Det gjaldt at holde hende borte fra Elven. Slige Tølpere som den Nilsen burde sættes fast.

Han tænkte ogsaa paa Pastor Mosevig. Der fôr en Gysen gjennem ham ved Tanken paa, at der skulde tilstøde hans Datter noget. Man læste jo saa meget i Bladene. Kunde han nu — ja, han blev rent glad ved Tanken, — kunde han nu gjæte denne Datteren hans lidt, saa gik det nok over saavidt, at hun slog Elven af Tankerne.

Og han søgte Pigen. Han gik med hende gjennem Byen og han tog sin høie Hat paa. Det forekom ham, at hun rettet sig op. Nu og da skar et Glimt af den gamle Lystighed gjennem hende og da var han glad. Hun var maaske snart over det værste.

Men i Længden kunde jo ikke dette gaa an. Der blev Snak om det. Pigen havde maaske selv ogsaa hørt noget. Nok er det, at disse Ture ophørte som efter en

gjensidig Overenskomst og Pastor Welde var glad. Han havde ligesom evnet betale et lidet Afdrag paa en stor Gjæld.

ATTENDE KAPITEL.

Pastor Mosevig gik med mange tunge Tanker. Han vilde have opgivet sit Kald for længe siden; men Samfundet var stærkt og dets Missionsstyre lovede forøget Bidrag. Det var netop paa en slig Plads, at man ikke maatte slippe Taget. Naar Guds behagelige Time kom, saa kunde alt vende sig. Den døde Rettroenhed og Navnekristendom maatte naa en viss Grad, inden den brast, saa Folk fik se Hulheden.

En trofast Tjener, som han var, voldte det ham ulidelig Pine at se Menigheden paa den anden Side af Elven vokse saa stærkt. Han havde aldrig tvivlet hverken paa sine Evner eller sit Kald. Det var den anden Prests staselige Ydre og den fine Kirke, som trak. En slig ugift Dameprest kunde nok samle Jenterne og da gik Gutterne med. Forretningsfolkene gik did, hvor de fandt mest Folk og havde mest Udsigt til at vinde Kunder. De Smaa vilde være der, hvor de Store var. Slig havde det altid været.

Datteren havde været derover paa Ungdomsforeningens Møder og speidet og det havde bekræftet hans Mistanke. Det var *Welde*, som Pigerne gik efter. At Brootens Theodora var forelsket i Presten, — det kunde han have gjættet sig til, om han ikke havde havt Datterens Ord for det.

Han mumlede mangt og meget i sit glisne Skjæg. Men engang vilde Gud slaa Hul paa denne glimrende Sæbeboble og Folk vilde faa se, hvem det var, som havde *Livet*. Der steg Trods op i ham. Han skulde vise, at han kunde holde ud og afvente Herrens Time, da de kalkede Grave skulde aabnes og deres Dødningeben og Uterlighed blive aabenbare.

Men der var kommet noget nyt til nu, der havde bøiet ham ned som intet andet i hans Liv.

Han havde hørt, at det nok ikke var saa aldeles rigtigt med Pastor Welde. Kortspilaftenerne hos Dr. Spohr havde sivet ud, — man havde det fra Weldes egen Mund, at de havde drevet med slig Usømmelighed og det kunde tjene som et nyt Bevis paa Menighedens Fordærvelse, at den tillod saadant. At han deltog i fjasede Kaffelag hos slige som Ole Narvesen, som enhver vidste havde været en forfalden Dranker, det var heller ikke meget presteligt; thi der var sandelig ikke for mange Sammenkomster om Guds Ord i den Menigheden. Men nu havde han ogsaa hørt, at Presten holdt Selskab med en Dame af noksaa tvivlsomt Rygte. Dette var kommet direkte til ham fra en af Brootens amerikanske Forretningsvenner, saa der var nok noget i det og han havde heller ikke fundet det paakrævet at tie med det. Han havde hørt dette Rygte med en dulgt Fryd; thi han vidste jo, at Vorherre paa noget Vis vilde slaa Hul paa Blæren. Han havde anstrængt sig for at faa den rette Sammenhæng at vide og havde fundet ud, at den omhandlede Dame af tvivlsomt Rygte var nok hans egen Datter. Det var selve Mrs. Thompson, som havde fortalt ham det.

Den stærke og trodsige Mand havde grædt. Ellen var hans Smertesbarn. Tankeløs og vilter havde hun

været fra hun var liden. Han havde refset hende og ikke sparet sit Ris, — han havde bedet for hende; hun gav sig fort over, bad om Forladelse men gjorde som hun selv vilde alligevel. Saa var det da denne Nilsen-Gutten, som hun havde havt Følge med. Med ham havde hun luret sig afsted paa Dans.

Ligevel elsket han hende. Det var Ellen først og Ellen sidst.

Han havde været glad, da denne Nilsen-Gutten tilsidst kom sig bort fra Byen. Han skjøjnte nok, at hun havde sørget over ham, — det er jo saa med Ungdommen. Det havde gjort ham ondt at se hende saa forandret. Hendes friske og glade Latter lød ikke mere i Stuerne. Hun stelte om sine Søskende, hjalp Moren og gik stille som et ældre Menneske. Han fandt hende ofte siddende nede i den mørke Trappen med Fødderne trukket op under sig og Hovedet hvilende paa Armene. Slig havde hun da aldrig pleiet at sidde før. Hans Hjerte blødte for hende. Om hun nu bare havde havt Fortrolighed overfor ham. Men hun kom aldrig til ham med noget. Han grublede over dette. Vant til at sætte sin Embedsbroder i Forbindelse med al sin Modgang kom han snart til det Resultat, at Welde var Skyld ogsaa i dette. Hun havde truffet ham og saa sat sig Griller i Hovedet. Saa havde Nilsen-Gutten skjönt det og saa var Forlovelsen gaaet overstyr. Det var vel det, Welde vilde. Saa havde han dasket lidt rundt med hende til Vederlag.

Stakkers, stakkers Ellen! Han skulde tale med hende med Mildhed og Kjærlighed — hun trængte Far nu. Og Far skulde nok greie det.

Saa en Dag tog han sig fore at tale med hende. Han spurgte, om hun virkelig gik Ture med Welde, og

dertil svarede hun kort og godt Ja. Som han havde tænkt sig det, saa skulde han nu sluttet hende i sine Arme og kaldt hende med ømme Kjælenavne og faat hende til at erkjende selv, hvor haabløst dette var; men hendes korte og helt naturlige Svar bragte ham til at vente med Omfavnelsen. Det var jo heller ikke hans Skik at gjøre sligt. Det ødelagde Respekten og han holdt strængt paa sin Værdighed som Familiens Overhoved og Herre. Saa begyndte han da at forklare hende om det aldeles haabløse ved at fæste sin Lid til saadant Lefleri fra Weldes Side. Hun maatte da vide, at han ikke kunde tænke alvorligt paa nogen Forbindelse med hende. Hun sad bare stille og hørte paa og saa sagde hun bare, at hun vidste alt dette saa godt, at ingen behøvet at fortælle hende det.

Hvorfor hun da gik med ham?

Fordi — fordi hun ikke vidste, hvorfor hun ikke skulde gjøre det.

“Det er altsaa Meningen, at du vil fortsætte med dette Rendet da, Ellen?”

“Ja, hvis *han* vil saa.”

Mosevig følte Grunden svigte under sig. Skulde nu ogsaa hun tages fra ham?

Det var først, da han begyndte at foreholde hende, hvordan det ogsaa kunde paaføre Welde Ubehageligheder — Sladderen og alt det — at hun blev betænkelig og stak i at græde. Mosevig sad helt betuttet og tænkte paa, om det ikke nu skulde være Tid at slutte hende i sine Arme; men han betvang sig ogsaa dennegang.

Men den Aften sad Ellen længe i Trappen og mange Tanker brødes i det lille Hoved. Hun havde ikke tænkt paa, hvad disse Turene kunde koste Pastor Welde. Hun havde følt sig trukket til ham — hun havde ligesom

klynget sig til ham efter at dette med Nilsen havde hændt og hvis Følger hun gruede for at tænke paa. Hun havde bare gjort Nar af Welde; men da dette gruelige havde hændt, saa havde hun bare klamret sig til den Vished, at om Far og Mor og alle forstødte hende, saa vilde ikke han gjøre det. Han, som var saa stor og fin og havde lært saa meget, han vilde hjælpe hende og paa nogen uforklarlig Maade se til, at alt blev godt igjen. Ingen kunde sætte Fingren paa hende selv om hun var simpelt klædt og — — ikke værd at knytte hans Skorem, naar hun fik gaa ved hans Side nedover Grand Avenue og gennem Parken.

Men han vidste jo ikke, hvordan det var med hende? Hun havde jo ikke fortalt ham noget og kunde ikke gjøre det.

Men al denne Tvivl druknede ligesom i Bevidstheden om, at han ikke behøvede at vide det, at han vilde — — ja, hun vidste slet ikke noget; hun bare følte det som en stor Tryghed, naar hun var sammen med ham.

Hun havde ikke kunnet tænke sig, at *han* kunde blive tilsmudset.

Nu sad hun der alene — den hun var. Hun kunde jo tænkt det, at det ikke gik an slig.

Da hun ligesom skjøjnte, at han var bare et Menneske han ogsaa, saa glap Halmstraet, nei Bergvæggen, som hun havde holdt sig i. Det lille Hoved dukket sig ned i Armene. Hun var bare en liden styg Menneskebylt i en Trappe nu, som enhver kunde sparke væk — eller brække Nakken over.

Nu kunde ingen hjælpe.

Men han havde malet hende paa en stor Papplade

og denne havde han hjemme hos sig. Kanske der endda var Raad. Ingen kunde røre ham.

— — Og ingen skulde faa røre ham heller. Hun reiste sig op og kastet med Hovedet, som i gamle Dage. Kom det an paa det, saa? Og Dammen steg frem for hende. Den syntes ikke slem nu. Og hun rystede sig kjækt som en liden Hund, der har været i Vandet og er kommet renvasket op.

Pastor Mosevig syntes selv, at der var foregaaet en Forandring med Datteren og at hun blev ligesom mere lig sig selv igjen. Han maatte ogsaa meddele sig angaaende dette til sin Kone, som han ellers havde meget liden Lyst at meddele sine Tanker, da det ligesom gjorde Afstanden for liden mellem dem, at han skulde tale meget med hende udenom det nødvendigeste. Men Konen saa kun anstrængt og lidt overrasket op fra sit Arbeide og vidste i Førstningen ikke rigtig, hvorledes hun skulde opfatte denne Fortrolighed. Endelig svarede hun da, at det var rigtig sandt det, og sendte sin Mand et taknemmeligt Øiekast. Hun havde ogsaa havt sine Tanker om Ellen og havde bedt til Gud for hende; men hun havde ikke villet sige noget til sin Mand om det.

Nu havde han selv bragt Sagen paa Bane. Et Øieblik vilde hun have søgt hans Mening om den Mistanke hun bar paa; men — — det var kanske ikke godt nu. Hun fik vente, saa aabnet nok Gud en Dør. Med et Suk tog hun atter fat paa sit Arbeide.

Hun havde længe tænkt paa at tale alvorligt med Ellen; men hun havde som en Følelse af, at det sømmet sig ikke for hende at tale om noget saa alvorligt uden sin Mands Vidende. Og Vorherre vilde nok aabne en Dør, naar hans Time kom.

— — — —

NITTENDE KAPITEL.

Det var Jørgine, som havde fundet paa det. Hun havde spurgt, hvorfor Welde ikke fisket, naar han gik op til Elven. Det hændte, at man fik prægtig Bass der og wall-eyed Pike. Det var hendes Specialitet at anrette Fisk. Pastor Welde fandt at Raadet var saare godt og naar han nu gik opover mod Elven — og det gik oftere paa nu — saa havde han en moderne net liden Kaste-stang med Agatløbere og en kostbar Snelle. Han havde faat slig Øvelse nu, at han kunde kaste sit Slug næsten tvertover Elven. Uhyre stolt var han, da han endelig efter en Tids Forløb kunde bringe en noksaa fin Oswego-bass paa tre Pund i Kjøkkenet til Jørgine. Det var den bedste Rekreation, han havde fundet paa.

Bevægelse for Kroppen og Hvile for Tanken — og nu og da stor Glæde i Kjøkkenet.

Jørgine var glad, fordi Pastoren var glad. Baade Pastor Wangel af Synoden og Pastor Nilsen af Forenede Kirke havde været drabelige Fiskere og glad i Fisk. Hun begyndte ligesom at faa Skik paa ham nu.

Inde paa Kontoret havde der samlet sig et helt Lager af Sofapuder. Der kom en ret som det var til Presten fra nogen af Menighedens unge Damer, — ja undertiden fra flere af dem, som havde slaaet sig sammen om en diger en. Jørgine slængte forarget med alle disse Puder, naar hun ryddet op. De mindet hende om unge Jaaler, den ene mere jaalet end den anden. Hun havde foreslaaet at bære nogle af dem ovenpaa; men Presten var saa hensynsfuld. Om Giverne kom der, saa skulde de se, at han benyttet Gaven. Og nu laa der Puder allevegne, saa han kunde ikke sætte sig uden at

rydde dem afveien. De stod i Rad paa Sofa og Stole. Hun bar dem ud nu og da og banket dem af Hjertens Lyst engang om Ugen og bar dem sukkende ind igjen og anbragte dem, hvor de tog sig værst ud.

De skjæmte ud baade for hende og Presten og hun saa næsten triumferende paa Puderne, naar Presten drog ud med Fiskestangen.

— — — —

Træerne paa Elvebredden havde allerede begyndt at antage et høstligt Skjær og klæde sig i brogede Farver. Det var netop den rette Dag for Fiskeri. Det havde regnet lidt om Morgenen og han havde været tidlig ude. Han havde faaet Øvelse i at kaste nu og kunde med Lethed undgaa de enkelte drivende Tømmerstokke, som ikke fulgte Strømmen langs den anden Bred. Fra en liden Odde havde han et ypperligt Operationsfelt. Midt i Elven laa en Banke og det var langs den, at han havde sine største Held. Men det var ikke godt at trække Sluget langs den. Dog med Øvelse blir man Mester. Der laa en styg gammel Rod der ogsaa, som det gjaldt at undgaa.

Han var i Perlehumør. Her var han fri og kunde lade fem være lige. Her kunde han som enhver anden Ungdom i Byen nynne paa Melodien til den populære Vise om den skjønne Indianerpige Redwing, som græd sit Hjerte ud:

*There once lived an Indian maid
A shy little prairie maid — —*

Det var akkurat passe at gnaale paa, mens man greiet ud en Backslash paa Linen. Det gik langsommere, naar han kom til det vemodige Omkvæd:

*Now, the moon shines tonight on pretty Redwing,
The breeze is sighing, the night bird's crying,
For afar 'neath his star her brave is sleeping — —
While Redwing's weeping — —*

— han stillet sig i Positur — “*her heart away*”; — og med en hvislende Lyd seilet Sluget afsted i en stor Bue og landet paa den anden Side af Roden. “Ja, nu skal du se”, tænkte han. Nu gjaldt det at fare forsigtig. Der sad to andre Slug til femogsytti Cents Stykket og en Spoonhook i den skarve Roden før. Nu gjaldt det om han kunde faa trukket den forbi, saa den ikke fæstet sig. Han gav ud og skulde lade Snoren drive lidt. Solen stod ham i Øinene, saa han kunde ikke rigtig se. Saa begyndte han at vinde op, — — Jo, var det ikke det, han vidste? Der sad den. Han lirket og trak. Til ingen Nytte. Og saa den nye silkespundne Line, der var næsten uafslidelig. Han masede længe; men det Sluget var nok godt forankret. Sved og opgivet standsede han og vendte Ansigtet fra Solen, mens han tørret sin Pande. Da fik han se noget hvidt bevæge sig mellem Træerne høiere oppe ved Elven. Han steg op paa en Tue for at se bedre. Nu saa han det var en Dame. Hun holdt paa at tage Hatten af sig. Det var oppe ved den gamle Tømmerstokken. Tænkte hun paa at bade? Det vilde blive en nydelig Situation. — Der, — reiste hun sig ikke, — gode Gud — ud i Elven. Det var jo *hende*. Hurtigt slængte han Fiskestangen fra sig i Krattet, mens hans Øie speidende fôr langs Bredden efter noget at række ud — og fange ind med. Han vidste, at Elven var dyb og svømme kunde han ikke. Der — lige i selve Sandstens-Skrænten stod et tørt Træ med en lang spaltet Stamme. Hurtig som

selve Tanken greb han fat i den tyndeste Stamme og hængte i; men den flækket ikke af. Saa tog han om Stammen og satte Foden mod selve Skrænten og brækket til, saa det et Øieblik sortnede for hans Øine. Et Stykke Sten gled ud og han faldt med Træet over sig. Hurtig var han paa Benene og med næsten overmenneskelig Styrke halvt trak og halvt bar han Træet nogle Skridt og kastede det ud. Han fulgte selv med og staaende i Vand til midt paa Livet, skjøv han det ud i Elven. Han havde hørt som et halvkvalt Skrig derudefra. Netop nu vidste han ogsaa, at Strømmen jo vilde føre Træet ligesaa fort som hende. Det vilde altsaa være faafængt. "Herregud! Hjelp!" — — Men Træet blev liggende der paatvers af Strømmen og drev ikke bort. Der saa han noget hvidt mellem Grenene. "Almægtige Gud! Hjelp!" Han tog nogle Skridt ud og saa skjød han sig frem og fik Tag i Træstammen og lagde sig over den og arbejdede sig udover. Han vidste nu, at han var paa Dybet men kjendte ingen Frygt for sit eget Vedkommende. I et Minut havde han fat paa en Arm og løftet til. Stammen sank under, men han holdt godt fast. Han kjendte, at han var under Vandet og holdt fremdeles fast. Saa forstod han, at han maatte dø; men han slap ikke Taget. Da kjendte han med ét Bunden med Fødderne og reiste sig. Han stod i Vand til op under Armene og var lige ved Bredden. Han holdt fremdeles fast paa noget, som sled og vilde løs. Med Besvær fik han hende paa Land. Fiskesnøret — thi det var det, som havde holdt Træet — havde givet efter for den dobbelte Tyngde og Træet havde svinget ind mod Bredden med dem. Det saa ud som et Mirakel. Men Pastor Welde havde ikke Tid at tænke paa dette nu. Han bar den halvt bevidstløse Skikkelse op

fra Kanten og løsnet paa hendes Dragt og vilde arbeide med hende, som han havde lært skulde gjøres med Folk, som bevidstløse er trukket op af Vandet. Men hun kom til sig selv uden det. Hendes Læber bevæget sig: "Slip mig!" hvædede hun. "Lad mig gaa" og hun gjorde Forsøg paa at reise sig; men faldt sammen og græd og hostede og blev liggende med Hænderne for Ansigtet.

Der vældede op en stor Glæde i Prestens Bryst. Det var første Gang, at han havde reddet et Menneske. Men i næste Øieblik husket han, hvornær han selv havde været Døden. En endnu større Glæde luet op i ham. Herren hjælper! Det var en stærkere Magt end hans, som havde grebet ind her. Det *var* et Mirakel.

Han vilde sige det til Pigen; han vilde sige noget om, at de burde takke Gud, — nei, han vilde trøste hende eller sige noget til hende: "Miss Mosevig", sagde han. Men saa hørte han sin egen Stemme ligesom kvalt af Graad. Han vilde sige noget; men Halsen var tilsnøret, som naar en stærk Graad vil bryde frem. Han betvang sig, han svælgede, som han den kjæmpestærke store Mand stod over den lille sammenkrøbne hikstende Bylt af et Kvindemenneske. Med Møie fik han Ordene frem.

"Ikke, — ikke græde", sagde han.

Og saa gik han fra hende og sank ned paa sine Knæ bag en stor Sten. Han vilde takke Gud, men kjendte, at han rystede over hele Kroppen og fandt ikke mange Ord. Han vilde græde, men fik heller ikke det til. Om lidt begyndte han at aande lettere. Visselig havde Herren udrakt sin Haand over dem begge.

Han var roligere, da han igjen reiste sig. Pigen laa nu stille paa Græsset; men han kunde se, at hendes Bryst arbeidet voldsomt. Det var bedst at lade hende

kjæmpe sin Kamp ud. Han begyndte at tænke paa sig selv. Trak Sko og Strømper af og vred Vandet ud af dem. Til alt Held havde han staaet i Skjorteærmerne og Frakken var saaledes tør. Hatten havde han mistet, da han brød Træet ned, saa den var ogsaa berget. Man maatte ligesom gjøre op en Status efter en slig Katastrofe. Han begyndte at faa Tankegreierne i Orden nu.

Han saa, at Ellen havde begyndt at ordne sin Dragt. Nu løste hun sit Haar og begyndte at ordne det. Saa var da vel Gudskelov det værste over.

Der fôr en Tanke gennem ham, at Faren maatte forskaanes for dette.

“Jo, jo — vi har nok stelt os vi,” sagde han halvt i Spøg. “Hvad tror De nu, Deres Far vil sige?”

Hun gav ham intet Svar.

“Det er kanske bedst, at vi holder os her, til vi tørker lidt, før vi rusler indover”, forsøgte han.

Fremdeles intet Svar.

Saa gik han hen og satte sig ved Siden af hende. Han tog sig god Tid.

“Men sig mig nu da, Miss Mosevig, hvorledes kunde De nu falde paa noget saa galt som dette?” Han gjorde en liden Pause og fortsatte: “Naar ên er i rigtig stor Nød, saa kan ên faa Hjelp. Der er to at gaa til. — — Og det ser ud, som de hørte paa den, som De ikke skulde hørt paa. — — Han gir daarlig Hjelp — han, som fører os til Elven, naar vi er i Nød. Var det da ingen, som kunde retlede Dem da?” tilføiet han med Varme.

Ellens Fingre slap Haaret og hun blev igjen siddende i en Tul og smaajamre.

“Nei, nei, da”, sagde Presten. “Kjære, græd nu ikke. Det er jo altsammen all right nu.” Han talte

til hende som til et Barn, der er trøstesløst og hvis Graad man for enhver Pris maa standse. Der blev en lang Pause kun afbrudt nu og da af Pigens stille Jamren.

“*I presume I am a hero now!. You have made a hero of me. Do I look it?*” sagde han med paataget Selvfølelse, mens han sad og stirret bent ud i Luften. At han talte Engelsk var usædvanligt og Graaden standset. Han følte, at hun saa paa ham gjennem Hænderne, som hun holdt for Ansigtet.

“Jo, — vi vil *faa*, naar vi kommer hjem. Jeg vil sidde her, jeg — tør ikke gaa hjem. Hvad tror De, Jørgine vil sige? *Æ* tørst it gaa heimat naa it”; — han sad ligesom bare og smaasnakket med sig selv.

Ellen saa paa ham. Han saa ud som en stor, skøieragtig Gut — Bror, Legekammerat eller noget sligt. Han sad fremdeles og saa ret frem for sig.

Hvad var hændt? Noget var ligesom strøget af hende. Tilbage var en skamfuld Følelse: Hvordan hun saa ud! Hun begyndte igjen at ordne sit Haar og tænkte med Tilfredsstillelse paa, at hun havde lagt Hatten og den lange Kaaben fra sig paa Stokken, saa de var tørre.

“Hvordan gaar det saa med Frøkenen? Det var jo bra. De er jo kjæk. — Nei, nei, jeg behøver ingen Forklaringer; men” —

Hun lod ham ikke tale ud. “Jeg er saa skamfuld, saa skamfuld, Pastor Welde, — saa jeg kan ikke si det. Siden Jack reiste, saa — — og saa kom det over mig. Det er ikke altid, jeg er slig. Fordetmeste saa tænker jeg som saa, at det ikke er værre med mig end Hundred Tusen Jenter — — og jeg har været noksaa kjæk ogsaa.”

“Har nogen været styg mod Dem da, siden De kunde finde paa noget saa skrække — noget saa fortvivlet, mener jeg”, fik Welde frem med nogen Anstrængelse.

“Nei, det var visst, fordi nogen havde været snil mod mig”, sagde hun stille; men saa brast hun pludselig i voldsom Graad igjen. “Jeg ved ikke, hvad det var”, hulkede hun.

Pastor Welde gik over til hende og vilde lægge Haanden paa hendes Skulder og tale med hende. Hun syntes at ane det. “*Don't you touch me!*” skreg hun ud og et forvildet Blik streifet igjen ud over Elven. Saa sank hun igjen sammen og Welde lod hende græde ud.

Faren, Pastor Mosevig, maatte ikke faa vide om dette. Han maatte ikke faa vide noget om det. Det var stor Synd i den stakkels Mand. — Hvis nu dette ogsaa skulde komme, saa — —.

Han sad stille og saa ud over Vandet. Solen var varm og Klærne formelig dampede.

“*O, well I don't care*” hørte han bag sig. “*What's up now?*” spurgte han i en saa ligegyldig Tone, som han kunde opdrive. “*Nothing, — jeg er all right nu.*”

Han vendte sig og der stod hun — pjusket men nogenlunde folkelig.

“Saa, — nu er De jo kjæk,” sagde han.

“Jeg har prøvet paa det, — ja jeg har været noksaa kjæk ogsaa.”

“Det har De sikkert. Men De maa ikke finde paa noget sligt mere, Miss Mosevig. De maa rigtig be Vorherre bevare Dem for slige Tanker, — skjønner ikke hvorledes De, som er saa kjæk og forstandig, kunde finde paa sligt.”

“*Guess I was crazy*, — tror jeg maatte ha været tullat — men De ved ikke De, hvad vi Piger sommetider har at tænke paa. Far han sa’ — ja, det kan være det samme, hvad han sa; men jeg er nu ikke den, han tror. Han ved ikke, han, — ja det er ingen som ved, hvad vi Piger kan gjøre, naar det kommer an paa det. — Mandfolkene tror, de kan baade det og det — og naar de har trampet paa — nogen, saa skal allesammen trampe — Far ens ogsaa. Og det vil jeg si, — at jeg kan ikke taale alting jeg heller, — for jeg er ikke slig, at jeg kan det, — og nu siden Jack reiste, saa — *but I am a woman anyway — I am certainly a woman anyway*. Dem kan ikke gjøre som dem vil med mig.”

Der luet som et Glimt af Stolthed i hendes mørke Øine.

Pastor Welde svarede ikke. Han vidste ikke, hvad han skulde sige; men han var glad, at hun ligesom begyndte at komme paa ret Kjølg igjen.

“Det er vel kanske bedst, at vi begynder at tænke paa at komme herfra,” sagde han og begyndte at trække Strømperne paa, som han havde ladet hænge i Solen. Hun havde lagt af sig sin Hat og lange Høstkaabe paa Tømmerstokken og da hun fik fat paa dette Tøi saa hun helt anstændig ud. Da Welde var færdig med sit Toilette, saa fandt de, at de nok kunde gaa hjem uden at vække Opsigt.

Et Held var det jo, at ingen havde set denne Historie oppe ved Elven.

Paa Veien hjem blev de enige om, at hun foreløbig skulde gaa med hjem til ham. Han troede nok, at Jørgine vilde vise Diskretion og ikke plapre ud med Historien.

TYVENDE KAPITEL.

Gamle Jørgine syslede ude i Kjøkkenet; men det var, som havde noget gaaet i Baglaas for hende. Hun kunde ikke finde det hun skulde bruge og naar hun fandt det, saa maatte hun tænke sig om, hvad hun skulde gjøre med det. Og Tiden gik og det led paa Kveld og hun var ikke færdig; men hun var heller ikke paa det Rene med, hvad var ugjort.

Saa satte hun med skjælvende Hænder Kaffekanden paa. Nu mærket hun, at hun skjælv over hele Kroppen. Hun skulde tage en Fyrstikke for at tænde Gasen og rev Æsken ned fra Hylden. Da hun saa skulde bukke sig for at tage den op, saa skjælv Knæerne og hun maatte sætte sig paa en Skammel. Her var hændt noget mærkeligt — noget forskrækkeligt. Hendes gamle Hjerne svigtede. Erindringen ledte forgjæves efter et lignende Tilfælde hos Pastor Nilsen af Forenede Kirke eller Pastor Wangel af Synoden. Men Pastor Welde havde bedet hende ikke sige noget om det og hun vidste, hvad en Tjeners Pligter var.

Hun vidste *det*. Denne Tanke gav hende ligesom Mod til at gjenkalde i Erindringen, det som var skeet. Før Middag kommer Pastoren hjem med en *Dame*, som er dyvaad. *Han* var ogsaa dyvaad. *Begge* var dyvaade. Den ene var mere dyvaad end den anden. Og saa havde Pastoren bedet hende ikke sige noget om det — fordi ikke Pigens Far, som var Pastor Mosevig, skulde faa vide det. Hvorfor skulde ikke *han* vide det? Og saa havde hun puttet Pigen ind i et Soveværelse og tørket og strøget hendes Tøi. Hun havde været borte ved Døren og kigget og da laa Pigen gruve i Sengen og

bad til Gud — om Forladelse for sin store Synd. Hvad kunde nu det være for Synd? Begge havde været dyvaade. Og Pigen havde grædt og hulket. Pastoren havde gaaet op og ned paa Gulvet i Kontoret og da hun kom for at sige, at Bordet var dækket, saa stod han og glante paa det Pilatus-Maleriet og det gjorde han bare, naar noget gik imod ham. Begge havde været dyvaade. Ved Bordet havde han været baade livlig og munter og spøgt over hendes blaa Wrapper, som Pigen havde taget paa. Det var nok ikke noget at mærke paa ham. Og Pigen havde gaaet ud Bagveien — om hun nu var en Pige da. Men man lurte ikke hende paa det. Dersom den Pigen var Pige, saa burde hun været gift Kone. Ingen lurte hende paa det. Og begge havde været dyvaade. Hun vidste nu ikke, at Mosevig havde nogen gift Datter, saa det maatte være Ellen. Hun havde nok hørt om hende.

Men hun vidste, hvad en Tjeners Pligter var. Saa sad hun stille og lyttede. Inde fra Kontoret hørtes tunge Skridt — frem og tilbage, frem og tilbage. Kanske Pastoren ogsaa vilde have en Kop Kaffe. Øieblikkelig var hun paa Benene, tændte Gasen og satte Kanden paa. Saa samlede hun op Fyrstikkerne og begyndte at stille. Nu vidste hun, hvad hun skulde gjøre.

— — — —

Inde paa Kontoret gik Welde og funderede. Hans Interesse var bleven vakt for denne Pige. Hun var saa aldeles alene med sin Sorg. Hvor fortvivlet maatte hun ikke have været. Det forekom ham, at hans Redningsarbejde kun var halvgjort dermed, at han havde faat hende op af Vandet. Han gav sig hen i Drømmerier. Var ikke dette, som havde hændt idag, et Fingerpeg? Hun holdt visstnok meget af den Fyren, som hun havde

gaat med; men derfor kunde hun vel lære at holde af nogen anden. Han vidste jo, at der heldigvis var mange lykkelige Ægteskaber, hvor man ikke netop fik den, som man helst vilde ha. Og var det ikke saa med ham selv? Hun havde visst aldrig elsket den Fyren sin mere, end han havde elsket Maggie — og elsket hende endda. De var jo lige stillet forsaavidt og saa fik de trøste hverandre, saa godt de kunde. Og det steg op i ham med Varme, at netop *de kunde*. Tankerne laa og brød mod dette. Og saa havde han virkelig mærket en særegen Følelse overfor hende. Han husket, at han havde tænkt mest varmt paa Maggie, naar han var længst fra hende. Naar han derimod var sammen med hende, saa var det ligesom hun blev reduceret til almindeligt Kjød og Blod — et Menneske som alle andre, mens han ellers partout vilde gjøre et overnaturligt Menneske af hende. Med Ellen forholdt det sig netop modsat. Borte fra hende kunde han ikke bringe sig til at tænke stort paa hende; men naar han havde hende nær sig, saa kunde han faa den mest ustyrlige Lyst til at omfavne hende og trykke hende til sig tæt og godt, som kunde han derved beskytte baade sig selv og hende.

Og saa syntes han Synd i hende. Denne Tanke jog han hurtigt bort. Han kunde jo med lige stor Grund synes Synd paa sig selv. Men saa var det denne Graaden hendes. Montro, om hun havde gaat hjem? Hun skulde vel ikke have gaat til Elven igjen? Han burde sagt hende nogle opmuntrende Ord, før hun gik. Hun havde stukket af uden at sige Farvel, — ja, der var visst nogen paa Kontoret, da hun gik. En herlig Redningsmand, han? Havde næsten blevet der selv. Men Vorherre er jo Daarers Formynder. Han kunde nu med Lethed tænke sig et Par Maader, hvorpaa han kunde

have reddet hende uden at resikere sit eget Liv. Det syntes saa ligetil nu, naar han gik her paa Kontoret.

Men han var glad ligevel. Hvilken Sorg vilde det ikke blevet for Mosevig, Stakkar, om nu Datteren var kommet til sin Død paa det Vis. Han vovet ikke at tænke paa det.

Det var næsten som en Lettelse, da Jørgine banket paa og spurgte, om Pastoren ikke vilde ha en Kop Kaffe. Han trængte at meddele sig til nogen.

“De Jørgine”, sa han, da han sad ved Bordet, “De har vel ogsaa læst i Bladene om det, at naar en Ungkar redder en Pige fra at drukne, saa maa han gifte sig med hende.”

Den Gamle spidsede Øren. Nei—noget sligt havde hun da aldrig hverken læst eller hørt.

Pastoren var i godt Lune. “De maa ikke fortælle det,” sa han, “men jeg trak virkelig denne Ellen Mosevig op af Elven idag.” — “Havde hun faldt i da?” spurgte Jørgine. “Paa noget Vis var hun nok kommet ud i”, svarede Pastoren undvigende. “Jeg hørte hun skreg om Hjelp og saa kastet jeg noget Fanteri ud efter hende; men da jeg saa skulde trække hende op, saa dumpet jeg i selv. Slig gaar det, naar en skal være tjenstvillig.”

Jørgine trak et Lettelsens Suk. Naa, — det var altsaa slig, det havde gaat til, at de begge var dyvaade.

“Der er Synd paa hende”, vovet Præsten at indskyde.

“Synd paa hende?” gjentog Jørgine saa forarget, som hun som Tjener passende kunde vise det. “Synd paa hende? — Ja, det er visst Synd paa hende, hvis ikke *mine* Øine slog feil. — — Man kan jo ta Feil; men — ja, hun har visst stelt sig slig, at der er stor

Synd paa hende; men det er jo ikke passende for en Pige — selv om hun er “ældre” at tale om saadant til unge Herrer og aller mindst for en, som er Tjener, — for jeg ved, hvad en Tjeners Pligt er; men det er nok Synd paa hende — ja, det er nok det, ja.”

Og Jørgine nikkede med sit gamle graa Hoved. Der var lidt Haan i hendes Stemme. Hun havde jo bevist, at en Pige kan gaa gennem Livet uden at tabe sin Karakter og hun var ikke skaansom overfor dem, som var komne paa Afveie.

Men hun blev næsten forskrækket, da hun saa paa Presten. Han var bleven helt bleg og taus. Om en Stund reiste han sig forsagt fra Bordet og sagde Godnat og gik ind paa Kontoret. Da Jørgine skulde rydde bort, saa hun, at Koppen kun var halvtømt. Hun rystet bedrøvet paa Hovedet og den Skjælvingen begyndte igjen. Nei, — sligt havde hun ikke været udsat for hverken hos Pastor Nilsen af Forenede Kirke eller hos Pastor Wangel af Synoden.

Da hun havde ryddet bort, saa satte hun sig ved Døren med sit Strikketøi og hørte Pastorens Skridt inde paa Kontoret; frem og tilbage — frem og tilbage. Og Klokken slog ni, den slog ti og hun hørte den slaa elleve. Skridtene lød. Frem og tilbage — frem og tilbage. Hænderne med Strikketøiet faldt ned i hendes Skjød. Saa faldt Brillerne. Hun vaagnet af sin Døs. Skridtene lød fremdeles. Herregud, lægger han sig ikke? Hun kastet et længselsfuldt Blik paa Kaffe-kanden. Hun fik lunke lidt paa den. Hun smettet af sig Skoerne, for at han ikke skulde høre hende.

Aa nei da! — reiste ikke Percolator-Pladen i Gulvet. Hun var blevet saa skjælvhændt idag. Og der stod nu Presten i Døren i den grønne Sloprokken med

de røde Snorene. Nu saa han rent fornøiet ud, da hun forskrækket vendte sig om.

Om hun havde noget igjen paa Kanden nu? Jo, bevars vel. Det var mærkeligt, hvor lys og glad han var blevet nu.

“Jeg tror De og jeg faar gifte os vi, Jørgine”, sagde han, mens han sad og smattet paa Sukkerbiden.

“Aa, det er vel bare Pastorens Spøg det”, lo Jørgine forlegen.

“Ja, det var nok det”, sagde han tørt, — “for De vilde vel ikke ha mig alligevel, saa stor og styg som jeg er.”

Men da maatte Jørgine le. Men hun kunde ikke komme sig til at sige — i Spøg, at hun kunde ta ham, hvis han mente noget med det. Hun kjendte en Tjeners Pligter.

“Ja, saa blir jeg vel nødt til at spørge nogen anden, da”, sagde han spøgefuldt og bad Godnat, og hun saa hans brede Ryg fylde Døraabningen, da han langsomt gik ind paa sit Værelse.

Og nu kunde ogsaa Jørgine faa Ro og det blev mørkt og stille i Prestegaarden.

ENOGTYVENDE KAPITEL.

Snakket rasede som en hel Feber inden Menigheden. Ved Gudstjenesterne var Kirken fuld, som den pleiet at være og Kvindeforeningen havde aldrig været bedre besøgt; men Folkene sad ligesom adspredte og vogtede og iagttog.

Det viste sig nu saare uheldigt, at Presten havde

opført sig saa kammeratsligt mod alle og enhver. Hans Nedladenhed var naturlig for ham og havde derfor bragt ham Foragt. Aldeles instinktsmæssig forbandt de nu hans store Medgjørlighed med Kujoneri. Der var noget galt med ham, ellers var han nok ikke slig. Der var noget, han var ræd for, ellers vilde han nok være mere stor paa det. Til at begynde med kunde jo en og anden Mand og Kone føle sig smigret over at han var istand til at huske Navnene paa Barna og kunde slaa sig ned i Kjøkkenet hos dem og fortælle om sine Familieforhold og private Anliggender; men naar de saa fandt ud, at han var ligedan mod alle, saa blev deres Forfængelighed saaret. Vidste ên noget at fortælle for ligesom at dokumentere sit intime Forhold til Presten, saa var der altid nogen anden, som vidste endnu mere. Og saa lagde de til for at overbyde hverandre. Welde var som en aaben Bog i hvilken alle kunde blade og læse af Hjertens Lyst. Og en slig Bog blir let tilsmudset.

Da han saa havde begyndt at vise sig paa Gaden med Ellen Mosevig, saa begyndte man at hviske. Dette, at han saaledes spadserede med hende, maatte ha nogen Aarsag. Hende kjendte man jo. Da det saa siden rygtedes, at Presten Mosevigs Datter havde stelt sig ilde og at Faren vilde vise hende ud af Huset, saa maatte nogen hver faa Øinene aabne.

Sladderer putrede og kogte allevegne. Det mærkelige hendte, at Mrs. Andrew Thompson og Mrs. Berven nu var bleven Godvenner. Fra Banken sivet altid en eller anden Nyhed ud igjennem Berven til Mrs. Berven og Mrs. Thompson hørte et eller andet i Mosevig-folkenes Kvindeforening, som hun nu flittig besøgte. De to Koner trængte hinanden nu og kom til det samme Resultat som en hel Del andre, nemlig at der stak noget

under. Men de var selvfølgelig yderst forsigtige. At det var ubetænksomt af Presten at vise sig paa Gaden med en Pige, der havde rendt paa Danselag, tiltrods for at hun var Prestedatter, og som havde slet Rygte, det var jo alle forlængst enige om. Og da nu dette andet kom til, saa — ja, saa stak der som sagt noget under.

Mrs. Ole Narvesen blev rent alene nu. Hun forsvarede Presten paa det Vis, at hun angreb sine to Nabokoner. Hvad Mrs. Berven var, det vidnet Vadsken hendes om — og Huset hendes — og de forsømte Børnene hendes. Hvad Mrs. Thompson angik, saa undsaa hun sig ikke for at varme op den gamle Ludefiskhistorien og da var Krigen i fuld Gang. Man var fuldt paa det Rene med, at Mrs. Narvesen var bleven stolt og stor paa det, siden Manden blev Afholdsmand. Men hun kunde passe sig. Den gamle Saloonen stod endnu paa Hjørnet. Bare vent. Mrs. Narvesen stod som en Klippe i al Sladderen. Al Mistanke mod Presten brød sig forgjæves mod hendes Kjøkkendør. Hendes Profil saaes at være skarpere end vanligt, naar hun gik og hængte ud sit Tøi. Og hun havde vakkert Tøi at hænge ud nu og hun hængte det, saa det kunde sees. Huset var nymalet og oppudset ogsaa. Narvesen gik og stelte om det stadigt. Ingen skulde komme og tale nedsættende om Presten til hende.

Mændene blev ogsaa revet med og kunde ofte staa i Grupper og diskutere i Fabrikerne, paa Sagbruget eller paa Tomten. Nogle lo og andre rystet alvorligt paa Hovedet.

— — — —

Pastor Welde selv lagde ikke Mærke til noget af dette og hørte intet. Han færdedes blandt sine Menighedsfolk som før og røgtede sine Pligter. Men der var

nok dem, som saa Forandring hos ham eller ialfald troede at se det og da kom det jo ud paa et.

Men der var et Spørgsmaal: “Hvad tænkte Mosevig om dette?” Han havde holdt en saa underlig Bøn her om Søndag. Bedt om Naade at tilgive. Der var siden flere, som havde lagt Mærke til, hvorledes han endog i Fadervoret havde lagt særlig Vegt paa de Ordene: “som vi og forlade vore Skyldnere”. Mange kom til at tænke paa Pastor Welde da. Men Mosevig havde ogsaa udtalt noget privat om, at Herren vilde nok lade sin Time komme, at det, som var skjult i Mørkel, skulde aabenbares i Lyset. Og saameget havde han sagt til Mrs. Thompson, at havde det ikke været for Pastor Welde, saa havde nok meget været anderledes, men at Hevnen hørte Herren til.

Og mange syntes Synd i ham. Igrunden var han nu en bedre Taler end Pastor Welde. Han skrev aldrig ned et Ord men talte, som Aanden indgav ham at tale. Og det var Aanden, som det kom an paa.

Snakket flød fra de tarvelige Huse til de bedre og fra de bedre til de fineste. Saaledes naaede det ogsaa Brootens.

Brooten var Mandsperson og dertil Forretningsmand. Han vidste, at Kjødet er skrøbeligt og havde selv Erfaring i den Henseende og kunde lægge to og to sammen. Han havde endnu ikke glemt, hvorledes Welde havde trumfet sin Vilje igjennem med Hensyn til Larsens Udnævnelse til Janitor. Han blev meget betænkelig og ved Aftensbordet lod han baade Kone og Døtre vide, at nu gik det forvidt. Han skulde sætte en Stands for dette, før der blev Skandale af det. Baade hans Interesse for Menigheden og hans Forretningsinteresser krævet det. Han vilde tvinge Welde til at tage Afsked.

Men han mødte Modstand fra et Hold, hvor han ikke havde ventet det. Datteren Theodora vilde ikke tro paa al den Sladder og tog Presten i Forsvar. Egen-sindig og forkjælet var hun og vant til at faa sin Vilje. Saalænge Presten havde været rost og lovprist af alle, saa havde hun holdt sig tilbage og kanske heller søgt efter hans Feil; men nu, da de begyndte at snakke ondt om ham, saa tog hun ham varmt i Forsvar. Hun var hellerikke sin Fars Datter for intet. Hun kunde ogsaa lægge to og to sammen. Det kunde jo være, at Welde havde syntes Synd i Ellen. Hun erindret Historien med Hatten paa Ungdomsforeningens Fest.

Dr. Spohr burde vide om det. Han var deres Hus-læge og en stadig Gjest i Huset. Han kunde hun tale fortrolig med.

Theodora Brooten strøg afsted til Doktor Spohr. Han modtog hende venligt paa sit Kontor nede i Byen men var svært forbeholden.

Hun fortalte om Snakket som gik. Hun vidste, han var Weldes gode Ven og vilde nu høre hans Mening. Da Doktoren fik høre, hvor alvorlig en Sag dette kunde blive for Presten, saa brød det løs. “Han er en Idiot, — ja, undskyld, — en komplet Idiot. Ved De hvad? Han vil ta hende hjem i Huset til sig, hvis Faren jager hende. Saa siger han ialfald. Kristenpligt, siger han, — Kristenpligt at ta sig af en forfløien Jente, som burde være kjæpjaget.” — “Men tror De han vil det da?” spurgte Theodora. “Jovisst vil han, — der er nok ikke to Meninger om det; men det gaar jo aldrig an, saa jeg har saa halvt om halvt tænkt paa at ta hende selv, om det blir nødvendigt; — det er ikke saa slemt for mig som for ham. Han lider af Godgjør-renhedsphobia, — der er ingen Raad med ham.”

“Men hvorfor ikke sende hende bort — til nogen Slægtninge — eller nogen; det er jo saa almindeligt i slige Tilfælde?”

Doktoren rystet energisk paa Hodet. “De kjender nok ikke Welde,” sagde han. “Jeg kan forsikre Dem, at det er ham ligesaa fjernt, som det vilde være at give en sulten Landstryger, der banker paa hans Dør, en Anvisning paa Finstads Restaurant i Chicago.”

“Men han har jo ikke Spor af Forpligtelse ligeoverfor denne Datteren til Mosevig.”

“Gaa De og fortæl ham det, Miss Brooten,” sagde Doktoren næsten triumferende. “Nei, han er gal, ser De. Han har forelsket sig i dette Tilfælde —”

“Forelsket sig i Ellen Mosevig, mener De?”

“Nei — ikke netop i hende men snarere i hendes Tilfælde. Det er en theologisk Forelskelse, — hendes Perversitet og Forkommenhed er det, som han har forelsket sig i — opover begge Ørene.”

“Men da kan jeg ikke si, at jeg beundrer hans Smag,” sagde Theodora. “Jeg troede Prester vilde hade den Slags — Tilfælder, som De kalder det.”

“Tja”, sagde Doktoren lidt nølende, — “De har visst Ret i det; det har ofte baade forbauset og forarget mig, hvorledes de, som selv er rene i moralsk Henseende, kan se gennem Fingre med Umoralen. De savner ligesom Forudsætningerne for at forstaa Umoralen og det slaar ud i Medlidenhed istedetfor Harme. De saakaldte “rene af Hjertet” i moralsk Henseende kan ofte præstere rystende Eksempler paa — ja paa Mangel paa Nidkjærhed overfor Umoralen. Saaledes tilgiver Kvinderne saameget lettere end Mændene, fordi de er rensligere anlagt. Der er nogle Svinebæster af os, som altid ligger i Feide med den gamle Adam, ved De, og vi

blir jo altid lidt bitrere end de, som ikke har saameget udestaaende med ham.”

Theodora lavet sig til at gaa. “Men tror De da nu, at Welde gaar ind paa, at De tar Dem af denne Miss Mosevig i hans Sted?”

“Maa lyve ham fuld naturligvis og snakke om min stakkels Kone, som saa haardt trænger et ekstra Doven-
dyr for at skaffe lidt Arbeide for det Dovendyr, som vi allerede har til Prøvelse derhjemme — og saa vil han forbarme sig og la mig faa hende, tænker jeg.”

Theodora lo. “Det er nu pent af Dem at holde et Øie med ham”, sagde hun, idet hun reiste sig for at gaa. “Jeg skulde ønske”, tilføiede hun lidt onskabsfuldt, “at dere Mænd var ligesaa hjælpsomme overfor fattige Piger, som *ikke* er kommet paa Afveie.”

“Der sa De, Katten klore mig, et Visdomsord, Frøken Brooten”, lo Doktoren og bukket hende galant ud af Kontoret.

Theodora gik triumferende hjemover. Hendes høie statelige Skikkelse feiet energisk henover Fortougene. Pastor Welde havde baaret sig modigt ad. Den tykke Doktoren havde sagt, han var gal; men det sagde man jo om alle, der gjorde noget usædvanligt. Hendes Hjerte bankede stærkt og bragte Varme i hendes Kinder. Nu vilde hun ogsaa være med. Papa maatte tages fint.

Meget diplomatisk greiet hun ud Sagen for sin Far. Hun indrømmet gjerne, at Presten havde baaret sig taabeligt ad. Men han havde syntes Synd i Pigen og han vilde vel gjøre Skam paa Mosevig ved at vise, at han kunde ta sig noget af hende. Hvis Folk ikke havde været saa oplagt til at tro det værste, saa maatte de vel have forstaat, hvilket fint Træk det var af Welde. Han havde anset sig selv hævet over saadan Mistanke og

her var det, at han havde gjort Regning uden Vært. Sagen var altsaa den, at Pastor Mosevig havde villet stænge Døren for sin egen Datter, hvad ingen virkelig Kristen vilde ha gjort endog for et fremmed Menneske. Og saa havde Welde taget sig lidt af hende for at Mosevig skulde lugte Lunten og beholde hende hjemme. Nu tør Mosevig ikke andet end at bide i det sure Æble. Hvilken Skam vilde det ikke været for Norskerne, om hun havde maattet gaa til Associated Charities — eller gjort en Ulykke paa sig.

Hun sad, som hun pleiet, naar hun talte Forretninger med Faren — med Albuerne hvilende paa Bordet og de to hvide Pegefinger dannende en Spids udad mod ham, medens hun støttede Hagen paa Tømmefingrene. Netop slig likte han at se hende. De kloge Øinene var hans egne. Alle sagde, at hun havde hans Øine.

Han bankede Merskumssnadden ud og stoppet den eftertænksomt. Pludselig saa han op paa hende og plirede godmodigt med Øinene. Han kunde lægge to og to sammen. “Han er ingen Dumrian den Welde, du”, sa han endelig. “Det er nok vi, som har været dumme. Ja, ja, — vi faar nu se da. Syng nu den der “Kan du glemme gamle Norge” for mig.” “Den Visen?” — “Jep.” — “Og trække godt paa hver Stavelse?” — “Yes.” — “Og lidt i Næsen?” — “Ja, — faa’n bare naturlig.” —

Og Theodora satte sig til Pianoet og sang. Det var Farens Yndlingsang — Sangen over alle Sange. Hun havde sunget den saa ofte, saa hun var blevet lei den. Men sang hun ikke, saa resikerede hun at Faren sang den selv — og det var værre.

Saa sang hun da for ham og gjorde sig Flid. Brooten sad andægtig og nød baade Ordene og Musiken

og det store runde Hoved fulgte ubevidst Takten med en ganske mærkbar Ruggen.

Da det var forbi, reiste han sig, strakte sig med synligt Velbehag og spændte ud med Benene — først det ene og saa det andet. Derpaa gik han raskt ud gjennem Dagligstuen.

Theodora vidste, at nu gik han for at ta sig en Dram.

— — — —

Et Par Dage efter var hun og Moren borte og hentet Pastor Welde for en Automobiltur. Theodora dirigerede Færden og den gik mest gjennem Strøg, hvor Menighedens Folk boede. Nu kunde de se.

Og de saa ogsaa — og blev enige om, at det var her som i Norge. De Store holdt sammen.

TOOGTYVENDE KAPITEL.

Pastor Welde gik og grundede. Nu og da stillede han sig op foran Vinduet og saa ud. Høstvinden jog en Støvsy foran sig gjennem Gaden. I dens Spor fulgte vissent Løv og andet Rusk, som den havde feiet sammen og legte med. Den havde rusket i Løvet hele Sommeren igjennem og nu havde den da endelig faat fat paa det og holdt Moro med det. Hist og her kom nyt Løv til, som Vinden havde hentet frem fra Rendestene. De kom hovedstups farende som smaa Hjul for at forene sig med Resten af Affaldet, som Vinden legte med.

De var nok lette paa Foden nu, naar de var løsrevne fra Stamme og Grene og Solen havde taget igjen, hvad den havde givet. Og Træerne stod nøgne og harme og lod Vinden synge sin pibende Triumfsang gjennem deres Grene. Men de gamle, graa Stammerne havde set meget Løv falde. Det var bare Grene, som pisket hverandre. "I ere Grenene." Grenene syntes de var ribbede og vidste kanske ikke bedre end at slaa om sig. Men Stammen stod. Den havde sine Rødder dybt nede i Jorden og dem kunde ikke Vinden naa. Løvet var jo kun det ydre Dække, — en Skjønhed, som gaar og kommer igjen, — en Dragt, som lægges af. Og jo mindre Løv desmere Modstandskraft. De skulde faa myge paa sig, Grenene. Det skadet ikke, at de fik udvikle den Egenskab.

Han ledte frem en Cigar. Denne Røgningen var nu slet ikke nogen daarlig Opfindelse for en Ungkarl. Der var et lidet bitte Gran Varme, en liden Glød, som en kunde holde Liv i paa den Maaden — og det var Selskab.

Et haardt Slag havde det været for ham at udfinde Ellens Tilstand. Han husket hin første Nat, da han gik her og trasket og ikke kunde samle sine Tanker. Hans første Følelse havde været Væmmelse — den næste Harm. Han kunde ligesom efter Behag lade Væmmelsen eller Harmen faa Overtag eftersom han tænkte paa hende eller Forældrene.

Men hans Pligt havde altid været ham klar. Han husket, at han, da han laa og pladsket i Vandet, havde faaet Tag i hende og havde holdt fast. Det var rent naturligt for ham ikke at slippe Taget, naar han havde faaet Kloen i det — i noget, som vilde synke. Han knyttet Haanden og saa paa sin faste Næve med tydelig

Stolthed. Slaa var den ikke rar til men holde paa noget og ikke slippe, — det havde været hans Specialitet fra Barndommen af.

Efterhvert som han havde gjort sig fortrolig med Tanken paa hendes Tilstand, saa veg baade Væmmelsen og Harmen for en bestemt Følelse af, at han maatte hjælpe hende. Han havde ikke trukket hende op af en Strøm for at lade hende gaa under i en anden. Hertil kom en viss uklar Mening om, at han var den eneste, som kunde hjælpe hende.

Det ringet paa Dørklokken. Det var Ole Narvesens Kone. Presten viste hende ind paa Kontoret og bad hende sidde ned og spurgte efter Børnene. Jo, det stod vel til med allesammen.

Mrs. Narvesen sad en Stund urolig og lagde sit Lommetørklæde sammen og foldede det ud paa sit Skjød. Hendes Ansigt var alvorligere end sædvanligt. De geschæftige Fingre arbeidede nervøst med Lommetørklædet. Endelig plumpede hun udenvidere ud med sit Ærinde. Om Presten vidste, hvorledes der blev snakket om ham blandt Menighedsfolkene. Hun havde syntes, at han burde vide det. Og før hun rigtig fik sanset sig, saa var hun ifærd med at fortælle, hvad Mrs. Thompson havde fortalt Mrs. Larsen og hvad Mrs. Larsen havde fortalt hende, at Mrs. Berven havde sagt til Mrs. Storli. Da hun først kom paa Glid, gik det fortere. Taarerne brød frem og hun syntes det var saa fælt, saa fælt. Hun havde altid sagt — — —

Men Pastor Welde havde reist sig. Han var alvorligere, end hun nogensinde havde set ham før. Han stillet sig lige foran hende og pegte mod Døren. Da var det, som om noget gik istykker for den brave Kone. Presten gik hen og aabnede Døren. “Mrs. Thompson

og Mrs. Berven tilhører Menigheden ligesaavel som De”, sagde han, “og jeg vil ikke vide noget om, hvad de har sagt eller ikke sagt.”

“Men de rakker Dere ned, Pastor! De snakker bare ondt om Dere, — —”

“Det er vel ikke værre det, end at De snakker ondt om dem, Mrs. Narvesen.”

“Ja, — men jeg tænkte — —”

“Nei, De *tænkte* slet ikke, Mrs. Narvesen, ellers havde De ikke kommet med dette. Mrs. Thompson og Mrs. Berven har god Grund for sin Mistanke. De maa da selv forstaa, at der her foreligger Grund for Mistanke og at det slet ikke er noget rart i det, om der blir Snak om det.”

Mrs. Narvesen steg forvildet ned af Trappen og ud paa Gaden. Dette havde hun ikke tænkt. Hun havde troet, at hun skulde gjort Presten en Tjeneste og saa havde han holdt med de andre — de, som bagtalte ham. Saa var det vel sandt alligevel da, hvad de fortalte. Men fra hende skulde det ikke komme videre. Taarerne sprang igjen frem i hendes Øine. Men hun tørket dem kjækt bort. Da hun kom hjem, lagde hun sig til at skure Kjøkkengulv og Trap. Taarerne blandet sig med Skurevand. Presten vilde nok ikke behandlet de fine Koner i Menigheden saaledes. Hun skulde ikke opløfte sin Mund til at forsvare ham mere.

— — — —

Pastor Welde skridtede harmfuld op og ned paa Gulvet i sit Kontor. Hvad havde han gjort? Han havde forsøgt at hjelpe en Pige, som holdt paa at gaa under. Nu forsøgte alle ligesom at holde hans Haand tilbage. Saa de da ikke, at her holdt et Menneske paa at gaa tilgrunde? Var da alle rædde for at tilsmudse

sine Hænder? Hvorfor skulde de være saa bange for *hans* Hænder? Om de nu ikke selv kunde hjelpe, saa burde vel han faa Lov. Eller hvem var nærmere til det? Havde Gud kastet denne Pigen ind paa hans Vei, for at han skulde tænke paa sit Kald og paa Mrs. Berven og Mrs. Thompson og disse og saa lade hende glide udover? Nei visst ikke. Han var ikke sat her for at vogte sig for Kjæften til en eller anden snakkesyg Kone. Han var Hyrde. Ikke bare for sin Menighed. Alle, som havde det ondt, skulde han være Hyrde for.

Han saa Jenten for sig, som hun laa sammenkrøben ved Elven. Hun var jo bare Barnet at regne. Hvor let, hvor forførdelig let, var det ikke at dømme.

Hans Blik streifede Billedet. Til Jesus havde man bragt en Kvinde, som var greben paa frisk Gjærning. Hun havde ogsaa staaet overfor en saadan vild Hob af Farisæere og Skriftkloge som den Anklagede. Og det havde været en saa "clear case" med hende. Hun skulde stenes. Men inden det skede, saa skulde de bruge hende til at sætte Jesus paa Prøve. Havde han følt Væmmelse? Havde han følt Harme? Det kom forresten ingen ved — ingen uden ham selv. Han skrev noget — det eneste man ved, at han skrev — og det skrev han i Sandet. Det var ikke Meningen, at det skulde staa der længe — i Sagens Anledning. Og han havde sagt, at den som var ren kunde kaste den første Sten. Hvor ren var nu den Mand Conrad Walther Welde? Ikke ren nok til at slynge den dræbende Sten han heller. Kristus, som var ren, han havde *kunnet*; men han vilde ikke.

Pastor Welde blev staaende tankefuld og ridse med Foden paa Gulvtæppet. Det var inddelt i Kvadrater. Medens han tænkte paa Ellen, saa arbejdede noget uaf-

hængigt i hans Hjerne med Kvadraterne. Fire smaa en større, fire større en stor, fire store en mægtig, fire mægtige det hele. Men hver Kvadrat havde fire lige-lange Sider, — det var det korrekte ved det, som bevarede det rette Forhold og erobret det Hele.

Hvad var nu kommet iveien mellem dem og Ellen Mosevig? Hendes Feiltrin — hendes Synd — hendes store Synd. Den havde vendt hans Medlidenhed til Væmmelse og Harme.

Han kunde hjælpe alligevel — men overse og tilgive? Nei! Havde hun da syndet mod ham? Nei! Hun havde syndet mod sine Forældre — og Gud. Alligevel maatte *han* dømme. Men sæt nu at Gud tilgav — at han *havde* tilgivet, — sæt at Forældrene tilgav — skulde saa han vedblive at dømme? Han, som hun slet ikke stod til Regnskab for.

Han dreiet sig om paa Hælen. Hun havde baaet sig forførdelig galt ad.

Hvor fortvivlet maatte hun ikke have været. Hvor havde hun ikke grædt?

Han maatte tænke paa Faren ogsaa. Hvilket Slag havde det ikke maattet være for denne stakkels Mand? Han kunde se ham for sig mere luvslidt og forkuet end nogensinde. Denne voksne Datteren havde maaske været hans Stolthed. Nu skulde Folk faa noget at snakke om. De andre Presterne vilde træffes paa Gaden og fortælle hverandre Nyheden. Den gamle Kroken vilde kjende Folks skadefro Øine stikke sig i Ryggen, naar han sneg sig gennem Gaderne.

— — — —

Der brændte ofte Lys paa Prestens Kontor til langt paa Nat. Mrs. Narvesen havde havt Ret. Der blev virkelig snakket en hel Del.

Der var kommet et underligt fremmed Præg over hans Menighedsfolk. De var bleven ligesom rykket langt fra ham. Han holdt sine Prækener som sædvanlig; men der stod Kulde fra de opadvendte Ansigter. En besynderlig Følelse af Ensomhed sneg sig over ham. Han var alene, — næsten helt alene. Endog de farvede Vinduer i Kirken syntes ham fremmede. Han traadte forsigtig i Koret, som var han paa et fremmed Sted. Ogsaa hjemme var han som fremmed. Jørgine var bleven ligesom ti Aar ældre og hun talte nu kun det allernødvendigste vedrørende Husets Stel. Der var kommet en fremmed Lyd i Skoerne hendes ogsaa, naar hun sjokkede om derude i Dagligstuen.

Det var værst om Nætterne, naar han ikke kunde faa sove. Han havde aldrig før været plaget af Søvnløshed. Naar han saa sig i Speilet, saa syntes han Ansigtet ogsaa var fremmed. Der var kommet en gusten Farve og Kindbenene stak frem mere end før.

Han elskede glade Ansigter. Han havde saa ofte varmet sig ved de gode Smil han plukket op paa Gaden eller paa Møderne. Nu gik han der aldeles alene og kjendte sig forladt.

Det voldte ham tidt Smerte at se, at mange af de ministerielle Forretninger, som egentlig tilhørte ham, nu gik til den anden Prest. Ikke saa, at han misundte den anden; men det var dog ogsaa et Tegn paa, at Menigheden holdt paa at glide fra ham.

I denne Tid tænkte han meget paa Ellen.—Nogen, som vilde holde af ham, som han kunde dele sine Bekymringer med, nogen som han kunde have en Slags Førdring paa, nogen som han kunde gjøre en hel Del for og som vilde blive glad over det.

Han begyndte at hungre efter Kjærlighed. Han

kjøbte Sukkergodt og gik med i Lommen og gav til Børn paa Gaden. De saa paa ham og lo og sprang sin Vei og glemte ofte at takke. Saa raabte han dem an igjen og gav dem mere. De kom nølende, men Øinene lyste af Gridskhed. Da han opdaget dette, saa holdt han op med at dele ud Sukkergodt. Han gik sine Ture og speidet efter nogen, som han kunde hjælpe med noget. Han tilbød sin Assistance til en Expresmand med at løfte en Kuffert og han vilde bære en liden Jente over den sølede Gade. Men Expresmanden takkede forbindtligst og sagde at det ikke var nødvendigt og den Lille skreg.

TREOGTYVENDE KAPITEL.

Det var helt mærkeligt, hvormeget man nu kunde finde at sige om Pastor Welde. Han var ikke den Mand, de havde tænkt. Visstnok havde Kirkebesøget været stort, men Menighedskassen stod det daarligt til med. Man blev let enige om, at han var for fin — en ren Sprade, — og at det nu var dem, som betalte for de fine Klæerne og at han nok kunde sparet lidt paa dette. Der var jo nok af Fattige. Men naar Samtalen tog anden Retning, saa blev de ogsaa mærkelig enige om, at han ikke havde saadan Værdighed, som Gamlepresten. At sidde og drikke Kaffe hos Ole Narvesen, — man vidste jo, hvad han havde været — og kunde bli igjen. Desuden at færdes hvorsomhelst iblandt hvemsomhelst og være Dusbror med alle — endog halvvoxen Ungdom — det sømmet sig da ikke for en Prest.

De havde gaaet med Følelsen af, at han ikke rigtig

var den, som han gav sig ud for at være — og derfor faldt Mistanken i god Jordbund, da dette med Ellen Mosevig blev bekjendt.

De Vakte havde allerede i længere Tid ført som en egen Husholdning i Menigheden. De holdt smaa Møder for sig selv og i disse ellers andagtsfulde Forsamlinger krøb ogsaa Snakket om Prestens Forhold ind. Man var enig om, at det værste var, at man intet bestemt vidste om det.

Det følte derfor som en stor Lettelse, da Mrs. Storli endelig under megen Bevægelse kom med sin Beretning. Hun havde gjemt paa den i halvandet Aar og aldrig havde hun tænkt at sige noget om dette, som bare hun og Gud i Himmelen havde set. Det var en Gang, som hun fra den anden Side af Fortouget havde set Presten staa og holde omkring den Trondhjemmerkonen, som havde flyttet fra Byen ivaar, efterat Manden havde faaet Skilsmisse fra hende. Man vidste, hvordan hun var. Hun havde rendt baade hos Methodister og Baptister og Fri-frie og det var paa Slutten, da hun begyndte at tale i Tunger, at Manden havde begjæret Skilsmisse. Brødrene i Kredsen husket hende som en ganske vakker og meget for-sig Kone og det harmonerede. Hun var nok af det rette Slaget, hun. Og Mrs. Storli løi ikke, — det vidste man godt. Hun var ikke den, som fôr med Løgn. Her havde hun, Stakkar, gaaet og gjemt paa dette i hele halvandet Aar uden at nævne det til nogen Mors Sjæl. Saadan Troskab maatte finde sin Løn.

De mere Letlivede i Menigheden havde aldrig likt Presten. Disse Udfald mod Dans og Drik kunde der bli formeget af; der burde dog være Maade paa det. Der skulde ikke være Politik i Kirken. Og Presten

selv holdt sig jo ikke for god til at røre ved Kort, naar det faldt sig slig. Men han snakket nok ikke om Kortene. Derimod fördømte han Væddemaal og alslags Spil om Penge. Han fik istand Lege for Ungdommen, og det var da virkelig en Slags Dans meget af det ogsaa. Nei Sagen var nok den, at han vilde være Boss og dominere og dirigere hele Menigheden. At tage sig en Dram eller et Glas Øl — det var galt; men en Fyllefant, — ja en saadan skulde bæres paa Hænderne. Havde han ikke sagt, at det i en Henseende var bedre for Barna, at Faren var en Fyllefant end en Maadeholdsmand? Det var Lærdomme det — at indprente Barna imod Forældrene.

Men saa var det den solide gamle Stok af faste og pligtopfyldende Medlemmer, som havde bygget Kirken og som trofast havde staaet med Menigheden. De havde ogsaa ligesom faaet Benene slaat væk under sig. Han præket "Gjerninger", denne Welde. Det var ikke nok, at de følte Anger og Ruelse over sine Synder. Han havde endog sagt, at de Toldere, der aldrig kom længere end til at slaa sig for sit Bryst for at vise, hvor ydmyge de var sammenlignet med Farisæerne, de var værre Farisæere end de, som de mente at gjøre Skam paa. Det var bedre ikke at angre end at angre efter Almanaken. Saadant kunde jo opfattes som Spot over Angeren, som var den vigtige Betingelse for Naaden. Nei, da var Gammelpresten bedre. Dengang var der virkelig Anger i Menigheden. Nu skulde man gjøre slig og slig og lade være dette og lade være hint, til der næsten ikke fandtes noget at føle Anger over.

Og de græmmede sig over dette og mere til, som de i nogen Maade havde kjendt sig snydt for under Weldes korte Virksomhed.

— — — —

Man burde havt et ekstra Menighedsmøde; men dette strandede paa Brooten og Storfolkene i Menigheden. De Store holdt altid sammen. Og desuden, saa var der heller intet at kalde Møde om. Feilen laa jo ikke i "Læren" men snarere i "Forkyndelsen". Det fik nu bero, til man fik lidt mere Rede paa den Historien med Datteren til Mosevig. Der dæmrede som et lidet Haab om, at der nok kanske var noget i det, — hvad Gud maatte forbyde.

Pastor Welde havde kjæmpet en haard Kamp. Han havde saaatsige "lagt paa sit Ansigt". — De havde kommet frem for ham: Far, Mor, Venner — allesammen havde de passeret Revy for hans Sjæl. Han havde ligesom hørt Morens Stemme: "Nu maa du passe dig, Conrad." Og alle de andre: "Nu maa du passe dig." — Husk, Conrad, — hun er en falden Pige. Hvad tror du dine Embedsbrødre vil sige? Hvad vil Menigheden sige? Og Maggie Cornell steg frem for ham. Skulde han nu ofre sit Kald for en "falden" Pige, naar han ikke vilde ofre det for *hende*? Fornuften meldte, at det var galt. Retfærdighedsfølelsen sagde, at det var urigtigt. Klogskaben hviskede at det var taabeligt. Alligevel laa noget og gnavet inde i ham og hvisket uophørligt: Gjør det! Hun vil blive saa glad. Gjør det, og den gamle Far hendes vil rette Ryggen og faa Opreisning. Gjør det og Pigen vil blive reddet.

Reddet ja; — sæt om hun skulde finde paa at gaa til Elven igjen. — — Maatte han ikke da anse sig som

en Morder? Og saa hjælpeløs, saa totalt hjælpeløs, som hun var. Sæt om Forældrene skulde stænge Døren, — ingen Venner, ingen Midler — og bare atten Aar. Noget maatte gjøres for hende. Skulde han igjen kaste sig ud paa Dybet?

Men hvorledes, hvorledes?

Han begrov sit Ansigt i Sofaens Puder. Han raabte om Hjelp, som en, der famler i Mørke langs Randen af et svælgende Dyb.

Saa reiste han sig omsider og lavet sig istand til at gaa. I Halvmørket saa han de to hvide Skikkelser paa Maleriet lyse gjennem Dunkelheden.

Han kjendte han gik trygt og elastisk henad Fortouget. Han var med ét bleven let om Hjertet. Han havde tænkt, at det maatte blive en tung Gang og istedet følte han sig ligesom viftet afsted.

Han naaede Gaden, hvor Mosevigs Kirke laa — og der laa Presteboligen ved Siden. Det var med et Anstrøg af Hjertebanken at han ringte paa. Han kjendte sig dog klar og let og i hans Bryst arbeidet nu en stor Glæde. Han kom i en vigtig Mission — som en, der skal betale en Gjæld.

Prestekonen lukkede op og blev et Øieblik staaende befippet og stirre paa den store Mand, som fyldte Dør-aaabningen og stod saa høfligt med Hatten i Haanden. Om Pastoren var hjemme? Med den ene Haand skjøv hun den nysgjerrigste af Ungerne tilbage og med den anden pegte hun mod en Dør med et neppe hørligt "Værsgo".

Welde traadte ind i det Rum, der tjente Pastor Mosevig til Kontor. Han sad og filede paa et Sagblad og reiste sig forbauset op fra sit Arbeide og pegte

paa en Stol. “Værsgo sid ned, — det var et uventet Besøg, — De maa undskylde, jeg holder netop paa med noget Arbeide og her er lidt uryddigt. — Hold Døren lukket!” henvendte han barsk mod Konen, som strævet med at trække Børnene væk fra den halvaabne Dør. Saa reiste han sig og børstet af sine Benklæder med Haanden og saa paa Welde med en urolig og forknytt Mine: Montro, hvad han vilde?

Pastor Welde var ogsaa forlegen. Han kjendte det nu, som om han aldeles intet havde her at gjøre. Med hvilken Ret trængte han sig ind her? Den Medlidenhed, han havde følt overfor Mosevig, var med êt ligesom strøget af ham. “*Go home and mind your own business*”, sagde en Stemme i hans Indre. Han betvang sin Uvilje og gik uden Omsvøb løs paa Sagen.

Han vilde spørge, om Pastoren havde taget nogen Bestemmelse med Hensyn til Datteren. Han havde lovet eller rettere — han havde bestemt sig til at gjøre, hvad han kunde for hende; men han vilde jo først høre, om det var noget i, hvad han havde hørt, at de havde tænkt paa at sende hende bort.

Mosevig havde igjen taget fat paa sit Sagblad, som han nu vendte og besigtigede med ansvarlige Snedkerøine. Emnet tiltalte ham ikke. Hvad angik det Welde, hvad han vilde gjøre; men Respekten for Manden — nu, da han sad foran ham, seirede.

Han gumlede lidt og sagde, at han først maatte komme paa det Rene med, hvad Guds Vilje var i dette Stykke. “Ikke *min* men *din* Vilje”, saaledes tænkte han altid.

Pastor Welde sad taus.

Mosevig sukkede tungt. Der kom et Udtryk af Hjælpeløshed over ham. Som i et Panorama saa han

Datterens Elendighed spredt ud for sig i sit eget Hjem — ved den, som han af alle mindst ønskede. Hans Læber begyndte at skjælve. Han kjæmpet med Graaden. Welde saa det og i hans eget Bryst begyndte noget at røres. Han maatte med Anstrengelse skjule sin Bevægelse.

“Jeg kan saa godt tænke mig”, sagde han, “hvilket frygtelig Slag dette maa være under alle Forholde og mest da for en Prest. Hvis der var nogen Ting, jeg kunde hjælpe Dem med saa — —.”

“Eg har heldt saa mykje af hende, — jeg har holdt saa meget af den Jenten”, brast det endelig ud. “Hun har været Smertensbarnet vort — aldrig har jeg skjønnet hende rigtig. Hun har gaat sin egen Vei, hun.”

“Ja, — gjort var nu gjort. En fik prøve og redde det, som kunde reddes”, mente Pastor Welde.

“Det fik nu staa i Guds Haand, det.”

“Hun kan ikke sendes ud blandt Fremmede — for, — ja hun har et meget uberegneligt Temperament og hun maatte være hos nogen, som holdt af hende og kunde være gode mod hende.”

Der kom et næsten hadefuldt Glimt i Mosevigs Øine. “Er det dettane, som Di er kommet for at fortælle mig? Di synes, at jeg skal ødelægge min Gjerning, — for hvad vil vel Folk sige? Saa skulde jeg kanske sy Puder under Armene paa hende atpaa.”

“Men hun er da Deres Barn.”

Var det dette, som han var kommet for at fortælle ham? Havde ikke han nok før. Hvad Ret havde denne Mand til at blande sig i hans Familieforholde?

Han lænet sig over mod Welde og spurgte med en Stemme, der skjælv af Bevægelse:

“Di syntes vel, at jeg ikke havde nok før Di, siden Di kommer og kaster mig dette i Næsen?”

Pastor Welde forstod med engang, at han havde begaaet en stor Taktløshed overfor Mosevig. Han bøiet resigneret Hodet og tog imød.

“Jeg ber om Tilgivelse”, sagde han lavt. “Sagen er, at jeg er bleven meget interesseret i hende, — holder paa et Vis af hende og er ræd for, at det kunde gaa hende galt, hvis hun sendes bort.”

“Di vilde altsaa lægge Haanden imellem Di da, — naar Herren tugter Synden?”

Ja, — det var noget sligt, han mente.

“Og hvis jeg ikke vil ha hende herhjemme — af Hensyn til mit Kald f. Eks., saa vil Di ta Dere af hende, Di.”

Ja, saa havde han tænkt.

“Som Datter *Deres* da?” kom det i undertrykt Forbitrelse.

“Jeg havde nu nærmest tænkt som min Hustru”, sagde Welde med tilkjæmpet Ro. Da det var sagt, aandedet han lettere og tilføiet: “Ja, det maatte nu bero paa hende da — og Dem ogsaa.”

“De ved altsaa ikke—?”

“Jeg ved visst lige saa meget som De om dette”.

Mosevig havde sat sig til at nidstirre paa den unge Mand. Var han fra Vettet? Det var altsaa derfor han havde dasket rundt med hende. Der undslap ham et “haa-haa!” Det var slig, det hang sammen. Hans fregnede Fingre trevlede i Skjægget. “De agter at opgive Embedet da?”

“Hvis det var nødvendigt, saa maatte vel det kunne lade sig gjøre.”

Det blev sagt med en knusende Ro.

Mosevig blev siddende og stirre fremfor sig. Han var med engang blevet den overlegne. Saameget kunde han dog forstaa, at en slig Forbindelse vilde ødelægge dem begge. Han maatte være skrullet denne Welde.

Det var bedst at gjøre det af med engang.

“Ellen er jo forlovet før — og kan paa et Vis regnes at være gift med en anden, — — saa det er vel det likeste at vente og se, hvad der kommer ud af *det*”, sagde han.

Det var, som om nogen havde slaat Welde i Ansigtet med et vaadt Klæde. Han burde jo vidst dette. Han var en Tosk — bindegal, som Spohr pleiet at sige. Han sad taus og forknyt.

Mosevig var nu ovenpaa og maatte udnytte sin Seier.

“Di synes kanske det selv ogsaa nu, at det er *temmelig* upassende for Dere at holde Selskab med en Pige, som er lovet bort til en anden.”

“Det har nok kanske sin Rigtighed, det”, sagde Welde stille. “Men”, tilføjede han, “De beholder hende altsaa hjemme?”

“Aa, hvad det angaar, saa faar det vel i Guds Navn gaa, som det kan.”

Pastor Welde reiste sig for at gaa. “Tak”, sagde han. “Haaber, at I er snil med hende, — ellers kunde det hænde, at jeg kommer og tar hende alligevel”, føiet han til i en saa munter Tone, som han kunde opdrive.

Da han skulde gaa, saa maatte han atter gjennem Ungeflokken og forbi Konen, som lukkede ham ud. Han smilte til Barna og spurgte en af dem, hvad han hed. Gutten saa frygtsomt paa Moren og Moren saa mod Døren til Kontoret. Mosevig likte ikke, at der blev gjort Væsen af Barn. “Du ser ud til at være en flink

Gut”, sagde Welde. “Kan du gaa Ærinder?” — Gutten nikkede bag Morens Skjørt. “Tag denne og køb nogen Appelsiner til disse Smaafolkene og en stor en, som du skal ha, fordi du er flink.” — Gutten tog Halvdaleren og Moren smilte. “Tak nu pent.” Gutten rakte frem en liden lubben Haand. “Farvel!—Farvel!”

Det var godt at komme ud paa Gaden fra den kvalme Luft. Pastor Welde vidste næsten ikke om han skulde græde eller le. Men nu havde han altsaa faat dette ordnet. Han havde ikke gaat længe, før han hørte jabbende Smaafødder bag sig. Det var Gutten, som kom tilbage med Halvdaleren. Han bare leveret den uden at sige et Ord og jabbet saa afsted igjen. Men Welde havde set, at det lille Barneansigt var fortrukket af tilbageholdt Graad.

Han gik langsomt med Pengestykket i Haanden, — vidste ikke, hvor han skulde gjøre af det.

Det var godt at komme hjem.

Jørgine var i bedre Humør ikveld og spurgte, om han vilde ha Kaffe.

Det var intet han heller vilde ha nu.

— — — — .

FIREOGTYVENDE KAPITEL.

Altid saa Pastor Welde en Sag ligesom klarere, naar han kun fik Tid — — og Sagen allerede var afgjort paa en eller anden Maade.

Nu, da han var kommet for sig selv, saa skjønte han, at han havde baaret sig uklogt ad. Hvad angik

nu denne Mosevigen ham? Han var en ækkel Fisk igrunden, krybende overfor andre og brutal mod sin Familie. Kanske Doktor Spohr havde nogen Ret alligevel, naar han sagde, at jo mere "gudfrygtig" Manden i Huset var, desmere underkuet var Konen. Det slog næsten aldrig fejl, havde han sagt. Det var skamme- ligt, at saadant skulde kunne siges. Det vilde næsten være en Velgjerning mod Mosevigs Samfund og den lutherske Kirke, om en slig Mand blev skikket tilbage til sit Snedkerhaandtværk.

"Men han begynder at bli tillaars og skal være lidt sygelig", hvisket en Stemme i Weldes Indre. Aa javisst fortaltes det, at han var sygelig nu; men der var mange Snedkere, som maatte finde sig i at være sygelige. Han var ikke for sygelig til at være brutal og det mod sine egne. "Men ved du nu, hvad Skole han har havt — hvad som har gjort ham saa bitter?" hvisket Stemmen igjen.

Jo, han havde nok havt det ondt. Welde standset sin Gang paa Gulvet.

Burrr! sagde det i Telefonen. Han tog Receive- ren ned. Det var Bud fra en af Menighedens Medlem- mer ude paa Landet, som var syg. Man ventet ikke, at han skulde leve Natten over; — om Presten kunde komme ud og besøge ham straks. Jo, det skulde han.

Han telefonerede til alle Leiestalde i Byen, men ingen havde noget brugbart Team hjemme. Det havde ikke hændt ham før. Saa kom han til at tænke paa Brootens Automobil og telefonerede did, om de kunde lade Jim kjøre ham ud. Han skulde godtgjøre Gutten for det. Der blev en Tids Venten og saa svarede Broo- ten, at Gutten var ude paa Kommers, som han pleiet at være; men Theodora kunde gaa med. Hun klarte

Maskinen godt og saa fik de kjøre forsigtig. Presten takkede for Tilbudet. De skulde nok greie det.

Han pakkede sin lille Haandvæske og gjorde sig færdig. Man slap at vente længe paa Brootens. Og straks efter svinget Maskinen ind ved Fortouget.

Det var ligesom lidt ydmygende at lade hende kjøre. Han maatte sætte sig op ved Siden af hende. Leende sagde han, at saalænge de nu var indenfor Bygrænsen og i Belysning, saa vilde han holde i Styrehjulet han ogsaa og gjøre Grimaser og skjære Ansigter, som var det ham, der førte Styret. De lo begge og saa susede det afsted. Theodoras smale behandskede Haand holdt godt og fast paa Hjulet. Der var noget saa trygt ved hende. Hun var skabt til at styre.

Da de kom ud paa Landeveien maatte de kjøre sagtere.

De kom godt frem og Theodora maatte følge med ind. Det var en bra Mand i sine bedste Aar, som holdt paa at dø. Presten kjendte ham som en faamælt men tro og pligtopfyldende Sjæl, der altid havde været rede til at ofre. Nu, da han skulde dø, havde han faaet Skrupler. Han havde ikke bekjendt Jesu Navn for sine Medmennesker. Vilde nu Jesus bekjende ham for sin himmelske Fader? Ordet sagde Nei, og det voldte Angest. En af Naboerne var ogsaa tilstede. Han havde Gaver til at vidne og benyttet disse sine Gaver ganske meget.

Da Presten havde holdt Bøn og læst et Stykke for den syge Mand, saa kom Emnet paa Tale. Den Syges Øine hvilede ængstelig paa Prestens Ansigt. Hvad vilde han sige? Men Pastor Welde tog det roligere med dette end Naboen, som sad og kremtede ildevarslende borte ved Døren. Det var flere, som Jesus havde hel-

bredet og givet den Befaling, at de ikke skulde sige det til nogen. Hvorfor — ja, det vidste nu han selv bedst. Men saa var det. Til nogle havde han bare sagt: Følg mig! Og han forlangte ikke mere end at de adlød. Spurgte man saa: Havde disse nogen klar Opfatning om Jesus? Troede de han var Guds Søn? Forstod de hans Mission? Ja, saa maatte man svare, at det gjorde de neppe. Det viste sig, at ikke engang de bedste af Disciplene havde nogen rigtig Forstaaelse af Jesu Mission; men de fulgte ham, saa godt de forstod det, og mere forlangte han ikke. Han kjendte Hjerterne og de skulde faa mere Kundskab, naar Tiden kom.

Men Vidnesbyrdet, — Naboen vred sig urolig paa Stolen. Mente Pastoren da, at det var unødvendigt at bekjende Jesu Navn for Menneskene og fortælle, at de elsket Jesus og var villig at tage det Kors op.

Presten vendte sig nu til Naboen. For nogle var det nødvendigt at vidne; men selve Vidnesbyrdet var ikke Hovedsagen. Med et halvt vemodigt Smil sagde han: "Jeg kjender en, som var glad i en Pige. Han var saa glad i hende, at han tænkte paa hende altid. Selve Gaden hun gik paa, Huset hun boede i, var Hus og Gade fremfor alle Huse og Gader i Verden. Han kunde kysset Støvet, hvor hendes Fødder havde traadt; men han sagde det ikke til nogen levende Sjæl, hvor meget han holdt af hende — han bar det hos sig selv. Det kunde kanske været bedre for ham, om han havde sagt det; men Kjærligheden var nu der da. Det er ikke Tvivl om det. Og havde Pigen været alvidende og kjendt hans Hjerte, saa havde hun nok vidst, at det banket kun for hende og ingen anden."

Naboen sad meget urolig paa sin Stol. Vilde Presten sammenligne noget saadant verdsligt med det aan-

delige? Var det dette, de lærte i Skolerne, som den simple Mand maatte give Penge til? Han rømmede sig og udstødte en vantro Næselyd men sagde intet. Presten vedblev at smaasnakke ligesom halvt med sig selv: Der var Ægtefolk, som holdt usigelig af hverandre men som ikke gik og talte om det bestandig. De havde givet hverandre sit Ja-ord engang og det var bindende. De behøvet ikke mange Forsikringer — han var jo alligevel hendes og hun hans. Det var ikke frit for, at han var lidt bange for dem, som sprang om og knepset i Fingrene og talte om sin store Kjærlighed til Gud og Kirken. De var ofte de daarligste til at bevise sin Kjærlighed, naar det blev Spørgsmaal om at ofre noget for Guds Sag.

Den Syge hørte til og der kom Ro over det blege Ansigt. Jovisst havde han efter bedste Evne ofret. Og da Presten vendte sig til ham med det direkte Spørgsmaal: "Du har da ikke vidst dig nogen anden Vei til Salighed end Jesum Kristum og ham korsfæstet?" da kunde han besvare dette med Tryghed. Og Presten talte om Hjemmet histoppe saa vakkert, at baade den Syges Kone og Theodora blev helt revet med og sad og lyttede, som var det ogsaa dem, det gjaldt. Døden var Døren, som blev slaaet op, naar nogen skulde faa komme ind. Først en og saa en anden. Lykkelig den, som fik komme ind. Saa bad han Theodora synge "En Port til Himlen aaben staar". Hun havde en smuk om end ikke stærk Stemme. Og hun sang. I Koret faldt han selv ind med og endog Naboen knurret lidt med. Saa meddelte Presten den Syge Nadværen og holdt en kort men inderlig Bøn. Da han tog Afsked, saa holdt den Døende længe hans Haand. Der var et Glimt af Taknemmelighed og Tryghed i de matte Øine.

“Saa mødes vi vel histoppe da, Pastor Welde”, sagde han med svag Stemme. Welde maatte vende sit Ansigt bort for at skjule sin Bevægelse. “Med Guds Hjelp skal vi det”, sagde han.

Naboen fulgte med ud. Pastor Welde talte lidt med ham. Theodora hørte blot det sidste: “— og saa maa De være snil Mand og ikke forstyrre ham med dette om at han skulde have vidnet mere. Det kan jo være noget i det; men De maa ikke uro ham med det nu, saa er De snil.”

Naboen stod igjen — han stod paa samme Flæk, til han begyndte at fryse. Saa det var Gjerningerne, som han prædiket! Giv bare bra i Prestesækken, saa er du all right. Han tænkte paa de seks Dollar Aaret, han selv gav til Menigheden — og to til Indremission og fem til Hedningemission foruden Billetter til Kirkefester og femten Dollars, da Kirken blev bygget. Jo, — det skulde nok aabne Porten det, tænkte han med et Anstrøg af Bitterhed. Nei, man maatte nok vidne — det var sikrere — og — om man gav alt sit Gods, saa gavnet det intet alligevel. Men hvis han nu ikke mistet de femten Hundrede, som han havde kjøbt Guldgrube-Aktier for, saa skulde han give mere han ogsaa. Havde det gaat slig, som han tænkte, saa skulde han givet en hel Del, — ti Procent af Fortjenesten. Nu skulde han give, hvis han bare fik Sit igjen. I en ren Martyrstemning gik han ind i Huset. Men Folk skulde nu faa vide, hvorledes denne Presten blandet det verdslige og aandelige sammen i et Røre. Her havde man da visselig Vidnepligt, saafremt Guds Sag laa en paa Hjerte — anderledes end som Finantssag. Det at give, det var nu af Kjødet og vilde faa sin Løn i Kjødet.

Men det, som var af Aand, — det var af Aand. Madprester var det nok af.

Det ærgret ham, at han ikke havde sagt dette, da Presten var her. Men han fik tage det igjen med at vidne for de af Menighedens Lemmer, som boede herude paa Landet. Det kunde nok lage sig til, at han fik et og andet at sige Presten og, naar han først havde talt med de andre.

Imidlertid trillet Automobilet med sagte Fart ind mod Byen.

Theodora var bevæget. Det var første Gang, hun havde siddet ved en saadan Sygeseng. Og hun havde sunget for den Syge. Alt, hvad Presten havde sagt, var saa aldeles rigtigt, syntes hun. Montro om han mente sig selv, da han sagde, at han kjendte en, som havde holdt saa meget af nogen? Ogsaa hun vidste, hvad det var at elske uden at sige noget om det. Hun havde Veninder, som sprang over Gaden for at fortælle, hver Gang de paany var bleven "dødelig forelsket"; men de døde nok ikke af det — de, som fløi og plapret. Det laa nok bare paa Overfladen. Hun følte Trang til at gjøre noget eller sige noget godt til den store Mand, som nu sad saa taus ved Siden af hende. Hun havde jo ogsaa noget godt at fortælle ham. Da Samtalen omsider drev ind paa Snakket i Menigheden, saa kunde hun fortælle ham, at en ikke ringe Del af det kunde føres tilbage til den Presten Mosevig og hans Folk. "Men Papa har taget sig af det nu og han vil sætte et ordentlig Punktum for det." Pastor Welde vilde vide hvorledes. Theodora gjorde et Kast med Hovedet. Hun likte at se ham nysgjerrig. Han frittede. Hun gjorde sig kostbar og han presset paa.

“Men saa maa De love ikke lade Dem mærke med det.”

“Er det noget saa farlig da?”

“Nei, ikke det netop; men det er nu saavidt, at vi blir kvit denne — denne Presten, som bare gaar og spreder ondt ud om Dem.”

“Men gjør han det, tror De?”

“Hvad tror De han gjør, da? Hvem tror De nu det kommer fra dette, at De bare er Levebrødstheolog og lærer Gjerninger og alt det der, — De tror da vel ikke at almindelige Folk finder paa sligt?”

“Der er noget sandt i det, Miss Brooten. Jeg har kanske lagt for stor Vægt paa *det*, at Folk skal handle som Kristne.”

“Aa pyt, — der er jo ogsaa dem, som mener, at De ikke tar det saa nøie med det — at De —”

“At jeg — hvad?”

“Nu da, — at De har været sammen med Ungdommen og faat istand Lege, at De røger og spiller Whist hos Doktor Spohr og holder Selskab med slige som Ole Narvesens og andre “simple” Folk — og” — Theodora lo og gjorde en flot Bevægelse med Armen — “og holder Dem til de “fine”, slige som Brootens og andre af samme Kaliber. De er baade for “simpel” og for “fin” og De er baade formeget “Gjerninger” og forlidet “Gjerninger” og saa er der saa rent forlidet Tiltag i Dem at Folk kan faa gjøre, som de vil, og saa er der saa formeget Tiltag i Dem, at De bare gjør, hvad De selv vil, og saa roser De dem, som skulde lastes og laster dem, som skulde roses og gjør Persons Anseelse og gjør det ikke og taler altfor storartet for os, saa vi ikke kan følge med og altfor enkelt, saa der er ingenting ved det, — kjære kan De ikke skjønne det da?”

Hun lo, saa hendes Hode kom helt ned paa Styreapparatet.

Han maatte le Presten ogsaa; men samtidig følte han, hvorledes alt ligesom gled bort under ham.

Saa greb Harmen ham.

Han havde nok mærket det. Der var nogen, som holdt paa at undergrave ham og hans Menighed — udsaa Splid og Mistro til ham.

“Det vil vel vise sig, at jeg har Venner i Menigheden ogsaa, som vil være paa Vagt og tage mig i Forsvar”, sagde han omsider.

“Det har De nok”, trøstet Theodora. “Konen til Ole Narvesen, hun har nok kjæmpet drabelig for Dem dernede paa Garfield Avenue. Jeg skal si Dem, at hun er ikke grei — hun holder dem Stangen dernede.”

Pastor Welde blev betuttet. Det var jo hende, som han havde vist Døren.

Han blev siddende taus. Theodora skjøjnte, at han var bleven forstemt og ilet ham straks til Undsætning. “Jo, jeg skal si Dem”, sagde hun; “men De maa ikke la Papa forstaa, at jeg har sagt det — han vil visst ha det som en Overraskelse. Papa holder Mortgage i Kirken til Mosevig og han husker aldrig paa Renterne. Papa har altid havt Trubbel med ham. Han har faat Notits og nu siger Papa, at hvis han ikke kommer imorgen, saa dreier han Nøglen om i Døren — og saa staar han der.”

Det gav et Sæt i Welde. “Men vil han det da?” spurgte han.

“Han liker det ikke”, sagde Theodora, “han har jo ingen Verdens Brug for Kirken og kan visst ikke faa to Hundrede for den af nogen, saa han taber nu Pengene sine. Han tror, at den kanske kunde flyttes og

indrettes til Skolelokale. Meningen er nu den at faa Mosevig væk herfra. Tænke sig — han har virkelig sat det ud, at De har tilbudt Dem at gifte Dem med Datter hans, men at han nægtet det — af Hensyn til Dem og Deres Kald, — saa ædel var han.”

Hun lo tvungent.

Welde lo ogsaa tvungent. “Det vilde vel ikke være pent af mig at sige, at han farer med Fusk”, sagde han undvigende. “Han burde vel været glad og taknemmelig for en Svigersøn af noget Slags nu”, tilføjet han med et Anstrøg af Lystighed.

Der var noget i Tonen, som Theodora ikke likte og Samtalen tog en anden Vending.

De var nu kommet ind til Byen og kørte lige til Brootens. Theodora kørte selv Maskinen ind og Presten sagde Godnat, takket varmt for den prægtige Skyds og maatte sige hende en Kompliment eller to for hendes Færdighed til at styre og begav sig saa hjem tilfods.

Der var Lys i Dagligstue og Kjøkken. Jørgine sad og halvsov og ventet paa ham. Det var fælt at sidde slig og vente; men hun kjendte et Tyendes Pligter. Baade Wangel af Synoden og Nilsen af Forenede likte en Kop Kaffe, naar de havde været i Sygebesøg om Natten.

FEMOGTYVENDE KAPITEL.

Det var langt over Midnat. Pastor Welde sad i en Lænestol med Benene placeret paa Skrivebordet. Træt af at tænke paa andre Ting morede det ham se sine Fødder paa Bordet: Benene i Tøflerne var hans unifor-

merede Undersaattere paa Vagt i Maaneskinnet. Og Maanen var Lampen, der brændte med halvt Blus. Fienden var Jørgine, som havde saa let for at vaagne, bare han rørte paa sig.

Han var træt og Øinene sved; men sove — det kunde han ikke. Montro det var Kaffen?

Han var gaat tilsengs paa et Vis let tilsinds. Det havde været en prægtig Kjøretur. Theodora Brooten var nu ogsaa en bastant Pige. Ikke det Spor snerpet eller søgt. En solid Pige var hun, — alt hun sagde, var saa vel overveiet. Det var som at kjøre sammen med en forstandig Tante, der vidste Raad for alt og som man kunde stole paa. Intet — hverken Fjas eller Føleri med hende.

Han likte at dvæle ved dette; thi der var noget andet, som uafsladelig trængte sig ind paa ham. Og det var han ræd for; thi det var *det*, som egentlig holdt ham vaagen inat.

Det var dette, at saa snart han lukkede Øinene, saa steg Mosevig frem for ham med sin kummerfuldt udstaaende Mund og den luvslidte Frakke: Hvad skulde det nu bli til med ham, naar Brooten vred Nøglen om i Kirkedøren? — Men det var tilpass til ham, — jo visst var det tilpass.

En slig Mand skulde staa og forkynde Herrens Ord, — en som vilde stænge Døren for sin egen Datter, — en, som var en Hustryran men var ydmyg som en Fille at se til — udenom, — en, som gik og tænkte ilde og saaede ond Sæd i andres Menigheder.

Han skulde kjæpjages.

Welde husket, at hans Far havde talt om en Embedsbroder af samme Kaliber. Han havde gjentagne Gange hjulpet ham og faat Ærgrelser som Løn.

“Skunk” havde Faren kaldt ham. Skunken er et vakkert Dyr og en kan faa Lyst at klappe den, havde han sagt; men ên fik passe sig, saa man ikke blev tilredt. Den havde en mærkelig Natur.

Havde han nu ikke gaat her og havt Medynk med denne Fyren — ialfald ønsket at kunne hjælpe ham og gjøre ham noget godt — — og saa gik denne Noksagt'en og satte ondt Blod i Menigheden mod ham.

Naar han endda havde havt Takt nok til ikke at si noget om, at han havde tænkt paa at — tage sig af Ellen — i den Stilling hun var — —.

Han havde lagt og ærgret sig over dette og det var disse Tanker, som havde jaget Søvnen fra hans Leie.

Det var galt nok at gaa og undergrave en Embedsbrors Indflydelse; men værre var det at drive Sprængkiler ind i Guds Menighed. Man trængte ikke stort af en Kile heller — bare anbringe den lidt forsigtig og saa kunde man trække sig saa pent og ansvarsløst tilbage. Der var nok af dem, som saa Kilen og som ikke forstod bedre end at den var til at drive ind, naar den først stod der. — — Og saa at benytte sig af sin egen Datters Vanære til at faa en slig Kile anbragt, — og imod ham, som havde udsat sig for mange Ubehageligheder for at hjælpe.

Det var altsaa Takken.

En slig Mand *burde* kjæpjages.

Han havde faktisk tilbudt sig og været villig at dele Byrden med ham — Skammen, kunde man sige. Saa var Takken den, at Mosevig skulde lade sig forlyde med, at det var han, Welde, som drevet af — Samvittighedsnag formodentlig — havde tilbudt sig at ægte Datteren — — — eller stod saa lavt, at han var glad ved

at faa hende, slig hun var. Kunde man tænke sig noget mere infamt?

Det var disse Tanker, som havde gjort, at han tilsidst maatte ud af Sengen. Han aandet lettere nu, da han sad vel fortøiet i Lænestolen med en Cigar mellem Fingrene og sine to Undersaattere paa Vagt og under Opsigt. — Igrunden havde jo ogsaa hans egen Opførsel været besynderlig, — i høi Grad uklog. Det var kanske *after all* — ikke saa mærkeligt, at Mosevig tænkte, som han gjorde. Det var muligt, at han ogsaa havde havt sin Vaagenat i Sagens Anledning. Han havde da ialfald fulgt "*the lines of the least resistance.*" — Det maatte kunne gaa an at faa opklaret dette. Om det kneb, saa kunde han jo fri sig fra den Mistanke. Ellen havde jo Breve fra denne Kavaleren sin. Hun havde været aabenhjertig nok til at bede ham læse disse Brevene. Dette vilde han ikke. Han havde slaat sig til Ro med, hvad hun havde fortalt, at Jack havde rømt sin Vei, da han forstod, hvorledes det var fat, og at hun aldrig vilde vide af ham mere.

Dertil kom en næsten ubegribelig men slet ikke ubehagelig Følelse af, at hun paa et Vis hørte ham til nu, — at han havde Tag paa hende og at dette Tag blev fastere efterhvert som hendes *egne* syntes at ville slippe hende. Om hun nu ingen anden havde at holde sig til, — skulde da han svigte? Hendes Anger var saa oprigtig. Men Elven var der endnu og Fortvivlelsen laa paa Lur bag hende. Noget fortalte ham, at *hans* Haand var det nu, som holdt hende over Vandet. Han havde bedt om Kraft at hjælpe i dette Stykke — og kjendte, at han havde faat denne Kraft, — selv om der var nogen Opofrelse forbundet med det.

Han havde modtaget et af Jacks Breve, — ikke

for at læse det, men fordi han ikke vilde skuffe den Tillid, hun viste ham og derved saare hende. Nu fik han Lyst at læse det. Ingen kunde vide, — det kunde kanske blive en Redningsplanke for ham, om Snakket skulde gaa forvidt. Der var dem, som vovet sig uforvarlig langt ud og det havde maaske han gjort, — og da fik man klore sig fast i noget. Der fôr et Minde gennem ham, at han havde været nærved at gaa under for hendes Skyld. Det var nok ikke bare i Elven, at sligt hændte.

Han fandt Brevet frem og aabnet det.

Nei, — han havde nok ikke været noget Skolelys den samme Jack. Det var slet skrevet og daarligt slavet.

Han lod Øinene glide flygtigt over Brevet og blev snart meget fængslet af dets Indhold. Hun maatte have fortalt ham om den Elvehistorien; thi han skrev, at han aldrig skulde glemme det og at Pastor Welde havde reddet tre dengang — "*all three of us*", skrev han. Det var jo nok, det. Welde læste videre. Han havde reist til Vestkysten for at tjene Penge, saa de kunde gifte sig og han havde tænkt at sende Penge, skrev han, — han havde sparet op over tyve Dollars allerede; men slig, som hun skrev nu, saa vidste han ikke, hvad hun mente. Hun kunde da skjønne, at han ikke vilde forlade hende; men det tog Tid at faa Arbeide og han havde arbeidet i Skogen og vanskelig var det at faa Brev afsted; men nu var han i Byen. Welde læste ikke længere. Han forstod ved et flygtigt Blik nedover Arket, at det hele løb ud i Forsikringer om hans Kjærlighed og alt saadant, hvis hun bare vilde tilgive ham.

Han blev længe siddende med Brevet i Haanden.

Der faldt pludselig en dyb Vemod over ham. Hun var altsaa ikke *hans*. Han havde reddet hende for nogen anden — for at give hende tilbage til den, som havde skjøvet hende ud i Elven. Han saa hende som gjen-nem en Taage langt borte.

Han forstod det nu. Hun havde givet ham disse Brevene for at han skulde se, hvordan Sagerne stod. Hun holdt af denne Fyren; men af Taknemmeligheds-følelse vilde hun give Afkald paa ham alligevel nu, — hvis han — Welde — ønsket det saaledes. Derfor havde hun kanske givet ham det Brevet.

— — — —

Han havde intet — intet levende, som var *hans*. Kontoret trak sig sammen om ham og blev lidet og fattigsligt. Der stod Bordet og der en Stol — og der en. Der var Bøgerne i Hylden og Sofaen og Brevpressen, — tause Vidner om, at han var alene. Naar de ikke gik sin Vei, saa var det, fordi de ikke kunde. Men han kunde gaa saameget han vilde, intet af alt dette vilde snu sig for at se efter ham eller saameget som følge ham til Døren.

Saa alene var han.

Om han endda havde havt en Hund — en stor St. Bernhard f. Ex. med gode trofaste Øine; men Jørgine likte ikke Hunde. Hun skulde dog pent faa finde sig i det. Han skulde faa sig en Hund.

— — — —

Nei, — det var umuligt at sove. Tanken flakset som en stor og træt Fugl i en Kreds uden at finde Hvile. Han gik det hele over igjen og kigget ligesom efter i hver en Krog: Brooten var fuldstændig beret-tiget til at dreie Nøglen om i Døren for Mosevig. Han havde Loven paa sin Side. Han gjorde det for at berge

Menigheden og for at berge ham ogsaa. En Prest kunde ikke rende rundt og sige: "Di har vel ikke hørt" o. s. v. En Prest var mere værgeløs mod onde Rygter end nogen anden. Heldigt var det for den Prest, som var gift. Konen, hun fik gjerne Tag paa det, hun. Undres om de gifte Presterne vidste, hvormangt et Angreb paa Karakter og Rygte, som deres Koner fik slaat tilbage og kvalt i Fødselen. Det var Straf som forskyldt, om man satte en slig Mand paa Døren. Han skulde og burde kjæpjages — — —

Han lagde Mærke til et Insekt, som fløi rundt Lampen og kastet sig Gang paa Gang ind mod Glasset, saa det gav et Knep. Kunde ikke holde sig fra. Brændte sig kanske men maatte holde paa, *maatte* holde paa. Han mindedes at have læst om døde Fugle rundt Fyrtaarnene. Solen — Vorherres store Lys, det største af alle, brændte ingen sig paa. Det var bare disse Smaalysene Folk tændte, som var saa farlige for Insekter og Fugle — og saadant.

— — — —

Han skulde skrive til denne Jack alligevel og se, om han kunde gjøre noget for ham. Det var Synd paa Gutten, Stakkar. Han mente det visst godt.

Tanken kvikkede ham op. Han vilde prøve en Cigar igjen. Jo, han vilde skrive og tilbyde ham et lidet Laan, saa han kunde gifte sig før Jul — og tale med Ellen for ham. Det var nok det bedste det. Det var jo bare det eneste rigtige under disse Omstændigheder, — naar nu Gutten selv vilde.

Men hvor trist det var. Hans Øine flakket igjen hungrikt over Bohavet. Der stod det altsammen — og hørte ham til paa en Maade; men paa en anden Maade var det ogsaa saa fremmed. Blikket vandret

ogsaa over Billederne paa Væggen og standset ved det store Billede.

I den dæmpede Belysning traadte de to hvide Skikkelser stærkt frem. Det var Kristus og Pilatus. Han havde altid tænkt, at Pilatus var for massiv og Kristusfiguren for liden i Forhold. Han vilde malet det omvendt og havt Kristus stor — triumferende stor selv i de Omgivelser og under de Forholde. Maleren havde jo rent gjort ham ubetydelig.

Men var det nu ikke det, som alle gjorde? Set med menneskelige Øine saa var Pilatus en saare mægtig Herre — —

i Samfundet og i Menneskehjertet.

— — — —

Ei, ei! sagde noget inde i ham. End hos dig da, Welde? Er han ikke mægtig hos dig ogsaa? Vil ikke du ogsaa gjerne regne med Tal, sætte op Regnestykker og paaberaabe dig, at saa og saa er bare ret og rigtigt, mens der stikker andet under. Vil ikke du ogsaa gjerne være Keiserens Ven — værge din Stilling? Han havde et Kald denne Pilatus og. Han var Statholder i et større Samfund end dit og han havde Folk over sig. Det var ikke godt at vide, hvad han tænkte. Her stod Folket i Harnisk, der var et helt Opløb, som Kristus bevidst eller ubevidst havde givet Foranledning til. Pilatus var der for at holde Orden. Som Romer lagde han nok Vægt paa det. Kanske tænkte han, at Jesus burde kjæpjages?

Saa vilde der Gudskelov blive Fred.

Montro om Jesus tænkte, at nogen burde kjæpjages — af de, som forfulgte ham?

Han havde kjæpjaget nogen engang han ogsaa; men da stod han selv udenfor. Det var hans Faders

Hus, det gjaldt, — ikke hans egen Person. Da det gjaldt ham selv, saa maatte endog hans Egne stikke Piben i Sækken og Sverdet i Balgen.

Disse samme to Magterne, — den samme Procedure fra Domhuset. Den ene havde Ret og den anden havde noget, som stod over almindelige Retsbegreber. Den ene havde Retsprotokoller og den anden skrev kun i Sand. Den ene veiede af og sagde: Saameget for det og saameget for det. Den anden veiede ikke. Han bare betalte ud, — og gav det væk — gav væk med fulde Hænder.

Ja, du kan nok spekulere Pilatus, Far. Du har med en at gjøre, som representerer andre Værdimaalere, end de du er vant til at bruge. Du har inddelt Aaret i Maaneder, Maanederne i Uger, Ugerne i Dage, Dagene i Timer. Du har dog visselig kjendt *lange* Aar, lange Timer o. s. v. Almanaken din duer ikke, Far. Du har inddelt i Milen din i Roder og Roderne i Yard og Yarden i Fod og Foden i Tommer. Du kjender Forskjellen paa Tomme og Mil og beregner Distancer korrekt; men du føler dig nærmere Keiseren i Rom end han som staaer ti Fod fra dig. Alenmaalet dit duer heller ikke. Du har justerede Vægter for alle Tyngder fra Tonnage til et Tusendels Pund; men du ved godt, at den tyngste Byrde nogen kan bære ikke vilde kunne svinge Naalen paa en Apothekervægt. Du kan hverken maale det nærmeste eller veie det tyngste. Og her staaer en, som kunde sige, at en fattig Skilling var det største Bidrag i Tempelkassen en Dag, da mange Rige ofret store Summer. Hvorledes skulde du kunne dømme retfærdigt her? Var det mærkeligt, at mange gjorde sig lystige og haanet?

Men de havde dog vidst det, om de havde tænkt

sig om, at Alenmaalet ikke var paalideligt — at der fandtes andre Værdimaalere over den, — som ikke er af denne Verden.

Pastor Welde slog Asken af Cigaren.

Aa jo — disse Magterne, — de samme over og over igjen.

Tanken begyndte atter at kredse om Mosevig og Brooten, som skulde sætte en Streg over Kirkedøren hans og faa ham væk og faa gjort Ende paa hans Rænkespil. Det var Ret i dobbelt Forstand. Først juridisk Ret og dernæst Ret, fordi Mosevig havde fortjent det. Der var visselig en Grænse for hvad som taales kan og den var overskredet.

“Pilatus-Alnen”, “Pilatus-Vægten” sagde en stille Stemme inden i ham. Han havde flere Gange maattet døve den med at gjenkalde i Erindringen, Mosevigs infame Muldvarparbeide.

“Ældre Mand”, hvisket Stemmen; “stor Familie”, indskjød Stemmen; “sygelig”, sagde Stemmen; “alle Barna”, hvisket Stemmen; “forstaar kanske ikke bedre”, talte Stemmen; “vil knække ham sønder og sammen”, sagde Stemmen høiere; “og du da, hvad skal nu du vinde?” spurgte Stemmen endda tydeligere; “er du ikke lidt af en Pjalt du ogsaa? — lidt hevnghjerrig for Eksempel?” Stemmen begyndte at blive plagsom: “Naar han nu drives afsted da med Flyttegodset sit og du ser Læset trække afsted med Konens Kommoder, Vadskestole og Vugge, Sengklær byltet sammen, den gamle Skrivepulten og Værktøi og Filler og gamle Stole — da Welde, da faar du møde op paa Hjørnet ligeoverfor Kirken og gjøre lang Næse til ham og støde i Basun og raabe: Nu fik du nu — for Kjæften din! Far nu

til Bloksberg med Ungerne dine og den — vanærede Datter din! *By-by!*

Welde havde glemmt at røge. Han mærket, at han skjalt paa Haanden, da han famlet efter en Fyrstikke. Saa reiste han sig og stod en Stund stiv og ubevægelig og stirrede paa den lille Glød i Cigaren. Saa gik han hen til Skrivebordet og satte sig tilrette og skrev nogle Linier paa et Stykke Papir, som han rev Toppen af. Han undertegnet blot “En Ven” og lagde saa en Tyve-dollarsedel ind i det og tog en Konvolut og skrev Mosevigs Navn og Adresse udenpaa. Det hele tog kun nogle faa Øieblikke. Naar det blev bragt paa Posthuset ved Syvtiden, saa vilde Mosevig faa det med første Post.

Neppe var det gjort, før han tog sit almindelige Brevpapir og begyndte at skrive et længere Brev. Hurtigt fór Pennen over Papiret og Linie efter Linie forment sig med hans egne høie Bogstaver. Det var til Jack. Han bad ham komme tilbage. Han skulde tale med Ellen. Han skulde hjælpe ham med et lidet Laan om nødvendigt. Han skulde hjælpe til for om muligt at skaffe ham Plads. Vilde han være derude, saa skulde han hjælpe Ellen med Reisepenge. Der var ingen Ende paa alt, han vilde gjøre. Saa foldet han sammen og skrev Adressen udenpaa og — der laa begge Breve færdige. Saa sank hans Hode ned paa de foldede Hænder paa Bordpladen. Han bad, at Hensigten med disse Breve maatte opnaaes. Saa reiste han sig, gjæspet og strakte sine mægtige Lemmer.

Det begyndte at lysne ude. Han slog Gardinet tilside og saa Himmelen lue i Guld og Rødt. Det var vakkert. Det burde males.

Nu skulde en Kop Kaffe ikke været at foragte.

SEXOGTYVENDE KAPITEL.

Der var hændt Mosevig noget mærkeligt. Om Formiddagen havde han faat et paa Engelsk skrevet Brev med indlagt tyve Dollars. Brevskriveren gjorde ham opmærksom paa, at vilde han redde Kirke-Eiendommen, saa maatte han endnu samme Dag skynde sig afsted og betale Renterne.

Det traf ham som et Slag: Det var Gud Herren, som havde sendt ham dette. Han havde glemmt bort Forfaldsdagen, som han pleiede. Forrige Gang havde Trusteerne maattet skrive paa i sidste Øieblik. Han havde lovet, at han ikke skulde glemme det en anden Gang, — og nu havde Gud mindet ham om det.

Han regnet over: Med det som han havde i Menighedskassen vilde han faa nok. Hans Sjæl fyldtes med Tak og Stolthed. Guds Øie vaagede over ham og hans lille Menighed. Det var nær paa, at han skulde have meddelt sin Kone denne glædelige Nyhed; men det var nok ikke faldt i hans Lod at faa en Kone, som han kunde samtale med om vigtige aandelige Ting og Forretningsanliggender. Hvorofte havde han ikke baade i Sorg og Glæde savnet en Hustru, der var "spirituelt" anlagt og som han kunde havt Hygge af paa Tænkraftens Omraade; men det var nu engang Guds Vilje, at han skulde bære sit Kors alene.

Han skyndte sig at komme afsted. Han maatte træffe et Par af Trusteerne først. Montro, hvem Brevet kom fra? Det var fra Gud — Bønhørelse. Han husket nu, at han ganske visst havde sukket til Gud, dengang da Brevet kom fra Banken at Renterne skulde betales den tiende; men han var ikke aldeles sikker.

Han kilede afsted og fandt først den ene og saa den anden Trustee. Han vilde vise dem Brevet. Det vilde virke til Irettesættelse. De brydte sig ikke, de. Om han laa vaagen hele Natten og lig Jakob kjæmpede i Bøn for at redde Kirken, saa havde de travelt med sit Kjøbmandsskab. Men Mennesket er et Rør, — intet at støtte sig til. At stole paa Trusteer var at holde Kjød for sin Arm. De hørte begge angergivne paa ham, da han fortalte om sin Sjælekamp og den mærkelige Udfrielse. Saa skjævede han afsted til Banken. Paa Veien kom han i Tanke om, at de tyve Dollars igrunden var hans private Eiendom. Brevet havde intet sagt om, hvad de skulde bruges til; men han vilde bringe Offeret. Pastor Welde og Brooten havde nok gjerne lukket Kirkedøren for ham. De havde Pengene og Magten og Hærskarerne paa sin Side; men med ham stod Herren Zebaot.

Bankchef Brooten blev tydelig overrasket men modtog Pengene med en forretningsmæssig Mine. Han besigtiget Tyvedollar-Sedelen ganske nøie og mærket sig Numeret. Pastor Mosevig blev hed om Ørene. Kanske den var falsk. Nei — Brooten glattet den ud og slængte den hen i Seddelbunken med de øvrige. Det kunde være værd at fortælle ham, saa han forstod, hvem han havde at bestille med. “Den Sedelen fik jeg idag som Gave”, sagde han. Brooten skulde forstaa, at ogsaa Mosevig havde Venner.

“Som Gave?” spurgte Bankchefen forbauset.

“Som Gave, ja! Da jeg skulde aabne min Post, saa finder jeg denne. En Ven skriver, at han ved, at jeg har en stor Udbetaling idag, og saa sender han da den som en liden Erkjendtlighed —”

“Og gjorde Dem opmærksom paa, at De maatte betale idag — absolut idag?”

“Ja.” Pastor Mosevigs Hjerte bankede. Maaske det var Brooten selv, som havde sendt Pengene. “Det var en god og velkommen Hjelp”, sagde han, — “hvem nu end den gode Giver er.” Der leiret sig et Udtryk af Snuhed om hans Øine. “En Prest kan ofte have Venner, som han ikke ved om”, sagde han, — “saadanne som af en eller anden Grund — Forretningshensyn f. Eks. — ikke kan tilhøre en liden og uanseelig Menighed; men hvis Hjerte banker varmt for de Smaa i Verdens Øine.”

“Ja vel, — ja, kanske det, ja.” Brooten vendte sig og gik ind i sit Privatkontor — for at skjule sin Bevægelse tænkte Mosevig glad, medens en af Betjentene afskrev Beløbet.

Men inde paa sit Kontor blev Brooten siddende og tromme med Fingrene paa Skrivebordet. Dette gik over hans Forstand. Pengesedelen kjendte han igjen. Den havde Dagen før været udbetalt Pastor Welde som en Del af hans Løn. Spillet Pastor Welde under Dække med Mosevig eller var han bleven gal. Nei, — det maatte være nogen anden, som havde faat fat paa den og sendt den. Han maatte gaa og finde ud angaaende dette.

— — — —

Pastor Welde blev overrasket ved at se Brooten komme om Eftermiddagen. Hans Besøg havde været sjeldne i det sidste. Brooten tog Plads og rykket sin Stol lige hen til Prestens og blev en Stund siddende og se paa ham idet han lænede sig forover og støttet høire Haand paa Knæet mens han fingrede ved Uhrkjeden med venstre Haand. Det var hans almindelige Stilling, naar

han vilde afgjøre vigtige Forretninger. Han fortættet sig paa den Maade — trak sig ligesom sammen for et Sprang med Øinene borende i Offeret. I saadanne Øieblikke fungerede hans Hjerne korrekt. Alt var ryddet tilside og han saa i lige Linie og tog aldrig Feil.

“Jeg skulde like at vide, hvorledes Pastor Mosevig har faaet fat paa den Tyvedollaren, som du modtog af mig igaar”, sagde han. “Har han stjaalet den eller har han faat den paa anden Maade. Hvem gav du den ud til? Jeg er virkelig nysgjerrig efter at faa vide, hvem har været saa ædelmodig eller fordømt idiotisk, at han har sendt ham Besked om, at jeg vilde foreclose Mortgagen.”

Hans Fingre snoede Guldkjæden heftigt; men Stemmen var tør og behersket.

Pastor Welde blev helt bange. Han havde stor Respekt for Brooten som den meget ældre Mand — og hans Indflydelse og hans Rigdom saavel som hans ubestridelige Interesse for Kirken og Menigheden. Han blev en Stund siddende som en Skolegut, der er greben paa frisk Gjærning i en eller anden i Tankeløshed begaaet Uartighed.

“Det var jeg, som gjorde ham opmærksom paa det og sendte ham Pengene. Det var Theodora, som kom til at nævne det, — og saa syntes jeg, at det kunde ikke være noget galt i at jeg gjorde det. Saameget burde da en Prest gjøre for en anden.”

“Men forstaar du da ikke, Welde, at denne Mosevig nu holder paa at ødelægge baade dig og Menigheden med Kjæften sin?”

“Aa vi er vel ikke saa lette at ødelægge”, smilte Presten sagtmodigt.

“Det skal sandelig ikke meget til for at ødelægge

dig her nu — ikke svært meget, Far. Du hjælper til ganske bra selv ogsaa — ganske bra, synes jeg.”

“Er han saa’n en farlig Mand denne Mosevigen da? Han synes virkelig at ha nok med sig selv. Kan ikke tro, at det kan være nogen Fare paafærde med Menigheden fra den Kant.”

“Det tror du, ja. Men bare vent nu og se. Det er Business i den Mand. Vent bare til han faar se, at Gjærdene er nede om Menigheden. Det vil ikke vare længe, før han ser det og da vil han være der.”

Pastor Welde taug en Stund. Saa reiste han sig op og stillet sig foran Brooten. “Ja, saa faar han i Guds Navn komme da”, sagde han.

Brooten havde ogsaa reist sig. Hans medfødte Respekt for Presten kjæmpet med Foragten for en Mand, der var sat til at værne og væрге og saa lod andre ride over sig paa det Vis, — — eller, var der kanske noget i det alligevel? Var han ræd for Mosevig? Slig, som han havde handlet, slig handlet ikke en, som havde rent Mel i Posen. Han fikserede Welde skarpt og troede at opdage et Glimt af Banghed eller Urolighed i den unge Mands Øine. Han traadte lige hen til ham og sagde med lav næsten hviskende Stemme:

“Det skulde vel ikke være noget — vel? Noget — nu ja, du er jo Prest; men Kjødets er skrøbeligt og — ja, det har jo hændt før, at Prester og Prestedøtre — —”

Længere kom han ikke; thi Welde, som uvilkaarlig havde traadt et Skridt tilbage, greb ham pludselig om begge Armene. Med et keitet Kjæmpetag satte han ham voldsomt mod Væggen. De stod nu Bryst mod Bryst og ikke et Ord blev talt. Bankchefens robuste Ansigtifarve var bleven graa med et Anstrøg af blaåt. Han kjendte sit Bryst klemt sammen, saa han kun med

Besvær aandet. — I Befippelsen glemte han ligesom hvem han var og Rædsel greb ham. Over sig saa han et af Smerte fortrukket Ansigt; — men der var ogsaa noget andet — en frygtelig men ubehjælpelig Naturkraft, — Sener paa Halsen, der havde knyttet sig, — Muskler, der stod ud som Buler, — Aarer, som havde svulmet til en unaturlig Størrelse. Saa denne Følelse af Hensygnen og Kraftløshed. Det svimlede for ham og der foresvævede ham en Forestilling om at være klemt mellem to Fragtvogne. Endog i Rædselen kunde han lægge to og to sammen: Hvis denne Mand slog, saa var det ude med Brooten. Han maatte forholde sig rolig. Han hørte Weldes Stemme, som var den langt borte: “Sid ned nu og vær rimelig, Brooten, — lad os tale sammen” — og saa havde han en uklar Følelse af, at han blev løftet helt op fra Gulvet og med uimodstaaelig Kraft sat ned i en Stol, der brast under dem, saa de blev liggende i en Haug paa Gulvet. Dette syntes at bringe Presten til Besindelse.

“Gik Stolen?” sagde han anpusten og ligesom forvildet. “Lad mig hjælpe dig! Den Stolen, ja. Sid ned i *den* Stolen, Brooten!”

Bankchefen blev anbragt i en anden Stol. Han blev siddende slap med Armene hængende ned ved Siden. Det var, som noget var gaat istykker inde i ham og ikke fungerede længere. Han var fortumlet og stirrede bange paa Presten, der uafladelig tørrede sin svedige Pande og gjorde Undskyldninger for Stolen, som var det fra den, at det hele Opstuds skrev sig.

Hans Øine fulgte Presten, der vimsede hid og did og greb fat paa Ting lagde dem fra sig og aabnet et Vindu og lukket det til, som vidste han ikke, hvad han skulde tage sig til. Brooten var lammet aandelig

saavel som legemligt og alt svømmet omkring, Bord og Stole. Billederne paa Væggen danset op og ned som ved et Maskineri. Det frygtelige var et stort, mørkt Legeme, som kredset om ham.

Nu saa Presten sig forlegen omkring og fik Øie paa Cigarkassen. “Skal det være en Cigar, Brooten?” sagde han og rakte ham Kassen. Brooten fik med nogen Anstrengelse Armen op og tog en Cigar og stak den i Munden og begyndte at trække paa den uden at have Ild. Da Presten bragte ham en tændt Fyrstikke fremstammede han et tonløst “Tak”.

Welde selv var forvirret. Bankchefens fuldstændige Hjælpeløshed overvældet ham. Han bar sig ad, som vilde han gjøre en stor Uret god og forsøgte fremdeles stammende at undskylde Stolen, som havde gaat istykker. Omsider kunde han ogsaa forklare sig. Han undgik at berøre Brootens afskyelige Insinuation.

“Jeg er baade kjed og lei over at dette skulde hænde”, sagde han. “Du har altid været saa god imod mig. Jeg har holdt saa meget af dig ogsaa.” Da Brooten ikke mælede et Ord, vedblev han at snakke i en lav og bedrøvet Tone. “Jeg ved, at hvad du agtet at gjøre, — jeg skjønner det nu, at det var til mit Bedste; men jeg kom til at tænke paa den Stakkern og syntes Synd i ham og — saa gjorde jeg det uden at tænke over Følgerne noget videre — men Brooten, kjære dig Brooten, — hvad er dette? Er du syg?”

Brooten var bleven ligbleg. Cigaren faldt ud af hans Haand og Hovedet sank ned. Han havde besvimet. Da Presten tog i ham for at lægge ham paa Sofaen mærket han, at hans Kræfter havde aldeles forladt ham og det var kun med stor Anstrengelse, han fik anbragt ham der. Han skjalv nu som i en Kold-

feber. Han bragte Vand og vædede Bankchefens Pande og løste hans Krave og knappet hans Vest op. Han strøg ham over Haaret og da lagde han Mærke til, hvor tyndt det var og erindrede, hvilken opofrende Mand Brooten havde været for Menigheden og ham selv. Bankchefen kom straks til Besindelse igjen. Han reiste sig halvt op: “Hvor er jeg? Er det dig, Welde?” — “Ja, nu blir du snart all right, Brooten. Jeg blev saa bange for dig.”

Brooten drak lidt Vand og var snart noksaa bra igjen. Presten var utrættelig med at tilbyde sine Smaatjenester. Brooten kunde lægge to og to sammen. Prestens store Ydmyghed gav ham hans Selvtillid tilbage. En Stympet var denne Prest, — — men Gudbevares for Kræfter. At en med slige Kræfter kunde bære sig ad som en forpidsket Kjøter, det kunde han ikke forklare sig; men han fik alle en Seierherres Fornemmelser ved at se hans Ængstelighed for at gjøre alt godt igjen og høre hans Forsøg paa at undskylde sig.

“Jeg har mig nok dumt ad”, forklarede Presten; “men du ser det Billedet der. Jeg har jo hørt lidt paa begge disse to — baade han og han — (han pegte paa Kristus og Pilatus) — inde i mig. Den ene sa, at det var bare ret og rigtigt, som Brooten vilde have det og den anden sa, at Mosevig var gammel og Menigheden fattig. Den ene sa, at Mosevig burde kjæpjages og den anden sa, at han burde hjælpes. Og saa sendte jeg de Pengene; men jeg vidste jo ikke, at der skulde blevet slikt Opstuds, ellers havde jeg nok ikke gjort det.”

Brooten kjendte sig bedre nu og Foragten for Presten tiltog. Han havde i Rædselen været lammet under Følelsen af Prestens frygtelige Legemskræfter og kjendt det næsten som Løn som fortjent, da de vældige Arme

havde klempt ham sønder og sammen. Men naar han nu saa den samme Mand kredse om sig med tomme Undskyldninger og Talemaader, saa begyndte en ny Følelse at røre sig hos ham.

Og denne nye Følelse var Foragt.

— — — —

Brooten standset og vendte sig i Døren, da han gik. “Jeg haaber, at dette Optrin bare blir os imellem”, sagde han. “Det vilde blive leit for os begge, om det skulde komme ud iblandt Folk.”

Han gik og skuttede paa sig nu og da som en, der er øm og saar i alle Lemmer.

Pastor Welde fulgte ham helt ud med sine mange Beklagelser over det indtrufne.

— — — —

Der dukket op en bred og knuvlet Skikkelse paa den anden Side af Gaden. Han opfanget et Par Ord og skridtet over tidsnok til at hilse paa Welde, som endnu stod paa Trappen:

“Goddagen, Hr. Pastor, — Goddagen!”

Pastor Welde fik neppe gjengjældt hans Hilsen, før den anden slog op en skrattende haanlig Latter:

“Det gik i Hølet!”

“Gik hvad-for-no?”

“Det gik i Hølet med den Foreclosingen af Mortgagen paa Kjerka?”

“Gjorde det *det*?”

“Di fek det no ikke til med de Anslagene Deres Di og Brooten.”

“Anslag? Hvad mener De?” spurgte Welde forbauset.

Den Tiltalte rettet sig op og stillet sig i Positur og pegte opad:

“Der er *en* deroppe, Pastor Welde! Der *er* en deroppe; — pas Dere Di for han! Bare pas Dere — Di — for *han!*”

Han havde faaet Greie paa det nu.

Og han kilede afsted uden at vente paa Svar.

Welde blev staaende tilbage. Det tog nogen Tid, før han fik samlet sig, saa han gik ind. Hans rake og nægtige Ryg krummet sig ind gennem Døren og han lukket den efter sig stille og spagfærdigt og det varede længe, inden der blev tændt Lys derinde.

SYVOGTYVENDE KAPITEL.

“Den Guderne vil ødelægge, slaar de først med Blindhed”, sagde Doktor Spohr bittert.

Hans Hustru sad en Stund taus med sit Haandarbeide. Hun pleiet altid at tage Pastor Welde i Forsvar; men netop nu vidste hun ikke, hvad hun skulde sige.

Doktoren dampet ihærdigt paa sin Pibe. Det var ikke første Gang han overhørte sig i Leksen om Pastor Weldes Dumheder. Konens Taushed ærgret ham og han fortsatte:

“Brooten, Jensens, Holms, Nelson-Brødrene og alle de bedre Folkene i Menigheden er gale paa Presten. Brootens hilser ikke mere paa ham, — de graver og arbeider som Muldvarpe for at bli kvit ham. Nu kunde han klart sig, forstaar du — klart sig fint ogsaa; thi alle Fagforeningsfolkene stod med ham. Den forrige Presten var jo absolut imod saadanne Foreninger og

kaldte dem Planteskoler for Socialisme og Fritænkeri. Disse — lad mig nu se: Sagarbeidernes Union er næsten alle Norskere og over Halvparten Menighedsfolk, — saa Snedkerne paa Nelson-Brødrenes Factory, de er omtrent alle i Menigheden, saa kommer et Par Snes Mænd paa Skofabriken — og Skrædderne — jovisst maa vel over to Trediedele af Mændene høre til noget sligt — og de har staat med Presten hele Tiden og mest nu, efterat han har faat Storfolket mod sig. Saa faar de istand en Arbeiderfest — og indbyder Presten til at tale — bare for at demonstrere og paa en taktfuld Maade lade ham forstaa, at han kunde gjøre Regning paa dem; — sige hvad man vil — det var saa *fint* et Træk, at Storfolket er rene Slamper i Kirkepolitik sammenlignet med dem, — og saa gaar han hen og fordærver det Hele.”

Fruen tog en Haarnaal ud af sit svære lyse Haar og kløede sig i Hodet med den. Hun fik altid Kløe i Hodet, naar hun blev nysgjerrig.

“Nei — den gaar ikke, lille Mand. Hvorfor skulde nu den Tale have saa slemme Følger? Det kan jeg dog ikke forstaa.”

Doktoren saa ligesom prøvende paa sin Hustru. Han var ikke i Humør til at smaakjægle iaften. Det gjorde godt at faa tale ud.

“Pastor Welde er et Fæ.”

“Spohr!” lød det bebreidende fra Fruen, der atter havde taget fat paa sit Arbeide.

“Welde er et Fæ”, gjentog Doktoren og gik hen og banket sin Pibe ud. “Istedetfor at tale om de graadige Kapitalister, som opdynger store Rigdomme ved at berøve den fattige Arbeider Frugten af hans Arbeide og holder ham i Uvidenhed og Fortrykthed og alt det

derre om Trustenes Forbandelse og Rockefeller og den rige Mand i Helvede, saa — —”

“Hvad saa, *dear*?”

“— — jo, saa taler han istedet om Arbeidernes Samvittighedsløshed og Mangel paa Ansvarsfølelse overfor sine Arbeidsherrer —.”

“Hvad siger du? Gjorde han virkelig det?”

“Ja, — det var nok saa. Talte om Tjenestpiger, som var skjødesløse med Gasen og flotte med Smør og Smult og ikke brød sig en Døit om de ødslet væk en Daler eller to for Husbondsfolkene om Ugen. — Snakket i det vide og brede om Arbeidere som stjæler Tid, var Øientjenere, ligegyldige med Materialier og Maskiner — og utro, — Arbeidere som hader sit Arbeide og de, som skaffer dem Arbeide, — tænker ondt om sine Arbeidsherrer og faktisk bestjæler dem. Husmødre og Forretningsmænd var ude og ledte med Lys og Lygte efter Tjenestfolk og Arbeidere, som var paalidelige og samvittighedsfulde med betroede Midler”, sagde han.

“Ja, men det er jo paa en Maade rigtig — ikke sandt?”

“Aa jo, paa et Vis kanske. Den, som var tro i lidet skulde blive sat over meget, sagde han. Det var saa med den Enkelte og det var saa med hele Arbeiderstanden. De maatte begynde med at vise den Hensynsfuldhed og Interesse for sine Arbeidsgivere, som de vilde Arbeidsgiverne skulde vise mod dem — og saa vilde Resten komme af sig selv: Høiere Løn, bedre Forstaaelse, Pensioner for Gamle, Sygebidrag, Andel i Udbyttet o. s. v.”

“Men det kunde vel ikke være galt at sige det?”

“Aa jo visst var det galt. Hvorfor i Pokkers Skind og Ben talte han ikke om den rige Mand i Helvede.

Du husker jo nok ham med Lazarus. Det er jo en glimrende Tekst. En ren Patentidiot er han. Nu har han hele Flokken mod sig. Nu tror de, at han holdt den Talen for at bli Godvenner med Storkakserne — og saa Flauheden da. De havde jo ventet noget helt andet. Ingen kan fortænke dem i det. Han er umulig, kaput umulig, komplet umulig.”

“Men det var dog rigtig — du maa dog indrømme, at det var berettiget paa sin Maade, Spohr?”

“Aa Fiddlesticks! Er det da ikke ligesaa berettiget at gi disse Pengesækkene en Dunk i Vommen. Hvis Skyld er det, at Tjenerskab og Arbeidere er, som de er? — Kan siges? Javisst kan det vel siges; men han behøvet vel ikke at ta netop den Side af Sagen. — — Dog, — Talg kan man vel ikke vente af en Træbuk”, tilføiet han resigneret. Han likte at høre sin Kone ta ham i Forsvar.

Men hun sad nu ganske fortænkt.

“Pastor Welde har virkelig baaret sig taabeligt ad”, sagde hun omsider. “Her var nu den Historie med den Pige. Hun gik jo og indbildte sig, at hun kunde faa Pastor Welde og da hendes Forlovede kom tilbage for at gifte sig med hende, saa maatte hun næsten tvinges til det. Jo, det var en deilig Suppedas at komme op i for en Prest.”

“Jo — det var deilig, rigtig deilig”, hærmede Doktoren. “Nu sidder det spigret fast i Folk, at det var et af de Konveniensgiftermaal, som bedre Folk faar istand for at dække sig. De kan ikke forstaa, hvorfor Presten skulde ta sig af hende og siden skikke Reisepenge til Gutten og saa faa dem gifte — halvveis mod Pigens eget Ønske. Folk forstaaer ikke hvorledes en Mand kan

gjøre sligt, uden at der stikker noget under, — ja, jeg forstaar det ikke selv heller.”

“Nei, men ved du hvad, lille Mand? Du vilde saamæn gjort akkurat ligedan.”

“Jeg, — nei saa gid —”

“Anstil dig nu ikke, om jeg maa be”, ærtede Fruen. “Vilde du ikke tage Mennesket ind i Huset i den Stilling, hun var — — og mod din egen dyrebare lille Kones Vilje”, hulkede hun. Men hendes Hulken var bare paa Moro og Doktoren maatte le. Han gik over til hende, hvor hun sad og vilde slaa Armen om hendes Hals; men hun lod fremdeles, som hun græd.

“Hvormeget skal jeg mulkteres? Er det ny Hat eller Kjole, — eller kanske en Minneapolistur? — Ak jeg arme Mand, at jeg kunde finde paa at gifte mig med en dansk Pige? Hun flaar mig levende, — gjør hun. — — Vær nu god og lad mig leve, saa jeg kan advare mine kjære Landsmænd mod danske Koner, — drøb mig ikke med at holde mig i Uvished om Mulktens Størrelse.”

“Lad mig nu være!” Hun slog efter ham. Men Spøgen faldt ikke rigtig ikveld. Tanken paa Pastor Welde hvilet tungt over dem begge og Doktoren søgte atter Piben og Tobaksæsken. Og der blev han længe staaende og pirke tankefuldt med Piben. Saa hørte han et Par lette Trin bag sig. Det var Fruen, som lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre.

“Sig mig nu, Spohr, — kan vi ikke gjøre noget for at hjelpe Pastor Welde ud af denne Greien?”

Det var hendes Kneb at bruge et eller andet stærkt-skurrende norsk Ord, naar hun rigtig vilde faa Tag paa ham. Og hun gjorde sig Flid for at faa det Ord “Greien” rigtig bredt.

“Jeg kunde foreskrive ham noget Rottekrutt og hjelpe ham fra det paa den Maade”, sagde Doktoren med stor Morskhed.

Men hans Hjerte blødte.

— — — —

“Det blir vel rimeligvis til det, at han maa søge sig et nyt Kald. Det vilde rimeligvis være det bedste — kanske — baade for ham og Menigheden.” Det var Diakon Bundegaard, som talte. Han havde truffet Andrew Thompson paa Broen og der stod de nu og drøftede det Thema, som beskjæftigede alle Menighedens Medlemmer. Thompson gav ikke straks nogen Mening tilkjende. Han stod med Ryggen mod Gelænderet og hvilede paa begge Albuer og stirrede betænksomt frem for sig. “Ja, — det kan vel saa være”, sagde han endelig, “men det kan vel bli vanskelig nok at faa ham til at resignere — der er jo intet at udsætte paa ham heller”, tilføiet han lidt mismodig. — “Ja, det er rimeligvis det, som er det værste”, indskjød Bundegaard ivrigt. “Det er netop det, som gjør det saa vanskeligt for os, som er Diakoner i Menigheden. Havde man bare noget at udsætte paa ham, saa var det ingen Sag; Feilen er rimeligvis den, at han ikke er den, som vi tænkte, han var. Der er ingen, som ikke er misfornøiet med ham; — men hvori den Misfornøielse stikker — Grunden og Aarsagen til den — ja den er det rimeligvis vanskelig at faa fuld Rede paa. Men nu trækker vore Medlemmer over paa Vestsiden til Mosevig — og det kan ikke gaa i Længden. Det kan jo alle forstaa.” — “Det gik bra i Førstningen med ham, — det er slemt det'ne herre — rigtig slemt.” — “Ja, det var rigtig slemt.” — “Men hvad skal vi gjøre da? — som kristne Folk kan vi jo ikke saa'n udenvidere sige ham

op, naar vi intet har at udsætte paa ham. Det Snakket er jo intet at fæste sig ved og nu er jo Jenten gift og alting.”

Bundegaard var falden i dybe Tanker. “Nei, som kristne Folk faar vi vel ta det paa anden Maade”, sagde han omsider. “Brooten mener rimeligvis, at vi maa la Presten forstaa, at vi li’som ikke har den Tillid som før — saalessen. Og saa gaar han nok med det gode, saa snart han skjønner det, at han ikke er rette Manden for os; men det er Synd paa ham, for han er nok rimeligvis en snil Mand.”

“Han er visst altfor snil”, sagde Thompson.

“Ja, han er visst det”, sekunderede Bundegaard.

— — — —

Det var helt livligt i Mrs. Bervens Dagligstue. Den ældste Gutungen havde to Gange været hos Bageren og Kaffekjedelen havde været af og paa tre Gange. Hun kogte ikke meget ad Gangen. Da Mrs. Storli kom, maatte hun sætte den paa igjen og ligedan da Bergenserkonen kom. Og her sad ogsaa nu Mrs. Thompson og førte Ordet. De gamle Stridigheder var begravet nu. Menighedens Interesser var bleven alt i alle.

“Noget har der nok været i det”, sagde Mrs. Thompson bestemt. “Hvorfor skulde han sende Penge til den Nilsen-Gutten og være saa opsat paa at faa dem gift. Han maatte da skjønne, at det saa lidt rart ud.”

“Eg ska si dokker noket eg” faldt Bergenserkonen ind og saa begyndte hun at fortælle om de fine Folk i Bergen, som altid sørget for at faa Folk gift — med nogen, — for den som har Penger har Magten. Hun nævnte flere Eksempler og en anden Kone kunde ogsaa stadfæste det med et Tilfælde — en Pige, hun havde

tjent sammen med. De fik Reisepenge til Amerika og Penge atpaa, de.

Mrs. Storli maatte igjen fortælle Historien om Presten og den halvgale Trønderkone, som siden var blit Holy Jumper. Ja, hun fik vel snart jumpet ifra sig hun ogsaa nu. Men det var nu sikkert, at hvad hun havde set, det havde hun set. Hun havde baaret paa det og baaret paa det, — aldrig et Ord kom over hendes Mund, før dette andet kom paa. Da kunde hun ikke tie, for Sandheden den maatte frem, — aa slig en velsignet Mand, som hun først syntes han var. Men siden det Syn, som hun kunde ta Gud til Vidne paa, saa havde den Helligaand ligesom veget fra hende og graate i Kjerka havde hun ikke kunnet siden den Dag, før Taarekilden blev løst hos Mosevig ellefte Søndag efter Trefoldighed. Hun havde ikke havt godt hverken af Sakrament eller Begravelser; men det var bedre nu. Taarekilden var løst nu. Den løste sig ogsaa noget i det samme og Mrs. Bervens og Bergenserkonens løstes lidt samtidig.

En Kone, som ikke havde sagt noget større, tog i med et noksaa stærkt: "Aa ja, aa ja! Jeg kjender Mandfolka." Og de andre stemte i med. Mandfolka var ikke at lide paa.

Men i Huset ved Siden af gik Mrs. Ole Narvesen og var sint og slog i Dørene. Flere Gange havde hun vist sig ude med noget Arbeide, som hun havde revet og slidt i. Disse Sladderkonerne skulde se, at hun havde andet at gjøre end at sidde og bagtale Presten.

Hun rettet sig og det skarpe Ansigt fik et Udtryk af Smerte: "Om bare Welde havde villet høre paa hende, saa skulde han nok faaet Besked, om hvad de

havde fore. Men han forstod ikke sit eget Bedste, han, og “stak op” for disse Kaffekjærringerne.”

Derfor saa gik det, som det gik.

— — — —

I Ungdomsforeningen var det en Hovedsag, som alle fæstet sig ved og det var, at Pastor Welde havde friet til Ellen Mosevig og faat Nei af Faren. De var godt underrettet der, — Ellens bedste Veninde havde fortalt det. Og hun havde det fra Ellen selv og hun *vidste*, at Welde havde gaat og gjort Kur til hende, endog mens hun var forlovet med Jack. Bemeldte Veninde havde ikke villet have noget Snak med Ellen nu — da hun havde fundet ud, hvordan hun var og vilde ikke vise sig i hendes Selskab for nogen Pris; men at Welde havde villet ha hende og at Faren havde sagt Nei — saameget vidste hun dog.

Og det var jo indlysende, at Welde gik og sørget for hende og vilde taget hende og takket til. Men det var *slige* som Ellen, som Mandfolkene rendte efter. De *ærbare* Piger, de stod nok ikke saa høit, de.

Og de ærbare Piger følte Brodden. Det var bra nok at staa og præke om Ærbarhed og snakke i det vide og brede; men naar det kom til Stykket, saa likte de nok bedst *slige* som Ellen Mosevig. *Slige* rendte de baadé Land og Strand efter.

Gutterne havde sin Moro. Det har de altid, naar de hører om uheldige Friere. Men bagom det Hele laa Foragten paa Lur. Presten, som de havde set saa himmelhøit over sig, var dumpet ned mellem dem i en bedrøvelig Skikkelse.

Og det var ligesom plat umuligt at faa istand interessante Programmer mere. Det var, som noget havde gaat istykker for dem.

Pastor Welde maatte have forstaaet, at hans Nær-
værelse bare trykket Stemningen ned. Da han blev
borte fra Møderne og Foreningen fik en anden For-
mand, saa gik det bedre. Det var en begavet Ny-
kommer, der tog hans Plads og saa gik det godt.
Basementet fyldtes igjen og Pastor Welde tog sig ofte
en Tur forbi Kirken, naar de ugentlige Møder holdtes.
— Han gik sagte forbi paa den anden Side af Gaden.

Hvor gjerne skulde han ikke gaat ind og sat sig
ved Døren? Han tænkte paa alle de hyggelige Minder
fra disse Møder. Han var en af de Ulykkelige, som
ikke kan glemme sine Lyspunkter i Livet — en af dem,
som kan elske en lukket Dør, fordi den engang har
været ham aaben og en kold Arne, fordi den engang har
varmet ham.

OTTEOGTYVENDE KAPITEL.

Det var Juleaften og ud paa Eftermiddagen. Pastor
Welde sad fuldt paaklædt paa sit Kontor og forsøgte at
gjøre sig Rede for hvorfor han dog ikke havde reist til
sit Hjem allerede igaarftes, som Bestemmelsen var.

Der stod hans Suitcase pakket. Peltsfrakken laa
urørt over en Stolryg akkurat som Jørgine havde lagt
den, før hun reiste. Skufferne var aflaaaset, Kjøkken-
døren stængt og Ilden slukket i Kaminen.

Hvorfor sad han endnu her? Han burde været
hjemme nu ved disse Tider, — hjemme hos Far og Mor.

Han saa sig raadløs omkring. Paa Væggen hang
en Klokke og tikket og tikket med Knep saa stærke, at

det forvoldte ham en hel Pine. Den viste nu et Kvart over fire. Han maatte have sovet alligevel.

Mindet om en lang og ond Nat steg frem for ham. Han husket nu, at han havde lagt paa Sofaen med Ansigtet begravet i en Pude, — han husket, at han havde bedet, at han havde forsøgt at læse noget, at han havde vandret op og ned, op og ned, paa Gulvet i lange Timer og set paa Viserne paa Klokken, som næsten ikke flytted sig.

— — Og tænkt og tænkt, — viklet ind som i et Net, han ikke kunde komme ud af — fortabt og raadløs i et Virvar af smertelige og tunge Tanker.

Han vendte sig halvt om i Stolen og saa sit eget Ansigt i Speilet og der gik et Ryk gjennem ham, da han saa sine blege og udtryksløse Træk. Dette Skjæppet, han havde lagt sig til, gjorde ham da forfærdelig gammel at se til, tænkte han. Saa reiste han sig og strakte sine Lemmer. Nu vilde han gaa og bade sit Ansigt. Det vilde kanske hjelpe lidt, — og saa vilde han finde sig lidt at spise. Det vilde ogsaa hjelpe.

Han tog Jakke og Vest af og lavet sig til. I Badeværelset fandt han alt rent og iorden. Jørgine var flink. Hver Kran skinnede, alt var pudset og blankt og Haandklæderne laa, som de var kommet fra Vadsken — zirlig sammenlagt. Hun satte sin Stolthed i dette, hun. Det forekom ham en Slags Brøde at søle noget til her for hende. Hun havde jo forladt det i den Tro, at hun skulde finde alt blankt og urørt, naar hun kom tilbage. Saa gik han ud i Kjøkkenet, hvor han ligeledes fandt alt i uplettet Orden. Han gik varsomt og med en Følelse af Frygt over Gulvet. Det var som en Overraskelse at se Vandet komme fossende, da han aabnet Kranen. Han vædet et Lømmetørklæde og badet sit Ansigt med det.

Det gjorde godt. Ingen kunde sige noget paa det, naar han brugte bare sine egne Lømmetørklæder. Det kolde Vand var deiligt alligevel. Han kunde jo ikke reise som en Gris med Søvnens i Øinene. Han fjernede omhyggeligt alle Tegn paa, at han havde været ved Vandkranen og begyndte at kjæmpe sit Haar. Det var svært, hvor det begyndte at falde af. Det var slemt, — Samfundet havde saamange fleinskallede Prester før til at lyse op paa Aarsmøderne. Han klædte sig paa og gjorde sig færdig. Der gik Tog Klokken seks og endnu et senere. Han fik se at komme afsted.

Det var kjøligt og han begyndte at vandre op og ned paa Gulvet. Dette bragte frem for Tanken Erindringen om mer end en ensom Nattevagt i det sidste.

Men det var bedre nu. Han kunde tænke roligere. Han kjendte ikke disse besynderlige Ængstelser mere. Her inat havde han virkelig kommet paa den besynderlige Idê, at Moren laa syg og paa sit sidste og at de ikke havde villet fortælle ham det. Da havde han skjønnet, hvor frygtelig ilde han havde handlet ved ikke at tage Aftentog, som Hensigten havde været. Han havde i Aanden set hendes blege Ansigt vendt mod Døren: Kommer han ikke snart? Og han havde set sig selv komme — — en sort Sløife paa Døren, Far paa Knæ ved Leiet og de andre omkring. O, om Gud blot vilde spare hende endnu et Døgn. Saa havde han bedt og grædt og vaandet sig og sluttelig klædt sig paa for Formiddagstrænet og sat sig til at vente — — og saa sovnet fra det. Han maatte næsten le nu. Mor var jo ved udmærket Helbred. Saa husket han Ængstelser for Brand, for Indbrudstyre og endog Spøgelser, som havde plaget ham og jaget Søvnens fra hans Leie.

Det var nok Hvile, han trængte. — Javisst Hvile,

— bare Hvile, tænkte han, mens han rastløs vandret frem og tilbage.

Det var kanhænde bare en Indbildning det ogsaa, at Menigheden nu ønsket at blive kvit ham. Den store Redebonhed til at lade ham reise nu lige i Høitiden, naar enhver Prest ventes at være paa sin Plads, — den kunde jo have *andre* Aarsager.

Han mindedes det saa godt — han havde væltet og æltet paa disse Ordene i flere Døgn nu, — at han havde sagt, at det skulde være deiligt at komme hjem i Julen. Hermed havde han slet ikke ment, at han vilde forlade sine Pligter; men de havde øieblikkelig taget det alvorligt — baade Bundegaard og de andre. Og saa havde de arrangeret med en Naboprest, som havde været saa venlig at love at vikariere. Han havde gjort Indsigelser; men han fandt, at det allerede var ordnet. Nu vidste han jo vel, at ogsaa *han* havde noget at sige her; men de vilde kanske tro, at det var Ofringen han var bange for at miste.

Hvorfor skulde han nu tillægge dem slige slette Motiver? Det kunde jo være, at de havde set, at han trængte Hvile.

— — — —

Naar alt kom til alt, saa havde de været saa snille og overbærende. Lidet eller intet havde han kunnet gjøre. Lidet var der at pege paa og sige: Dette er gjort, siden Welde kom hid. Dette har *han* udrettet.

Han havde gaat og puslet med *sit* han og ikke med deres. Gaat og rodet sig ind i baade det ene og det andet som for Eksempel den Jentehistorien. Det var bra, det gik, som det gik. Havde han ikke gaat her og plaget sig med denne Mosevigen og forsømt sin egen Menigheds Interesser? Det var ikke til at røgte Mosevig

og hans tankeløse Datter, han var kaldet. Menigheden havde virkelig været overbærende med ham — — —.

*“Come where my love lies dreaming —
Dreaming the happy hours away — —.”*

Han tog sig sammen og bed sig i Læberne. Gang paa Gang havde det hændt i det senere, at endog meget alvorlige Tankerækker blev afbrudt ved at han fandt sig nynnende paa en Sang eller at et uvedkommende Citat eller at andet Galimathias af noget Slags kilet sig ind. Noget holdt ligesom paa at gaa istykker for ham, — bare stykkevis kunde han tænke, og der blev blanke Mellemrum — —

Blanketi, blanketi, blank—blank—blank!

— — Der var det igjen. Hvad var nu dette for Nonsens?

Han dreiet sig resolut om og begyndte at tromme med den ene Fod paa Gulvet.

Hans Virke havde været som den Pastelskissen hans, — mislykket. Saa havde han faat den Jenten paa som “brændende Skib”. Men det dækket ikke Feilene, — Folk vilde ikke ha det, — kunde ikke afhændes. Folk opdaget, at det var Fusk.

Nu var han alene og det begyndte at mørknes mer og mer. I Krogene laa mange Ængstelser og undertiden fôr han sammen ved en eller anden Lyd, som han ikke kunde forklare sig.

Hvem var Conrad Walther Welde? Prest for Sions Menighed, virket i næsten to Aar og stelt sig slig, at han knapt vovet at reise hjem til Far sin. Det var ikke alene indeni ham, at noget holdt paa at gaa istykker men det var ogsaa omkring ham.

Det var Høitid og han burde som Prest havt meget at varetage; men nu havde han intet at varetage udenom det at prøve at holde sig selv sammen, at komme til nogen Bestemmelse, noget Resultat.

Han havde en Menighed og netop nu havde den Brug for ham; men netop nu havde den heller ingen Brug for ham. Han havde laaset sig ud og stængt Døren og Nøglen laa paa Indsiden. Derfor stod han nu udenfor. Brække sig ind, det vilde han ikke. Men indenfor saa det ud til, at de klarede sig svært godt uden ham. Der var ingen som keg ud efter ham, om han endnu stod paa Trappen.

Det var *hans* Forhold til *sin* Menighed.

I Tusmørket fangede Prestens Blik den hvide Kristusfigur paa Maleriet. Den stod frem med en mærkelig Tydelighed i den svindende Dags Skumring — den og intet andet.

Hans Tanker flaksede mod den og kredset om den som trætte, vingskudte Fugle, — om der skulde være noget at fæste sig ved.

Og fæstet sig gjorde de — klynget sig fast. Han havde set saa mangt og saa meget paa dette Billede; men nu stod Jesus der alene og *maatte* staa alene. Væk var alt det andet. Det var *bare* ham nu

Længere kom han ikke. Han vilde heller ikke længere. Det var kun *ham* igjen af altsammen nu. Der var ikke mere ved den Sag.

Eller — rettede han — saa *uhyre meget* var der ved den Sag.

Theologi, Dogmatik, Samfund, Samfundsinteresser, Livsgjærning og Dit og Dat, — han kunde næsten le.

Det var bare en Kjendsgjærning at mærke sig og det var, at han ikke var alene, — at de var to, — at hans

Vei havde ført ham til Domhuset. Han havde havt de to Magter indeni sig. Det var Pilatus i ham, som altid holdt ham Menigheden og Samfundsinteresserne for Øie og hvis afsagte Dom gik ham imod. At hans nøgne Sjæl stod ensom og bævende i de mange Anklager var Beviset paa, at Pilatus havde Retten paa sin Side. Men netop det Faktum, at han var kommet dertil, at han havde fundet Frelseren der *før* sig — det var noget at holde sig i. Hans Fiasko som Prest og Menighedsforstander havde ført ham hid. Dette var et Holdepunkt.

Og fordi der ikke var noget andet, saa trængtes heller ingen Forklaringer — bare, at ên forstod — —.

Den, som havde naaet did, maatte have vandret Veien did. Der var altsaa en Sammenhæng.

— — Den nagende Følelse af at være uforstaaet, forurettet og forladt af sine egne og dertil vaabenløs — en aabenbar Failure set under den nøgterne Fornufts Synsvinkel.

Han forstod det nu og forstod sig selv og skulde blive forstaaet.

Ikke for at faa Hjelp — —.

Han kunde næsten græde af Glæde ved Bevidstheden om, at han ingen Hjelp trængte nu. Naar han bare slap at kastes om, — naar han bare forstod Sammenhængen.

— — — —

Pastor Welde blev længe staaende hensunken i Betragtningen af den enlige Skikkelse paa Maleriet og hans Øine fyldtes med Taarer.

Det var “Riget indeni Eder” i den høieste Potens. Et uafhængigt Rige, — et ubegribeligt Rige, hvis Nederlag er Seire, hvis mægtigste Representanter er de, som blir trampet ned, hvis kraftigste Lov er uvedtagen og

uskreven af Mennesket og hvis Vældige gaar med Stav og Krykke. Et Rige i hvilket de Elendiges Sukke er imperative Befalinger og et keiserligt Edikt Nul og Ingenting. Et Rige, som holder paa at erobre Verden ved ikke at bry sig et Snus om Verden, — et Rige i hvilket man vinder det man taber og taber det man tror sig at have vundet. Det ufatteligste, stærkeste af alle Riger befæstet for evige Tider af en forladt Mand i det mest forladte Øieblik i hans Liv, da han bukket under og endog troede, at Gud havde forladt ham.

— — — —

Intet havde han selv gjort for at komme did, — Welde var saa nogenlunde viss paa, at han havde været korrekt i sin Gjerning. Hans eget Ønske havde været at se alle om sig og alle glade og saa var det kommet dertil, at alle var borte og alle sure og at han pludselig var bleven alene. Det var uventet og derfor saa smerteligt. Men da det var paa det værste, saa forstod han — —.

— — — —

“En maa lissom pulveriserast, før det blir no’ heilt ut a ên.”

Det gav et Sæt i Welde. Denne Sætning hørte han tydelig sagt i en velvillig slæbende Bondedialekt. Han vendte sig halvt om og saa nu, at det var bleven mørkt. Han lytted igjen. Stemmen havde lydt indeni ham. Den var saa inderlig velkjendt; men det tog Tid, før han husket den og da stod en af Farens gamle Menighedslemmer klart for ham. Han husket en gammel venlig Farmer fra sin Barndom — en, der ofte kom til Prestegaarden. Faren havde sagt, at han var en hel Filosof men havde forresten havt Moro af hans Udtale af forskjellige Ord fra Bogsproget. Det havde været en

Mand, som alt syntes at gaa galt for men som mødte alle Trængsler med et resigneret Smil og vidste saa absolut bestemt, at alt var godt for noget.

Nu stod han saa levende for Welde denne gamle forlængst afdøde Hædersmand. *Pulveriseres* før der kan bli noget *helt* af ên. Han lo høit. Det var noget saa ryggesløst modsigende, at han maatte le. — — — ”Ei, ei gamle Joas, kommer du paa Besøg for at filosofere for mig nu, som du filosoferte for Far, da jeg var Smaagut. Ja, du var god du! — — Gamle Joas med Skindbuksen og det vanskelige Bogsprog, — ja, du var god!”

Saa med engang fôr Welde sammen og førte Haanden til Panden. Haanden var kold. Han frøs og her stod han og tullet og smaasnakket med sig selv. Dette gik jo ikke paa nogen Maade an. Han maatte ud og faa sig noget at spise og stelle sig istand for det sidste Tog. Han tændte Lys ordnede sine Pakkeneliker, saa de skulde være færdige og strøg saa ud.

NIOGTYVENDE KAPITEL.

Det var livligt ude paa Gaden. Butikkerne var overfyldte og Juletrafikken var i fuld Gang. Vinduerne straaledede og det glimrede af Stas indenfor. Folk havde det travelt. De kom ud med sine Pakker og mødte andre, som bar Pakker, skyndte sig forbi hverandre og hastede afsted. Endog Arbejderne bar Hatten paa Sned og røgte Cigarer. Alle maatte have gjort god Handel; thi alle syntes tilfredse.

Det maatte være en stor Hygge saadan at have nogen at købe noget til. Han fik en uimodstaaelig Lyst til at handle. Det var jo sandt! Han burde købe en Kasse Cigarer til Doktor Spohr. Da han stod i Cigarbutikken, saa husket han Brooten. Han maatte faa en til ham ogsaa. Paa et Kort skrev han et Juleønske til hver og lagde ind med og beordret dem sendt næste Morgen.

Let om Hjertet stod han atter paa Gaden. Men om en Stund husket han paa, at han ogsaa burde faa noget for Mrs. Ole Narvesen, som han havde været saa grusk imod. Ja noget for Ole ogsaa. Saa var det Larsens, Thompsons, Storlis, Bundegaard og flere. Welde gik fra Butik til Butik og handlet og jo mere han købte, desto gladere blev han. Paa hver Pakke skrev han Navn og Adresse samt et "Glædelig Jul". Han fik mange Pakker at bære nu tiltrods for, at de, som skulde til en Familie, blev pakket i en Bundt. Han var saa belæst som nogen nu og tænkte han maatte have flere. Ingen havde slig stor Familie som han. Endog til gamle Joas købte han Present — Joas, som havde været død i et halvt Snes Aar — men det husket han ikke. Derimod husket han Joas' hullede Vaatter, som han pleiet at lægge fra sig paa Ovnspladen i Prestegaarden, — Joas, som skulde "pulveriserast" før der kunde bli noget "heilt a'n". Welde lo indvendig. Ja, den Joas, den Joas. Det var Saeskindsvaatter han skulde ha. De største i hele Butikken. Der hang en Næve saa stor som en Skinke paa hver Side af Joas. Welde lo igjen. Ja den Joas!

Et Par Mennesker sagtnet sin Gang og saa forbauset og flirende efter ham. Da forstod han, at han havde staaet og snakket høit med sig selv og rømmede sig,

blev skamfuld og gik raskt afsted et Par Kvartaler inden han søgte ind i en ny Butik.

Det var, da han stod i Wilberg & Thompsons store Butik, at det kom for en Dag, at han ikke havde flere Penge. Men Betjenten kjendte ham og lovet at sende Regning. Welde var meget lei over at dette skulde hænde. Men medens han var skamfuld over det, saa gik han ind paa et andet Sted og valgte Varer og ledte forgjæves efter Penge i sin tomme Pengepung.

— — — —

Men nu maatte han faa afleveret disse Pakkerne, før det blev forsent.

— — — —

Dagen havde været graakold og nu hang der noget i Luften, som hverken vilde op eller ned: Det var hverken Regn eller Sne; det var noget midt imellem. Fortougene var klisne og klæbrige af en Blanding Smuds og halvt opløst Is, der hverken vilde fryse eller smelte. Det var ikke lyst nok til at gaa trygt og ikke mørkt nok til at mane til Forsigtighed, saa Folk gled og stødte mod hinanden. De eletriske Lys var paa sine Pladse og Poster. De i Kontrakten med Byraadet fastslaaede Volts var der, som de skulde være, og Grafitspidsernes Glød saa intens som nogensinde. Men Lysene kunde ikke komme til sin Ret og flimrede gulligt og mat uagtet der intet var at udsætte paa dem som Lys betragtet.

En klam Taage havde sænket sig ned over Byen. Den havde ingen Retning, den var ikke i Bevægelse, ingen kunde sige: her er den mindre end andre Steder. Den omsluttet, tilhyllet og sivet ind allevegne og fandt et Menneskes skjælvende bare Hud gjennem Lag af Uldtøi og Flaneler. I det sparsomme Lys fra et Butiksvindu kunde man se den som Millioner Traade af

Isvand, fine som Silkeormens Spind og hvordan man vendte sig, saa stilet de mod ens Bringe.

Folk kunde ikke komme frem som i klart Veir. Gjenstandene blev ubestemmelige og foranderlige. Husene krøb sammen, Indgangene blev snevre, men de Fodgjængere, man mødte, dukket op som Kjæmper, man maatte se at komme afveien for. De, som var sikre paa sin Vei, slog Kraven op om Ørene og hørte intet og saa intet. Ingen gik opret længere. Ludende boret de sig frem med sine Pakker og sit Stel. En drukken Mand slabbet afsted med ujævne Skridt, gled og balancerede — mandet sig op og gik mod en Lygtepæl, mandet sig atter igjen op og gik mod en Væg.

— — — —

Men nu var da Pastor Welde ogsaa færdig med sine Indkjøb. Han kunde ikke bære stort mere og Lommerne struttet ud storartet. Nu saa han ogsaa ud som en Familiemand med Bekymring og Belastning, tænkte han. Naar han nu langet ud uden at se hverken tilhøire eller tilvenstre, saa kunde ingen tro andet, end at han havde en vældig stor Familie.

Koner i Snesevis, Børn i Hundredvis. Han maatte næsten le.

En Sante Claus, — det er, hvad jeg er, tænkte han videre. Det var rent forgalt med hvordan Skorstenspiberne var indrettet. Folk ventet ingenting fra oven, — en vantro, prosaisk Verden, vi lever i.

Han maatte betvinge sig for ikke at le høit. Anstrængelsen øget Hovedpinen, som havde plaget ham hele Aftenen. Der gik Kuldegysninger gjennem ham. Han vilde knappet Frakken til men havde Hænderne fulde. Saa begyndte han at snuble. Der var ikke For-

toug længere. Han stirret ud og skjøjte han var i Udkanten af Byen. Da tog han sig sammen og vendte om. Han var med et bleven alvorlig bange. Det var jo ikke hid han skulde. Saa gik han raskt til. Det var allerede sent og han havde flere Steder at gaa.

Han gik og gik.

Fantasien tog en anden Retning nu. Han saa for sig de glade Ansigter hos Narvesens og Larsens og de øvrige, som han vilde besøge. Narvesens skulde han ha Moro med. Han skulde banke paa og saa gjemme sig og naar Ole stak Næsen ud, saa skulde han skræmme ham dygtig. Thompsons maatte tages paa en anden Maade — en helt anden Maade — — — og Bundegaard maatte “rimeligvis” tages paa en forskjellig Maade. Han fik begynde med at sige, at eftersom det “rimeligvis” var Juleaften o. s. v. Han lo; men han havde faaet Frost i sig og kjendte at Hagen skjalv, da han aabnet Munden. Da bed han Tænderne sammen.

Her var et kjendt Hus. Det var jo her, at Thompsons boede. Han drog Kjendsel paa alt. Engang havde de boet i et ganske ringe Hus; men det var længe siden. Han følte sig næsten undselig ved Tanken paa, at de boede saa fint nu og var rent skamfuld over sine Gavers Tarvelighed. Han gik op Trappen og banket paa. En Pige lukket op. Nei, — der boede ingen af det Navn her. Døren lukkedes og han stod tilbage i den raa og kolde Natteluft. Da husket han med êt, at det ikke var Thompsons men Bundegaards, som boede i det Hus. Han blev helt ærgerlig paa sig selv. Det var Skam at ringe paa igjen. Efter en Betænkning ringet han atter paa og Pigen lukket igjen op.

“Jeg beder Dem mange Gange om Undskyldning,” sagde han, “men det var ikke Thompsons men Bunde-

gaard, jeg søgte, — en besynderlig Forglemmelse af mig — Even Bundegaard —?”

Pigen rystet paa Hodet og kunde knapt holde et Smil tilbage: At saa fine Folk kunde bli slig paa en Juleaften. “De vil nok finde ham — hvis De bare gaar, til De finder ham,” sagde hun med paataget Alvor og slog Døren igjen med en Knisen.

Pastor Welde fortsatte sin Gang. Han var ikke af de, som gav op rigtig fort. Han forsøgte flere andre Steder — der var ingen, som kjendte de, som han spurgte efter. Hvergang syntes han bestemt, at han kjendte Husene.

Hans Hode værket. Noget arbeidet og hamret inde i det. I ubarmhjertige Stød kom det og formet sig til Takten af følgende Strofe: “Et Barn er født i Bethlehem, i Bethlehem, i Bethlehem”, — han repeterede uaf-ladelig disse Ord til Takten af de dumpe Stød, der førtes ligesom nedenfra opad, saa det sang i Ørene, mens han usikkert ravede videre langs de nu øde Gader med sine Pakker.

— — — —

Han havde truffet en Fodgjænger og spurgt efter Harrison Street. Vedkommende havde ikke hørt det Navn før og raadet ham til at spørge en Politibetjent. “De ved alting,” havde han sagt.

“*They know everything,*” gjentog Welde atter og atter og da han omsider satte sig ned paa en Trappesten for at hvile, saa husket han, at det var Garfield Avenue, han skulde have spurgt efter. Nu vilde han holde sig i Ro til en Betjent kom. *They know everything.*

Han frøs og blev siddende.

— — — —

TREDIVTE KAPITEL.

Hos Ole Narvesen havde de feiret en rigtig hyggelig Jul. Paa norsk Vis havde de havt sit Juletræ paa Juleaften. Klokken elleve havde Børnene faat sine Presenter og de mindste laa nu og sov med sit nye Legetøi i Sengen hos sig. Nu havde de havt Kaffe sammen med Oles Søsterdatter, som var Tjenestepige og arbeidet hos en amerikansk Familie paa en anden Kant af Byen. Hun havde feiret Juleaftenen hos dem. Efter Kaffen var det Nødder. Det var rigtig storfint denne Jul. Endelig maatte Søsterdatteren gaa og Ole skulde følge hende. Efter endel Snak blev det bestemt, at Mrs. Narvesen ogsaa skulde følge. Træt af alt Maset, troede hun det vilde kvikke op at komme ud og saa slængte hun et Sjal over sig og blev med. Selma, den ældste Datteren, skulde passe Huset. Og det greiet hun nok — —.

Søsterdatteren var rigtig afleveret og Ole og Hustru var paa Veien hjem. Ole var i godt Humør. I Mundvigen havde han en Cigar af et Slags, som Pastor Welde spøgende havde kaldt "Flora de Loktibus Færtus" og Ole havde taget Konens Arm og de gik og smaapuffet hverandre og Ole ajerte endog lidt fuld i sit overstrømmende gode Lune og han likte at høre Konen smaa-skjænde i et medgjørligt Tonefald. Han forsøgte endog at spænde Ben for hende — uforvarende naturligvis.

Saa stødte de paa en Mand som sad sammenhuket paa en Trappe ligeoverfor Pastor Weldes Bolig. De blev med engang alvorlige. Mrs. Narvesen vilde til at holde en Forelæsning om Drikken; men Ole vilde bort og ruske i Vedkommende for at faa ham op. Han tog i ham:

“What the dicken’s the matter, partner, — you’re all right.”

“We will direct you, Mister. Where do you live?”
faldt Mrs. Narvesen ind med sit bedste Engelsk.

Den Tiltalte løftede Hodet langsomt og saa paa dem.

“Det er Welde, Ole!” raabte Konen. Og Ole slap sit Tag. Et Øieblik stod de stille uden at finde Ord.

“Er De — er De syg?” stammet endelig Ole frem.

Pastor Welde forsøgte at sige noget; men det blev kun nogle uarticulerede Lyd — han skjalv og Munden vilde ligesom ikke aabne sig. Han nikket kun med Hodet.

De hjalp ham op. Han greb efter sine Pakker og følte paa sine Lommer, der struttet ud og der gik et godt Smil over hans Ansigt, mens han skuttede paa sig, som han frøs.

De fulgte ham over Gaden og hjalp ham ind. De fik tændt Lys og gjort op Ild. Saa bar det afsted med Ole efter Doktoren. Her var ingen Tid at spille. Mrs. Narvesen blev tilbage og al Træthed var som strøget af hende. Hun stelte om Presten og hjalp ham at blive afklædt og fik ham tilsengs. Nu blev han varm. “Tak, Tak”, sagde han mange Gange; men han syntes ikke at kjende hende.

Omsider kom Ole med Doktoren. Denne havde ikke vidst andet, end at Presten var reist østover. Han var helt forstyrret ved Tanken paa, at Welde var hjemme alene og syg. Han slog sig udendvidere til i Sygeværelset. Mrs. Narvesen blev ogsaa tilbage og Ole maatte gaa hjem alene.

Da han kom hjem fandt han Jentungen paa sin Post. Efterat have faat hende tilsengs sad han længe

alene mellem alle Resterne af Juleaftenens Herlighed og røgte sine "Loktibus Færtussere" og han Ansigt, der ellers saa ud som det stadig lo, var meget alvorligt.

"Det er Hjertet, det er Hjertet, som har en Skavank," klaget Doktor Spohr, naar han kom hjem efter sine Sygebesøg. Det var Hjertet, som fik ham til at mistvivle. En Lungebetændelse kunde man vel trække en saa alkoholfri Krop igjennem; men det var som sagt Hjertet, der svigtet.

Pastor Weldes Seng var flyttet ind paa Kontoret, der var omdannet til Sygeværrelse. Jørgine var kommet tilbage og en vellært Sygepleierske havde afløst Mrs. Narvesen, som trofast havde holdt ud de første Dage. Hans Forældre var underrettet om Sygdommens alvorlige Art og var ventende.

Pastor Welde laa mest stille. Endog naar han fantaserede, saa talte han lavt. Han spurgte efter Gader, som ingen vidste og Navne, som ingen kjendte. Andre Tider vilde han op; men naar man da sagde, at Doktoren havde sagt han skulde ligge stille, saa faldt han straks tilføjie.

Det var ikke vanskeligt at passe ham, sagde Sygepleiersken.

Ude i Kjøkkenet stod Jørgine og havde det travelt med Bagning. Pastorens Mor skulde jo komme nu. Hun maatte røre sammen en Cake eller to og sørge for noget andet ogsaa. Sygepleiersken tog sin Eftermiddagslur og Jørgine havde ladet Dørene staa aabne tvers igjennem, saa hun kunde høre, om han forlangte noget.

Hun var glad nu, fordi Pastoren var bedre. Han havde været ved sig selv ogsaa i Eftermiddag. Hun

stod og tænkte paa, hvad han mente, da han havde kaldt hende ind og bedt hende gjøre ham en Tjeneste. Der laa et Brev i blaa Konvolut med et fransk Frimærke paa i Skuffen. Adressen stod i Hjørnet paa Konvoluten. Hun skulde skrive til den Dame og sige, at han skulde komme.

Hvad mente han nu med det?

Lidt efter havde han kaldt paa hende igjen og sagt, at hun maatte skrive til Forældrene for ham og sige, at han skulde komme.

Hvad kunde nu det betyde?

Og saa det rareste af alt —. Han havde pegt paa Maleriet, som hang lige over paa den anden Væg og spurgt hende om hun saa den hvide Skikkelsen midt paa Maleriet.

Det havde hun svaret Ja til. Hvad andet kunde hun svare, for den kunde da enhver se.

“Hvad vilde du si, Jørgine,” havde han sagt, “om denne Skikkelsen snudde sig og saa paa dig?”

“Det var vel bare Indbildning det,” havde hun sagt. Hvad andet kunde hun vel sige, for saadant maatte jo være Indbildning.

“Han snudde sig og saa paa mig,” havde Welde sagt, og han havde nikket med Hodet for næsten hvert Ord.

Og det Ansigtet, det Ansigtet, — Graaden tog gamle Jørgine. Hun maatte snu sig bort fra Æggene, hun holdt paa at vispe. — Han havde set, — han havde set — saa lykkelig paa hende — — og endda var hun jo bare et Tyende i Huset. — —

— — Hun reiste sig og skulde finde et Lomme-tørklæde. Hendes gamle Øine saa ikke længer klart.

Saa med et standset hun, — — der var noget -- nu hørte hun Weldes Stemme:

“Jeg kommer — nu kommer jeg!” raabte han. Jørgine skyndte sig for at tørke af sine Hænder og springe ind; men lige efter Ordene kom en Larm, som om noget tungt faldt.

Da hun kom i Døren laa Pastoren paa Knæ foran Sofaen, som var flyttet for at give Plads for Sengen og nu stod lige under Maleriet. Sygepleiersken kom samtidig og begge tidsnok til at se Hodet, som var løftet mod Maleriet, falde fremover.

De to Kvinder tog ham en i hver Arm; men han var altfor tung for dem. Sygepleiersken følte hans Puls og begyndte at tygge paa sin Underlæbe.

Pastor Welde var ikke mere.

ENOGTREDIVTE KAPITEL.

Det var bestemt, at Pastor Weldes Lig skulde føres til hans Hjem for at begraves der. I Sions Kirke var arrangeret for en storartet Sørgegudstjeneste. Under Koret stod nu den svære sorte Kiste dækket med Blomster. Prækestolen var draperet i Sort. Travle Kvinder havde været paafærde hele Formiddagen og Mrs. Andrew Thompson og Mrs. Berven havde havt god Anledning til at demonstrere, hvad de kunde gjøre, naar de var enige. Aldrig havde man set noget vakrere, — man mistet næsten Pusten ved at se denne Rigdom af Dekorationer, Palmer og Kranse.

Bankchef Brooten havde heller ikke havt Ro paa sig. Gang paa Gang havde han været over i Kirken for at hjælpe til. Han tørret sin svedige Pande og roste Kvinderne og spurgte, om de ikke trængte mere at dekorere med, saa skulde han skaffe det.

Ordentligt dekoreret maatte det være; thi en af Samfundets Stortalere skulde præke ved Sørgegudstjenesten og hans Ry havde gaat foran ham.

I Basementet holdt Sangkoret paa at øve sig paa "Sions Vægter", som havde været Weldes Yndlings-salme.

Nede i et Hus paa Vestsiden holdt en Kone paa at gjøre Skrædderkunster med et Par sorte Benklæder og dampe de blanke Knæer ud af dem. Hendes Mand, Pastor Mosevig, var indbudt at holde Bøn ved Gudstjenesten og hun dampede ihærdigt i Bevidstheden om, at de vilde nok faa en Bøn, som vilde gjøre hendes Mand og deres Samfund Ære. Alt imens tænkte hun ogsaa paa, hvor underligt det var, at en saa stor og stærk Mand kunde dø, — og hvad Slags Prest de nu vilde faa i den Menighed.

I Prestegaarden var det stille og der hang en sort Sløife paa Døren. I Kjøkkenet sad Jørgine og fortalte for tyvende Gang en liden fornem og sortklædt ældre Dame, hvorledes Welde havde været forkjølet og hostet helt siden han ihøst paa en Fisketur var faldt i Elven. Hun undlod samvittighedsfuldt at fortælle hvorledes det havde gaat til. Hun havde faat sine Instrukser fra ham selv desangaaende og hun kjendte et Tyendes Pligter.

Men hun fortalte om alt andet og hendes Beretning kom stødvis og hun græd meget. Endnu mere, da den

fine lille Dame gav sig til at trøste hende og bad hende følge med til deres Hjem.

Jørgine havde tjent hos baade Pastor Wangel af Synoden og Nilsen af Forenede Kirke; men det var saa rent forskjellig med Pastor Welde, — det var saa mangt med ham, som var anderledes.

Og de græd sammen de to, — Fru Welde og den gamle Pige. Og mest, da hun fortalte, hvad han havde sagt, da han var paa det sidste. Det var — og det var de begge enige om — næsten ikke muligt at tænke sig, at han var borte.

Ude mellem de nøgne Trær gik en ældre staselig Herre og sparket i det visne Løv. Det var Vinter og endda var det ikke Vinter. Det var hverken koldt eller varmt, hverken Solskin eller Regn — sligt Veir, som Folk dør i.

Han vilde være alene nu og vandret alene mellem de nøgne Trær. Ude paa Fortouget skyndte nogle Fodgjængere sig forbi og kastet et hurtigt Blik til Siden.

“Det er Faren“, sagde de.

— — — —

Men inde paa Kontoret gik en glatraget, bredskuldret og tætbygget Mand optaget, som det syntes, af sine egne Tanker. Det var Samfundets bekjendte Stortaler, der nu skulde præke ved Sørgegodstjenesten. Munden var stor men fint tegnet, Hagen kraftig og Ansigtet udtryksfuldt. De markerede Træk blev mildnet af et Par venlige brune Øine, der skjød Glimt, naar han nu og da standset sin Gang paa Gulvet. Han var rank trods mange Aar og spadseret med en Holdning som en Officer. Nu og da vilde han standse og slaa ud med en hvid, velformet Haand, naar han fik en god

Ide, eller han lod den fare op i det staaalgraa Haar, naar han følte sig strandet.

Han havde lovet sin gamle Ven Pastor Welde at tale ved denne Anledning og det gjaldt at gjøre det slig, saa det blev noget ud af det.

Det var hans Vis, naar han talte, at vælge sig et eller andet stærkt Punkt i sit Emne og saa kaste sig af al Magt mod dette, at forbigaa alt uvæsentligt og koncentrere sin Styrke saavidt muligt paa et enkelt Punkt. Erfaringen havde lært ham, at paa det Vis kunde han rive Tilhørerne med, paa det Vis kunde han naa noget og naa frem med noget.

Nu gik han og ledte efter noget fremtrædende, noget særlig bemærkelsesværdigt ved den Afdøde, som han kunde føre frem som en Fanfare. Han kjendte Kraften i sig til at føre noget sligt frem; men han ledte forgjæves efter en Kardinaldyd eller nogen bestemt stærkt udviklet prisværdig Egenskab.

Den unge Mand havde været begavet, opdraget i et godt Hjem, eksemplarisk i al sin Færd, samvittighedsfuld i Udøvelsen af sit Kald; — — men — han fik et af de bedste Kald i Samfundet og ihvorvel han havde røgtet sit Embede med Troskab, saa var der ikke egentlig noget af større Betydning ved hans Virke.

Den velpleiede Haand fandt Vei i det staaalgraa Haar og tog et fast Tag der:

Det var Feilen med den yngre Generation; — den satte sig ingen Maal, — ingen bestemte Maal og sagde: Dette *vil* jeg og dette *vil* jeg. Det var dette, som havde udmærket Pioneerpresterne. De var Kirkebyggere, Feltherrer, Erobrere. De gik ud paa Landvindinger, — de havde bestemte, konkrete Maal.

Det var Feilen med de Yngre: De satte sig ikke store Maal.

Og han fortsatte sin Gang, medens han forgjæves søgte efter et stærkt Punkt bag hvilket han kunde fylke sine Tanker og hvorfra han kunde sende dem i et Chok udover Forsamlingen.

Han standsede foran Maleriet og stod en Stund og betragtet den velkjendte Scene.

Det slog ned i ham, at han, Kristus, som stod der paa Billedet, tydeligvis hellerikke havde sat sig et bestemt, konkret Maal.

En Stund stod han lidt perpleks og tænkte paa dette.

Saa slog han ud med Haanden. Kristus var selv Maal. — Naar han ikke stillet sig et bestemt Maal, saa var det, fordi han selv var Maalet.

— — — —

Og Samfundets bekjendte Stortaler fortsatte sin rastløse Vandring, famlende efter et eller andet stærkt-lysende Karaktertræk fra den Afdøde, som han kunde slynge udover den store Forsamling som en Fanfare.

of

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

A 000 131 260 2

